اووه ګامه مزل

(يُونليک)

دَ سياحتي هر اړخېزه سېل او دَ پښتون سېلاني دَ ادراکي مشاهدو په رڼا کې...
(دَ ملائيشيا ، سنګاپور ، تهائي لېنډ ، ايران ، ترکي ، سري لنکا او دَ انډونيشيا سفري حال)

افضل شوق

Ketabton.com

له اړخه دَ

سکام ادبي اکېډمۍ کوئټه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

حقوق محفوظ

کتاب	اووه ګامه مزل
لیکوال	افضل شوق
کمپیوټر آپرېټر	محمد طارق فېروز
لاسي عکسونه	میرا جان (ژوب)
ټائیټل	ډاکټر باقي دُرانی
دَ مصنف لاسي عکس	مارسېلا ډیخا (بارسلونا - سپېن)
دَ چاپ کال	جولائي ۱۹۹۲ع
دَ چاپ شمېر	۵۰۰
خپرونکې اداره	سکام ادبي اکېډمی کوئټه
بهیه	۲۰۰ کالداري

سمسو ر ویب پاڼې پینځم کلیزې په ویاړ

Downloaded from: The Digital Library
(c) retained on this work.

انتساب دَ کتاب (دَ کتابي برخې)

زړه ته راتېر ملګري او جدید پښتو شاعر ښاغلي سهېل جعفر په نوم

انتساب دَ کتاب (دَ برېښنائي برخې)

دَ هر هغه پښتون په نوم ، چې نه یوازې ځان دَ پښتو په تول درنوَي ، بلکې دَ پښتون قام دَ سرلوړۍ په نېک نیت ځانته په انساني نړۍ کې ځانګړې بڼه غوره کولو په خاطر خپل فکري ځغل دَ علاقایت ، مقامیت او مکانیت له محدودو رُجحاناتو او سوچونو څخه دَ لا محدود انساني نړئیز آفاقیت په لور ساتل خپل پښتني ننګ ، پت او اصل مرام ګڼي –

افضل شوق

Downloaded from: The Digital Library

مننه ...

- دَ خپل محترم اُستاد رب نواز مایل ، چې دَ هغه دَ راهنمائي په سوب زه نن شاعر او ادیب یم –
- دَ ابراهیم عطائي ، چې دَ ځینو تاریخي حقائقو وضاحتونه یې راته وړاندي کړو –
- دَ ډاکټر خدائیداد خان ، چې نه یوازې یې په سُوچه پښتو لیکلو وَ پارَولم بلکې کومک یې هم راسره وکړو –
- دَ طاهر آفریدي ، چې ماته یې نه یوازې دَ سفرنامې لیکلو مشوره راکړه بلکې دَ چاپ کولو وعده یې هم راڅخه واخیسته –
- دَ سعید ګوهر ، چې ګټَورې مشورې یې راکړې –
- دَ سهېل جعفر ، چې په ګټَورو مشورو باندې یې زه نن دَ دې کتاب خالق کړم –
- دَمحمود ایاز ، چې دَ کتاب په پروف ریډنګ او چپائي کې یې کومک راسره وکړو
- دَ محمد طارق خان فېروز ، چې په ډېره مینه او اخلاص یې دَ دې کتاب کتابت په کمپیوټر وکړو –
- دَ میرا جان ، چې په ډېره مینه یې دَ دې کتاب دَپاره لاسي عکسونه جوړ کړو –
- دَ ډاکټر باقي دُراني ، چې دَ کتاب دَ ټائیټل په جوړَولو یې زما دَ دغه یُون لیک مسوده درنه کړه –
- دَ رامبلاس سټریټ بارسلونا سپېن نامتو مصورې مارسېلاډیخا ،چې دَ کتاب دَبېک ټائیټل دَپاره یې زما عکس په لاس جوړ کړو –
- دَ سید محمد انور شاه ، چې هر قسم تکنیکي کومک یې راسره وکړو –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

فهرست

- څو خبرې ---
- دَ سهېلي لمر ختيځې اېشيا په زړه کې
- دَ مونکي ګاډ په جنت کې
- دَ تهائيانو په کرانګ تهيپ کې
- هلته... چرته چې سترګې ژغېږي
- دَ جمال په دُرشل کې
- دَ جنت څخه لرې جنت
- هلته لمر دَ شپې راخېږي
- خوب مې ليدو ... خو ، ويده نه وم
- له ښکلا څخه تر ښکلا پورې
- دَ سېلاني په خير... خپل ځاني سفري تاثر

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا خدائي نه شوه بربنډه

چې مې زړه غواړي الوت ته
نو ، لاسونه مې وزَر شي
او په بڼه دَ مارغه شم
دَ هوا په اوږو کښېنم
او آسمان ته په ختو شم
بیا چې څو په ما کې وَس وي
الوځمه
الوځمه
هن تر دې ... چې ستړی شمه
او وزَر مې دواړه شل شي
بې وسي راسره مل شي
هم په سترګو تیاره راشي
هر څه زما وړاندې فنا شي
په فضا کې معلق شم...
په دې خیال ، چې
لویه ربَه !
څونې پورته دی ،
دا عرش ستا
دَ انسان له خاورین فرشه ،
چې مزل کې دَ پېړیانو
فاصله نه شوه رالنډه
ستا خدائي نه شوه بربنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ځو خبرې ...

دَ نقشې له رُويه دَ انسانانو دَ پاره جوړه شوي دغه نړۍ چې په وړو او غټو ټاپُوګانو باندې اړه لري ، که يوې خواته په يوه لمر روښانه ده نو بلې خواته دَ جوړښت، رنګونو او موسمونو په اړه ځای ځای بدله او ځانګړي هم ښکاري - دا توپير څله تر منځ راغلی دی؟ ... ولې دَ يوه ټاپُو انسانان دَ بل ټاپُو دَ انسانانو څخه ، نه يوازې په ښکاره کړو وړو اه په ګوُنو بدل بدل دی بلکې په سوچ او فکر ، خوُی او بُود ، ژبو او ژوند کولو کې بېخي ځان ځانته ... چرته په ازل کې دَ ژوند ونډې وېښلو په وخت زه او زما په چاپېر کې راغونډ کړل شوي انسانان تش په ژوند (دَ ساه په اړه) راسپارلو خو نه يُو غولول شوي ؟ که هو.. نو بيا دَ پرون په مقابله کې نن موږ څله دَ اخلاق او کردار په اړه ، نه يوازې خپل غوره حېثيتونه بائيلو بلکې دَ پرمختګ تعميري جذبه او دَ نورو قامونو سره دَ مثبتي سيالۍ کولو سوچ هم نه لرو - که يَه ... داسې خبره هم نه ده ، ګوا انسان په فطرت يو رقم دي او ټول ټال له خاورو څخه جوړ شوي دي .. نو بيا دا خبره مزغو ته راځي چې څله بيا زموږ دَ هوارو او ډېرينو سيمو خلګ په تېره پښتانه دَ نړۍ دَ نورو قامونو په سر هيڅ ګټل کېږي ؟

هو .... دا هغه سوچونه دي ، چې زه يې په شاعر ځان سېلاني کړم –اوس شاعري په خپل ځای ، خو پښتني هوډې زه په دې خبره مجبوره کړی يم ، چې دَ څلورنيمو ورځو په دې بې باوره ژوند کې دَ خپل مانده وَس په سمه هغه ټولې بندې دروازې خلاسې کړم ، چې له مودو راهسې په ټکولو په يو بل باندې ځکه نه شوې راخلاسي چې تر منځه روابط نه لري - چرته رواجونه دَ لارې خنډ جوړ شوي دي ... چرته نسلي او لسانی توپير منځ ته راغلی دی او چرته مذهبي کرَ کې ... لاري تر منځ جوړي دي ، خو دَ خورو ازغو او ځيژو کاڼو سره سره دومره دېوالونه په کې ولاړ دي ، چې دَ دوؤ ګامونو لاره به مزل لنډوَلو کې نيم عمر

Downloaded from: The Digital Library

خوُري – کرَکه څله .... محبت څله نه ...؟ کېدلی شي ، دَ دې خبرې ځواب هم هغه وخت وَمومم چې کله زه دَ نړۍ په ورستني ټاپُو باندې ګامونه کښېږدم ... منم چې کار ګران دی او دَ دې خارمړي ژوند هم هیڅ نه ده معلومه ، چې کله رسۍ وَشلوي – خو بیا مې هم په خپل سر دَ زړه سره داقول دی ، چې وَس به تر آخري ساه پورې نه ورڅخه ګرانوَم - او خدائی پاک دې وکړي ، چې په خپل دې نېک مشن کې بریالۍ شم –

په " اووه ګامه مزل " نامې سفرنامې کې چې ما دَ لیکلو کوم اسلوب خپل کړی دی ، هغه دَ یو عام سېلاني دَ طرزِبیان څخه بېل په دې وجه دی چې زه له اصله شاعر یم - او شاعر دَ ژوَر نظره سترګو لرلو پرته که دَ مصلحت څخه کار نه هم اخلي ، خو ذوق یې بیا هم شاعرانه وي - ګوا حقائق هم په افسانوي او ډرامائي انداز څېړي - نو ځکه ما هم وَس کړی دی او هغه ټولې پېښې او خبرې مې په ښکاره ، مګر په شاعرانه انداز نوشته کړي دي ، چې زه ورسره مخامخ شوی یم او یا په ما باندې راغلې دي - زما په فکر ، که لوستونکی وَغواړي نو دَ سېل دَ حال احوال سره سره په ما باندې راغلو پېښو په رڼا کې دَ هغو هېوادونو په حقله خپلې رائیې هم غوره کولی شي ، کوم چې ما بېخي دَ نېږدې څخه لیدلي دي –

دعوه نه کوم ، خو دا به وَ وایم چې په دې سفرنامه کې دَ لیدل شوؤ هېوادونو په حقله ما ځینې داسې تاریخي او معاشرتي حقائق هم راغونډ کړي دي ، چې دَ مخه هیچا کېدلی شي ځکه نه وي څېړلي ، چې په یوه نا یوه وجه به قلم ورسره ملګري نه وي کړې - او ما داسې ځکه کړي دي ... ولې ، زه غواړم چې دا نړۍ او په نړۍ باندې خور وور معاشرتي ژوند دَ حقائقو په رڼا کې نه یوازې وَوینم بلکې پښتو لوستونکو ته یې هم وړاندې کړم - مطلب دا ، چې زه اراده لرم ، چې دَ سېل سره سره دَ سېل حالونه (نېغ په نېغه) لیکل هم جاري وَساتم-

.... افضل شوق

Downloaded from: The Digital Library

دَ سهېلي لمرختيځې اېشياء په زړه کې

تاثراتي لنډيز ...

" دَ خبرو تر حده اسلام خو په هر اسلامي هېواد کې شته ، ګوا په جامو مسلمانان او يا دَ شپې او ورځې دَ پرله پسې لمونځونو دَ پاره جوګه په مُوسلو ولاړ مسلمانان .... چې په عملي ژوند کې دَ انسانيت په اړه تول مانده لري - نو وَ به وايم ، چې که دَ سُوچه مسلمانۍ کردار او بې ساري اخلاق خبره منځ ته راځي ، نو دَ ملائيشيا دَ سپېڅلو خلګو (مسلمانانو) مثال نه ورکول دَ حقيقت څخه سترګې اړَول دي - مګر دا بېله خبره ده چې دَ دې ځای دَ خلګو زړَې رواجي جامې څوکه څوکه خپل مشرقي طرز بائيلي او مغربي انداز په تېزۍ خپلوي لګيا دي " (شوق)

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

شعرونه

دَ خپل رُوح له اضطرابه
راته داسې څرګندېږي
چې هم ته هغه رانې يې
چې دَ زړه له سلطنته
دَ خلوص په قافله کې
زما دَ سترګو تر چوکاټه
هره شپه راوړې وَ ماته
په ځولۍ کې دِ ډېره مينه
او دَ سرو ګلو هارونه ،
خو چې څنګه بيا سهار شي
نو دَ درَستې شپې خوبونه
تېر له تا سره وختونه
په ما وَليکي شعرونه
(شوق / کوالالمپور - ملائيشيا /۱۹۹۲ع)

دَ هوټل ګرېنډ کانټينېنټل کوالالمپور په لويه دروازه چې څنګه ور دننه شوم ، وَ دربېدم ، شاوخوا مې په دې پراخه او ښائيسته غوندې لابي کې وَکتلو او بيا خپل ښي لاس ته جوړ دَ استقبالیې Reception کاؤنټرونو په لور روان شوم - لا نه وم ورته رسېدلی چې دَ کاؤنټرونو تر شا په نيمه خلاسه دروازه کې ولاړې انجلۍ ته مې پام شو ، چې په ما کې يې سترګې داسې اچوَلي وې لکه ما چې پېژني .... او بس چې څنګه کاؤنټرونو ته وَ رسېږم ، نو دا به ژغ راباندې وکړي - ځکه خو مې له اوله ګامونه دَ هغې په لور چسپ شوي ؤ - ژغ يې نه راباندې

Downloaded from: The Digital Library

وکړو ، خو چې تر څو پورې دَ کاؤنټرونو سره جوخت ولاړ وم نو دې راته کتلو - دلته مې دَ خوُنې دَ پاره کارډ ډکولو ، هلته مې سوچ په دې انجلۍ کې بند ؤ .. او په وار وار مې ورته کتلو هم – خلاس وښتنه ، په تندي باندې ټیکه او په ژیړې هندي جامې کې داسې ښکاره کېدله ، لکه جوړه چې دَ مودو راهسې زما په تمه ولاړه وي - بس که حېرت وړی وم ، نو دې خبرې ته چې ګیړدۍ غنم رنګې څېرې یې حال نه وئیلو - ګوره چې دا اوس زما په رنځ اخته شوې وه او که مې په تن پراخو پښتني جامو ته حېرانه وه - په مزغو چې به مې څومره زور ورکړو ، معامله به هومره کړکېچنه شوه - مګر ناشُوده خو یې هغه وخت وکړو ، چې زه څنګه له دې ځایه دَ لفټ په خوا روان شوم ، نو دې دروازه شاته پورې وهله او دوه ګامه مخته راغله - بیا نه یم خبر چې دې په کاؤنټرونو باندې ولاړو Malay انجونو سره څه خبرې کولې ؟

خبره دا وه ، چې زه په دې فائیو سټار هوټل کې ځکه اوسېدو ته راغلی وم ، چې دَ انټرنېشنل کونسل آن مېنېجمنټ آف پاپولېشن پروګرام ICOMP په څورلس ورځني نړیوال ورکشاپ کې ، چې دَ زیاتې آبادۍ په کشالو باندې ؤ ، دَ پاکستان دَ غړي په توګه مې ګډون په کې درلودو - کوم چې په دولسمه جنورۍ ۱۹۹۲ع ګوا بل سبا سهار پیْیل کېدو - خو دې وخت زه دَ هوټل په ۲۳م پوړ کې په ۲۳۰۱ نمبر کوټې کې ناست په ټېلي ویژن کتو کې بوخت وم ، چې اووه نیمې بجې شاوخوا ته ډاکټر ثریا ابراهیم رشید نامې ښځې په فون خبرتیا راکړه ، چې نن ماښَستن په اتهه نیمې بجې به دَ ټاکل شوي پروګرام په سمه دَ ICOMP په درنه ډوډۍ کې دَ ګډون دَ پاره له هوټل څخه روانېږو .. او وئیل یې که تاسو مهرباني وکړئ ، څه لس منټه دَ مخه لاندې لابي ته راشئ ، نو ښه خبره به وي - ما ورته وئیل... ˝هو، حتماً به درځم˝ او بیا په تیاري بوخت شوم –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

څه وخت ورسته زه دَ هوټل په لابي کې دَ ډاکټر ثريا او ځينو نورو دَ ورکشاپ په سلسله کې راغلو ملګرو سره ولاړ دَ سفر حال مې ورته تېرَولو - ګوا داسې دَ کراچۍ څخه تر بنکاک پورې په يَو جهاز کې او بيا له بنکاک څخه تر دې ځايه په بل جهاز کې راغلم - غرض دا چې، څه وئيلي ، څه اورېدلي ، چې څُوکه څُوکه سرې او ښځې ، چې دَ بېلو بېلو هېوادونو سره يې اړه لرله هلته غونډ ېدل شروع شول–

اتهه نيمې بجې يوه سړي په مورِ باندې ژغ وکړو ...˝ ګاډيانې تيارې دي ، راځئ چې ځو ...˝

بيا چې څنګه روانېدو ، نو ګورم چې هغه انجلۍ په هغه نيمه خلاسه دروازه کې بيا هغسې ولاړه او په هغه رنګه راته ګوري .... مګر څله ؟ دا سوال مزغو له ځکه راغلو ، چې دې وخت خو زه په پښتني جامو کې هم نه وم - رښتيا خبره دا ده ، چې سوچ مې په کې بند شو او بيا درسته لاره نه شوم پوهی چې څنګه او په کومو لارو وېګنان تر Titi Wangsa نامي ځای پورې وَرسېدو - بس چې له وېګنه کښته کېدمه ، نو لومړی نظر مې په مخامخ دوؤ بورډونو باندې ولَګېدو - په يوه باندې ليک ؤ ˝ نېلايان رېستورېنټ˝ او په بل ˝ سلامت ديتانګ˝ ګوا ˝ ښه راغلې˝ - دلته داسې ښکاره کېدو ، لکه تر لرې لرې پورې چې مېله لګېدلي وي - په سرو ، ژېړو او شنو بلبونو کې عجيبه غوندې دَ شاعرۍ موسم او دَ مستۍ مُوډ ؤ ، چې څنګه مخته تلو ، رڼاګانې زياتېدلې - بيا څه مخته لکه مورِ چې کشتۍ ته وَ ختو –ولې چې اوس دَ لرګي په دَړو باندې روان وو او دواړو خواؤ ته اوبه ځرکېدلې –په هر مېز دَ يوه نا يوه هېواد پرچۍ پرته وه - ځان مې دَ پاکستان تر مېزه وَرسَولو ، چې څنګه په چوکۍ کښېنستمه ، نو يو سړي راباندې ژغ وکړو ...

Downloaded from: The Digital Library

"زما نوم نسیم دی ، زه دلته په پاکستانی سفارت خانې کې تهرډ سېکرټري یم "
بیا راسره داسې غاړې وتو لکه زه چې دَ ده سکه ورور وم او حالونه مو یو بل ته
سره تېرَول شروع کړو - اوس که یوې خواته ما له ده سره خبرې کولې ، نو بلې
خواته مې ګېرچاپېره سترګې هم غړَولې – عجیبه غوندې ښائیسته ځای ؤ ،
آسمان خو بالا دَ رېسټورېنټ په بام راڅخه پټ ؤ ، لاکن نور هر لور خلاسه
خلاسې وه –
کله چې ټول مېلمانه کښېنستو ، نو نورمیان نامې ښځه مخامخ دَ واړه ټاپُو په
رنګه جوړ ستېج ته وره غله او دَ " سلامت دیتانګ " وئیلو ورسته په ملې
(Malay) ژبه کې دَ هرکلی سندره دَ سازونو سره وئیلو ته چمتو شوه - نور خو نه
وربانديې پوهېدمه، بس چې کله یې دَ نړیوال ورکشاپ دَ غړو یعنې دَ مېلمنو
نومونه یې اخیستلو، نو یو ځل مې خپل نوم هم تر غوږه شو – بیا له دې سندرې
ورسته په ستېج باندې ډله ډله انجونې او هلکان چې قامې جامې یې اغوستې
وې راغلو او خپل رواجي رقص یې پیَیل کړو - اوس دلته څُلو خواړه خوړلو او
هلته سترګو دید کولو ، چې یو وخت مې یوه ښکلې Malay پېغله ، چې کټ
مټ دَ شهزادګۍ په بڼه سازه کړل شوې وه دَ سترګو شوه او سوچ مې په کې بند
په دې خبره شو، چې هغه شهزادګۍ له یوه مېزه دویم ته او له دویمه دریم ته او
دغه رنګه کرار کرار زموږ په خوا را روانه وه - دا یوازې نه وه ، یو کېمره مېن هم
ورسره ؤ، چې دَ شهزادګۍ تصویرونه یې دَ هر راغلي مېلمه سره اخیستلو- نو
څکه چې څنګه څنګه یې زما په لور فاصله رالنډَوله ، هومره هومره مې زړه
واکې ورته شلولې - بیا چې زموږ تر مېزه راورسېده ، نو کېمره مېن راته
وائی ...
"سر ! تاسو مهرباني وکړئ ... دَ یو تصویر دَ پاره له دې انجلۍ سره وَدرېږئ "
څنګه انجلۍ زما لاس په لاس کې واخیستو او څنګه یې دَ ځان سره وَدرَولم ... ؟
نه یم خبر ، خو چې بیرته په چوکۍ کښېنستمه ، نو نسیم صاحب راته وائي ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" ستا دغه تصویر به سبا یا بل سبا سفارت خانې ته رالېږل کېږي "
په ما لکه ګوزار چې وَشي ، له ځُلې مې يَو دم ورته وَوتو " ولې ؟ " او اوس به مې لا بدن دَ بېلابېلو امکاني خطراتو له سوبه بَڑي نیولو ، چې نسیم زما په حالت وَخندلو .. وئیل یې ...
ه پرېښانه کېږه مه - دا دَ انټرنېشنل پروټوکول یوه لازمي برخه ده - ګوا دَ سرکاري مېلمه یوازي ځانته تصویر دَ ریکارډ دَپاره په داسې موقعو کې اخیستل بې عزتي ګڼل کېږي - ځکه ورسره یو داسې شهزادګۍ له څنګه ته دروَي "
دې خبرو مې نه یوازې له ځایه ښوربدلی زړه بیرته په ځای کړو ، بلکې په خپل حېثیت هم پوهی شوم - بیا تر یولس نیمي بجو پورې دَ شپې رنګارنګ محفلونه وو ، چې دَ تېرو سترګو تنده یې راماتوَله .. او بیا چې له دې ځایه ولاړېدو ، نو نسیم صاحب راته په کلکه وَوئیل ... چې
" څنګه ورکشاپ په ۲۵مه جنورۍ سرته وَرسېږي ، نو زموږ دَ خوا به ګاډۍ درشي ، او دوې درې ورځې به زموږ په مېلمستیا کې تېرې کړئ "
خدائی شته ، چې دَ ده په دې ستډېر خوشحاله شوم –
*****
دې وخت دَ سهار اتهه نیمې بجې وې او دَ هوټل په رېسټورېنټ کې مې خوړل څیښل کولو ، چې یو سړی دَ خپلې خوا راغلو او " ګوډ مارننګ " کولو سم دستي دَ ما سره په مخامخ چوکۍ کې کښېسنتو ...
" ماته ډاکټر کنول وائي ... زه له انډیا څخه په دې ورکشاپ کې دَ ګډون کولو دَ پاره راغلی یم "
که څه هم ده دا خبره په انګرېزۍ کې وکړه ، خو ما ورته په اُردو ژبه کې په خپله باره کې حال ورکړو - په دغه شناخت زه تر ده او دائی تر ما زیات خوشحاله شو او بیا یو خواته خوراک ، بل خواته خبرې ، چې دَ برایه شپې له تاؤده محفله راپئیل شوې او دَ نن دَ ستېي ټوؤر په فېصله حتمي شوې –

Downloaded from: The Digital Library

نهه نیمې بجې زه او ډاکټر کنول ټکټونه په لاس کې دَ Bestasy Travel وَ بس ته وَ ختو - په بس کې څه نور سړي او ښځې هم وې ... بس چې څنګه دَ هوټل له ګېټ څخه دَ جالان راجه لاؤت په تور سړک مخته روان شو ، نو دَ ډرائیور شاته سیټ کې ناست ګائیډ خُلې ته مائیک وَنیولو –

“ سلامت دیتانګ ... هېواد ملائیشیا ، چې دَ ۱۳ ریاستونو Confederation نوم دی ، آبادي یې دې وخت ۳ ـ ۱۸ ملیونه ته رسېدلې ده - دلته ۵۰ فیصده مسلمانان ، ۳۰ فیصده چینیان ، ۱۰ فیصده هندوان او داسې نور نور مېښته دي - ۹ ریاستونه موروثي باچهان لري او دَ دغو نهو باچاهانو په خوښه هر ریاستي باچا پنځه کاله په ملائیشیا باندې باچهي کوي - کوالالمپور چې دې وخت یې موږ په جالان اسماعیل باندې روان یُو ، دَ ملائیشیا دارلحکومت دی ”

بیا چې څنګه دَ جالان اسماعیل او جالان امپانګ دَ چوک څخه تېرېدو ، نو ګائیډ وئیل ...

“ دا کیڼ لاس ته چې کومه ښائیسته ودانۍ تاسو وینئ .. دا ملائیشیا ټوؤرسټ انفارمېشن کمپلېکس دی ، چې لویه دروازه یې جالان امپانګ ته خلاسېږي ”

ګائیډ چې په کوم کوم لور زموږ توجه اړَوله ، هلته په جدید طرز جوړې ودانۍ ولاړي وې ، چې دواړو اړخونو ته یې زرغونې ونې او شنه چمنیان ښکاره کېدو - خو ما دَ ګائیډ خبرې هم په ډائرۍ کې نوشته کولې ... وئیل یې ،

“ ملائیشیا یو آزاد خیاله اسلامي هېواد دی – دلته مذهبي آزادي ده - که تاسو یو کال دلته تېر کړئ ، نو خپله به وَ ګورئ ، چې دلته دَ مسلمانانو دَ اخترونو پرته چائینیز نیو ائیر، کرسمس او دیوالي هم په ډېر خوند لمانځل کېږي ”

ګائیډ چې څنګه دا خبره سرته وَرسَوله ، نو بس دَ سیګنل په سره لائټ وَدرېدو - دا یو چوک وو او څلور طرف ته روډونه ښکاره کېدو- دَ نوي ماډل موټرانو سره سره موټرسائیکلان هم زیات ښکاره کېدو ، چې جوړه جوړه انجونې او هلکان وربان‌دې ناست وو - له دې څخه سړی اندازه لګولی شي ... چې ملائیشیا

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

څومره خپل واکه اسلامي هېواد دی ، چې مینه په کې جُرم نه او مئین په کې واکمن ....

چې بس څنګه دَ شنګرېلا هوټل سره ورته دغه چوک څخه مخته روان شو ، نو ګائیډ دَ اوبو ګلاس په غاړه اړَولو ورسته خبرو ته یو وار بیا ملا وَتړله ...

" کوالالمپور ته " ګارډن ستي آف لائټس " وئیل کېږي - دې وخت موږ دَ Equatorial Hotel سره تېرېږو او هغه مخته هلټن هوټل دی - نو ما خبره کوله ، چې که په تاسو کې څوک دا دَ رڼاګانو ښار دَ شپې خواته کتل غواړئ ، نو هغه دي مونږ سره تماس وَنیسي "

دَ دنګو دنګو او ښائیسته ودانیانو په دې ښار کې موږ مخته روان وو ، چې یو وخت ګائیډ وئیل ...

" زموږ ښي لاس ته دا غټ دَ سایه وان په رنګه جوړ سټېډیم نګارا دی - او دا بل چې مخته په څه فاصله ښکاري ، مرداکا سټېډیم دی - او اوس چې موږ تاسو کوم ځای ته وړو ، هلته لېک ګارډن ، ورسره نېشنل مونامنټ او بیا آسیان پارک .... درې واړه ځایونه دَ کتو وړ دي "

ښه ډېر وخت ورسته بس دَ نېشنل مونامنټ نامي ځای سره وَدرېدو ، ټول سړي او ښځې دَ بس څخه راکښته شولو او په دې وړه ، مګر ښائیسته غوندې دُنیا کې یوې بلې خواته وَوېښل شولو – ما او ډاکټر کنول هم یو خواته مخه وکړه - دلته دَ یو ښائیسته او غټې ودانۍ پرته دَ فوارو په مابېن کې دَ کاڼو په یو غټ بلاک باندې دَ عسکرانو بُتان دَ اوسپنو څخه داسې جوړ کړل شوي دي ، چې وربانديې دَ بُتانو ګمان لږ او دَ ژوندئیو باور زیات کېدو - دا بُتان په کال ۱۹۶۶ع کې دلته لګول شوي ؤ - او بله خبره دا ، چې دلته ډېر زیات سره او سپین خلګ چې دَ بېلو هېوادونو سره یې اړه لرله ګرځېدو - څه تصویرونه مې واخیستو او مخته دَ Asean Park په لور روان شولو - له دې ځایه ډېره ښائیسته لاره ورَغلې وه – په آسیان پارک کې هر لور دَ شنو چمنیانو په منځ کې دَ نادره آرټ ځینې چُوڼ کړل شوې نمونې دَ نمائش دَ پاره ایښول شوي وې - دَ ځینو سرونو او څېرو پرته

Downloaded from: The Digital Library

زياتره داسې کاږه واږه شيان، چې دَ لرګيانو او له کانړو څخه جوړ ؤ ، چې ورته په لومړي کتو يې سترګې کمال ته نه رسېږي – دا ټول شيان دَ آسيان نامي نړيوال تنظيم دَ ملګرو هېوادونو، لکه سنګاپور، تهائی لېنډ، فلپائن، برونائي ، انډونېشيا ، او ملائيشيا دَ فنکارانو دَ آرټ نمونې وې -

دَ آسيان پارک څخه چې زه او ډاکټر کنول دواړه دَ روډ په دې بل اړخ لېک ګارډن خواته روان ؤ، نو دَ يوې انډين ښځې په کتلو ما ته دَ هوټل دَ لابي هغه انجلۍ چې څوکه يې زما په زړه کې کور جوړولو ډېره راپه زړه شوه - ځکه خو مې بيا بيا تر شا ورته کتلو - خېر دلته هر لور لکه ځنګل چې وي او په منځ کې يې ښې ډېرې اوبه ډم ولاړې وې - دا يَو غټ کړوُم وو، په دې کې خلګو وړې وړې کشتيانې چلوَلې - او دَ قدرت له ننداره څخه يې خوندونه اخيستلو - ګوا چا په يوازې ځان او دَ ژوند دَ ملګري سره - فطرت په سُوچه بڼه کې سترګو ته ښکلاګانې ښکاره کولې - دَ دې شنې او ځنګلي سيمې ځينې برخې دَ کتو وړ وې - لکه په قدرتي چاپېر کې جوړ دَ هوسيانو ځای ، دَ رنګارنګ ګلونو او دَ ونو ګڼ باغ ، دَ ۵۰۰۰ بېلا بېلو مارغانو ځانته ښائيسته علاقه – مګر خلګو تر ټولو زياته دلچسپي دَ تنکو عبدالرزاق ، چې دَ دې هېواد خلګ ورته " دي فادر آف ډويلپمنټ " هم وائي دَ ژوند په هغو نخښو او شيانو کې اخيستله چې ده تر استعمال لاندې راوړي ؤ ... لکه کور، لائبرېرۍ ، جامې او نور نور - موږ به لا نور هم ګرځېدلي وای ، که وخت راسره وی –

دولس بجې بس مخته روان شو او ډېر ژر دَ يوې ښائيسته غټې ودانۍ مخته وَدرېدو ، ګائيډ وئيل ...

" بخښنه غواړم ، دې تکې سپينې ودانۍ ته تاسو بې دَلاس ليک اجازت نامې نه شئ دننه کېدلی - ولې چې دا پارليمنټ هاؤس دی - هغه مخامخ ولاړ هسک ټاور هم دَ دې هاؤس برخه ده - که څه هم په ملائيشيا کې باچهي نظام دی ، خو دَ انګلېنډ په رنګه .. ګوا دَ ملک وزيراعظم دَ قامي اسمبلۍ يعني Dewan Rakyat په اکثريتي خوښه ټاکل کېږي - دغه رنګه په هر رياست کې رياستي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمبلیانې وجود لري چې ځان ځانته وزیر اعلی ټاکي - دَ دې پرته سبنټ ، ګوا
Dewan Negarat هم شته ، چې دَ غړو چُونړ یې باچا سلامت خپله کوي"
بس بیا مخته روان شو ، چې یو وخت موږ په جالان تون باندې جوړ پخواني
ټیمپل سره په اړخ تېرېدو ، نو ګائیډ وئیل...
" لکه څنګه چې مخ کې ما تاسو ته وئیلي ؤ ، چې آزاد اسلامي هېواد دی... نو دَ
دې مثال دا ښائیسته دَ هندوانو مندر هم دی - چې یَو وخت درست وران شوی
ؤ- لاکن ګورنمنټ په خپل خرڅ په کال **۱۹۸۵**ع کې بیرته جوړ کړو او څه ۲ ـ ۱
ملیونه ډالرونه یې وربانديِ وَلګولو"
دَ دې ښائیسته تاریخي هندو ټیمپل په بام بې شمېره ښائیسته او رنګ برنګه
بُتان داسې جوړ کړل شوې ؤ ، چې دَ لرې څخه هم ښکاره کېدلو - ما که څه هم دې
وخت مندر ته کتلو ، خو په مزغو کې مې دا خبره راغلې وه چې دا مندر به نه
وای... که په موږ کې جوړ وای ... هو ، ځکه خو مې دَ بامیان بُت او ځینې نور غېر
محفوظه تاریخي ودانیانې او پلارنې آثار له خیاله ډېر ژر په کنډراتو کې بدل
بدل پرېښېدو - او بیا چې څنګه دا مندر دَ سترګو څخه پټ شو ، نو په ډاکټر
کنول کې په خوب ویده هندو راویښ شو او وئیل یې ...
" دې مندر ته چې مې وَکتلو ، نو زړه ته دا خبره راغله ، لکه دلته چې ډېر پخوا هم
هندوان پاته شوي وي"
ما وئیل ...
"هو ، ډاکټر صاحب.. ، تاریخ هم داسې وای ، چې په کال ۱۲۰۰ع کې دَ ملاکه ملې
باچهي مخ کې دا سیمه چې ځنګل ؤ دَ هندوانو او بدها منونکو تر واک دلاندې
پاته شوې وه - او بیا اسلام خورېدلو ورسته دلته په کال **۱۵۱۱**ع کې Dutch ګوا
دَ نیدرلېنډ خلګ هم راغلي دی – ولې چې دا سیمه دَ لمرختیځ او لوېدیځ دواړو
خواؤ خلګو دَ پاره مهمه وه - ګوا دَ سېلانیانو او سوداګرانو لاره په دې ولات
باندې سپره وه"

Downloaded from: The Digital Library

موږ خبرې کولې ، چې بس دَ جي پي او او سېنټرل مارکيټ څخه تېر شو او چائينا ټاؤن شاپنګ ائيريا نامي خوش رنګه ځای ته وَرسېدو –

چائينا ټاؤن دَ جالان پټانګ ، جالان سلطان او جالان باندر په مابېن کې دَ چينيانو يوه ګڼه علاقه وه – يو پراخ روډ له يوه سره تر بله سره پورې له رنګا رنګه سايه واني ربړهيانو څخه داسې ډک ؤ ، چې لاره په کې نه کېدله - دلته زياتره خوراکي شيان خرڅېدلو - ځای په ځای له سرونو سره ، مګر پخې کړل شوې هېليانې او وَچ کړل شوي ماهيان راځړېدلو - او بيا خود لکه چې دې خلګو ملخان او دَ اوبو موريانې او نور خسمانان هم په خوند خوړلو ، چې په هره پنځمه يا شپږمه ربړهۍ کې پاخه پراته ؤ – دلته ښځې دَ سړيانو څخه يو په لسه زياتې وې - ډاکټر کنول چې په عُمر څه راڅخه غټ وو ، ګوره چې زړه يې څله وَتخنېدو ، چې وئيل يې ...

"زړه مې غواړي چې دَ دې ښائيسته او نازکو انجونو دَ لاس يَو شئی وَخورم"

ځواب مې ورکړو ...

زما خو زړه ته نه کېږي .... که يې خورې ، نو خوره يې ... زه به درته وَدرېږم"

بيا مې تر لاس وَنيولو او دَ پخو ملخانو وَ ربړهۍ ته مې وَدرَولو ...

"دا وَ خوره"

ده چې دَ چشمکو تر شا ورته وکتلو ، نو اوس به يې يَو څه وئيلو ، چې دَ ربړهۍ وَ بل اړخ ته ولاړې چينې انجلۍ ورته وائي ...

"وايه ... ! څومره غواړې ؟"

په ډاکټر لکه ټک چې وَشي . يو دم يې شاته ټوپ کړو او وائي ...

ياره ! دا دي څه خسمانانو ته وَدرَولم"

او بيا تر برېتو دلاندې تر ډېره پورې موسېدو - چائينا ټاؤن ، يو خو خپله دَ سېل ځای وو او بل ورسره جوخت دَ کوالالمپور تر ټولو غټ او ښائيسته مارکېټ ، چې سېنټرل مارکېټ په نامه پېژندل کېدو ، هم زيات خلګ ځانته ورکښَولو –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

درې بجې خواته نېشنل آرټ ګېلري ودانۍ ، ماجت نګارا ، انډيا ماجت او دَ ښار ځينې بازارونه راښکاره کولو سره سره موږ پنځه بجې هوټل ته وَرسَول شولو - که څه هم ستړی وم ، خو ماځيګرى مې دَ هوټل په لابي کې تېر کړو - بيا دَ ماښام ډوډې خوړَلو ورسته ، ما غوښتلو چې ژر سترګې وَلګوم - ولې چې سبا ته دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ وه - نو ځکه تر څه وخته مې ټي وي کتله او بيا دَ ويدېدو په نيت په پلنګ باندې وَ غزېدم – خو چې څنګه مې سترګې سره ورتلې ، نو سوچونو بيرته دَ هوټل لابي وَ انجلۍ ته مخامخ وَدرَولم ... او له خياله ما ځينې پُوښتنه وکړه ...

" خبرې ولې نه کوې ؟ "

دې راته وئيل ، چې ...

" ګونګۍ يم ... ژبه نه لرم "

او بيا دَ لاس په اشارو راته ګډه شوه - دا سوچ څه ؤ ، چې زما دَ سترګو څخه خوب وَ تښتېدو او ښه مې په ياد دي ، چې تر ډېره وخته پورې خوب نه راتلو –

*****

دَ ټېلي فون په زنګ مې سترګې راخلاسې شوې - ګهړۍ ته چې مې وَکتو ، نو دَ سهار پنځه بجې وې ... حريان پاته شوم ، چې دې وخت دَ چا ټېلي فون کېدلی شي ؟ خېر، چې دَ ټېلي فون رسيور مې دَ غوږو سره وَنيولو ، نو دا هغه ثبت شوی Awaking call وو ، چې پرون سهار يې هم زه زما په خوښه په اووه بجې ژغوَلی وم - مګر پرون چې دا کال څومره خوږ او ښه راباندې لګېدلی ؤ ، نن هومره راباندې وَ غمېدو - يو دم مې رسيور کښېښولو او په سر مې بړستن راواړَوله ... خو مجال ؤ، چې خوب راغلی وی - ولې چې خشم مې خوب تېښتولی ؤ - که څه هم دَ بې خوبۍ دَلاسه مې بدن ويده ؤ ، خو سترګې مې نه سره ورتلې- چې ښه په ځان پوهی شوم چې زياته خوب نه کېږي ، نو رسيور مې راپورته کړو او آپرېټره مې په لائن راويستله...

Downloaded from: The Digital Library

" اوس څو بجې دي " ما پُوښتنه وکړه
پنځلس منټه بالا پنځه بجې ... ولې خبر خو دی ؟ "
خبر خو نه دی ، بس دا حال راکړه ، چې زما دَ Awaking Call وخت څو بجې
وو "
" سر یَو منټ "
او څو لمحې ورسته یې ژغ بیرته زما تر غوږو شو ...
" اووه بجې سر ! "
که څه هم دا په سر سر راته ژغېدله ، خو دلته زما دا حال ؤ ، چې ابله مې وَس نه
په رسېدو ، ګنې تر غاړې به مې نیولې وای –
" ښه ، چې دَ ویښوَلو وخت مې اووه بجې ؤ، نو دا زه دې په پنځه بجې څله
راوَژغولم ؟ " ما پُوښتنه وکړه -
دا څه چپ غوندې شوه ... اوس به یې لا څه وئیلو، چې بیا مې وار ورباندې
وکړو ...
" عجبه خلګ یاست "
دې په ماته خُله بخښنه وَغوښتله او دَ خپلې ورانۍ دَ پاره یې دَ پښېمانۍ اظهار
هم وکړو – لاکن لا زه وم، چې مزغو مې ټکهار درلودلو ...
" ستا په دې سورې سورې خو ، نو اوس ماته خوب نه راځي "
او په خشم مې ټېلې فون بند کړو او بیرته مې سترګې پټې کړې - زیاته به دَ یوه
نا یوه سوچ په نیلې باندې سپرېدمه ، چې بیرته دَ ټېلې فون ګهنټۍ وَ
ګړنجېده ...
" سر ! ستا دَ بې وخته ویښوَلو دَ پاره زه یَو ځل بیا بخښنه غواړم "
که څه هم له خشمه ورته خوُځکېدمه ، خو په پسته ژبه مې ورته وَوئیل...
" څه خبر دی... بل وار خیال کوه "
او بیا ...." خوب نه درځي ؟ " دې په نرمه پُوښتنه وکړه
" یَه "

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دا " يَه " څه وو ، چې انجلۍ په وړې او پستې خندا کې راته وَوئيل ...
" غم مه کوه ... زه به دي وخت در تېر کړم "
ما وئيل " هغه څنګه ؟ "
" هغه داسې ، چې تر اووه بجو پورې به خبرې درسره کوم "
په ما دَ دې دا خبره داسې ښه او خوږه غوندې وَلګېده او دَ نه غوښتلو پرته مې هم ورته څُله ويړه کړه ...
" ښه ښه وايه "
زما خبره لا تر سره نه وه رسېدلې ، چې دا راته وائي ...
" که زه دا وَوايم ، چې دا هر څه ما له کسته وکړو ، نو .... ؟ "
" له کسته ؟ "
دا توری څه وو ، چې اېله مې رسيور دَ لاسه وَ نه لوېدو ...
" مګر څله ؟ "
دې په وازکې غوندې انداز وئيل ..." هغه ځکه ، چې ..." او بيا يې مخته خبره په خوږه خندا کې داسې سر ته وَرسَوله ....
" زړه راته وئيل .. هغسې هم يوازې يم ... راشه چې تا راويښ کړم او څه خبرې درسره وکړم .... او بس دا دی راويښ مې کړې "
دَ دې خبرې ورسته ، لکه هغه چې زما دَ ځواب په هيله چپ شوه او دلته زه نه پُوهېدم، چې څه ورته وَوايم ... خو څه وخت ورسته هغې سرړه واخيستله او راته وائي ...
" يَو منټ "
ګوره چې دَ چا فون وو او يې دَ چا Awaking Call آن کولو - په دې چپه چپيا کې ما له تندي ځخه خولې وچې کړې ... لږ مې همت سره په يَو ځای کړو او چې څنګه دا په لائن راغله، نو مې ورته وئيل ...

Downloaded from: TheDigitalLibrary
(c) ketabton.com: The Digital Library

" ښه ښه ، که داسې خبره ده ، نو بيا خو دي ډېر ښه وکړو ، چې دي راوېښ کړم ... هووون ښه ، نو په دې خبره سر راخلاس کړه ، چې تا زه ليدلی هم يم که بس مازې...."

لا به مې خبره مخته کښنَوله ، چې هغې زما خبره ماته کړه...

" ولې نه ، ما نه يوازې ليدلی يې ، بلکې ډېر ښه دي پېژنم هم ... هو ، په دې چې دَ هوټل دَ آپرېټر مخې ته دَ هرې خوُنې چارټ پروت وي – او بيا زه خو کله کله ... زما مطلب ، چې اول ځل مې وَليدې، نو دَ يَو ټُرک ځوان ګمان مې دربانديې وَشو، خو بيا چې ستا دَ خوُنې چارټ مې وکتلو، نو هغه ته ټُرک نه بلکې پاکستانۍ وختې او نوم دي ... دا دی"

دا ژغېدله او ما هان ... هون ورته کولو ، خو چُړت مې هلته په لابي کې په کاؤنټرونو ولاړو انجونو کې ، کله يوې انجلۍ خواته تلو او کله بلې ته... او پرته له داسې سوچونو مې هم دَ دې خوارېه ژغ تر شا پټه څېره نه کړه سهي - بيا عجبه خبره دا هم وه ، چې Awaking Call دَ دې انجلۍ په خوارېه ژغ کې ثبت شوی ؤ - خير دغه رنګه دَ دې انجلۍ خوږو خبرو او زما په خوُشو سوچونو کې دَ سهار اووه بجې شوې–

*****

دغه ورځ دَ ورکشاپ دَ افتتاحي ناستې او Tea Party ورسته غرمه يولس بجې خواته دَ ډاکټر ايم - اې - ستار، چې دَ ICOMP ايګزېکټيېو ډائزېکټر هم ؤ، په مشرۍ کې دَ ورکشاپ لومړۍ غونډه سم دَ لاسه دَ نېشنل پاپولېشن اېنډ فېميلي ډويلپمنټ بورډ LPPKN ملائيشيا چې دَ هوټل ګرېنډ کانټينېټل څخه په څه فاصله دَ يوې هسکې پلازې په دويشتم پوړ باندې ؤ ، په حال کې پئيل شوه - دې وخت دَ ورکشاپ ملګري په يوه غټه دائره کې ناست وو - دَ پېژندګلوۍ ضرورت ځکه نه شو پېښ ، چې دَ هر ملګري مخته په مېز باندې دَ هغه نوم او هېواد تختۍ پرته وه - ډاکټر ستار، چې په "ورلډ پاپولېشن پاليسي" باندې خپله مقاله وړاندې کوله ، نو په يوه نا يوه اړه به په کې دَ

Downloaded from: The Digital Library

پاکستان ذکر خامخا راتلو ... لکه دا چې ˝ دَ پاکستان دَ آبادۍ دَ زیاتوب شرح دَ حېرت وړ ده ˝ - لنډه دا ، چې څنګه به دَ پاکستان ذکر راغلو ، نو دَ ورکشاپ ښځو او سړیانو به ما ته داسې په حېرانتیا وَکتلو ... لکه دا هر څه هر څه چې هلته په پاکستان کې زما له وجې کېږي - او بیا دَ مقالې ورسته دَ سوال ځواب سېشن پئیل شو - په دغه توده څېړنه کې دَ الازهر یونیورسټۍ دَ ډاکټر مراد په دې ورکشاپ کې ګډون ، که یوې خوا ته زه حریان کړې وم ، نو بلې خوا ته دې سړي فېمیلي پلاننګ په قرآن ، سنت او نورو مذهبي اړو داسې ثابتَولو ، لکه دا پروګرام چې پئیل کړې مسلمانانو وي - دغه ورځ دَ ورکشاپ لومړۍ ورځ دَ چیني ملګري ˝ین یاؤ زانګ˝ په پرله پسې چپیا ، دَ بنګله دېش دَ ˝باقي سرکار˝ دَ پنډو چشمکو دَ شیشو تر شا په حېرت حېرت یو بل خواته کتلو ، دَ انډین ˝ډاکټر کنول˝ په ځالاکۍ ، دَ ګانا دَ ˝کوفي˝ نامي تور یار په پُوښتنو ، دَ LPPKN دَ ملائیشیا دَ ˝چوا ˝ په ډېرو ژغېدلو ، دَ نائجېریا دَ ˝مارګرېټ˝ دَ هیڅ نه منلو ، دَ کینیا دَ ˝ماریه موسومي˝ په خندلو راخندلو ، دَ ماؤریشئیس دَ هندوي پېغلې ˝سوبهراتي˝ په غور اورېدلو ، او دَ مالدیپ دَ ˝احمد خلیل˝ په بې ځایه تنقیدونو کې ماځیګر پنځه بجاؤ شوې -

ګوا ، یَو وار بیا زه وم او زما دَ تږو سترګو تنده ، چې دَ هوټل په لابي کې دَ هغې ښکلې څېرې وَ دیدن ته نه یوازې مضطربه وې بلکې شاعر زړه هم دَ فراق په تراخه اور کې داسې سوځېدو ... لکه ما چې په مودو مودو مینه ورسره کړې وي ....

منم ، چې مئین نه وم وربانديې ، خو زړه مې ځینې صبر کېدو هم نه ....

˝ دا هر څه ګوره چې څه وو ؟ ˝

دَ دې سوال ، که به مې هر څو په مزغو زور ورکړو ، خو ځواب یې په ګوتو نه راتلو - هرڅه هرڅه ، خو دَ زړه په تختۍ مې دا نظم بیا بیا دَ ˝ هما ˝ په نامه داسې نوشته کولو ، لګیا وم ....

˝ اې په خپل حُسن غاوړې !

Downloaded from: The Digital Library

تا هم کړي دي وزرې
په مثال دَ هما غونډې
ځکه
نه کړې په ما سیوری
داسې نه
چې زه باچا شم
او زړګی دي کړم تر لاسه
(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا /۱۹۹۲ع)
*****

ماښام دَ باقي سرکار او ډاکټر کنول سره دباندې دَ ښار په سېل وَوتم - په تنګ تنګ کې دَ هوټل سره په څه فاصله " یوهان پلازه " ته وره غلو - دَ پلازې په هر پوړ کې دوکانونه جوړ ؤ ، چې زیاتره ملې او چینائي انجونو چلولو - دَ دُنیا هر شئی په کې خرڅېدو - دَ رنګا رنګه رناګانو ، رقم رقم څېرو سره سره دَ دې مارکېټ دغه له شمېره وَ تې دوکاندارې انجونې په رنګینو جامو کې ، چې سکرټونه او پېنټونه یې اغوستې وو دَ ښکلا دَ سېوا کولو اصل سوب ګڼل کېدې -غرض دا ، چې دَ ګودر دَ ماځیګري تنده ورباندې ښه ماتېدله - کله یو دوکان ، کله بل دوکان ، کله چاته خندلې ... چا راته خندلې او کله چا سره سترګې اړ باسلي – دغه رنګه تر ځلورم پوړه پورې په لفټونو کې وَ ختو - دلته یَو وخت په خیال کې ځنګه ما دا لفټونه او " موؤنګ سټېئیرز " دَ خپل هېواد په یو شاپنګ پلازه کې وَ لګولو ، نو سم دستي دَ بجلۍ دَ پټ پُټانې احساس زما دغه دَ ویښو خوب بې تعبیره غونډې کړو او زړه راته وئیل ، چې ...
" کرار کښېنه نادانه .... چرته چې بجلي په خپل حال نه وي ، هلته دَ رڼاګانو او مشینې ژوند تصور کول لېونتوب دی
دَ شپې چې تر ډېره وخته پورې ناست وم ، دَ لېونو غونډې به کله په لفټ کې بالا خوُنې ته وره غلم او کله به لاندې لابي کې دَ مطلوبې اندېن انجلۍ دَ کتو په

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

تمه .... بیا دَ وخت دا ظلم لا ښېل ؤ، چې دولس بجو خوا ته ما دَ نا اُمېدۍ ورسته ځنګه په لفټ کې قدم ږدلو ، نو هلته دَ کاؤنټر تر شا هغه انجلۍ راښکاره شوه - خو راغبرګ ځکه نه شوم ، چې یو ګام مې په لفټ کې ایښی ؤ - ما وئیل ... څه خبر دی بیرته به را کوُز شم ... مګر چې ځنګه بالا خوُنې ته ور دننه شوم ، نو دَ ټېلي فون زنګ ګړنجېدو ... او بیا بیرته لاندې ځکه نه راغلم چې دَ هوټل آپرېټرې زه په ټېلي فون باندې تر نیمې شپې پورې اخته ساتلی وم -

*****

وخت مخ په وړاندې روان وو او تاریخونه اوښتو - ګوا ورځ په ورکشاپ کې، ماځیګریان او ماښامونه دَ ښار په چکرونو کې ښه په خوند تېرېدلو ، لګیا ؤ- یعنې په کوالالمپور کې مې زړه دومره لګېدلی ؤ، چې ورځخه دَ بیرته تګ احساس به زه په ګنټهو ګنټهو پرېښانه ساتلم - مګر کولی مې هیڅ نه شو، ولې چې دَ وخت دَ نیلي باګې چې به مې څومره په خپل ځای باندې درَولو دَ پاره راټینګولې ، نو دا نیلی به په هومره چسپاندۍ مخته په ترپکو روان ؤ- مخ مخ ته ښکلې ننداري وې او شا شا ته سپېرې دُوړې - او دغه خو وجه وه ، چې په سترګیا نه پوهېدم .... بس کله یَو ځای کله بل ځای - ګوا هر وخت په لیدو کتو کې بوخت ښکاره کېدم - چې زړه مې بیرته خپل ځای ته څله نه راتلو ؟ که څه هم هغه دَ روسلینا نامې پېغلې چې دَ LPPKN سره یې اړه لرله ، خبره ، چې ...

" شوق په طبعیت سپلانی دی ... هر وخت کله په یوه روډ (جالان) کله په بل روډ باندې لیدل کېږي "

دَ ورکشاپ دَ ۱۷مې جنورۍ ۱۹۹۲ع لومړۍ دوې غونډې په دې اړه ډېرې اهمې وې ، چې هر ملګري دَ خپل خپل هېواد په باره کې دَ خانداني منصوبه بندۍ په اړه مقاله وړاندې کوله - خو چې کله زما مقاله پائی ته وَ رسېده . نو عبدالباقي سرکار ته دَ مقالې اورَولو دَ پاره بلنه ورکړل شوه - ده چې ځنګه مائیک اوچت کړو ، نو دَ مقالې اورَولو دَ مخه یې ماته برګ برګ وَ کتلو او پئیل یې له دې خبرې وکړو ...

Downloaded from: The Digital Library

" بنګله دېش چې له پاکستان څخه دَ هندوستان په کومک يَو خپل واکه هېواد جوړ شو ، نو تاسو خبر ياست ، چې موږ ته څه راپاته شوي ؤ.....؟ "
ده به اوس يوه ناواړه خبره کوله، چې ځان مې تر ده لومړی کړو ...
" ولې باقي صاحب ! چرته ستا اشاره خو ستا دَ ملک دَ باد و باران او سمندري طوفانونو په خوا نه ده ؟ "
دا خبره څه وه، چې ټولو وَخندلو او باقي سرکار هم غاښونه سپين کړو .... ځواب به يې په نره راکولو ، چې راملي بن عثمان ، چې دَ LPPKN ملائيشيا ډائرېکټر جنرل ؤ ، مېز وَټکولو او خواست يې وکړو .....
" نو پرسنل اټېک پليز "
بيا که څه هم درسته ورځ په يو بل باندې " پرسنل اټېکونه " وَ نه شو ، باقي سرکار دَ خپلو پنډو عېنکو تر شا ګړۍ ګړۍ داسې راته په قهرناکه نظر کتلو را کتلو ، لکه ما چې يې په زخمونو مالګې دُوړَولې وي –
سبا سهار دَ رياست ترينګانو په دوره دَ دوؤ شپو دَ پاره تلو... خو عجبه ناپېښه دا وه ، چې هغه دواړې انجونې ، لکه چې خبرې وي .... ځکه خو يوې په لابي کې په ديدنونو موږ کړم او بلې بالا په خوُنې کې دَ ټېلي فون په خوږو خبرو - هرڅه هرڅه ، خو خبره بيا هم هغه رنګه وه - يعنې چا ، چې خبرې راسره کولې .. هغه دَ سترګو وړاندې نه راغله او چا ، چې سترګې په سترګو کې راته بيا بيا اچوَلې .. هغې خبرې نه کولې - که څه هم ما ډېري هلې ځلې وَکړې ، خو بريالی نه شوم -
*****
دَ ۱۸مې جنورۍ سهار نهه بجې په دوؤ مرسډيز بسونو کې ، چې سيټونه يې دَ جهاز له سيټونو کم نه وو ، دَ ترينګانو رياست په لور روان شولو - چې څنګه بسونه دَ کوالالمپور په قطبي خوا مخه وکړه ، نو رياست Pahang ښار Bentong زموږ لومړی منزل وو- دَ ښائيسته پراخ سړک دواړو خواؤ ته ، که څه هغه هواره مځکه وه او غرئيزه علاقه ، ورباندې تر لرې لرې پورې شنېزه او ګڼې درختې ښکاره کېدې - په لاره کې وړې او غټې آباديانې هم مخې ته راتلې - دَ

Downloaded from: The Digital Library

کورونو په اړه یې خاص خبره مخې ته دا راغله ، چې یَو ، خو یې کورونه واړه او دَ لرګیانو له دَړو او بانسونو څخه جوړ شوي وو او بل، هیچرته مې دَ خوُنو شاوخوا ته دېوالونه تر سترګو نه شو - خونې له مځکې څخه درې څلور فټه بالا جوړې وې او دَ دغو خوُنو دلاندې چې کوم خالي ځای ؤ ، هلته یا خو چرګې او یا بُوزې او پُوسونه تړل شوي ؤ - دلته په ښځو کې دَ مخ پُټولو رواج نه ؤ، ټولې لوُڅ مخ ګرځېدلې - ایراني او عربي وزمه وړوکي دُسمالونه یې په سرونو پېچلې ؤ - اوږده پراخ سکرتونه او پنجابي لنګ یا هندي ساړۍ ته نیږدې نیږدې جامې یې په تن وې - سړي زیاتره په تورو خولیانو کې لیدل کېدو -

یَو وخت بسونه دَ Bentong ښار څخه یو څه رادې خوا ، یانې په لنډه لار (بائي پاس) باندې څه مخته په Karak هائي وې روان وو مزل یې لنډَولو - دَ Karak ښار شاته پرښَولو ورسته Maran او بیا Temerloh نامې ښارونه هم شا ته پاته شولو - او دې وخت موږ دَ ریاست Pahang ساحلي ښار Kuantan په لور مخه کړې وه – دَ قدرتي ننداړو څخه خوندونه اخیستلو سره سره په بس کې دَ ناستو ملګرو ګپه هم خوږه وه - چا ټوکې کولې ، چا خندلو ، یو نیم په سنجیده خبرو چمتو وو او چا به دَ نورو دَ خبرو څخه خوندونه اخیستلو سره سره یوې بلې خواته حریان حریان کتلو- غرض دا ، چې ماښپښین خواته بسونه په Kuantan کې دَ South China Ocean یعنې دَ سهېلي چینائي سمندر په څنډه جوړ Merlin Resort Inn نامي رېستورېنټ ته وَرسېدو - دا رېستورېنټ خاص دَ سمندر په غاړه دَ ښائیسته کاڼو او لرګیانو څخه داسې جوړ کړل شوی ؤ، چې سور سمندر مخامخ ښکاره کېدو- او سمندر څخه لږ رادې خواته ، ګوا دَ سمندر دَ غاړې او دَ رېستورېنټ په منځ کې خلاسه مځکه یا خو په شنو چمنیانو نیول شوې وه ، یا بیا سوئمنګ پولونه په کې جوړ شوي ؤ – چرته چې سره سپین خلګ ، چې زیاتره په کې ښځې وې لمبېدلو - ځینې ښځې او سړي دَ Sun Bath کولو په نیت په اوږدو سپینو چوکیانو باندې پراته ؤ - موږ ته نیږدې مخامخ دوې ښځې ، چې ځیګرونه یې لوڅ بربنډ وو پرتې وې – نو ځکه دَ

Downloaded from: The Digital Library

هوټل په برانډه کې ناستو خلکو بلې خواته لړ لړ او هغو ښځو ته زیات کتلو - خو دَ الازهر یونیورسټۍ ډاکټر مراد خلیل په وار وار غوږونو ته لاسونه وړل او وئیل یې ...

" دومره آزادي هم انسان ته نه ده په کار .... "

مګر په ډاکټر کنول دا خبره ، لکه چې بده ولګېده ، چې په ځواب کې یې ورته وَوئیل ...

" ډاکټر صاحب ! په دې کې نو اوس څه بده خبره ده ، دېر څه خو یې پټ ساتلې دي "

لنډه دا ، چې چا په پټه څُله تماشه کوله او چا ورباندې خپلې رائیې ورکولې - هن تر دې چې ، دَ زموږ دَ ډلې ښځو هم یو بل ته په غوږونو کې خبرې کولې او بیا بیا یې ورته کتلو - دَ غرمې ډوډۍ خوړلو ورسته ټول ملګري په پارکونو یا دَ سمندر په غاړه دانه وانه شول - ښه مې په زړه دي چې دلته یو وخت دَ پېغلې سوبهراتي دَ تندي ټیکې او خلاسو وېښتانو ما ته دَ هوټل ګرېنډ کانټینېنټل دَ لابي هغه انجلۍ رایاده کړه ، چې زما په زړه کې یې ځای جوړ کړی ؤ –

چې له دې رېسټورېنټ څخه بسونه روانېدو ، نو نری نری باران هم ورېدو - یَو خواته باران او بلې خواته شنه مځکه او دلته په بس کې دَ ما سره لا دا ظلم بېل ، چې سوبهراتي زما دَ ښی لاس په دوؤ سیټونو کې دَ کهړکۍ دَ خوا په سیټ کې دَ Lous دَ انجلۍ سره داسې کښېنستله ، چې دَ خبرو کولو په وخت به یې خلاس وېښته په څېره باندې داسې را ایله شولو ... لکه جوړه چې په سپوږمۍ باندې نرۍ اوریځ راغلې وي - نو ځکه خو مې سترګې دَ هغې په لور کږې شوي وې او تر ډېره مې ورته کتلو - خو یو وخت چې دَ هغې راته پام شو ، نو مخ یې په یوه جټهکه هغې بلې خواته داسې واړَولو ، لکه زما په سترګو کې چې سور اور وي او دا په ژوندي ځان ستی کوي - او بیا چې به یې په هېره یا له کسته کله مخ راواړَولو ، نو لکه ټپي زمرۍ ، چې ایله یې وَس نه رارسېدلو ، ګنې په مخ به یې منګولې رالګولې وی - دَ سوبهراتي په دې خاموش ظلم مې فېصله وکړه ، چې

Downloaded from: The Digital Library

ځنګه له ترینګانو څخه راغبرګ شم، نو دَ هغې انډین انجلۍ سره به خبرې کوم – او په داسې سوچونو کې یو وخت دَ ریاست ترینګانو لومړی ښار Kemamen څخه مخته تېر شولو –

ماښتن اتهه نیمې بجې خواته بسونه ترینګانو ښار ته ورسېدو – دا یو غټ ، ښائیسته، دَ وړو او غټو ودانیانو ښار ؤ - ځای په ځای چمنیان او هر لور پراخ پراخ سړکونه جوړ ؤ - دلته موږ دَ دوؤ شپو دَ پاره دَ ښار په منځنۍ برخه کې په هوټل ډیسا ، چې په یوه زرغونه غوندې غونډۍ باندې جوړ وو کې کښته کړلی شولو - دَ ماښتن ډوډۍ خوړَلو ورسته ملګري ډله ډله په لانونو کې کښېنستو - زموږ ډله چې په کې دَ فېمیلي پلاننګ بورډ کوربنه لیلاوتي دَ خپل معصومیت سره ، ډاکټر ثریا دَ شوخۍ سره ، ډاکټر کنول یو وار بیا دَ خپلې ځلاکۍ او رنګینو ټوکو سره ، او زه دَ خپل شوق سره، زما دَ خوُنې په خلاس کاریډور کې په چوکیانو کښېنستو- او تر یولس نیمو بجو پورې دَ شپې په خبرو او ټوکو ټکالو اخته ؤ –

*****

سهار نهه بجې موږ په بسونو کې وَ " وسیما دارالایمان " ته وره غلو - په دې نوي ډؤل جوړې غټې ودانۍ کې دَ ترینګانو ریاست دَ انتظامیې دفترونه ؤ .... دَ وزیراعلی او سټېټ سېکرېټري دفترونه هم هلته ؤ –لومړی ناسته مو دَ سټېټ سېکرېټري سره په کمېټي روم کې وَشوه –او بیا ورپسې وزیراعلی دفتر ته ورَغلو- دَ ملاقات ورسته موږ یو ښائیسته هال ته ور وړلی شو - هلته زموز په مېلمستیا کې وړوکی لاکن خوندَور تقریب وَشو - دَ تقریب ورسته هر مېلمه ته وزیراعلی ترینګانو په خپل لاس دَ زېړو یعنې Bross جوړ ځیزونه نخښه کې ورکړل شو - هلته حال دا ؤ، چې ریاستي وزیراعلی دَ خپل ساده او درانه خوُی او بُود له کبله هر مېلمه سره جلا جلا خبرې کولې - بیا دَ دې شاهي ډوډۍ خوړَلو ورسته دَ اووؤ ملکونو مېلمنو، چې زه هم ور ګډ وم ، دَ ټېلي ویژن ټیم سره دَ وزیراعلی په مشرۍ کې دَ ورکشاپ دَ اهمیت په حقله مرکه وکړه –

Downloaded from: The Digital Library

په دې مرکه کې دَ ورکشاپ په حقله دَ خبرو او حکومتي انتظاماتو دَ ستائينې سره سره ځينې داسې خبرې هم منځ ته راغلې ، چې په کې په يوه نا يوه اړه دَ دې هېواد خلګ وَ ستائيلی شو - لکه
" دا خلګ بې ساري مسلمانان دي "
دَ نرانو سره سم يې ښځې هم ژوند کولو ته جوګه دي "
" هر وخت موسکني او خندني ښکاره کېږي "
او وَ به وايم، چې ملائيشيا ته راغلی هر سړی نه يوازې دا هر څه محسوسولی شي بلکې دَ سترګو وړاندې يې ليدلی هم شي -
يوه نيمه بجه موږ يو نرسري هوم ته دَ ستېټ سېکرېټري په مشرۍ کې دوره وکړه - دلته دَ څلورو کلونو څخه کم ماشومان دَ روزنې دَ پاره په بېلو بېلو لوبو کې بوخت ساتل شوي ؤ - ځوک مې ښکل کړو ، څوک مې واخيستو او دَ چا سره مې بازۍ وکړې .... دغه رنګه مې دَ خپل وړوکې زُوې قاميار خان تنده پرې ماتوَله- دَ ماشومو فرښتو له دې جنته موږ دَ دستکارۍ يَو ادارې ته وره غلو - هلته ټول کارونه انجونو ، چې واړه رومالونه يې په سرونو پېچلي وو کولو - يو ځای رخت جوړېدو ، بل ځای رنګېدو او دريم ځای يا خو ټاپې وربانديې لګېدلې يا بيا دَ هرې انجلۍ په لاس کې درې درې بُرشان دَ بېلو رنګونو وو ، چې دَ مشين غوندې تېز تېز چلېدلو او په رختونو باندې يې نقش نګاري کوله - دَ خندنئيو څېرو له دې ځانګې موږ يوې بټۍ ته يُو وړل شولو - دلته لکه زموږ دَ هېواد دَ سندهي اجرک ، دغه رنګه ټوکران په ايښېدلو اوبو کې رنګول کېدو او بيا يې دَ وړو بلاکونو په کومک ټاپې وربانديې لګولې - دا دَ ملائيشيا بوتيک، دَ ګائيډ له قوله ، په دُنيا کې ډېر زيات خوښَول کېږي - او بيا موږ له دې ځايه دَ ژېړو او سپينو زرو شيان جوړَولو کارخانې ته بوتلل شولو - کارخانه خو يې نه کړه راښکاره، خو دَ فلم په ذريعه يې دَ ځينو شيانو دَ جوړَولو عمل راښکاره کړو - او چې له دې ځايه راوتو ، نو هر ميلمه ته يې دَ ژېړو څخه جوړې چاړې ورکړې

Downloaded from: The Digital Library

، خو دومره په مینه ، چې ماته چاړه راکولو په وخت زړه حلق ته راغلو - او زړه راته وئیل چې دا خلګ دَ ژوند په هر ډګر کې په زړونو منګولې لګوي–
مازیګر چې بسونو دَ هوټل ډیسا په لور مخه وکړه ، نو ترینګانو دریاب ته ورته جوړ سېنټرل مارکېټ سره ډاکټر ثریا بس وَ درَولو ، ماته یې را ژغ کړو ...
" شوقه ! په دې مارکېټ کې ستا دَ کتو دَ پاره ډېر شیان دي – که غواړې نو کښته شه شاپنګ وکړه "
ما وئیل .... " هو "
او بیا مې ډاکټر کنول دَ لاسه وَنیولو او په نه ساعت کې دواړه کښته شولو - موږ چې څنګه کښته شولو ، نو څه ګورم چې لیلاوتي هم راکښته شوه او درې سره ملګري په مارکېټ ننوتلو - دلته ملائیشئین بوتیک ، دَ ژېړو او سپینو زرو جوړ ځیزونه ، دَ کانئیو جوړې خولیانې ، توَري ، په لاس کشیده شوي رختونه او پړوني دَ کتو وړ ؤ - ډېر په کې وګرځېدو – ما څه شیان واخیستو او چې له دوکانه دباندې راوَتم، نو لیلاوتي هم له مخامخ دوکان څخه راوَوته ـ په لاس کې یې ملائیشئین رومال وو ، وئیل یې راته...
" دا واخله زما له خوا ستا کور ودانې ته نخښه "
که څه هم ما نه ورڅخه اخیستله ، خو چې دَ ډاکټر کنول دا خبره (په اُردو کې) ، ګوا " وایې خله ... ګنې دَ خوارکۍ زړه به مات شي " تر غوږه شوه ، نو مې ځینې تر لاسه کړه - اوس مختته خدائې خبر ، چې ما هغه ماشوم زړه مات کړو او که جوړ...
*****
په دې بله ورځ بیا موږ ؤ او هغه زړه لاره ، ګوا بیرته په هغو ښارونو راتېرېدلو – خو دې ځل یَو هم په بس کې چپ نه ؤ - دَ ډاکټر ثریا په کست هر میلمه دَ خپلې علاقې یوه یوه سندره تېره کړه – په عُمر یَو هم هلک نه ؤ ، خو دې وخت هلکوالی ، ګوره چې څله په هر یوه کې سر راپوته کړی ؤ ...؟ چپ له دې چې په Kuantan ښار کې موږ دَ غرمې ډوډۍ دَ Merlin Inn په ځای په Hyatt Restaurant کې وَخوړله – کوم چې هم په خپل ځای غټ او ښائیسته رېسټورېنټ ؤ – بیا یو دوه

Downloaded from: The Digital Library

ځایه بسونه دَ تېلو اچوَلو دَ پاره په پمپونو وَ درېدو .... ګنې روان روان به وو - ځکه خو په اول مابښام هوټل ګرېنډکانټېننپټل کوالالمپور ته راوَرسېدلو - دَ سترِیا وساکولو ورسته زه دَ شپې یولس بجې خواته لاندې لابي ته را کښته شوم - مګر دَ بېخي انتظار کولو پرته هم هغه غنم رنګه ښېره ما وَ نه لیده او نه بالا په خوُنې کې ټېلي فون وګړنجېدو - یَو خوا ته ستړی وم او بل دَ انتظار داسې سترې او زاوال جن ساعتونه... وایم چې زه یو ځل بیا خړو اوبو دَ مخه کړی وم - اوس به لا دَ مایوسی دَ دریاب مستو څپو دَ غم وَ سمندر ته ور غورځوَلم، چې دَ پخوا دَ یوې شپې په رنګه ، چې دَ لفټ په خوا ور روان شوم، نو دَ کاؤنټرونو دَ شا دروازه خلاسه شوه - زه به اوس بیرته راغبرګېدم، چې هغې انجلی په ځان پسې دروازه بیرته پورې کړه... او زه هم غبرت اخیستی په لفټ کې بالا وَ ختم - اوس چې ښنګه ورځې شپې مخ په وړاندې لنډېدلې ، ما ته خپله ماته هومره هومره باوري کېدله - او په ځان مې خندلې هم نه شو، ولې چې دَ خپله لاسه او ښه په هوش کې مې ځان په دې جنجال کې اچوَلی ؤ – که مې څه هم ډېرې هلې ځلې وکړې ، خو نه ما هغه دَ لابي ګونګی انجلی وَژغوَله او نه مې دَ خوارِه ژغ تر شا پټه ښېره دَ سترګو وړاندې راغله - بیا دَ حېرانتیا خبره دا ، چې ورځخه صبرېدم هم نه - لکه جوړه چې یې جادو راباندې کړی وي - خیر ، وخت تېرېدو .... ښه یا بد ، تېر شو

سبا دَ ورکشاپ ورستی ورځ وه - داسې خو زه له دې ځایه په ۲۷مې جنوری ۱۹۹۲ع دَ بنکاک په لور تلم، لاکن دَ سبا مابښام نیت مې سنګاپور ته له ډاکټر کنول سره دَ تلو ؤ- ولې چې تر دغې ورځې پورې دَ پاکستانی سفارت خانې له خوا راسره کړي قول په سمه دَ مېلمستیا بلنه لا نه وه راغلې - خیال مې دا ؤ، که سبا تر مازیګره هم ګاډی راغله،نو دَ سنګاپور پروګرام به کېنسل کړم ، ګنې داسې به ولاړ شم او داسې به بیرته راشم –او بیا به مختته ګورم، که مې نورې شپې کولې او که په هغه ۲۷مه نېټه دَ جنوری به بنکاک ته ځم - غرض دا، چې دغه شپه چې ښنګه لابي له دیدنونو څخه راخلاس شوم ، نو هلته په خوُنې کې دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ټېلي فون په تارو کې ایله ما او آپرېټرې یو بل ته وَ نه ژړَلو - ښه مې په یاد دي ، چې هغې په دې شپه ببخي ډېرې خبرې را سره کړې وې –
سهار مې په Awaking Call سترګې را خلاسې شوې – درست کال مې دَ آخري ځل دَپاره ډېر په خوند وا ورېدو - چې څنګه مې رسیور کښېښولو ، نو تر پرونه پورې خلاسې ټولې دروازې راباندې بندې شوې- نور خو نور ، دَ برایه شپې قول هم آپرېټرې په ځای نه کړو .... چې وئیل یې سهار دي په خوشحالۍ رخصتَوم– مګر دَ Awaking Call سره هر څه هرڅه داسې پاته شول ، چې زه یې یوازې خپلو مایوسیانو او غمونو ته پرېښَولم - لا به نور نور په زړه کې ژړېدم، چې دروازه وَ ټکېده ، ګهړۍ ته مې وَ کتو ، دَ سهار ۱۳ منټه بالا اووه بجې وې - یو دم زړه راته وَوئیل ....
" دا هغه ده "
چې څنګه مې دروازه خلاسه کړه ، نو څه ګورم چې دَ آپرېټرې په ځای دَ هوټل دَ لابي انډین انجلۍ مخامخ راته ولاړه ده .... نه هیلو .... نه هائی .... یَو دم مې دَ خلې څخه ورته وَوتو ....
" ته ؟ "
دي دَ ځواب په ځای په کاریډور کې یوې بلې خواته وکتو او په څرَپې خوُنې ته رادننه شوه ... بیا ساه کېدلې ساه کېدلې دَ چوکۍ په خوا وره غله - بس چې څنګه کښېنسته ، نو یې فقط دومره وَوئیل .....
Shut The Door Please
او په ما خوله ځکه را ایله شوه ، چې دا هغه ژغ ؤ ، چې هره شپه به ما په ټېلي فون باندې اورېدو –

Downloaded from: The Digital Library

دَ مونکي ګاډ په جنت کې

تاثراتي لنډيز ...

" دَ انسان عظمت ، دَ قانون احترام او دَ ژوند په اړه دَ پرمختګ څومره اخلاصمنه جذبه چې دَ سنګاپور په خلګو کې شته ، داسې مثال مې بل هيچرته نه خو وَليدو او نه مې دَ چا څخه واورېدو - نو ځکه دَ دې فائن ستي په باره کې په باو ر سره وايم، چې دَ مځکې په سر دَ داسې جنت جوړونه يا خو دَ مونکي ګاډ کرشمه کېدلى شي او يا دلته مېشته دَ مونکي وزمه انسانانو دَ پرله پسې زيار نتيجه .... ګنې انسانان خو موږ هم يُو ، چې دَ لاسو خيرې لا هم نه شو صفا کولى "

(شوق)

پټ پُټانۍ

چې له ګرومو مې دا زړه بډه وکړي
مځکه آسمان راباندې تنګ شي دُوني
چې دَ مرګ ويره ما په تېښت مجبور کړي،
پرېږدم خپلوان او وَ پرېډو ته لاړ شم
دَ نړۍ هغو هېوادو ته لاړ شم
چرته، چې غم نه وي تر لرې لرې
چرته ، چې وي دَ خوشحاليانو موسم...
خو ، دربغه دربغه ځان ساتلى نه شم
که هر څو پټ شم او ترې منډه وکړم
غمونه زما په تعاقب وي هر ځاى
زه يم دَ مخه او دوئ ټول را پسې
بيا چې مې ساه راولي څُلې ته څنګه،
په خپلو پلونو شم راغبرګ وَکور ته

Downloaded from: The Digital Library

او بس په داسې رنګه پټ پُټانې
ټوکې کوي راباندې ژوند هر کله

(شوق / کوالالمپور - ملائیشیا / ۱۹۹۲ع)

دَ ملائیشیا ائیرلائن فلائټ نمبر MH 613 ټکټونه په جیب کې زه او ډاکټر کنول دَ **۲۵** مې جنورۍ **۱۹۹۲**ع په مازیګر څلورنیمې بجې دَ ګرینډ کانټینېنټل کوالالمپور په ګاډۍ کې کښېنستلو ... ګاډۍ چې څنګه روانه شوه، نو تر شا مې وَ کتلو او دَ مینې وَ دې دنګ او هسک مزار ، چې زما ارمانونه په کې ښخ ؤ ، ته مې آخري ځل لاسونه پورته کړو - بیا چې څنګه څنګه ګاډۍ دَ Subang ائیرپورټ په لور مزل لنډَولو ، نو زړه مې وار په وار بډه کوله - که څه هم زما فاتح پښتون زړه ته پته وه چې بل سبا به بیرته دَ سنګاپور څخه دلته راځم او بیا به یې تږې تنده دَ مُهبش وري په دیدن ماتوم - لاکن ګوره چې په ده څه ټکه رالوېدلې وه ، چې په ځای دَ هوَسېدو یې ژړلو -

هسې خو مې دَ سرکاري پروګرام په سمه له دې ځایه په **۲۷**مې جنورۍ VIA بنکاک کراچۍ ته دَ تلو نیت ؤ - لاکن وَ سنګاپور ته په دې لنډه دوره پخپل خرڅ ځکه روان وم، چې ما وئیل ، سهار ته مې دَ سنګاپور ته کتو ارمان په زړه پاته نه شي - پروګرام مې داسې جوړ کړی ؤ ، چې نن شپه او دَ سبا درسته ورځ به په سنګاپور کې تېرَوم او سبا ماخُستن لس بجې به په ټرین کې بیرته کوالالمپور ته را روانېږم - او بل سبا به په سرکاري ټکټ غرمه دولس نیمې بجې دَ بنکاک په لور مخه کوم - هم هغه ورځ به دَ تګ له مخه دَ چائینا ټاؤن سره جوخت سېنټرل مارکېټ په مېن ګېټ کې له مُهبش وري سره دَ ټاکلې وخت په سمه لیدل کتل هم کومه -

Downloaded from: The Digital Library

شپږ بجې جهاز پورته شو او دَ سنګاپور په لور يې مخه وکړه - يوه ګنټهه ورسته بيا زه او انډين ملګرى ډاکټر کنول دَ سنګاپور په ائيرپورټ کې دَ انټري کولو دَپاره په لائن کې ولاړ ؤ- که يوې خواته دا ائيرپورټ زما سترګو ته په خپل جوړښت او لوړ ښائيست ښه وَيسېدو ، نو بلې خواته په دې ائيرپورټ کې ما ته خپله پېژندګلوي دَ پاکستاني په حېثيت کولو کې خورا ګرانه هم پرېوته - هغه داسې ، چې دَ ايميګرېشن په کاؤنټر ناستې انجلۍ (کلرکې) ماته ګوته وَنيوله او وئيل يې ...

" ته پاکستانى نه يې"

او زما دَ پاسپورټ تصوير ته يې داسې په ژوَر نظر بيا بيا کتلو ، لکه ما چې دَ بل په پاسپورټ کې خپل تصوير لګولى وي - ډېر مې ورته وَ وئيل ، چې ...

" باور وکړه ، زه پاکستانى يم "

مګر دا وه، چې هر ځل يې سر يوې بلې خواته ښورَولو او په تکرار يې راته وئيل ...

" نو ... نو ... يُو آر ناټ پاکي .... پاکي ، بلېک بلېک "

اوس که په يَو بله موقعه داسې چا راته وئيلى وى ، نو ډېر به خوشحاله شوى وم - چې څه ياره ! شکل دې سپين پوستو ته شوى دى ...... مګر دلته زه په دې خبره خورا ډېر پښېمانه وم او هڅه مې کوله چې دَ خپل سېل دَ لارې دا خنډ ژر تر ژره لرې کړم - خو هغه کلرکه وه چې زما دَ پاسپورټ پاڼې يې اړولَو را اړَولو ورسته دَ ځان سره يو خواته کښېښولو او زما تر شا يې ولاړو مسافرانو ته په پاسپورټونو دَ انټري ټاپې لګول شروع کړې – دَ څه انتظار ورسته چې بيرته هغې انجلۍ ځان سره نيږدې ولاړ دَ ائيرپورټ يو بل کارنده ته خدائى خبر چې څه وَوئيلو او دَ سر په اشاره يې دَ هغه ځوان توجه راواړَوله - هغه خوان هم يَو وار سر تر پايه راته وکتلو او بيا يې پوښتنه وکړه – لاکن زما په ځواب يې داسې سترګې په سترګو کې راته واچولَې ، لکه جوړه چې ، يو غټه ښکنځا مې ورته کړې وي ..... سر يې يوې بلې خواته وَ ښورَولو او دَ ځان سره وَبُوښېدو - دوئ ماته

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او زه دوئ ته حريان وم ...، چې يَو دم مې په مزغو کې راغلو، چې شوقه ! بس دی ... ډېره وَشوه .. ځان ورته پښتون کړه ، ګنې بې ګناه به يې ترلی يې - او سرې سترګې مې دَ دوئ په سترګو کې واچولِې او څه غوندې په کلکه لهجه کې ورته ګډ شوم ...

" زه له اصله Pathan يم Pathan ، خو دَ ډيورېنډ دَ کرښې په لمرختيځې خوا ، ګوا په پاکستان کې مې کور دی "

لا به مې نور څه وئيلو، چې دواړو يو بل ته وکتلو ، څه سره وَ هم بُوڼېدو او بيا انجلۍ راته وواي...

" يس پتهان... پتهان "

دواړه وَ موسېدو او دَ بخښنې غوښتلو ورسته يې په پاسپورټ ټاپه وَلګوله ، چې پاسپورټ يې راکولو، نو دَ نوم په ځای يې وئيل راته ....

Ok , Take this Pathan

ماښُستن اتهه بجې خواته په ټېکسي کې کښېنستو، ډاکټر کنول وَ ډرائيور ته وئيل ، سرنګون روډ ته مې وَرسوه ، بيا به مې نو خود په کرايه کمولَو کې څه جنجال هم ورسره کړی وي - ولې چې داسې کول خو هندي او پاکستاني کلتوري خاصه ګرځېدلې ده – هم په دې خو شايد چې دې سنګاپورين ډرائيور خوا بده کړې وه - چې په درسته لاره يې دَ ځان سره ګرېز ختو - نور نه پوهېدم ، خو دَ ځُلې څخه يې " بارګېنينګ ... بارګېنينګ " او " لټل انډيا .... لټل انډيا " رنګه تورې په تکرار سره وَتو - خو ما او ډاکټر خوند ورباندې اخيستو او ورته خندلو مې هم - بس چې يَو وخت سړي په ربښتيا راواړَوله او نورنور توُند شو، نو ما په ملا وَ ټکولو او ورته وَمې وئيل ...

" څه بړ بړ دي خبرې ... پيسې درکوؤ ... مُفت مې نه وړې ، ګاډی وَدرَه ... موږ کښته کېږو "

سړي چې دَ کښته کېدو واورېدو ، نو کرار شو ، خود لکه چې وَوېرېدو. چرته دا خلګ پوليس ته نه وَواي ... بيا دا نوره پاته لاره مې دَ سړک دواړو خواؤ ته ولاړو

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ښائیسته او په رڼاګانو جل بل دنګو دنګو ماڼیانو او ودانیانو ته په کتلو تېره کړه - شپه وه ، مګر زموږ تر ورځې رُونړه او ډېره زیاته رنګینه هم - څه نیمه ګنټهه ورسته ټېکسي وَدرېدو ، ډرائیور وئیل ...

" دا لټل انډیا ، ګوا سرنګون روډ دی "

ډاکټر کنول یَو ځل مخ کې هم سنګاپور ته راغلی وو - چې دَ ټېکسي څخه راکښته کېدو ، نو یې مخامخ غټې مار کېټ ته په لاس اشاره کولو په وخت وئیل ...

" خان بهائي .... یه مصطفی مارکیټ هی "

مارکېټ او ورسره ورته جوړ ښائیسته دوکانونو او رش ګش دومره خوند راکړو ، چې زړه مې غوښتو ... چې ورته په چکر شم - لاکن بیا مې په اوږه راټال درانه بېګ ته پام شو ، نو ډاکټر کنول ته مې ور ژغ کړو ...

ډاکټره ! اوس ته دَ مخه او زه درپسې ، هوټل راښئیه ، چې له دې بېګونو خلاس شو "

بیا دائی دَ مخه او زه ور پسې ، څو هوټلانو باندې وګرځېدو - مګر هر هوټل دومره ګران وو ، چې وَس مو نه په رسېدو – چې ښه سترې شولو ، نو ډاکټر کنول دَ یَو لارَوي څخه دَ انډین ګیسټ هاؤسونو تپوس وَکړو- دَ لارَوي په ښول شوې لاره روان شولو ... خدائی حق دی ، چې ښه ډېر سترې هم وو- مګر دَ سترړیا وساکولو حاجت مې ځکه نه محسوسَولو ، ولې چې زموږ له مخه یوه ځُورې او چټه غوندې پېغله ، چې ښائیسته خو نه وه ، لاکن په تک تور او تنګ مني سکرټ کې یې ټکې غورځوَلې او زموږ مخ مخ ته روانه وه - یَو دوه ځله خو یې مخ هم راواړَولو - ګوره چې اوس دا موږ ته چُرت وړې وه او که یې څه بل مطلب ؤ ..؟ ډاکټر ته مې څُوکه غوندې وَوئیل ...

" چرته دَ دې انجلۍ وَ کور ته خو مې نه وړې ، چې دَ سرنګون روډ څخه دا دَ مخه ده او موږ ورپسې پسې روان یُو ؟ "

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر وَخندل او اوس به یې لا څه وئیل ، چې هغې انجلۍ بیا شاته وَکتلو او وَ موسېده ... نو ځکه دَ ډاکټر ځواب په خلې کې پاته شو او راته وئیل یې ...

"خان ... خیال رکهنا ... یه لړکي مجهې اچهي نهین لګتي"

ما ورته وئیل ...

"فکر مه کوه ، دومره لا هم کمزوره نه یم ، چې هر چا ته به زړه په لاس کې ږدم"

ما چې څنګه دا خبره کوله ، نو هغې انجلۍ دَ یَو دوکان په تړه باندې پرتې چوکۍ کې ناست ځوان ته لاس پورته کړو ، وئیل یې ...

" هائی "

دَ هغې انجلۍ " هائی " څه وو ، چې دَ پښو دلاندې مې مځکه وَختهـ ما او ډاکټر یَو بل ته داسې وَکتو ، لکه دواړه چې ښه مزېداره بې وقوفان جوړ کړل شوې ؤ - او په دې خبره کې څه شک هم نه وو پاته شوی ... ولې چې هغه انجلۍ ، انجلۍ نه بلکه Lady Boy یعنې "نرښځئی" ؤ-

*****

دَ دواړو په صلاح دَ یَو تامل کورنۍ دَ بالائي پوړ په یوې خوُنې کې Paying Guest جوړ شولو - خونه څه وه ، بس هسې ساده کوټه وه - نه په کې حاجت ځای او غسل خانه وه او نه بل دَ ضرورت خاص شئی - بس دوه کټونه پراته ؤ، چې وباندې نیالیانې او څادران پراته ؤ- باک مې ځکه نه کولو، چې مازې شپه تېرَول ؤ - او بیا ډاکټر دومره خوشحاله ؤ ، لکه جوړه چې خپلو عزیزانو ته راغلی وي - ولې نه ، که یې سکه عزیزان نه هم ؤ، خو په بهګوانانو خو ورګډ ؤ- له زړه یې منلو که نه، خو زما او دَ هغوئ دَ مخه یې دَ دې کور په تاخچو کې پرتو بهګوانانو ته په وار وار جوړه لاسونه نیولو ضرور - په دې کورنۍ کې دوې سُرتوَرې او په رنګ هم تکې تورې او لغوَړنې ، دوه ځوانان او دَ هغوئ زړو مور او پلار استوګنه کوله - دې ځوانانو او پېغلو زمونږ داسې خدمت کولو ، چې که مې غوښتې وای نو دَ ماما زامن یې جوړېدلی شو –لاکن دَ یوې شپې خبره وه، بس یَو رنګه مې تېرَوله–

Downloaded from: The Digital Library

څه درې پاوه وخت مې هلته ستړيا وسا کړه او تياري ورسته دباندې راوَوتو ...
په سرنګون روډ کې په يَو انډين هوټل کې مې دال او چاول وَخوړلو او مصطفى
مارکيټ ته په سپل شولو - شه خوش رنګه مارکيټ وو - لاکن دَ کوالالمپور دَ
مارکيټونو په سر بيا هم نه ؤ - په دې مارکيټ کې په ګرځېدو راګرځېدو مې يَو
ځاى نابېره شېرينه پښتو تر غوږه شوه ... وَ درېدم او شاته چې ګورم ، نو دوه کچه
ځوانان ، چې پښتنې جامې يې په تن وې ، خپلو کې خبرې په پښتو کولې -
دومره خوند يې راکړو ، چې ژغ مې ورباندې وکړو ...
" پښتانه ياست ؟ "
هغوئ وئيل ..... " هو پښتانه يُو "
" دَ کوم ځاي ... ؟ "
دوئ وئيل .....
" دَ چمن "
دا "چمن" توري يې داسې په خُله راغلو ، لکه دا چمن ښار چې جوړه ځانته يَو بېل
هېواد وي - په خبرو خبرو کې مې بيا ورڅخه پُوښتنه وکړه ...
" دا اليکټرانکس سامان خو دلته ډېر ګران دى - که څه هم زموږ هېواد ته له دې
ځايه ورځي "
په هغو دوؤ هلکانو کې يوه وئيل ...
" هو ګران دى ، چې يَو يَو شئى اخلې ... مګر موږ خو دَ کنټېنرانو په حساب له دې
ځايه سامان وړو .. ځکه راته ارزان پرېوَځي "
اوس که څه هم هغه دواړه هلکان تر موږ په عُمرونو باندې واړه وو ، خو دې غټو
خبرو يې موږ ورڅخه په حېثيت واړه او نابلده وَ يسَولو ... او مخته ورڅخه تېر
شولو - په ګرځلاؤ کې چې ښه ستړي شولو ، نو بيرته دَ تامل کورنۍ په لور روان
شولو - چې دې وخت له موږ څخه په ډېره فاصله باندې پاته شوى ؤ - نو ځکه تر
هغه ځايه رسېدلو پورې موږ ښه ډېر سېل کولى شو -

Downloaded from: The Digital Library

دَ سرنګون يوه اړخ ته سپين ماجت او ورسره ورته دَ چينيانو وړه غوندې اوپن ا ئير عبادت ګاه وه - ماجت کې مې دَ ماخُستن لمونځ ادا کړو او مخته له ډاکټر کنول سره تېر شوم - چې کله دَ چيني عبادت ګاه سره په څنګ کې تېرېدو ، نو څه ګورو ، چې چينائي نران او ښځې لاس په لاس ، په يوه غټه دائره کې په يَو څيز باندې شاوخوا ګرځېدو راګرځېدو - په مخونو يې سره شنه، تور او ژېړ رنګونه لګولي وو او قسم قسم لفظونه يې په ګډه له خُلو څخه راوتلو - دلته ډاکټر کنول دَ دې چينائي مېلې کتلو سم دستي راته وَوئيل ...

" يار ه ! دې چينائی عبادت کولو انداز ته چې وګورم ، نو ستاسو دَ دين په رېښتونولی مې باور شي "

يَو وار مې لا خبره حلق ته راغله ، چې ورته وَوايم، چې نه يوازې دَ چينايانو څخه ، بلکې .... خو بيا مې زړه ته راغلو، چرته راڅخه خفه نه شي - ځکه مې په "هو" کې ورسره "هو" وَ تړلو - او يَو وار بيا دَ سنګاپور دَ رُونې شپې په خوش رنګيانو کې رنګېدلو دَ ده په خوښه او ملګرتيا جوګه شولو-

*****

دا شپه راباندې ډېره په زاوال تېره شوه – يَو خواته غوماشې وې ، چې کرار ته يې نه پرېښوَلم او بلې خواته دَ زړې پنکهې کړَپی - ډاکټر بختَور لا ښه وو ، ژر ويده شو - لاکن زه وم ، چې سترګې مې نه سره ورَتلې - يَو اړخ بل اړخ اوېښتم او زړه مې غوښتو چې په يَو کتاب يا رساله باندې سترګې کرارې کړم - لاکن داسې مې هم ځکه نه شو کولی ، ولې چې دَ دباندې دَ بلبونو په لړه رڼا ، چې دې وخت دَ کهړکيانو دَ شيشو څخه دننه راتله ، کې لوست نه شو کېدلی او دَ خوُنې بلب مې هم په دې نه بلوَلو ، چې په خوارِه خوب ويده هندو يار مې نه شو راويښَولی – بس دې وخت زه وم او ډؤل ډړل راڅرمه شوې سوچونه ، چې يَو وخت يې هغو اژدهاګانو مخامخ وَ دروَلم، چې دَ چيني يا منګولي نسل بُدها منونکو خلګو په برخه دَ خوُش بختیِ، سوکالیِ او نورو ښو علامتونو په څير ورَغلې دي ... "چرته دا ځناور خو بُدها نه دی ورته په ګوتو کړی ..؟ "

Downloaded from: The Digital Library

او بیا مې په خپل سوچ او فکر دَ دې خبرې داسې نفي وکړه ... چې دَ تاریخ له رُویه بُدها په درست ژوند کې

چپ دَ مارانو له باچا "ناګا" څخه نور داسې رنګه ځناوران نه دي یاد کړل شوي – نو، خبره بیرته دې ځای ته وَرسېدله ، چې دغه اژدها خود لکه چې دَ افسانوي علامت په توګه دَ دوئ په پخوانئیو افسانو ، نکلونو، کیسو او متلونو کې غوره کړل شوی دی ... او بیا کرار کرار دغې ځناور دَ بُدها منونکو په مذهب کې ځای موندلی دی - ځکه خو نن دَ دې نسل خلګ چې په کومو هېوادونو کې هم په زیات شمېر مېښته دي ، هلته دَ دې اژدها ښودنې نه یوازې په سرکاري مونوګرامونو کې شوې دي بلکې په قامي او مذهبي مېلو کې هم دَ رنګینو رختونو څخه یې جوړَونې او ښودنې په خصوصیت سره کېږي–

خو دَ پورتنئیو ذکر شوؤ خبرو پرته موږ دغه اژدها نه یوازې دَ تهائي لېنډ، لاؤس، وېتنام، برما ،کمبوډیا ، او نېپال رنګه ملکونو دَ پاره دَ ابېډز په شکل کې دَ تباهۍ علامت ګڼلی شو ، بلکې دَ چین او انډیا دَپاره یې دَ زیاتې آبادۍ هغه بلاهم، چې خلګ به ډېر ژر په وَښو او پاڼو خوړَلو باندې مجبور کړي - او بیا دغه اژدها دَ سنګاپور دَ خلګو دَپاره قانوني ویره، دَ سري لنکا دَپاره دَ خوشحالیانو دُښمن، دَ هانګ کانګ ، کوریا او ملائیشیا دَ پاره دَ صنعتي انقلاب زېری او دَ پاکستان یا برما دَ پاره دَ منشیاتو لعنت او عذاب هم ګڼلی شو - غرض دا ، چې په داسې رنګه ګډ وډ سوچونو کې دَ نیمې شپې خواته خوب په خپله پسته غېږه کې واخیستم -

*****

دَ سهار چائی او ډوډۍ (ناری) مې په ډېرو لږو پیسو په تامل کورنۍ تاوان کړه او دباندې راوَختو - په لومړي نظر دَ دباندې چاپېر دَ لمر په رڼا کې داسې راته ښکاره شو ، لکه موږ چې په انډیا کې ګرځو- سنګاپور او دومره زیات انډین ... ؟ سر مې دَ ټېکسي ډرائیور په هغه خبره یو دم خلاس شو ، چې وئیل یې ..." دا لټل انډیا دی" –خېر ، دَ دې لټل انډیا دَ مېنځ روډ ، ګوا سرنګون روډ دَ یَو بس

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاپ دَ ښائيسته ټکټ کېښ څخه مې ټکټونه تر لاسه کړو او دَ سپېنتوزا روټ بس ته وَ ختو - په دې بس کې په شمېر يو څو سيټان وو، چې دَ خواپاکۍ يو مثالي ماحول په کې زما په رنګه دَ يو کليوال سړي دَ پاره دَ حېرت خبره نه يوازې سوال کوله بلکې دَ دې بس دننه دَ خلاسې خلاسۍ ماحول دَ روح دَ خوشحاله کولو په څير ځواب لټولو ته مجوره کولم هم - عجبه خو دا وه، چې په دې بس کې هيڅوک هم دَ بل په اوږه نه وو سپور ... هرې سوارلۍ ځان ځانته پراخ سيټونه درلودلو –ګوا سړي دَ سړيانو سره نه او نه ښځې دَ ښځو سره ناستې وې ، بلکې دلته ښځې او سړي يو بل سره څنګ په څنګ په ښائيسته او غټو سيټونو باندې پټه خُله ناست وو- هيڅ قسم شور شرابه نه وه - زه دَ يوې زړې آنټي ، ګوره چې دَ کوم هېواد وه ، په څنګ کې کښېنستم او ډاکټر زموږ مخته په سيټ له يوې چټې پېغلې سره اوږه په اوږه کښېنستو .... او په وار وار به يې تر شا داسې راته کتلو لکه جوړه چې هغه ټُوره وهلې وي–

دغه بس دَ ښائيسته ، څرکېدونکواو دنګو ودانيانو په منځ کې په جوړ هوارو سړکونو باندې مخته منډه وهله - شاوخوا غوره شوی چاپېر هغه... دَ چا خبره په ما وَمنله، چې سنګاپور ته Fine City نه يوازې دَ ښائيسته ښار له سوبه وئيل کېږي بلکې دلته که څوک دَ ټرېفک دَ قوانينو خلاف ورزي کوي او يا هر قسم سخن څېزونه غورځوَي. نو سمدستي يې پوليس جرمانه کوي - هم دغه وجه وه ، چې يَو هم داسې ځای مې په سنګاپور کې تر سترګو نه شو، چې زړه پرې خراب شوی وي - هرخواته خواپاکي او ښائيست وو، چې سترګې يې ګټلې - ما دَ سنګاپور په ښائيست خوند اخيستو او زما مخته ناست ډاکټر کنول دَ څنګ انجلۍ سره وړې، سړې او خوږې خبرې کولې - يَو وار مې لا په اوږه هم وَ ټوُمبلو، لاکن ظالم ګرسره چُرت را په کې نه وَهلو - نو ځکه بيا نو ما هم دائی خپل عشق ته ابله کړو -

سپېنتوزا ، دَ سنګاپور سره جوخت يَو وړوکی ټاپُو (جزيره) وو- دلته ډېر پخوا يوه عسکري چهاونۍ وه - لاکن اوس دَ خلګو دَ سېل دَپاره درست ټاپُو او

Downloaded from: The Digital Library

شاوخوا دَ سمندر غاړې په کار راوړل شوې وې - دې واړه ټاپُو ته دوې لارې تللې وې – يوه سمندري لاره وه ، چې دَ Ferry ، ګوا وړو ، غټو کشتيانو په ذريعه سړی ورتلی شو او بل، دَ سنګاپور دَ خوا ، له سمندري غاړې دَ هسکې مينارې څخه دَ سېنټوزا تر ساحلي مينارې پورې په چئير لفټ کې —— په دواړو لارو سړی په لس منټه کې ورته ښه په کراره رسېدلی شو – موږ دَ لفټ چئير ټکټونه وکړو او مينارې ته په ساده لفټ کې وختو- چې کله په چئيرلفټ کې دَ سېنټوزا په خوا روان وو ، نو تر لرې لرې پورې دَ سنګاپور غټې ، ښائيسته او ښېخې دنګې ماڼيانې ، ودانيانې او ښائيسته کورونه داسې ښکاره کېدو ، لکه هغه چې دَ خوبونو يوه ښاريه وي - او دلاندې دَ سمندر په شنو اوبو کې واړه او غټ لانچونه او کشتيانې هم دَ کتلو وړ نندارې وړاندې کولې - موږ دلته له بالا څخه خورا ډېر عکسونه هم واخيستلو او ځانونه مې دَ دې خوبَولې ماحول برخه کړلو-

په سېنټوزا کې ۲۲ واړه سټېشنان يا دَ کتو ځايونه جوړ وو ، چې په ټولو باندې يَو Mini Train ، ګوا وړه رېل ګاډۍ راګرځېدله - ښه خبره دا وه، چې بيا بيا به دَ ټکټ اخيستلو ضرورت نه پېښېدو – په يوه ټکټ هر سټېشن ته تګ کېدلی شو - تر ټولو لومړی موږ دَ Butterfly Park نامي سټېشن په لور وره غلو - چرته چې دَ رنګارنګ ګلونو ، زرغونو بُوټو او چمنيانو دغه ښائيسته پارک هغه وخت لا نور نور هم دَ رُوحاني سکون راکولو پلمه شو، کله زموږ سترګې هغو ښائيسته تمترو ته په کتو شوې ، چې فضا يې ګل ورينه او داسې رنګينه کړې وه ، لکه شمال چې دَ رنګارنګ ګلونو پاڼې يوې بلې خواته الوَځوي - دَ يوې اندازې په سمه ، دلته پنځوست قسمه ... څه کم او زيات دوه نيم زره تمترې خپل مخته آزاد دَ ګلونو شاوخوا الوَځي را الوَځي - داسې خو هر تمترى وَ ځانته په ښائيست کې ځانګړى وو، خوځيني داسې تمترې هم ليدل کېدو، چې دَ يو ماشوم په رنګه مې زړه ورته ټالۍ وهلې او غوښتلو مې چې وَ يې نيسم او بازۍ ورسره وکړم - لاکن داسې مې نه شو کولی ... ولې چې دلته هر څه ته قانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

تحفظ وربخښلی دی – ځکه خو ، هر څه او هر کس دَ یَو سیستم دلاندې ژوند ته په خوشحالۍ اوړي ورکوي - خیر ، له دې ځایه چې څنګه بیرته موږ په وړې رېل ګاډۍ کې کښېنستلو ، نو په وړه ډبه کې په مخامخ دوؤ سیټونو باندې دوې جاپانۍ انجونې کښېنستې - ګوره، چې ما او ډاکټر کنول ورته دَ بلې دُنیا مخلوق ښکاره شولو ، که بل څه چل وو ، چې یَو دم یې کېمرې آن کړې او راته وائي ...

" که تاسو خوا نه بدَوئ ، نو موږ له تاسو سره ګډ تصویرونه اخلو "

وړی څه غواړي .... فقط دوې ډوډۍ - ډاکټر ورته په ځواب کې له ژبې سره سم دَ سر په اشاره وَوئیل ...

" ولې نه .... ولې نه .... یقیناً "

او بیا یَو وار یوه انجلۍ زموږ په مابېن کې کښېنسته ... هغې بلې تصویر واخیستو او بیا دویمه راسره کښېنسته ... دغه رنګه مې په ګډه ډېر زیات تصویرونه واخیستو - یَو وخت دَ لاس په اشارو کې ما ورڅخه پُوښتنه وکړه ...

" یوازې یاست ، که څوک نرینه هم درسره دی ؟ "

زما په دې سوالیه اشارو دواړو په خپله ژبه کې راته ګډې شوې ...

ډاکټر ته مې وئیل ...

یاره ! دا انجونې څه وائي ... سر دې ورباندې خلاسېږي ، که څه ؟ "

هغه په خندا ځواب راکړو ...

دوئ وائي ، چې له موږ سره ملګرې شي او بس "

زه پوهی شوم، چې ډاکټر ټوکه راباندې وکړه ، نو ځکه مې دَ خپلې خوا داسې وار ورباندې وکړو ...

" یَه یَه دوئی دا نه وائي ... بلکې دوئی وائي ، چې ستا په رنګه پلار او زما په رنګه ورور لري "

او بیا موږ دواړه په خندا سر شولو - دَ خوند خبره دا وه، چې هغو انجونو هم راسره خندلو او په خندا خندا کې یوې زما لاس هم داسې وَنیولو ، لکه زما په

Downloaded from: The Digital Library

خبره چې يې سر خلاس شوی وي - ډاکټر چې زما لاس دَ جاپانۍ په لاس کې ولیدو ، نو يې وئيل ...
" ما نه وئيل ... چې دَ دوئی څه مطلب دی؟ "
او بيا ګوره ، چې څله نه ما لاس ورځخه راټول کړو او نه دې په کراره ايله کړم - دَ داکټر کنول خبره کېدای شوه ، چې رښتيا شوی هم وی ... بس که موږ دَ Musical Fountain نامي فوارو ، چې تر ورځې دَ شپې خواته په دې خوند کوي چې نه يوازې دَ هرې فوارې دَ اوبو رنګ په بېلو بېلو رڼاګانو ځانګړی وي بلکې خوارږه سازونه هم ژغوَي ، څخه مخته په دې بل سټېشن نه وی کوُز شوی - لاکن دا څه دوئی خو هلته پاته شوې او بيا يې لاسونه داسې راته ښورَولو ، لکه دَ دوئی وخت چې زموږ سره ښه تېر شوی وي ... يَو وار لا زړه راته وئيل ... چې بيرته ورشم او ورسره څنګ کې کښېنم ، لاکن چې ډاکټر ته مې پام شو ، نو دَ خواهش په مرۍ مې پښه کښېښوَوله –
دلته دَ Under Water Sea World نامي ځای دَ کتو وَړ دی - که وَوايم ، چې په دې Sentoza کې تر ټولو زيات زړه خوشحالوَنکی او دَ حېرت وړ ځای دغه يَو دی ، نو غلط به نه يم - ولې چې دِ شيشې جوړ يَو غټ ټيوب دَ سمندر په تله کې داسې لګول شوی ؤ ، چې ورځخه دَ سمندر دَ مخلوق او رنګين ماحول ننداره په آسانه کېدلی شوه - ټکټونه مې واخيستو او په Moving Belt وَدرېدو - دا غټ ګرځنده بېلټ کرار کرار مخته روان وو ، دَ سمندر ښائيسته او رنګا رنګ مخلوق ، لکه ماهيان ، کيشوګان ، کومباران او شنه بُوټې (اوبڼې) په خپل فطري چاپېر کې ډېر ښائيسته ښکاره کېدو – ځای په ځای دا ټيوب تر خطرناکو پانړونو دلاندې داسې تېر کړل شوی ؤ ، چې کله به سړی ورځخه تېرېدو ، له ډېرې ويرې به يې زړه دَ حلق ژبه ښکلوله او سترګې به يې وازې نيولې وې چې چرته هغه غره هومره پانړ وربانديې را ايله نه شي - غرض دا ، چې دَ ماشومانو سره سره دَ ځوانانو دَ پاره هم ډېرې زړخوښيانې په کې ليدل کېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

په سپنتهوزا کې ، يَو بل ځای دَ ˜ مني تړېن˜ چې دوئی ورته ˜ مونو ربِل ˜ هم وئيلو ، څخه کښته شولو – دا يوه ښائيسته سمندري غاړه وه -- که يوې خواته پېغلې او ځوانان ، واړه او زاړه دَ سمندر په اوبو کې لمبېدلو ، نو بلې خواته ، تر لرې لرې پورې په ريګ باندې پراته هم وو او Sun Bath يې کولو - زه او ډاکټر هم په ريګ باندې وَ غزېدو او ځانونه مې دَ دې رنګين او ښائيسته سمندري غاړې په رنګونو کې وَرنګولو ، ګوا په خپله وَ نه لمبېدو ، خو دَ نورو خلګو لمبېدل مې په هډو واخيستو –

بيا يَو پارک ، بل پارک وګرځېدو او دولس بجو خواته په چئير لفټ کې بيرته دَ سپنتهوزا دَ وړې لاکن ښائيسته دُنيا څخه دَ سنګاپور دَ ښار وَ مځکې ته راغلو - ما سره دغه يوه ورځ وه ، نو ځکه مې غوښتلو ، چې ډېر ځايونه وَوينم - په بس کې کښېنستو او Tang Dynasty نامې تاريخي ځای ته وره غلو - دا دَ براًعظم ايشياء تر ټولو لوی تاريخي او ثقافتي پارک ؤ - دلته وړې لوې دَ زړَې زمانې چينائي طرز ودانياني دَ ټانګ زمانه اقتدار يادونه تازه کوي - پارکونه او ودانياني دومره په ترتيب جوړې وې ، ګًلکه پخوا چې نه ، په نن زمانه کې جوړې کړل شوي وي - محلونه، دَ مشهورو چينائي شاعرانو کورونه او دَ عدليه ودانۍ دَکتو وَړ ځايونه ؤ -

دلته په پلنو پلنو دېوالونو يې موږ له يوه سره تر بله سره چکر وَ وهلو - يَو ځای دَ بېزوګۍ مجسمه هم جوړه شوې وه ، چې ورته په ډېر احترام يې مونکي ګاډ هم وئيلو - داسې داسې ښکاره کېدو ، لکه دَ زړې زمانې چينايانو چې دا بېزوګۍ (توبه نعوذ ُباالله) خدائی يا دېوي منلې وي – پرته دَ پُوښتنو ، که څه هم چا غوره ځواب رانه نه کړو را ، لاکن دَ دې باوجود هم دَ دې مجسمې په حقله دَ دې ځای دَ اصل چينائی خلګو عقيدت دا ثرګندَولو ، چې دَ دې مونکي ګاډ ځانته يَو تاريخي او مذهبي حېثيت پاته شوی دی او خبره وه هم دغه رنګه ، ولې چې مونکي ګاډ که څه هم په ښکاره ژوندی نه وو ، خو دَ منونکو دَ عقيدې له کبله فېض يې ورته رسېدلو- دا عقيده ، چې څومره زړه نه منله ... خو سترګو دغومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

باور ورباندې په دې وجه کولو ، چې دَ مونکي ګاڼ جنت دَ سنګاپور په نامه ځانته په درسته نړۍ کې په هره اړه ساری نه درلودلو ... لاکن دا بیا بېله خبره ده ، چې Raffless نامي انسان دَ سنګاپور دغه ښکلې سیمه لومړی ځل دُنیا ته په ګوته کړې وه - دَ ډاکټر کنول دَ دې پُوښتنې ، ګوا....

˝دا بُت ، خو زموږ دَ بهګوانانو څخه زوړ نه دی˝

په ځواب کې ما ورته وَوَئیل...

˝ بخښنه غواړم ، دا دعوه ته هم نه شې کولی˝

ډاکټر زما په خوا داسې څه غوندې په تریو تندي را وَکتل – خود زما خبره ، لکه چې بده ورباندې وَلګېدله، ځکه خو مې مختته وَ نه ځېړله .... هو ، په زړه کې مې وئیل چې ، چې آیا ، دائی په دې خبر وو هم ، که نه ، چې دَ بُتانو دَ جوړَولو تاریخ دَ انسان دَ وجود هومره پخوانی دی – غلط به نه یم، که وَوایم، چې کله حضرت آدم علیه السلام سترګې رُونهوَلو په وخت دَ خدائی پاک دَ کلیمې سره پېوست دَ حضرت محمد صلی اللهُ علیه واله وسلم نوم په حقله پُوښتنه دَ حضرت جبرائیل علیه السلام څخه وکړه، نو دَ حسد او رشک سلسله شروع شوه –او بیا ورپسې هابیل او قابیل دَ شر او امن پېلامه شولو ، نو انسانان څُوکه څُوکه په دوؤ ډلو کې سره وَوېښل شولو - یوه ډله دَ رحمان په لاره او بله دَ شېطان په لاره روانه شوه ... او له دې سره سره دَ ښه ژوند کولو او سر ساتنې تکل او احساس په انسانانو کې دَ دُنیا جوړونکې او ژوند سپارونکې خالق دَ لټولو تجسس پیدا کړو - او هر چا دَ خپل خپل سوچ او فکر په سمه خدائیان ټاکل شروع کړو – ځینو انسانانو ته سجدې لګول شروع کړې او ځینو په عقلي دلیلونو غرونه، لمر، سپوږمۍ، اور، اوبه، هوا او غټ ځناوران خدائیان وګڼلو او دَ هغوئ عبادت کولو دَ پاره یې دَ هغوئ په بڼه دَ ختو او لرګیانو ، یا بیا دَ کاڼو څخه بُتان جوړَولو ته چمتو شول - هم دغه رنګه دَ خدائیانو په جوړَولو دَ مجسمه سازۍ آرټ پیدا شو –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

درې نيمې بجې خواته زه او ډاکټر کنول دَ سنګاپور ښار وَ چائينا ټاؤن ته ورغلو – دلته هم هغه رنګه کيسه وه ، لکه دَ کوالالمپور په چائينا ټاؤن کې - ګوا هغسې رنګين سابه واني دوکانونه او رېړهيانې، چې په کې اکثره خوراکي شيان خرڅېدلو ، دَ کتو وړ ؤ - هر لور چينائي پېغلې ښکاره کېدې - دلته موږ له يوې رېړهۍ سره وَدرېدو او په ولاړو مې دَ وريژو غابونه صفا کړو – موږ خو شوم، خو دَ ډوډۍ باړ مې نه شو ورباندې مات ... مجبوري وه، څه مې کولی شو - ولې چې دَ دوئ وَ نورو خوراکونو ته مې زړه نه کېدو - خېر، دَ سترګو تنده مې نو ښه په کې سړه کړه او بيا له دې ځايه مخته روان شولو –مرينه سېنټر، رېفلس شاپنګ سېنټر او فېسټيول شاپنګ سنټر ، چې درې واړه دَ سنګاپور غټ او نامي مارکېټونه وو ، کتو سره سره مازيګر خواته په آرچرډ روډ کې له يوه سره تر بل سره پورې وګرځېدو راوګرځېدو - دلته دَ کتو وَړ خبره دا وه، چې نرينه وو که ښځې ... زياتره دَ جامو او ظاهري کړو وړو څخه داسې ښکاره کېدو ، لکه دَ دې علاقې خلک چې دَ High Gentry سره اړه لري - ولې چې دَ کبر دَلاسه هر يَو په کې په ملا غوټ ماتېدو ... ښائيست هم په کې زيات وو ، خو له بده مرغه دې زړه مې ورڅخه استفاده نه شوه کولی - غرض دا ، چې په دې آرچرډ روډ کې دَ سترګو خوړَولو پرته ، چې سړی پلازه سنګاپوره او لکي پلازه ، چې په هره اړه ساری نه لري ته وَرشې ، نو زړه په رنګ رنګ ښکلاګانو باندې جارېدو ته په سينه کې په ټوپونو شي ، ولې چې دلته په حُسن غره سنګاپورين ښځې تر نورو ځايونو په شمېر زياتې ليدل کېږي - ګوا زما او دَ هندو ملګري هم څه دغه رنګه حالت وو ، چې دَ سترګو تنده مې ، په ځای دَ ماتوَلو ... نوره نوره زياته شوه او آخر پای دباندې را وَوتو - خبره دا چې، ما به سنګاپور نور نور تر پښو ايستلی وای ، که ډاکټر کنول راته جوړه لاسونه نه وای نيولې او وئيل به يې راته ...

" خانه ! تا خو په يوه ورځ کې دَ سنګاپور ټول خوندونه واخيستو "

او خبره وه هم دغه رنګه ، دَ ستړيا احساس راته ځکه نه کېدو ، چې يَو خو هر لور ښکلاګانې وې او بل مې دا اراده کړې وه، چې شپه به درسته په ټرېن کې په

Downloaded from: The Digital Library

خوب تېرَوم - ولې چې هغه دَ چا خبره، چې دَ ټرېن او ځانګو خوب يَو برابر دی ، ښه ستړيا په کې وسا کېږي - خېر، دَ لمر پُټېدو سره سم زه او ډاکټر کنول سرنګون روډ ته بيرته وَرسېدو –

ماځُستن دَ تياري ورسته مې بېګ په اوږه راوَځَښولو او انډين ملګري په اجازت په ټېکسي کې کښېنستم ... ټېکسي چې څنګه روان شو، نو دَ کنول غوړېدلي څېره په لومړي ځل رانه مړَغونې غوندې ښکاره شوه – داسې يې لاسونه راته وَښورَول، لکه زما وَ بېلتون ته چې يې زړه نه کېږي - خدائی حق دی ، چې زما زړه هم له هغه څخه دَ بېلېدو له سوبه ډېر خفه وو- ځکه خو تر ډېره مې تر شا شا ورته کتلو او خپل خوارِه هندو يار څېره مې په ذهن او زړه کې په وروستي ځل ثبت کولو هڅه کوله - درسته لاره مې دَ ډاکټر سره دَ تېر کړل شوي وخت فلم بيا بيا له سره کولو او په نمناکو سترګو مې هغو خوش رنګه لمحو ته زړه پسخولو ، چې ده به په ټوکوټکالو کې راسره ګډَولې - څنګه رېلوې سټېشن ته ورسېدم ... په دې نه شوم پوهی او چې لږ په حال کې شوم، نو څه ګورم ، چې ټکټ او پاسپورټ مې په لاس کې او زه دَ سنګاپور رېلوې سټېش په غټ حال کې دَ کاؤنټرونو خلاسېدو په تمه ولاړ وم - دا رېلوې سټېشن په هره اړه زما دَ هېواد تر غټ او ښائيسته ائيرپورټ څخه يَو په سله ښه او صفا ؤ –

ټرېن په لس نيمې بجې دَ شپې دَ سنګاپور رېلوې سټېشن څخه دَ کوالالمپور ملائيشيا په لور مخه وکړه - دَ دې صفا او ښائيسته ټرېن ډبو له يوه سره تر بله سره پورې تر خپلو په مابين کې لاره درلودله او داسې ښکاره کېدو، لکه درست ټرېن چې په يوه اوږده ډبه باندې اړه لري - ولې سړی په آسانه له اولې ډبې څخه تر آخېرنۍ ډبې پورې تلی راتلی شو - او بل ، دَ ډبو ترمنځه جوړې دې لارې داسې څرګندَولو لکه دلته چې مسافران په رېل ګاډيانو کې بې ټکټه سفر نه کوي او نه دَ ټي ټي دَ چېکنګ په وخت له يوې ډبې څخه بلې ډبې ته ځان پُټولو دَپاره هلې ځلې کوي - لنډه دا ، چې په خپل برت وزمه اوږده سيټ باندې کښېښولو او دَ نيږدې ډائينګ کار په يوه صوفه وزمه چوکۍ کې کښېنستم -

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

زما شاوخوا ځيني نور خلک هم ناست ؤ – دَ زياتره خلکو سترګې په ما کې کېدا ی شي په دې وجه ښخې وې ، چې دَ څېرې کړو وړو مې له ناستو ټولو خلکو سره هيڅ سمون نه خوړَلو - ولې هغوئ ټول پيت پوزې وو او زه په کې دَ کاکاشاهي دَ نسل يوازينۍ کس وم - يَو وخت مخامخ ناسم ځوان ، چې په څنګ کې يې ګرل فرينډ ناسته وه، له ما پُوښتنه وکړه ...

Hi Mr. Where do you come from?

او بيا يې زما دَ ځواب انتظار لا نه وکړو او خپله يې مخته وئيل...

Are you Indian?

ما ورته وئيل ...

˝ يَه .... زه انډين نه يم ˝

لا به مې نور ورته وئيل ، چې بيا يې پُوښتنه وکړه ...

˝ ايرانی يې که عرب ؟ ˝

ورسره ناستې ګرل فرينډ يې په خندا کې وئيل ...

˝ نو ... نو انګلېنډ ˝

او دَ دوئی په خبرو دَ نورو ناستو خلکو هم راته پام شو .. نو ځکه مې په خندا ورڅخه پُوښتنه وکړه ...

˝ زه او انګرېز ... دا خبره تا څنګه او په کومه حواله وکړه ؟ هغه خو سره او سپين خلک دي او زه .... زه خو˝

انجلۍ چې لا يې هغه رنګه غاښونه سپين کړي وو ، وَوئيل ...

˝All looking same same ˝

دا خبره چې يې کوله نو لاس يې په خپله پوزه باندې اېښی وو- ګوا ټول دَ جګې پوزې خلک يَو رقم ښکاري - دَ پېژندنې په اړه دا مجلس تر ډېره پورې تود وو ... که څه هم سترې وم او خوب ته مې ټالۍ وهلې ، خو دَ دې مجلس څخه پورته کېدو ته مې زړه په دې نه کېدلو ... چې په داسې رنګه خو ما دَ دې خلکو دَ روئيو

Downloaded from: The Digital Library

او خوی او خصلت صحیح اندازه لګولی شوه – ولې چې هوشیاران واي ، چې سړی په سفر کې پېژندل کېږي او ما دَ دوئی اندرون ته ادراکي نظر اچولی ؤ – ټرېن ۳۵ منټه سفر کولو ورسته وَدرېدو ، ما پوښتنه وکړه چې دا سټېشن دی .. هغه هلک وَ موسېدو او راته وئیل یې...

" یَه ... دې وخت ټرېن دَ سنګاپور او ملائیشیا په باډر ولاړ دی او دَ اِن آؤټ تر مرحله تېرېږي"

او بیا چې ټرېن ځنګه مخته روان شو ، نو له دې همسفر یارانو څخه مې اجازه واخیسته او په خپل اوږده سیټ باندې وَغزېدم - دَ درستې ورځې ستړیا داسې دَ کاره ایستلی وم، چې ځنګه مې سترګې پټې کړې ، نو خوب په خپله غېږ کې واخیستم –او بیا زه وم او چپه راسته خوبونه ... څو ځله مې سترګې هم خلاسې شوې ، خو داسې به مې وَسنجَولو ، لکه زه چې ماشوم وم ... په ځانګو کې پروت یم او څوک مې کرارکرار ځنګوي - نو ځکه به مې سترګې بیرته سره وره غلې -

*****

سهار شپږ بجې خواته مې له خوبه سترګې خلاسې شوې - دې وخت ټرېن له کوالالمپور څخه دَ یوې ګنټهې په واټن باندې ؤ - راپورته شوم ، دَ ډبې وَ واش روم ته وره غلم، مخ لاس مې پرېمنځلو او ږیره پنر تېر راتېر کړو - په ډائینګ کار کې مې لا چائی سمې نه وې کړې ، چې ټرېن دَ خپل ټاکلي وخت څخه تش لس منټه په ځنډ ، ګوا لس منټه بالا اووه بجې کوالالمپور رېلوې سټېشن ته وَرسېدو - په انټري کولو کې څه نیمه ګنټهه وَلګېده - چې دَ سټېشن څخه دباندې راوَوتم،نو لمر نبه بالا راغلی ؤ – پیاده مې یوې خواته مخه وکړه – په دې روډ باندې له ماڅخه پرته بلا ډېرې انجونې او واړه لوی هلکان دَ بېلابېلو سکولونو او کالجونو یونیفارم اغوستي یوې بلې خواته په غټو ګامونو روان ؤ- نیږدې یَو ریسټورېنټ کې کښېنستم او چائی سره مې څو دانې بسکوټونه وَخوړَلو –بیا چې سګرېټ ته مې تلی بلوله ، نو دې وخت زما په ګهړی کې دَ دې

Downloaded from: The Digital Library

هېواد په سمه پنځه منټه بالا اتهه بجې وې –ګوا دَ ټاکلي پروګرام په سمه زما او دَ مهُبش وري دَ ديدن تر منځه بس فقط ۵۵ منټه پاته ؤ –

نهه بجو ته لا څو منټه پاته ؤ، چې زه دَ سېنټرل مارکېټ کوالالمپور په غټ ګېټ کې يَو اړخ ته ولاړ وم - شاوخوا مې سترګې غوړَولې او سوچ مې کولو ، چې اوس به راځي ... اوس به راځي ... يَه له دې خوا به راځي ... يَه يَه له هغې خوا به راځي ... بس چې څنګه راغله ، نو لاس په لاس به دواړه مارکېټ ته دننه کېږو ... زه به هغې ته تحفه اخلم او هغه به يې ماته .... هو ، کېداى شي چې په يَو نيږدې رېسټورېنټ کې هم کښېنو ... بيا به لس نيمې بجې خواته ورځخه اجازه اخلم او دا به ضد کوي ، چې هغه هم راسره ائيرپورټ ته ځي - هلته به هغه په ژړا ژړا ما خدائى ته سپاري او زه به ډاډګيرنه وَرکوم ، " ته فکر مه کوه ، زه به هرکله ليکونه درته رالېږم او هغه ټول تصويرونه هم ... کوم چې ما او تا په تېرو ورځو کې په هوټل ګرېنډ کانټينېنټل کې دَ وصال په وخت اخيستي ؤ" - بس دغه رنګه يوې خواته دَ شېخ چلي غوندې په سوچونو کې غرک ترک وم او بلې خواته مې دَګهړۍ ستنې په ډېره چټکۍ باندې دَ لس بجو خواته رواني وې - زړه ماتى به شوم ، خو دَ مهُبش وري هغه پخوانى جنون چې به راپه زړه شو ، نو راتګ به مې يې باوري وګڼلو – مګر ترڅو پورې ؟آخير پاى دا باور هم کرار کرار په مايوسۍ او محرومۍ کې بدل شو - اوس که څه هم نا اُميده شوى وم ، له هغه ځاى مې ښوربدو ته زړه نه کېدو – ما وئيل کېداى شي ، چې راشي ... مګر دا نه راتله، نو نه راغله–

لنډه دا ، چې په ټېکسي کې کښېنستم ... يَو ځل مې دَ مارکېټ وَ ګېټ او شاوخوا ته سترګې وَ ځغلولې او ډرائيور ته مې وئيل ....

" ائيرپورټ ته درځه "

دلته ټېکسي دَ ائيرپورټ په لور منډه وهله او هلته زه دَ مهُبش وري په سوچونو کې غرک ... کله وايم ، چې کېداى شي ، ډيوټي يې بدله شوې وي ... کله وايم چې کېداى شي، چه هغه لومړي ملاقات کې لا راځخه بېزاره شوې وي - بيا له

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ځان سره وایم ، یَه داسې کیسه که وای ، نو په لومړي ملاقات کې به یې دَ نن دَ ملاقات دَپاره ضد نه کولو - په دغه رنګه ګډو وډو سوچونو کې زه یولس بجې خواته ائیرپورټ ته وَرسېدم - هلته مې هم تر یَو څه وخته پورې هیله وه چې کېدای شي دَ آخیري سلام دَ پاره راشي –ولې چې خبره خو وه چې زه نن دَ فلاني وخت په فلائټ کې دَ دې له هېواده وَځم –قسمتونه مو سره نه وو شوې، نو ځکه دا نه راغله - او ښه مې په یاد دي چې کله دَ تهائي ائیر وېز انټرنېشنل کاؤنټرونه دَ بورډنګ کارډونه وَرکولو دَپاره پرانستل شول ، نو دَ مایوسۍ او محرومۍ داسې څپه رابانديې راغله ، چې نه پوهېدمه ، څه وَکړم او بیا مې کولی هم څه شو؟ ولې چې اوس خو وخت زما له لاسو څخه وتی ؤ –

****

دَ عجیبه غوندي کېفیت سره مخامخ وم .... که مې هر څو ماشوم زړه په ژړا سر ؤ او کرارېدو نه ، خو په ځان پورې خندا هم راتله - ولې چې دَ تعلق په اړه دغه دَ یَو څو ورځو پېښه ، محض یَو اتفاق وو ، نور هیڅ نه ... او داسې پېښې په ژوند کې په هر دویم ګام سرړي سره پېښېږي – هرڅه هرڅه ، خو زړه مې په دې ګرَم نه ګڼلو ، چې زړه خو بس زړه دی ... په هرې ښکلا باندې غولېږي او په سینه کې ورته ټوپونه وهي – منم چې وِیرجن کېفیت عارضي ؤ- لاکن دَ یَو شاعر دپاره ... که نور نه ، دَ شاعرۍ کولو سوب په حواله بې معنا نه - نو ځکه مې دَ نه غوښتلو پرته هم خپل دا نظم په زړه باندې بیا بیا راورېدو –که څه هم دغه نظم دوه کاله په خوا په یَو بله موقعه ما په پښین کې په کال ۱۹۹۰ع کې لیکلی وو- خو دې وخت زما دَ کېفیت ، حالت او ختړه شوؤ خیالاتو ترجماني یې کوله– نوځکه زه غواړم، چې هغه نظم دلته نوشته کړم .... داسې نه چې زه خپل لوستونکو ته سهار جواب ده یم ....

Downloaded from: The Digital Library

"خوبَولی تعبیر"

ستا په لیدو راته زړه وَوئیل
هېر زړیه شوقه !
په فرېبي نظر دَ سترګو
غُولېدلیه شوقه !
دا ملاقات هم دَ خوبونو یوه برخه بوله
ځکه چې دا خېره ... هغه خېره وه ... بله نه وه ،
چا ، چې دا ستا قلم په تورو باندې وَژغوئ
چا ، چې په ځان پسې په روغ ځان لېونی کړلې ته
که یَه ، ته وائې...
چې دا خوب نه ؤ
تعبیر ؤ دَ خوب ،
نو دا ښائیست دَ جنۍ نه
دَ یَو پرۍ کېدی شي
او په دې ته هم ښه خبر یې لېونیه شوقه !
چې ښا پېریانې خو اکثره
په خوبو کې راځي

(شوق)

Downloaded from: The Digital Library

دَ تهائیانو په کرانګ تهیپ کې

تاثراتي لنډيز---

"که څوک انسان تر ځناوره هم په بد او لړلې حال کې لیدل غواړي، نو هغه دې په خپل ژوند کې یَو ځل خامخا تهائي لېنډ ته په چکر شي ... خپله به یې په سترګو وَویني ، چې د غه دَ عظمت په جامه کې پټ انسان چې کله خپلې مخې ته ایله کړلی شي ، نو څومره په اخلاقي توګه وَلوېږي.....؟ خبره دا نه ده، چې ګوندې دَ دې هېواد خلګ په ښو او بدو نه پوهېږي - بلکې زه فکر کوم چې هرڅه دلته له کسته کېږي - څوک یې کوي ؟... څله یې کوي ؟ او دَ چا په ضد یې کوي ؟ دَ دې خبرو ځوابونه به هغه وخت مخې ته راشي ، چې کله دغه تهائي هېواد دَ نیمې نړۍ دَ خلګو دَ پاره دَ مرګ دَ فرښتې پرته دَ اول یا دویم بادار حېثیت وَمومي"
(شوق)

؟

پتایا او تر بنکاکه
تر آئي لېنډه دَ کورال ما
کو مه پېغله
تهائي پېغله
په ښو کې وَ پئیله
خو ، خبر نه یم چې څله ؟
چې یې څُله څُلې له راوړله
ما به شاته ځینې ټوپ کړو
په څلورو به وَځغاستم

Downloaded from: The Digital Library

دا به هم وَ روژد ېدله
راپسې به ګرځېدله ....
پټ پُټانې به شروع شو ،
زه دَ مخه ، دا تر شا شا
لکه روګې ، رُوح مې اخلي
پُټېدمه .... وېرېدمه
کله یَو " بار "
کله بل " بار "
خو ، نه زه ترې ورنه پټ شوم
اړونه دا ترې شوه پاته

(شوق / پټایا بیچ - تهائي لېنډ / ۱۹۹۲ع)

دَ جنورۍ په ۲۷ مه نېټه کال ۱۹۹۲ع کې چې ، څنګه په سبانګ ائیرپورټ کوالالمپور کې دَ تهائي ائیر وېز انټرنېشنل TG 416 کاؤنټرونه بنکاک ته تلونکو مسافرانو دپاره خلاس شو ، زه هم په لائن کې تر ټولو ورسته وَدرېدم - یوې خواته که زه دَ لائن سره سره مخته روان وم ، نو بلې خواته دَ سهېلي لمرختیځې ایشیاء له زړه څخه کرار کرار وتمه هم ، او شاته پرېښنې یادونه وار په وار راباندې غمېدو هم -- نو ځکه مې دَ شاوخوا چاپېر په ورستي ځل په مزغو کې ثبت کولو هڅه کوله - هرچا او هر څه ته مې ډېر په ژوَر نظر کتلو او بیا هغه وخت هم راغلو ، چې ما خپل پاسپورټ او ټکټ له ملائیشیا څخه دَ وتو دپاره په کاؤنټر ناستې " ملې " پېغلې ته وړاندې کړو - انجلۍ یَو ځل ماته وَ کتو او بیا یې په پاسپورټ باندې دَ خروج ټاپه وَلګوله او بورډنګ کارډ یې سره دَ ټکټه زما په پاسپورټ ږدلو په وخت وَ وئیل ...

Downloaded from: The Digital Library

" ته دَ څه د پاره روان يې ؟"
" په چکر باندې ځم"
ما ورته په عاجزۍ ځواب ورکړو ، له دې سره وخت لګه چې ډېر وو او يا زه آخيري مسافر وم ، چې راسره په ټوکو شوه ...
"زړه دې لګه چې دلته نه ولګېدو ، چې دومره ژر روان يې او هغه هم بنکاک ته ..."
او بيا يې ځان سره نيږدې دې بلې کاؤنټر وَ انجلۍ ته په خندا خندا کې وَوئيل ...
" په بنکاک کې داسې څه دي ، چې هر ځوان ورته روان دی ؟"
هغې بلې هم وَخندلو او وئيل يې ...
" په بنکاک کې نو... نور څه دي.... بې دَ لېډي ... لېډي"
او بيا دواړو په يوه صلاح کلک وَخندلو ... لازمې خبره ده، چې ما به هم ورسره غاښونه سپين کړي وي او په ځواب کې مې لږ غوندې په اړامه انداز کې ژغ ورباندې وکړو ...
" يَه داسې خبره نه ده ، دا لېډي.... لېډي خو دلته هم شته او ولې ته نه يې لېډي مخامخ ناستې انجلۍ خواته چې مې اشاره کولو په وخت دا سې وَوئيل، نو دَ نږدې کاؤنټر هغې انجلۍ زما دَ خبرې په ځواب کې داسې په شرارت وَوئيل ...
" ستا دا لېډي که خوښېږي ، نو پاته شه دلته ... دا به واده درسره وکړي"
او کټ کټ يې وَ خندلو او بيا چې زه مخته تېرېدمه ، نو داسې څوکه غوندې مې په لغازې موسکا کې ورته وَوئيل ....
" دَ زامنو پلار يم ... وايه څه دې خوښه ده؟" او په خندا ورڅخه تېر شوم –زما په دې شرارت دواړو وَخندل او تر ډېره يې راپسې نارې وهلې ..
" اېډز .... بنکاک ... اېډز "
*****
اوس بيا زه وم ، چې په جهاز کې ناست ، تهائي هېواد ته روان وم - هرڅو چې به مې سوچونه يوې بلې خواته اړَولو هڅه کوله ، نو بيرته به مې مزغو ته هغه توره بلا راننه وته ، چا ، چې دَ نړۍ زياتره خلګ.. يا خو وَخوړل او يا يې له ډېرې ويرې

Downloaded from: The Digital Library

څخه دَ یو بل له ملاقاته څخه وګرځولو - زه ملامت نه وم، دَ دې ځای دَ ابېز په باب مې دومر لوستلې او اورېدلې وو ، چې اوس راته تهائي لېږه دَ انسانانو نه ، بلکې دَ اژدهاګانو، لېوانو، مارانو او سرې خورو ځنګل محسوسېدو - نور خو نور ... وایم ، چې دَ تهائي جهاز ائیر هوسټسه له څنګه څخه تېرېده ، نو ځان به مې ورڅخه راټول غوندې کړو .... هو، ما ګڼل ، چې چرته دَ هغې په لمس هغه توره بلا را څرمه نه شي - ګوره چې دا ویره مې څنګه یَو دم زړه ته راننوتې وه؟ ګنې له ملائیشیا څخه چې راتلم ، نو داسې هیڅ خبره نه وه - کېدلی شي ، چې دَ ائیرپورټ دَ هغو مستو انجونو ټوکې مې په رښتیا را اړَولې وي - بس په داسې رنګه ګډو وډو وسوسو او واهمونو کې دَ بنکاک په ائیرپورټ باندې له جهازه کښته شوم - ښه مې په یاد دي ، چې دَ ختټه شوي طبعیت له سوبه مې داسې وَسنجَوله ، لکه زه چې دې وخت په مځکه نه، بلکې دَ یوَ لوی اژدها په خُله کې راکښته شوی وم –

دَ بنکاک ائیرپورټ په هره معنا غټ، ښائیسته او خوش رنګه وو – حال دا وو، چې پنځه یا لس منټه ورسته یا خو یَو جهاز الوتو یا کښېښستو - قسم قسم مخلوق دَ خدائی په کې ګرځېدو - دلته مې زړه څه په ځای شو او خیال مې کولو ، چې داسې کیسه به نه وي ، لکه چې خلګ په دې هېواد پسې ژغېږي - ګنې په دومره زیات شمېر به دا خلګ دَ لرې لرې څخه ورته نه راتلو - او په تېره هغه سره سپین خلګ ، چې دَ ښه صحت له سوبه یې اوسطاً عمر هم له ټولې نړۍ څخه زیات دی او له هر رقم ناروغۍ څخه نه یوازې خلاس بلکې ځان ژغوري هم - خېر، چې له ائیر پورټ څخه څنګه دباندې را وَ وتم، نو یَو دوه درځنه ټېکسي ډرائیوران داسې راباندې مات شولو، لکه زه چې دې وخت هغه یوازېنی مسافر وم په دې ائیرپورټ کې... ایله یې جامې راباندې نه کړې څیرې –ولې چې هر چا دَ ځان په لور کښَولم – خو زه له هیڅ یَو چا سره هم نه شوم ست او دَ ائیرپورټ ټېکسي سټېنډ آفس ته مې ځان وَرسَولو - یَو ټېکسې مې کرایه کړو او دَ بنکاک دَ بازار په خوا مې مخه وکړه -

Downloaded from: The Digital Library

دلته په سړکونو ډېر زيات ټرېفک وو ... دومره زيات ، چې ګاډۍ به هر پنځلس يا شل منټه ورسته درېدله – ډرائيورتر ډېره په پټه څُله خپله ګاډۍ چلوَله ... خو ، يَو وخت يې راباندې ژغ وکړو ...

"سر ! تاسو کوم هوټل ته ځئ ... ګران او که ارزان"

ما ورته وئيل ...

" يَه ډېر ګران نه ... بس داسې برابر غوندې هوټل ته مې بوځه"

ما به لا اوس نور څه ورته وئيلو چې ده يَو البم رامخته کړو ... په البم کې دَ ډؤل ډؤل انجونو تصويرونه لګېدلې وو - بدن مې بڅَې وَنيولو او البم مې بيرته ورکړو - زما په داسې بې رُخۍ که څه هم هغه پوهې شوی وو خو دَ هرڅه پرته يې هم لا بيا بيا لېږي لېږي ، مساج مساج رنګه خبرې راته تکراروَلې – ما ورسره هيڅ نه منلو او نه زه لېونې سپي خوړلی وم چې به مې ورسره منلو - چې کله ډرائيور مايوسه شو ، نو يې په ډېر هنر خبره په بله واړوَله او راته وائي ...

"که ته سبا ستې ټوؤر کول غواړې. نو دَ درستې ورځې په کرايه راسره جوړ شه"

ما وئيل ...

" دا دې نو اوس دَ کار خبره وکړه ... وايه څو به اخلې ؟ "

"دولس سوه بهاته"

ده وئيل ... او بيا دَ څه بارګېننګ کولو ورسته راسره په زر بهاته ست شو - او دوې ګنټې ورسته ، ګوا ماځيګري خواته يې په هوټل ليپرټي کې کښته کړم ، راسره کاؤنټر ته لاړو او په څلور سوه بهاته يې راته خوُنه وَنيوله – او بيا دَ سهار دَ نهو بجو دَ راتګ په قول رُخصت شو –

خوُنه مې دَ هوټل په دريم پوړ باندې وه ... دومره غټه او داسې جوړه وه ، چې يوازې ځان راته په کې بد ښکاره شو - لاکن بيا چې به مې بلا دَ مزغو دروازه راوَټکوله ، نو غوړو ته به مې لاسونه يوړو او کليمې به مې په ځان چُوف کړې - په سړو اوبو وَ لمبېدم او په ټېلي فون مې دَ چائې آرډر ورکړو – دَ تنهائۍ غم غلطولو دپاره په دې کوټه کې يوې بلې خواته ګرځېدم او چې يَو وخت مې دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

کهړکۍ پرده لرې کړه ، نو څه ګورم، لاندې سوئمنګ پول دی او تر نیم درځن زیات نرینه او ښځې یا خو په کې لمبېدلې او یا په اوږدو سپینو پټه دارو چوکیانو پرتې وې - یَو وار مې دې زړه لا راته وَوئیلو، چې ورکښته شم ، څه دَ لمبېدو شوق په ځای کړم - مګر بیا راته خپله ایکړي دَ شوق په لاره کې خنډ شوه - ما لا دَ کهړکۍ له شیشو دباندې کتلو، چې دَ خونې دروازه خلاسه شوه ... یَو تهائي ځوان چائی راخیستې وې ، دَ چائی لوښي یې په مېز کښېښوَلو ، شاوخواته یې په خونې کې وکتلو او بیا یې په حېرت راڅخه پوښتنه وکړه ...
"ایکړ یې .... دوست نه لرې ...؟"
ما وئیل ...
" یَه ... ولې ، خېر خو دی چې پوښتنه دې وکړه ؟"
اوس ګوره چې زما لهجه سخته وه او که زما ایکړي یې په مزغو بار شوه ، چې هغه ځوان یَو دم له خونې څخه وَوتو –
دَ چائی څیښلو ورسته مې دَ بې ریموټه غټې ټي وي په چېنلانو باندې ګوتې وهلې ، چې دَ چائی لوښې وړلو دپاره خلافٍ توقع یوه ښکلې او ډېره خوُږي شان تهائي پېغله په کوټې رادننه شوه - یَو ځلً مې زړه ته دا خبره راغله چې دَ دې خلګو لکه چې په ما دا ایکړي نه پیرزؤ کېږي - خېر ، هغې انجلۍ یوې خواته دَ چائی لوښې ټولوَلو ، نو بل خوا یې ما ته په وار وار داسې په مینه او معنې خېزه یعنې په موسکني شرارت راته کتلو لکه زه چې یې له ورکو غوښتم او دغه یم چې پیدا یې کړم - ما ورڅخه اخلاقاً پوُښتنه وکړه ...
"په دې هوټل کې کار کوې ؟"
هغه یو وار وَموسېده او بیا په ماته ګوډه انګلسۍ کې راته وَوئیل ...
"هو ، په دې هوټل کې کار کوم، لاکن دَ روم سروس کار نه ..."
دَ دې په داسې خبره مې زړه ته رالوېدلی شک په یقین بدل شو - او پُوهی شوم چې هغه څه غواړي ، خو دَ هغې دَ داسې اشارتي سَت باوجود مې هم خپلو خوائشاتو مخته ماته نه وَمنله ... ولې چې دا انجلۍ که څه هم دَ سترګو وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

راته ډېره ښه او ښائيسته برېښېده ، خو همت مې ځکه نه شو کولې چې خبره بيا تر منځه دَ مرګ او ژوند راغلې وه او ما نه غوښتلو ، چې بې وخته مې دَ اېډز بلا وَ خوُري - ځکه چې څنګه څنګه دې تلکې راته درَولې، هغسې زه ورڅخه وار په وار ذهني طور ليري کېدم - آخير پائى چې ويرې راباندې بېخي زور وَ کړو ، نو لاسونه مې ورته جوړه وَنيولو ... لا به مې اوس ورڅخه بخښنه غوښته، چې هغې هم زما په رنګه خپل لاسونه جوړه ونيولَو او په موسکا دوه قدمه داسې رامخته شوه، لکه ما چې دَ بخښنې په ځاى ورته بلنه وَرکړې وي او راته په تهائي ژبه کې وائي ...

˝ Kop Khum Krap ˝

چې مطلب يې شايد دَ ˝ مننې وئيلو˝ وَتو- ولې چې دغسې توري په جوړه نيولو لاسونو باندې ما دَ تهائي ائير وېز په دروازه کې ولاړو ائيرهوستېسانوله خلو څخه دَ سوارليانو وَ جهاز ته دَ ورختلو او کوُزېدلو په دواړو موقعو کې دَ ˝ Sawatdee ˝ يانې ˝هيلو˝ او ˝ ښه راغلې˝ رنګه تهائي توري سره ګنډلي اورېدلي ؤ - نو ځکه راته دَ خپلې تېروتنې احساس وَشو او ژر مې لاسونه لاندې وَځَنولَو او له خُلې مې دَ ˝سوري... سوري˝ تکرار څه شروع شو ، چې دَ هغې تهائي پېغلې له څېرې څخه موسکا يَو دم وَ تښتېده - او په تندي کې يې دَ کرکې دَ تروۀ نرئيو ګوُنځو سره دَ زړه ماتې خاموش اظهار غاړه غړې کولو سم دستي زما له خونې په غټو ګامونو دباندې وَوته - اوس که يوې خواته مې دَ خدائى شکر ادا کولو ، نو بلې خواته مې په خپلې دې نادانسته غلطۍ خندلو هم -

*****

دا لومړۍ شپه مې دَ خوب څخه پرته په ټېلي ويژن کې دَ تهائي ژبو او يو نيم انګلسۍ ژبې چېنلونو کتو يا دَ تهائي ائير وېز دَ يوې معلوماتي کتابچې ˝ اې ګائيډ فار ټؤرسټ˝ لوستلو او څه څه په ګډو وډوخوبونو ليدلو کې تېره کړه - تهائي لېنډ ، دَ سهېلي ايشياء په ۷۶ صوبو باندې اړه لرونکى يَو داسې هېواد دى چې په کې دَ کال ۱۹۹۲ع دَ سرکاري شمېرې له رُويه ۵۰ مليونه خلګ مېښته

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دي - په کوم کې چې ۹۵ فیصده دَ بُدها منونکې، ۳.۹ فیصده مسلمانان ،۵. فیصده کرسچن او ۲. فیصده نور و مذهبونو څخه اړه لري - دلته درجه حرارت سرٍکال له C ˝۱۹ څخه C ˝۳۸ پورې وي - مطلب دا ، چې هلته خو نه دَ جېکب آباد غوندې ګرمي راځي او نه دَ ګلګت او دَ کوئټه غوندې یخ ... دَ براٍعظم دغه هېواد دَ چیني او هندي ژواکونو تر اثر دلاندې پاته شوی دی - دَ تهائي ژواک ښوؤنه که یوې خواته دَ تهائي طرز کلاسیکل پېښتنګز ، لرغوني آثار، دَ بُدها او ډرېګون په خپل خپل غوره ډؤل جوړو بُتانو کې کېږي ، نو بلې خواته یې رواجونه ، بېل بېل اړخیزه تړون ، کشت کرونده ، خوراک څیښاک ، څُوئیونو او ناسته پاسته هم دَ ژواک ښوؤنه په ښه ډؤل کوي -

تهائي ژبه دَ دُنیا دَ نورو ژبو څخه په دې خبره ځانګړي ګڼلی شي ... چې دَ دې ژبې هر توری یَو سېلابیزه Mono Syllabic دی - او بیا یَو توری که په پنځه آوازونو کې وَ وئیلی شي - نو دَ هر (Tone) سره ادا شوی توری بېلې بېلې معناګانې یا مطالب لري - لکه په غټ یا اوچت ژغ کې ˝Suea ˝وَ وئیلی شي ، نو مطلب یې دَ زمري وَ ګرځي ... خو که دغه توری په کښته یا واړه ژغ کې له خُلې څخه وَ ایستلی شي ، نو معنا یې دَ ټپرۍ یا غالۍ شي او بیا هم دغه پورتنی توری په بېخي څوکه او پُس پُسي کې له خُلې راوَځي، نو معنا یې دَ جامې خبرې -

*****

دَ سهار چائی څیښلو (ناری کولو) او دَ ضروري تیاري ورسته مې بېګ په اوږه راوَځڼولو او په پروني نیول شوي ټېکسي کې دَ بنکاک ښا ر ، چې ورته په تهائي ژبه کې Krungthep یعنې ˝دَ فرښتو ښار˝ هم وئیل کېږي ، دَ سېل کولو په نیت روان شوم - ټېکسي په بېلا بېلو لارو یَو ګنټهه ورسته ˝ ګولډن بُدها ټېمپل˝ نامي ځای ته وَ رسېدو - دلته هرې خواته ژېړې ګوُمبتې ولاړې وې او بې شمېره لوی واړه او دَ پخوانۍ زمانې جوړ دَ بُدها بُتان نه یوازې دَ نمائیش دپاره ، بلکې دَ هغوئ په وړاندې دَ عبادت دپاره هم ایښول شوي ؤ - دَ ډرائیور Noi

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خلې پته راته ولګېده ،چې ژېړ رنګ دَ هغوئ مذهبي رنګ دی - خاص خبره مې په دې غټ ټېمپل کې دا وَلیدله ، چې تهائیان دَ نورو خاورو یا کاڼو څخه جوړو بُتانو په مقابله کې دَ سرو زرو څخه جوړ بُدها مجسمې ته په دومره ګڼ شمېر او داسې په احترام درېدو ، چې زړه ته یَو دم دا خبره راغله ... چې خود لکه ... دَ هغوئ په عبادت کې چې دَ ژېړو زرو دخل وي - دَ غېر ملکیانو پرته ، په ژېړو جامو کې پټ سرخریلي دَ بُدها دَ لارې طالبان یوې بلې خواته ګرځېدو- دَ شرافت او دَ ښه والي یې دا حال ؤ ، چې په هیچا یې کار نه درلودلو او هر کس خپل سېل یا عبادت کولو ته آزاد ؤ - دَ ټېمپل دننه دَ تصویر اخیستلو او له څپلئیو یا چوَ ټو سره راتللو باندې پابندي وه - چې دَ بُدها له ټېمپل څخه دباندې راوَوتم، نو راسره مل ډرائیور "نوي" څخه مې پُوښتنه وکړه ، چې ...

" دَ بُدها په حقله دې څه خیال دی ؟ "

ده یَو وار ماته په معني خېزه نظر وکتلو ، نو یې راته وئیل ، چې ...

" بُدها زموږ (نعوذوبالله) خدائی دی ... هغه موږ ته رزق راکوي او دا دَنیا یې جوړه کړې ده "

بیا یې مخته وئیل ، چې ...

" ما هم یولس میاشتې دَ بُدها په یَو ټېمپل کې ملنګي او طالبي کړې ده "

بس دومره وئیلو ورسته داسې چپ پاته شو ، لکه له دې پرته ورسره دَ خپل لاسي جوړ خدائی په باب معلومات نه ؤ ، او نه یې ما سره خبره څېړله - ولې چې دَ تهائي لېنډ په قانون کې دا خبره په واضحه ټکو کې نوښته کړل شوې ده ، چې ...

" دَ بُدها ، شهنشاه او ملکه تهائي لېنډ په شان کې هر قسم زباني، عملي ګستاخي نه یوازې لوی جُرم دی بلکې تهائي خلګ یې نه برداشتَوي ... "

نو ځکه ما نه غوښتلو ، چې دَ بُدها په باب له چا څخه ښه یا بده پُوښتنه وکړم ....

Downloaded from: The Digital Library

خبر ، ټېکسي يَو ځل بيا دَ بنکاک په روډونو باندې مخته روان ؤ او ډرائيور " نوي " زما دَ دې پوښتنې په ځواب کې ، چې (دا ښځې په روډونو دومره په زيات شمېر څله ګرځي ؟) ... نو ده وئيل چې...

" دَ تهائي لېنډ ښځې تر نرانو زيات کار کوي او ډېرې پيسې ګټي - ګوا دَ ښار درست سپک کارونه لکه دوکانونه چلوَل او په سېل ځائيونو کې خلګو ته تفريح ورکولو کې دوئی ډېر لاس لري "

مطلب دا ، چې که څه هم مسټر نوي په ښکاره خبره نه کوله، خو زما مزغو ته دا خبره بيا بيا راتله ، چې دَ ګټې کولو پرته دَ تهائي ښځې دَ سېلانيانو زړونه ټکورَولو دپاره دَ هغوئ سره په هوټلانو کې اوسېده هم په خوښه او په نره کوي- دغه خبره مې په دې په زړه کې رادننه شوه ، چې دلته په دې ښار کې مې مسافران بې دَ تهائي چاکلېټي انجونو دَ ملګرتيا چرته هم وَ نه ليدو ... او بيا دَ تهائي هېواد قانون هم وائي ، چې

" تهائي ښځې ته بې دَ هغې دَ خوښې لاس وَر وړل نه يوازې اخلاقي بلکه قانوني جُرم هم دی "

ګوا دَ دې خبرې څخه مراد ، دلته په خوښه هر څه هر څه جائز دي –

هو ، دا او داسې نورې خبرې زما او دَ ډرائيور تر منځه کېدلې لګيا وې او سوچونو وهلو ، کې يَو وخت مسټر نوي ګاډی دَ Vimanmek Mansion نامې ځای سره وَدروله - دا ښائيسته ژېړه ماڼۍ چې په چيني طرز جوړه وه او دَ بام نرۍ څوکو يې له آسمان سره خبرې کولې - دَ ډرائيور نوي په قول دا دَ خپل طرز جوړه عالي شانه تاريخي ماڼۍ په کال ۱۹۰۱ع کې باچا Chulatong Korn جوړه کړې وه او په کې له خپلې شاهي کورنۍ سره اوسېدو - اوس دغه ماڼۍ دَ پخوانۍ نخښې په توګه نمائش دپاره خلاسه ساتل شوې ده - دَ دې ماڼۍ عکس په اوبو کې ځکه ښکاره کېدو ، چې مخنۍ اوږده او لويه برانډه يې په شنو ډم اوبو کې ولاړه وه -

Downloaded from: The Digital Library

څه وخت ورسته ګاډی د Wat Chetuphon نامي ټېمپل سره ودرېده - زه او مستر نوي دواړه په لوڅو پښو ور ددننه ورغلو - دلته هم هر لور د بُدها رقم رقم جوړ بُتان پراته ؤ - حریان په دې خبره شوم چې د بُدها د څېرې کره وړه او په خاص توګه سترګې او پوزه یې څه څه تهائي نسل ته مونبېدلي ؤ - او داسې بربښېدو لکه بُدها چې په تهائي لبنډ کې پیدا شوی وي ... که څه هم تاریخ وائي چې د شهزاده سُدهارتا ، ګوا ماتما بُت (بُدها) زوکړه د نېپال په لومبیني نامي ځای کې شوې وه – دلته یو ځای په تختۍ باندې نوشته ؤ ، چې بُدها له حضرت عیسی علیه السلام څخه ۵۴۳ کاله د مخه تېر شوی ؤ - دائی چې د ۳۵ کالو شو ، نو د ولایت مرتبه یې پیدا کړه او له ځنګل څخه یې د انساني آبادیانو په لورې مخه وکړه - او بیا یې ۴۵ کاله د خپل دین تبلیغ وکړو - ګوا په اتیایم کال ده د خپل عُمر او ژوند رسی وشلوله -

یو بل ځای په دې ټېمپل کې د بُدها کومه مجسمه پرته وه ... هلته یې د بالا و شاته د مارانو څو سرونه هم جوړ کړي ؤ ... داسې ښکاره کېدو لکه مارانو چې بُدها په قبضه کې اخیستی وي او یا یې دښمنان وي او د چیچلو د پاره ورباندې حمله آور وي - لاکن داسې خبره نه وه ، بلکې د تهائیانو له قوله دا سرونه د مارانو د باچا " ناګا " سرونه دي ، کوم چې یو وخت بُدها په پټه چیچلی هم ؤ او بیا داسې هم وئیل کېږي چې د ناګا د دې وراني پېښې ورسته په بُدها باندې ایمان راوړی ؤ - نو ځکه خو ناګا خپل پاته ژوندون د بُدها د سر ساتنې په چوپړ کې تېر کړی ؤ - چې څنګه له دې ټېمبل څخه دباندې راووتم ، نو په مزغو کې مې دا خبره وه ، ګوا دلته د بُدها بُتان شته ... نو د هغه منونکې هم - څه وجه ده ، چې د افغانستان په بامیان نامي زرغونې درې او یا ورسره ورته هزارجات کې د دې مذهب منونکې څله نه شته ؟ چرته چې ۵۳ میټره غټ بُدها کم او زیات څه یو نیم سله کاله وړاندې د یو غره له پاڼ څخه تراشل شوی دی ، وجود لري –
له دې بُدها ټېمپل څخه چې ګاډی مختته تېره شوه ، نو مې له مستر نوي څخه پُوښنته وکړه چې ،

Downloaded from: The Digital Library

" ته اوس مهرباني وکړه، دَ بُډها له بُتانو څخه پرته هم څه راته ښکاره کړه، چې دَ کتو وَړ وي"

که مې څه هم نه ورته نه وئیل غوښتلو ، خو مطلب مې دا وو، چې چرته مې په ایمان کې فرق نه شي را .... خو بیا هم دَ هغه یې کور ودان چې راته وَموسېدو او وئیل یې...

" دې وخت موږ دَ روز ګارډن په خوا روان یُو - دا دَ خپل نوعیت نه یوازې ښائیسته او دَ سېل ځای دی بلکې دې ځای ته له لرې لرې هېوادونو څخه سېلانیان هم ډېر به شوق راځي"

خېر ، څه وخت ورسته موږ دَ روز ګارډن نامي پارک یا ځای ته دَ ننوَتلو دپاره ټکټونه اخیستو ... دا زرغونه او ښائیسته علاقه په ۲۰ ایکړه مځکه باندې جوړه، څو اړخیزه سېل ځای ؤ - دلته دَ تهائي طرز کلیوال چاپېر پرته تهائي رواجي رقصونه، لوبې او رقم رقم مېلې او تماشې نه یوازې دَ کتو وَړ دي بلکې سترګې هم ورباندې خوږې کېدلی شي - دَ تهائي پېغلوله خوا دَ تهائي ژواک ښودنې مې تر ډېره پورې وکتلې - دلته به دې لوبو کې دَ ښځو او نرینه آرټستانو دَ رنګینو جامو څخه ها غه دَ برایه دَ لوستلي کتاب خبره نوره پخېدله ، چې دلته ګونډې دَ چیني او انډین ژوند ژواک زیات اثرات دي - دَ واده دَ رواجونو دَ ډرامه ګۍ (تمثیلي لوبه) ښکاره کولو په وخت په سټېج باندې یَو تهائي ځوان وئیلو، چې ...

" په تهائي واده کې دَ ۱۰۸ خواړو اهتمام دَ هلک دَ کورنۍ دَ خوا دَ ناوکۍ او ورابانو ته دومره ضروري خبره ده ... چې که دَ ټاکل شوي شمېر څخه څه خواړه کم وي ، نو دا خبره ممکن کېدلی شي چې واده سر ته نه ورَسېږي"

نو دې خبرې دا څرګنده کړه، چې په واده کې ولور وي او که جهېز او یا ۱۰۸ خوراکي شیانو غوښتنه .... واده هرې خواته په نړۍ کې نن سبا دَ کور ودانۍ / ورانۍ رواجي لار لیکه وي ... دَ تهائي ژواک ښوؤنې پرته دلته مې دَ فیلانو فُټبال لوبه هم څه وکتله -

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

بیا چې مخته تلو ، نو ډرائیور راته وئیلو ، چې ...
" اوس دي کروکوډائل ته بوځم "
ده به لا نوره خبره مخته وړله، چې ما ورته وئیلو ...
" مسټر نوي .. ! ایله کوه یې ، ماشوم خو نه یم ... بل داسې زړه راکښونکې ځایونو ته مې بوځه پلیز "
ده شاته راوکتل او وئیل یې ...
" نو بیا دې (Floating Market) ته یُو سم، هلته هم سېلانیان ډېر ځي "
ورسره مې دا خبره خوښه کړه او ګاډي دَ سمندر په لور مخه وکړه .... یَو وخت ګاډي دَ سمندر له غاړې څخه رادې خواته وَدرېده -
نوي وئیلو ....
"هغه دَ سمندر په مابېن کې دَ وړو وړو نرئیبو کشتیانو ، چې دَ یوې غټې کشتۍ په مثال دَ سبزیانو، غوښو او رقم رقم شیانو مارکېټ ښکاري ... فلوټنګ مارکېټ بلل کېږي... که تاسو وَغواړئ ، نو ورته په چکر تلئ شئ "
او ما هم هغسې وکړه ، څنګه چې ده راته وئیلي ؤ - فلوټنګ مارکېټ (لامبوزن مارکېټ) یوه وړه شان دُنیا وه، چې کشتیانې په سلګونو شمېر دَ رقم رقم سوداګانو دَ خرڅوَلو راخرڅوَلو ذریعه دَ زړه‌خوښیانو تر هانده ګرځېدلې وې او دَ کشتیانو دَ چپوګانو وهلو سره سره په زیات شمېر ښځینه دوکاندارانو خپلې خپلې سوداګانې دَ خوړو موسکاګانو سره تړلې خرڅوَلې - ما هم په کې ځان دَ هغې چاپېریال برخه کړو او دَ روحاني تسکین تر هانده مې خوندونه لُوټلو دپاره لستونې پورته کړي وه - نو ځکه خو یَو ځای راته یوې چتې تهائي پېغلې په ماته ګوډه تهائي وزمه انګلسۍ کې وئیلو ...
" که تا ته دَ ګائیډ ضرورت وي ، نو زه به درسره ملګري وګړم ؟ ټول بنکاک به درته ښکاره کړم "
لومړۍ خو مې ورته یَه کړو ، لاکن دې چې راته دَ خواست تر هانده بیا بیا خواست وکړو ، نو په پنځه سوه بهات کې مې خبره خلاسه کړه ... انجلۍ ګائیډ

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

څه وه ، ښځې ژر بیا لاس په لاس راسره روانه وه او دَ سترګو تر ګُونجویې لا جلا ټکې راباندې غورځوَلې ... دا ښه راباندې لګېده او که بده، خبر نه یم، لاکن وېرېدمه نه ورځخه، ګوره، چې ځله ؟

اوس په ټېکسي کې زما او دَ ډرائیور ځخه پرته Lek (لیک) نامې تهائي پېغله هم ناسته وه - داسې ژغېدله ، لکه مورِ چې دَ ډېرې مودې راهسې یَو بل پېژنو ، یَو ځای دغه پېغله وائي ...

" دا سخو وت روډ دی "

" ته سخووت ایله کوه ... بس دا راته وَوایه ، چې تهائي نران څه کوي، چې هر لورې ته ښځې ښکارې او ټول کارونه یې لاس ته کړي دي؟"

ګوره چې په ګائیډ پېغلې لیک باندې دا خبره ولې بده وَلګېده .. که څه هم هر لور انجونې او ښځې پرېښېدې او که څه بل غم ؤ ، چې هغې راته په سترګو کې سترګې په ډېرې سنجیدګۍ را واچوَلې او دَ ځواب راکولو په ځای یې راځخه پوښتنه بیا کړه ...

" ولې ستاسو په هېواد کې ښځې کارونه ده کوي؟"

ما به لا ځواب ورکولو، چې هغې پېغلې لیک دَ خپلو نرانو په باب ځُله خلاسه کړه ...

" نشیان ... جواریان ... ظالمان... ځناوران دي دا زمورِ نران... نور هیڅ نه "

غرض دا، چې بیا یې څه په ځُلې ورتلو ... نبغ په نبغه یې وئیلو ، مګر زه حریان په دې وم، چې مستېر نوي ډرائیور چې نر ؤ، دَ هغې خبرې اورېدلې او په ځُله یې لاس ایښی ؤ - هو، داسې برېښېدو، لکه هغه انجلۍ چې رښتیا وایي - زه هم نر وم، خو په دې غلی وم، چې دَ هغې انجلۍ په پُرهارونو باندې مې مالګې دوړَولې وې - هغې انجلۍ چې ځان ښه ستړی کړو، نو داسې په ماته ځُله باندې پُوښتنه ورځخه وکړو ...

" دې مورِ په کومه روان یُو ؟ "

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه لکه چې زما په دیغیت پوهی شوه ، چې دَ ځواب راکولو دَ مخه ډرائیور نوي ته په خپله تهائي ژبه کې ګډه شوه ... دَ ښه ډېر (((مین مین مین ... میاؤن میاؤن میاؤن))) کولو ورسته LEK په دروغجنې موسکا کې راته وئیل ...

" هې مېن Weekend Market دَ کتلو ځای دی ... بس په یَو څو منټو کې به ورته وَرسېږو "

*****

رښتیا خبره دا وه ، چې دغه Weekend Market نه یوازې دَ بنکاک په غټو مارکیټونو کې یَو مارکیټ ؤ بلکې له لاندېني پوړ څخه تر آخیري پورتني پوړه پورې دَ ښائیسته دوکانونو او رقم رقم زرخوښیانو په اړه ځانګړی هم ؤ - دَ نورو مارکیټونو په ډؤل دلته هم درست کاروبار تهائي چټو پېغلو په خپلو لاسونو کې اخیستی ؤ- په پوړ تر سلو څه زیات دوکانونه داسې جوړ ؤ ، چې نه یې دېوالونه درلودلو ، نه یې دروازې وې او نه ځان ځانته ښېل بامونه ... بس هر پوړ په یوه ستر هال باندې اړه درلوله او په دې غټ هال کې دَ هر یَو دوکان ځای ټاکنه دَ لرګیانو په ښائیستو دړو یا دَ سپینو اوسپنو په سلاخونو ، دَ فائیبر په رنګینو شیشو او دَ ایلومینئیم په ښائیسته شیټونو شوې وه - له یَو لوړ ځای څخه په دغو غټو پوړونو کې په سلګونو جوړ واړه واړه دوکانونه په یوه نظر کې په آسانه ممکن کېدو - دَ هر یوه دوکان ځان ځانته دَ کارکونکو انجونو دپاره ښائسته یونیفارم ؤ - دلته دَ ژوند هر څه هرڅه خرڅېدلو - ګائیډ پېغلې لیک زه دَ ماشوم غوندې تر لاس نیولی وم او دَ دې بې مثاله مارکیټ په هر پوړ کې او کونې کونې کې دَ ګرځولو ورسته زه دَ یَو ګارمینټس په دوکان تم کړم او ځانته یې یو سوئمنګ کاستیوم خوښ کړو او بِل یې رامخته کولو سره سم راته په ډېره بېباکه انداز وائي ...

" ورکړه پیسې "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ما څه کولی شو ... بس پیسې مې ادا کړې - ولې چې دَ هغې په داسې سپین سترګی باندې ډېر خشم هم راغلو ... خو په زړه مې کانی کښېښوَلو او ورته وَ مې وئیلو ...

" درځه لیک ... چې ځو "

بیا چې څنګه زه او هغه " لیک " له مارکېټ څخه دباندې راووَتو ، نو قسم قسم وسوسو او ویرو مې په زړه یرغلونه کول شروع کړو - ما وئیل ... " داسې نه چې راباندې تاوان شي " ... او دغسې خبره هم وه – ولې چې زه څنګه یو بل مارکېټ چې دَ اندرا مارکېټ په نوم مشهوره ؤ سره جوخت په کهرانه ګیسټ هاؤس کې دَ خونې نیولو دپاره له ګاډی راکوزېدمه ، نو دا راسره سمه کښېته شوله - ګوره چې په زړه کې یې څه ؤ ؟ خونې ته راسره تللو اراده یې کړې وه او یا یې ځان راباندې تللو هڅه کوله چې راسره څنګ کې دَ ماما دَ لور په شان نښتې څه وَ دریده ، چې ورته مې وَ وئیلو ...

" ته درځه په ټېکسي کې کښېنه... زه داسې ولاړم او داسې راغلم "

هغه په مات زړه په ټېکسۍ کې کښېنسته او څنګه دَ هغه ګیسټ هاؤس دننه لاړم، څنګه مې کوټه َنیوله او څنګه بیرته تر تېکسۍ پورې راغلم ؟ نه شوم خبر ... بس که خبر وم، نو دَ هغې تورې بلا دَ ناښکاره موسکني وحشته او دَ ښائیت په سیورې کې پټ له غلچکي او قهرناکه دهشتنه ، چې دَ یوې تهائي سپین چکې پېغلې په بڼه دې وخت دَ یَو ټوؤرسټ ګائیډ په توګه راخرمه شوې وه -

*****

اوس دَ ماځَستن اته نیمې بجې وې او مونږ لا هغسې په شمېر درې ملګري ... ډوډی مو سره یَو ځای وَخوړَله - مګر دَ ډوډی څخه فاریغېدو سم دستي ډائیور مسټر نوي راته دَ خپل ټېکسي دروازه خلاسَولو په وخت وئیلو ...

" اوس په کار دی چې زه تاسو ستاسې په خوښه چرته کوز کړم او خوشی سم "

بیا یې دَ لږ سوچ ورسته وئیلو ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" که دَ خپل دې فرېنډ سره "لائيو شو" ته تله غواړئ ، نو به مو ورته وَرسَوم .. بيا به زه لاړ شم خپل کور ته"
زما له خوا ورته ځواب ورکولو دَ مخه هغې پېغلې ليک لاسونه زما په اوږو را واچولو، او په ډېره با مطلبه ناز نخره کې راته وائي ...
" هو ، هو ډئير ... موږ به" لائيو شو" ته ځو"
دَ انجلۍ دې له ورخه اوېښتې سپن سترګې خولې راباندې ايله کړې او ځان مې ورڅخه را ټولولَو په وخت مسټر نوي څخه پُوښتنه وکړه ، چې ...
" دا لائيو شو څه وي ؟"
هغه دَ ځواب راکولو په ځاى وَموسېدو او هغې مستې انجلۍ (ګائيډ) ته په خپله ژبه کې ګډ شو .. او بيا څو ساعته ورسته هغې ګائيډ دَ " لائيو شو" په حقله داسې شرمناکې او غېر فطري او تر ځناورتوب لا هم اوېښتې معلومات داسې په خوند خوند راکړو ، چې ايله مې په زړه دوره نه راغله - خدائې حق دى چې دَ دغې شو څخه څه، وايم ... چې دَ دې انجلۍ دَ بې حيائۍ څخه مې کرکه وَشوه ... او يَو دم مې ژبه په خُلې کې ورته په ښوربدو شوه ...
" ليک .. که ته اوس کور ته تله غواړې ، نو مسټر نوي به هم دَ دې وَ کور يا چرته دا تله غواړي وَرسوي"
لا به مې نورڅه ورته وئيل چې انجلۍ داسې حريانه غوندې شوه ، لکه ما چې دَ هغې تر"لائيو شو" دَ بې شرمۍ تر هانده ورته بد او ناروا وئيلې وي - نو ځکه خو يې په ډېر سواليه انداز تپوس وکړو ...
" ولې ... زه به له تا سره نه اوسېږم ؟"
دا خبره څه وه، لکه ټک چې يې راباندې وکړو او دَ نن نيمې ورځې او دې ماځُستن په ببلا ببلو موقعو دَ هغې له بېباکۍ په ما کې دننه راجمه شوې ټوله غُصه مې له خلې داسې را بهر شوه چې لکه جوړه زه هم دَ تهائې اژدها په جامه کې راڅرګند شوى وم او دَ سره تړکېدونکې اور لمبې او خړُوځکې مې

Downloaded from: The Digital Library

وربانديږ وروَلې - نور به مې څه او څه نه وي ورته وئيلې ، خو په آخيره کې مې ورته وئيل چې...

" مائينډ يُور اون لېنګوېج اوکې ... ته يَوه ګائيډ يې او بس ګائيډ اوسه" هغې به لا اوس معذرت کولو ، چې ما ورته له بټوې پيسې را ايستلو سم دستي وَوئيل...

" دا واخله خپلې پيسې او خپله لار وهه ښه "

او بيا چې په هوش کې راتلم، نو دې وخت دَ ټېکسي دَ شا په سيټ کې ناستې هغې پېغلې ګائيډ ليک زما په لور داسې په سرو سترګو کتلو ، چې څنګه مې سترګې ورسره څلور شوې ، نو په خېره يې دَ مايوسۍ يو رنګ تلو او بل راتلو –

*****

دَ سبل کولو په څلورم سهار ، ګوا په ۳۱ مه نيټه دَ جنورۍ ۱۹۹۲ع دَ " نوري ټربولز کمپنۍ" په " پتايا سائټ ټريپ" کې دَ اوؤ سرو انګرېزانو او يَو پاکستاني ملګري سره په وېګن کې ناست دَ "پتايا بيچ" په لور روان وم - کم او زيات څه ۱۴۵ کلوميټره لرې دا نامتو سمندري څنډه يا غاړه په تهائي لېنډ کې کتل دومره ضروري ده لکه په پاکستان کې لاهور کتل ، چې پنجابيانو ورسره دَ پاکستاني کېدو شرط ايښې دی - دَ پتايا بيچ په لور تلونکې لارې ځای ځای په وړو او غټو آباديانو باندې په مابېن يا يو څنګ بل څنګ تېرې شوې دي - عجيبه خبره دا وه، چې ښاري سيمې وې او که کليوالې ، دَ سړيانو په مقابله کې ښځې په ببخې زيات شمېر تر سترګو کېدې -

اختر قزلباش چې دَ کراچۍ اوسېدونکی ؤ زما په څنګ کې دَ خپلې تهائي ګرل فرېنډ سره ناست ؤ - ډېر زړخوږی ، درون او خوشحاله ځوان ؤ .. يو ځای يې راته وئيل ...

" داسې خو زه جرمني ته تلم، لاکن تر هلته ورتګ له مخه مې بنکاک په لمبو کې ځان سوځېدو ته زړه وَشو ، نو ځکه دلته راغلم او دا زما ګرل فرېنډ ګرېني ده ، چې راځرمه ده "

Downloaded from: The Digital Library

څنګه ګرل فرېنډ ؟ دَ مغربي اصطلاح په سمون او که هسې دَ تهائي دَ ننني کلتور دَ یَو یا دوؤ شپو ګرل فرېنډ - ما ورځخه پوښتنه نه وَکړه ... او خپله مې دا خبره وَسنجوله چې هغه دَ یوې یا دوؤ شپو ناوې وه - اختر او ما په اُردو کې دَ یو بل وَ زړونو ته لارې جوړَولې او نور مې دَ وروزئ احساس ته وده ورکوله - په دې وېګن کې مې دې بل اړخ ته ناست یَو ښکلی او دنګ دَ نیوزي لېنډ ځوان چې نوم یې تهامس ؤ هم په خوُی او بوُد او دَ ګپو په اړه بد نه ؤ – یَو وخت دَ ایډز په باب یې خپله رائیې له داسې دلیل سره وړاندې کوله ...

" دَ ایډز عالمي شوشه هسې لاسي خبره ده ، چې دُنیا یې دَ تهائي هېواد په زد کوي .. ګني دَ ایډز مریضان چې څومره په مختهوتو مغربي هېوادونو کې شته .. دومره هیچرته نه شته"

په دغه رنګه ګپو او کتو راکتو کې یولس بجو خواته موږ دَ پتایا په واړه لاکن ښائیسته ښار کې په ګولډن بیچ نامي هوټل کې خپلو خپلو خوُنو ته وَ رسَول شولو - هو ، مازې دَ پنځلس یا شل منټه دَ آرام په نیت –

دولس بجې یې موږ ټول ملګري نیږدې سمندري غاړې ته بوتلو - دې وخت دَ سمندر دغه مشهوره غاړه چې دَ لرګیانو او کانیانو جوړ سایه وانونه په کې ځای په ځای ولاړ ښکاره کېږي ډېر خوش رنګه ښکاره کېده – تر لانچ پورې په وړه کشتۍ کې وَ رسول شولو او لانچ دَ کورال آئي لېنډ په خوا روان شو – کورال آئي لېنډ ، چې فقط ۴۵ منټه فاصله باندې یوه ډېره وړه مګر بیخي زرغونه جزیره (ټاپو) وه ... دې وخت دَ سلګونو سرو سپینو او نرانو ځخه داسې ډکه وه چې څوک په بل نه ؤ خبر - که څه هم ټول له جامو ځخه تر ډېره هانده خلاس ؤ ، خو دلته دَ یوه سړي هم په ځان دَ سړي ګمان ګوره چې ځله نه کېدو - لاکن بلې خواته هره یوه ښځه په یوه نا یوه مستۍ کي بوخت ښکاره کېده ... بلکې زیاترې خو په تکو شنو اوبو کې چړَپېدې هم - نور خو نور یو ځای زما سترګو لا درې داسې روسۍ ببغلې هم وَ لېدې چې په ښکاره سینو یې سن بات کولو ... حریان ځکه شوم ورته ، چې زموږ دَ ټریپ دَ ګائیډ له رُویه ... په تهائي لېنډ کې دَ سمندر په

Downloaded from: The Digital Library

غاړو باندې دَ سن بات کولو په وخت دَ بدن خاص برخې پټولَ لازي دي .. او دلته چې مې دا حال وَ ليدو ، نو دَ تهائي لېنډ قانون راته څه غوندې کمزوره ښکاره شو – او چې دلته خال خال دَ حکومت سړي او ژوند ساتونکې هم ګرځېدو –

دَ واړه ټاپو په غاړه باندې دَ نور ژوند پرته موټر بوټونه ، آسماني سايه وانونه (په آسمان کې دَ الوتلونکو چهترياني) واټرسکوټران او خاي ځاى دَ ګېند لوبې هم دَ کتو وَړ او خوندَورې وې - که يو خواته زما په خيال چې زه يوازې هغه سړى هم وم ... چې جامې مې په تن وې – هم ځکه خو به ځينو ماته داسې پورته کښته کتلو لکه زه چې دَ دُنيا دَ داسې رنګه مغربي چارو څخه بې خبره ورته برېښېدم - که څه هم هغوئ په خپل سوچ کې صحيح ؤ ، خو کمزورى مې بيا هم چاته په لاس شايد چې په دې وجه نه ور کوله چې پښتون وم - مطلب، چې زه يو ځل يوې خواته په رېګ باندې ناست وم، چې دوې تهائي پېغلې راوَرسېدې او په څنګ کې راسره کښېنستې او وائي...

" مساج مساج ؟ "

که مې څه هم ورسره دا خبره نه وَ منله ، خو خبرې مې ډېري ورسره وکړې - دا دواړې مسلمانې پېغلې وې او وئيل يې ...

" دَ مساج کار په تهائي لېنډ کې زياتره مسلمانې پېغلې کوي ، ځکه چې دا تر نورو سپکو کارونو دروند او ښه کار دى "

ما ورڅخه پُوښتنه وکړه ، چې...

" نران مو څه کوي... چرته مې په ستاسو دَ شمېر په سمه نه وَليدو "

هغوئ وئيلو ...

" زموږ زياتره نران په ښار کې خواري کوي او يا دې خوا ها خوا لانچونه چلوَي "

له دې ځايه ماځيګر خواته بيرته پټايا ستې ته راوړل شولو –

دَ شپې نهه بجې يې Alcazar show ته بوتلو - په دې غټ ننداړتون کې دَ تهائي ژوند ژواک ښووني په نوې او خوندور ډؤل وړاندې کېدلې - دَ حېرت

Downloaded from: The Digital Library

خبره دلته دا وه، چې په لوی سټېج باندې ننداره دَ هرې لوبې او ډرامګۍ او سندرې یا بیا رقصونو ورسته داسې ژر ژر بدلېدلې ، چې دَ سړي به وربانديې دَ جادوئي عمل ګمان وَشو - ګوا دَ سټېج درست ماحول به دَ هرې لوبې دَ موډ په سمون داسې په تادۍ بدلېدو لکه دا هر څه چې ژوندي نه .. دَ یو فلم برخه وي - له دې خوندورې شو دَ کټلو ورسته مونږ ټول ملګري دّ شپې یولس بجې خواته دَ پټایا په فرسټ روډ کښته کړل شؤ ... یو عجیبه غوندې حال ؤ په دې روډ - هر لور رڼاګانې ، بارونه ، سازونه ، دمامې ، مستیانې په بېلابېلو نومونو باندې سرته رسېدلې او دَ دُنیا جهان ټوؤرسټانو زړونه یې غولوَلو - داسې برېښېدو لکه مځکه چې ځنګېږي ، خو عجبه بیا هم دا وه چې ودانیانې او ماڼیانې دَ دې روډ لا هم هغسې ولاړې وې - په هر دویم ګام ښځې او نرښځیان په رنګینو جامو کې نه یوازې ولاړ ؤ بلکې په ښکاره ښکاره یې وَ خلګو یعنې ټوؤرسټانو ته دَ هغوئ دَ خوښې هر اړخیزه خواهشاتو پوره کولو دپاره بلنې هم ورکولې - ګوا انساني ژوند او اخلاقیاتو رسۍ داسې په آزادۍ دَ شیطاني وحشت په نیت شلولې ... چې زما په رنګه یو ساده پښتون یې په بیا بیا غوږونو نیولو باندې مجبوره کولو - نه یوازې دا ، بلکې دَ روډ په دواړو څنډو ولاړو بې شمېره پېغلو داسې رقم بلنې هم ورکولو ته چمتو وې - چا وئیل ، لائیو شو ... لائیو شو ، چا وئیل ، دا ډسکو ... ها ډسکو ، اې ګوګو ، داسې بار هاسې بار او تر دې هانده چې ځینو دَ لېډي هوم ... لېډي هوم مشهوریانې او بلنې هم ورکولې –

غرض دا ، چې دلته ایمان ساتل وَ سړي ته ګران پرېوځي - ولې چې دلته ښځې او سړي دَ مختصرې مودې دَ رښتې په نیت جوړه جوړه داسې ګرځې لکه هغوئ چې دَ جنم جنم راهسې ملګري پاته شوي وي - بس یَو زه وم، چې نه تش مې دَ ګلانو دَ ښکولو څخه ځان ژغورَلو بلکې دَ پټایا بیچ دَ دغې شپې دَ مستیانو په نوم لوګی شوؤ ګلورېنو لارو کې خورو ورو ازغیانو څخه مې جامې هم ژغورلې - هو، داسې نه ، چې زما په سینه کې زړه نه ؤ او یا سړی نه وم ، خو خبره هغه دَ هوشیارانو، چې زړه ؤ لاکن همت نه - نو ځکه دَ بېلابېلو ناښکاره ویرو سره

Downloaded from: The Digital Library

ملګرى يوې بلې خواته په چکر وم - يعنې شايد چې زه هغه واحد سړى وم، چې چرته هم يوه بار کې نه کښېنستم او نه مې دَ پتايا بيچ په رنګونو کې ځان رنګ کړو -

دَ پتايا بيچ په باب دا خبره مشهوره ده، چې دلته دَ دُنيا جهان خلګ يا ټوؤرسټان (په خاص توګه نرينه) ځکه په زيات شمېر راځي ، چې ورځ په خوب او شپه تر سهاره په ويښه تېرولو عادت دَ رواج ځاى نيولى دى - او بيا دَ ښار دَ سمندر دَ غاړې آمدني په يوه ورځ کې لکه يو لکهه ډالره پورې وي - او په دې کې دَ ګټې زياته برخه دې هېواد ته دَ تهائي پېغلو دَ موسکاګانو او رقم رقم روا کړل شوؤ ناروا اداګانو په بنسټ دَ ټوؤرسټانو دَ زړونو دَ غولوَلو له سوبه لاس ته ورځي - وئيل کېږي ، چې دَ دې هېواد په خوشحاليانو ساتلو کې دَ دغو پېغلو لويه برخه وي - ولې چې هغوئ په خوږو خنداګانو ، ناروا نازونو او اداګانو باندې دَ سېلانيانو جېبونه داسې صفا کوي ، چې دَ يو څو ورځو ورسته دغه سېلانيان خپلو هېوادونو ته ستنېږي ، نو چې دَ جهاز له ټکټه يې بل هيڅ څه هم په جېبونو کې نه وي پاته شوي - داسې ځکه، چې تهائي پېغلې دَ نريناؤ دَ کمزورۍ رګ نيولو په هنر کې خورا غښتلې ګڼل کېږي - هم شايد دغه وجه وه، چې دغو ماربچئيو تهائيانو ته زما ايکړي بده ښکاره کېدله او هڅې يې کولې چې دغه با ايمانه پښتون هم په يوه نا يوه طريقه ورګېر کړي - خو، ما له هيچا سره هيڅ رقم خبره هم نه منله - خو هغوئ هم شکست نه منلو او ما ته يې په رقم رقم نومونو تلکې درَولې ... خو زه په کې نه شومه ورګېر - هن ، تر دې هانده، چې زه کله دَ خپل هوټل په لابي کې وردننه شوم، نو يَو تهائي ځوان، چې ورسره څنګ کې يوه چټه پېغله هم ولاړه وه دَ ښې ډېري نشې په حالت کې راته وَوئيل ...

" لېډي ... لېډي ؟ " ما که هر څو غوږونو ته لاس وړلو، خو هغه بې غېرته ځوان يوه نه منله او انجلۍ ، چې خور يې ښکاره کېدله تر لاس نيولې زما تر شا شا

Downloaded from: The Digital Library

راروان ؤ - او زه دَ مرګ وام نیولی دَ خپلې خوُنې په لورې په غټو ګامونو روان ....

*****

په دې بل سهار دَ ناری کولو ورسته په وېګن کې Jomthien Beach ، چې دَ پتایا ستې څخه دَ نیمې ګنټهې واټن باندې ؤ ته یوړل شولو - دَ پتایا بیچ په مقابله کې دا بیچ نه یوازې غټ ؤ ، بلکې دَ ځوانیانو، مستیانو او ښائیستونو په اړه ځانګړی هم - دَ ژیړبخون رېګ او تکو شنو اوبو په دغه سمندري غاړه باندې مې په لومړي ځل اوبو ته ځان وَسپارَلو او دولس بجو خواته مې دَ ملګرو سره په وېګن کې دَ بنکاک په لور مخه وکړه ... او په هغو لارو دَ تهائیانو دَ کرانګ تهیپ (یعنې دَ حُورو ښار) ته یو ځل بیا روان ؤ - دا ټریپ دَ سېل دَ اهمیت څخه پرته په دې وجه راته په ګټه تمام شو، چې دَ اختر قزلباش غوندې غښتلی او خواخوږُی دوست مې په برخه شوی ؤ –

*****

بیرته هغه زه وم او کهرانه ګیسټ هاؤس ، چې هم ارزانه ؤ، او هم دَ ښائیسته او خوش رنګه اندرا مارکېټ سره ورته ... دا مارکېټ څه ؤ ، دَ کلې دَ ګودر تنده وربانديې ښه ماتېدله - ما او اختر قزلباش، چې زما دَ هوټل څخه په څه فاصله باندې په مېټرو پېلس کې استوګن ؤ ، هر ماځیګر به موږ په سېل وتو - اختر قزلباش به له تهائي پېغلو سره رقم رقم ټوکې او شوخیانې کولې – یَو ماځیګر، چې موږ دواړه په اندرا مارکېت کې ګرځېدو، نو اختر قزلباش دَ یوې تهائی سره په شوخۍ کې څه داسې اخته شو ... چې هغې انجلۍ ورته وئیلو، چې ...

" انګرېزي مه وایه ... تهائي وایه تهائي وایه "

" زه پښتي نه یم چې په میاون میان به درسره ژغېږم "

ده به لا نورې خبرې کولې ، چې هغې تهائي پېغلې دا خبره په ځان څه بده وګڼله او وار یې داسې په تادۍ وَ لاس ته کړو ...

Downloaded from: The Digital Library

" زه بیا سپی‌ نه یم ، چې ستاسو په رنګه به باؤ باؤ کوم "
دا باؤ باؤ یې داسې په خوند او په طریقه ادا کړو ، چې ما او اختر دواړه داسې خندا په سر شولو ، چې دَ هغې په شونډو هم موسکا خوره شوه -
*****
دَ سېل اتم سهار ؤ ، چې دَ کهرانه ګیسټ هاؤس څخه دباندې دَ مېټرو پېلس هوټل خوا ته دَ اختر قزلباش سره دَ لیدلو په نیت روان وم - بس چې څنګه دَ خپل هوټل له روډه دَ بنې لاس په کوڅه وګرځېدم ، نو یَو تور بانجنې کلر موټر کار چې ټولې شیشې یې هم تورې وې ... زما دَ څنګه وَدرېدو ، شیشه کښته شوه او یوه ټین اېجره تهائي پېغله ، چې تور نرم وېښته یې په مخ ځنګېدلو .. په کې ناسته وه ... راباندې ژغ وکړو ...
" مېن ... چرته روان یې ؟ "
ما ورته وئیل ...
" مېټرو پېلس هوټل ته "
دې لاس شاته وَغزَولو او دَ شا دروازه یې څه غوندې خلاسه کړه ...
" راځه ... زه به دې ډراپ کړم "
یَو وار لا زړه راته وَ وئیل ، چې ورسره کښېنم ، خو بیا چې مې دې پټ چارې انجلۍ ته پام شو ، نو انجلۍ راته انجلۍ نه ... بلا ښکاره شوه ... نو ځکه مې لاس ورته دَ شکریه دپاره پورته کړو او وئیل مې ورته ، چې ...
" نو تهېنک یُو "
او مخته روان شوم - هغې بیا راپسې ناره کړه او ګاډۍ یې زما سره سره روانه کړه او پرله پسې راته ګډه وه ...
" Man … Hey Man … No Problem … come come … join me "
لاکن زه وم ، چې خپله لاره مې داسې په چسپاندۍ لنډَوله ، لکه جوړه چې تهائي اژدها دَ هغې چاکلېټې انجلۍ په بڼه کې راپسې وي او له خُلې څخه مې ورته " No..No " وتلو – لاکن هغه تهائي پېغله هم دومره رډه وه ، چې زما په خبره یې

Downloaded from: The Digital Library

سر نه خلاسَولو - زړه مې حلق ته راغلی ۇ - که ورځ نه وی ، نو کېدای شو چې
منډه مې کړې وی او بیا غم دا هم ۇ ، چې یو بل خواته په دې کوڅه کې سړي هم
کم کم لیدل کېدو او څوک چې ۇ هم، هغوئ خپله خپله لاره وهله .. نه یې په ما او
هغې کې باک کولو اونه یې زموږ په لور په هېره راکتلو - ما په بیا بیا هغې ته
سوري وئیل او معافي مې ورڅخه اخیستله ... او لاسونه مې جوړه ورته نیولی
ځکه نه شو ، چې دلته چا ته لاسونه جوړول ... هغه ته هرکلی وئیل دي - خو دَ
هرڅه پرته مې غوږونه په بیا بیا ورته وَنیولو ... ځکه چې دَ هغې په دې تکراري
ضد ماته خپل مرګ یقیني شوی ۇ - خو دا وه چې ما ته به یې په ماته ګوډه
انګلسۍ کې بیا بیا وئیل، چې...

" Come …. Come Join Me …. My Friend … don’t worry "

یَو وخت چې زه دَ مېټرو پېلس هوټل په کوڅه کې وګرځېدم، نو ګاډۍ هم څه
شاته پاته شوه - ما وئیل ، چې اوس به ورڅخه خلاس شم - ولې چې هوټل اوس
بس په یَو څه فاصله باندې ۇ - دغه سوچ مې کولو ، چې ګاډۍ هم راپسې بیا
راوَرسېدله - دې ځل خو دومره راسره نیږدې روانه وه ... وایم چې هغې ایله لاس
نه راواچولو ... ګنې که یې غوښې وه، نو یې اغوا کولی هم شوم - دا هغه وخت
ۇ ، چې مې په مزغو کې دا خبره راغله ... هغه هم دَ حېرت سره ګنډلې ، چې دا هم
عجیبه هېواد دی ، چې ښځې یې نرانو ته په ګاډیانو کې لفټونه ورکوي ... که څه
هم دَ دې خبرې برعکس زما په هېواد کې کېږي - نو ځکه خو زه په نره ځان دومره
عاجزه شوی وم، چې شاپېرۍ راپسې وه او زه لکه چغال په منډه – یَو دوه ځله یې
زما توجه دَ ځان په خوا اړَولو دپاره په هارن لاس هم کښېښولو... چې به مې ورته
وکتلو ، نو دې به په شونډو ژبه تېره کړه او یوه سترګه به یې داسې پټه کړه لکه
جوړه چې یې اوړه راپسې تمام شوي وي - او ناپېښه خو هغه وخت وَشوه ، چې
زه دَ هوټل په ګېټ څنګه دننه کېدم، نو دَ خدائی په اماني دپاره مې لاس څه ورته
پورته کړو ، چې هغې شونډې په خشم کې وَ چیچلې او له ځان سره په ترئیو

Downloaded from: The Digital Library

تندي وَبُونېده - خود به يې کلکه شکنځا راپسې کړې وي ... او بيا يې په ايکسلېټر پښه داسې کښېښوله، چې ګاډى ايله وانه لوته -
دا واقعه چې مې اختر قزلباش ته دَ هغه په خونې کې وکړه، نو ده زما په حال او شوق ډېر سر وَښورَولو او وئيل يې ...
" څه ګولډن چانس دې دَلاسه ورکړى دى "
او بيا يې راته وئيل ، چې ...
" داسې پېښې دلته اکثره دَ خوش قسمته غېرملکيانو سره کېږي - يعني دَ غټو کورنيانو انجونې داسې دَ دوئى دَ راګېرَولو په چکر کې ګرځي راګرځي - ولې چې دغه دَ لوئيو کورنيانو انجونې هرڅه هر څه دلته په خپلو سترګو وينې ، خو دَ خپلو خواهشاتو تسکين دَ عامو انجونو غوندې نه شي کولى – نو ځکه يَو نا يَو غېر ملکي ځوان په تلکه کمې راګېر کړي او ځوځو انجونې ...."
دَ ملګري اختر دا خبرې په ما هم ښې وَلګېدې – مګر دې وخت مې کولى هم څه شو، چې موقعه مې دَلاسه وتې وه -
دغه ورځ اختر قزلباش په ضد ؤ، چې دَ بنکاک يوه تحفه زما په خوښه راته وړاندې کړي – ولې چې دائى نن ماځيګر جرمنى ته روان ؤ - که څه هم ما نه ورسره منله، خو ده راباندې په زوره وَمنله ... هو، دَ يَو ښېخې ښه دوست په حېثيت - په ټېکسي کې يې کښېنولم او هلته يې بوتلم، چرته چې له څانګو راشلېدلي ګلونه دَ خزانه په امان او په هر موسم کې ژوند کولو ته جوګه برېښېدلو - هو ، هم دغه ګلونه خو دي ، چې خوشبويانې پاشي - هرڅه هرڅه ، خو حريان په دې خبره وم، چې دَ ملګري اختر دَ اخلاس مخې ته زما په څُله کې دَ انکار توري څله اقراري شوي ؤ ؟
*****
دَ فرورى څلورمه وه، چې زه دَ بُدها له ښاره په ټېکسي کې دَ ائيرپورټ په خوا داسې مړَغونى روان وم، لکه هرڅه چې مې دلته پاته شوي وي - بس ايله مې وَ نه ژړَلو ، ګنې نور خو مې طبعيت ښه خټه شوى ؤ - او عجيبه خبره دا وه، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته دَ راتګ په وخت چې زه څومره له وسوسو او ویرو سره ملګری راغلی وم... اوس دَ تلو په وخت دغومره زړَور او دَ خلکو خبرې راته ایله هوائي خبرې محسوسېدلې - ولې چې ، که لاره هر څومره ازغنه وي ، نو دَ ګلونو طلب ګار تر ګلونو پورې نه یوازې ځان رسَولی شي ، بلکې دَ ازغنو څانګو څخه جامې هم په خپل هوش او هوشیارۍ ژغورلی شي - او بیا پام خو، زموږ په خړې پړې مشرقي نړۍ کې هم په کار دی - داسې ځکه، چې ولاتونه او هېوادونه که هر څومره بدل بدل دي ، خو انسانان او انساني روئیې دَ خپل خوی او بُود او جبلتې جوړښت له سوبه یَو رقم..... که داسې نه وای ، نو هر انسان به ځان ته مکمل وای او دَ بل سره دَ ملاقات حاجت به یې نه درلودلو –

Downloaded from: The Digital Library

هلته ... چرته چې سترګې ژغېږي

تاثراتي لنډيز

؎ په ایران کې اسلام هم شته او اسلامي قانون هم - لاکن ګوره چې خلګ ورڅخه دَ فرار لارې څله غواړي ؟ چرته دَ تاريخي سېکولر ايران دَ منځه تګ خو بې وخته نه ؤ شوی ؟ او يا کېدلی شي چې خلګ يې لا تر اوسه په ذهني توګه دې نظام منلو او قبلوَلو ته تيار نه دي.... هرڅه هرڅه ، خو دَ سبلاني دپاره دَ سترګو وړاندې ښکاره ايران ، په هره اړه ساری نه لري ... په ښکاره دَ ژوند کولو طور طريقه په هره معنا کې مغرب وزمه ده ، خو رښتيا خبره دا ده، چې ايراني ژوند لا خو په معنوي توګه دَ مغرب تقاضې نه پوره کوي ... که څه هم په لاره يې روان برېښي ؎ (شوق)

آئيډيل

ما چې کله هم دَ ژوند په ګودر باندې
کومه پېغله ژغولَې ستا په باب ده
هغې ماته سر تر پايه دې کتلې
بيا يې دومره دې فقط راته وئيلې
چې ؎ دَ خيال په نيلي سپور
اې لېونيه !
دا جنۍ زموږ په کلي کې نه اوسي
شاپېرۍ زموږ په کلي کې نه اوسي ؎

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

تر یورپ پورې دَ وچې لارې دَ مزل کولو په نیت ما او ملګري جمعه خان کاکړ بېګونه په اوږو باندې راوَځړولو او په ۲۸م اکتوبر کال ۱۹۹۳ غرمه درې بجې دَ پاکستان دَ سهېلي لوېديځې څنډې ورستني ښار تفتان څخه وَ ايران ته ورننوَتو - لمر هغه ؤ ، دَ لمر وړانګې هغه ، موسم هغه ... هن چې دَ وختي ژوند کېفيتونه هم هغسې ؤ - خو بس که بدل ؤ ، نو هغه ؤ دَ دې ځای انسانان او دَ دَ هغوئ انساني خصلتونه - ګوا يَو دم دَ علم په رڼا باندې هر يَو کس راته منور غوندې ښکاره کېدو - په مخونو باندې يې کوُنډې ږيرې درلودلو او په پتلونو او شرټونو کې پټ ايراني نرينه په ژبو ډېر پاسته او په اخلاق ډېر زيات خوارږه او دَ سپين رنګت او جګ والي له سوبه سترګو ته دَ يَو مهذبه قام غړي بربښېدو - که څه هم دَ دوارِو هېوادونو تر منځه راکښل شوې دَ پُولې کرښه دَ ولانګلو دپاره دَ ګامونو په کچ دَ يَو منټ يا نيم منټ لاره وه - خو زموږ او دَ هغوئ تر منځه دَ دومره زيات توپير مخې ته راتلل څه وړه خبره نه وه - او بيا چې څنګه موږ دَ ايران په مځکې باندې قدمونه ږدلو ، نو وخت يوه نيمه ګنټهه شاته ټوپ کړو - ګوا دَ پاکستان درې نيمې بجې يَو دم دَ ايران دَ ماښپښين په دوؤ بجو بدلې شوې -

ايران ، چې دَ پاکستان وَ سهېلي لوېديځ اړخ ته په ۱۲۴۸۰۰۰ مربع کلوميټرانو باندې محيط يَو خور وور آزاد اسلامي هېواد دی ، په ۵۲۰۳۱۰۰۰ مېښته خلګو باندې اړه لري - تاريخ وائي ، چې دَ آريائي نسل وګړي، چې کله دَ روس دَ سهېلي برخو څخه دَ نوي مسکن په لټون وَ وتو ، نو ځينو وګړو دَ پارس يعنې دَ نننې ايران دَ سيمې په خوا مخه راوکړه او په هغوئ کې ځينې دلته مېښته شولو او پاته نور وګړې برصغير ته وَرسېدو - بيا دَ وخت سره سره دغه پخواني آرين وګړي ، چې "ماد" او "پارسي" نومېدلو په بېلو بېلو وړو وګړو يا ټبرَونو کې په لساني بنيادونو وَوېښل شول - دَ نن په دې ايران کې دَ فارسۍ سره سره چې کومې نورې ژبې وئيل کېږي ، په هغو کې کرُدي، عربي ، بلوڅي او ترُکي ژبې دي - او ښکاره خبره ده، چې هم دغه ټولې ژبې دَ پخواني آريائي نسل څخه دَ

Downloaded from: The Digital Library

رازېږېدلو ټېَرونو يا وګړو ژبې دي، چې خپل خپل ارتقائي عمل يې تر ننه پورې په بېل بېل تشخيصي توپير رارسَولی دی – او اوس ځان ځانته قامونه لري - پرته له دې، دغه ايران دَ نړۍ په هغې نومورې سيمې باندې پروت هېواد هم دی ، چې په خاوره باندې يې نه يوازې سلمان فارسي، عمُر خيام، فردوسي، حافظ شيرازي ، سعدي ، امام غزالي او نظيري رنګه ستر او بې ساري انسانان زېږېدلي يا پاته شوي دي ... بلکې دَ رستم غوندې تکړه او زورَورو پالوانانو مسکن هم پاته شوی دی - مطلب مې دَ خبرې دا ، چې دَ پرون په رڼا کې دَ نن ايران هم په درسته نړۍ کې په بېلابېلو ميدانونو کې ځانګړی حېثيت لري ... چې دَ روښان سباؤن په لورې نه يوازې تلو ته جوګه دی بلکې دَ دُښمنانو او حاسدانو په سترګو کې کوُټېږي هم –

*****

کله چې موږ په ټېکسي کې دَ زاهدان په لور روان ؤ ، نو تر ډېره پورې خو دَ مخامخ راتلونکې هرې ګاډۍ څڅه وېرېدم او ځان به مې ټول ټول کولو ، چې چرته زموږ په دې ټېکسي باندې نه راوَخېږي - ګوا دَ مخالف سمت ګاډۍ چې به څومره څومره رانيږدې کېدله ، نو زړه به مې له ويرې حلق ته راغلو .. خو بيا چې به زموږ کيڼ لاس ته تېره شوه ... نو زړه به مې ايله په ځای شو - خبره ناشُوده نه وه ، موږ نابلده ؤ - ولې، چې دلته ټرېفک په ښي لاس چلېدو - بس به دغه رنګه حال کې چې څنګه څنګه ټېکسي مخته لاره لنډَوله ، نو دَ تک تور پراخ او هوار سړک دواړو خواؤ ته که څه هم هغسې غوُنډيانې ، لږ ډېرې سمې مځکې او يا دَ غره لمنې وې ، چې ځای په ځای په کې واړه کلې او کورونه آباد ؤ ، خو سترګو ته يې سکون بخښلو - څه مخته دَ ټېکسي ډرائيور ، چې وړه کوُنډۍ توره ږيره يې په مخ درلودله زما او دَ جمعه خان کاکړ دَ بېلابېلو سوالونو په ځواب کې دومره معلومات راپه ګوته کړو ، چې موږ دَ ايراني ماحول، لږ ډېر رسم و رواج او څه څه دَ هغوئ دَ قانون په دائره کار هم بلد شولو - لاکن دَ هغه ډرائيور دغې خبرې موږ ډېر پرېښانه کړي ؤ ، چې ګڼې...

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

" پام کوئ پام ... داسې نه ، چې په یوه وړه غوندې ورانۍ مو سرونه قلم شي "
موږ هم ملامت نه ؤ ، ولې چې رقم رقم وسوسو سره ګنډلې ویرې مو هغه وخته لا
په زړونو او ذهنونو کې ځای نیولی ؤ ، چې دَ ایران په باره‌ر راننوَ تلو په وخت په
لومړي نظر دَ ستر امام خمیني دَ عکسونو سره په دېوالونو نوښته شوې نارې
لوستلې وې - ګوا دَ سترو مذهبي هیروګانو دَ زنده باد له سلوګنانو سره (مرګ
بر امریکه ، مرګ بر اسرائیل) رنګه دَ نفرت دَ انتها ښودنه ... نه یوازې دا بلکې
دَ دغسې نارو پرته دَ اسلام دَ سر لوړۍ، دَ اسلام دوستۍ په حق کې بېلابېل
قومي جهادي نظر او دَ کُفر په زد ډېرې نارې په هر دویم دېوال او لګېدلې بېنر
باندې لیکل شوې وې - خو بیا چې دَ ټېکسي ډرائیور خبرې لا په کې ورګډې
شوې ، نو زه او زما ملګری لا نور هم وارخطا شولو او یَو بل ته مو داسې په بیا
ورکتلو لکه موږ چې به ډېر ژر له یَو بله بېلېږو - نو ځکه مې جمعه کاکړ ته
وئیل، چې...
" وروره !! ما و تا خو دَ آزادې فضا مارغان یُو ... لاکن خیال به کوؤ ... ډېر په سوچ
او پام به دلته په دې هېواد کې قدمونه ږدو "
" هو ... دَ دې خلګو هیڅ پته نه لګي - دوئی تر اوسه لا په حالتٍ جنګ غوندې
کېفیت کې دي او له ذهنونو څخه یې دَ ماضي تراخه وختونه نه دیٍ وتي – داسې
نه چې سرونه وَ بائیلو "
او دغه وجه وه ، چې موږ دواړه له ډرائیور سره هم په ډېر جیو جار خبرې کولې –
هڅه مې دا کوله ، چې یَوه داسې کړه یا ترخه خبره مې له خُلې ورته نه راوَخېږي
چې لاسونه یې زموږ تر غاړو راوَرسېږي - هو ، که څه هم هغه پخپله ټوله لاره دَ
دې هېواد دَ انقلابي او اسلامي نظام په زد راته ګډ ؤ او دَ پاکستان تر ټاک
اوینتې خپلواکۍ یې په درنو ټکو کې ستائیله - لکه دا خبره ، چې به یې په
مختلفو حوالو بیا بیا کوله ، چې ...
" په پاکستان کې که نور هیڅ هم نه شته ، خو دَ خلګو دغه ځانته په خپله خوښه
ژوند کول یې غټه معنا لري او بس "

Downloaded from: The Digital Library

دا او داسې نورې خبرې يې لا سرته نه وې رسولې ، چې يوه ګېنټه تېره شوه او موږ زاهدان نامي ايراني ښار ته وَرسېدلو او په نه ساعت کې بيا دَ ګېراج نامې ځای ، چې ورځخه دَ تهران دپاره بسونه تلو کې له ټېکسي ځخه کوز شولو - دا دَ ښار يوه خوش رنګه برخه وه – بلوڅي او فارسي په کې وئيل کېدله - که يوې خواته ته ټول نرينه په انګرېزي جامو کې پټ ؤ ، نو بلې خواته يې ښځو تور غټې پړونې په ځان داسې راپېچلې ؤ ، چې بې دَ سپينو او غوُنډو څېرو يې دَ بدن بله يوه برخه هم نه ښکاره کېده - دلته دَ بسانو درې غټې کمپنۍ وې .. لکه T.B.T ، ايران پېما او شرکتٍ تعاوني ... او دَ هرې کمپنۍ دفتر مخته ښائيسته او نوي جوړ مرسډيز بسونه ولاړ ؤ - په ايران پېما دفتر کې مې دَ تهران دپاره دوه ټکټونه واخيستو او بيا يې دفتر سره جوخت هوټل ته دَ ډوډۍ خوړَلو په نيت ننوَتو –

دَ دې ځای دَ وخت په سمه درې نيمې بجې خواته بس دَ تهران په لور مخه وکړه - بس څه ؤ ، تيار جهاز ؤ ، پاسته او غټې سيټان يې درلودلو ، پراخه پراخي وه په کې او تر ټولو ښه خبره لا دا وه چې دَ ښائيسته ناستو انسانانو همسفري دَ اوږده سفر ټولې ويرې او وسوسې زموږ له زړونو ځخه نه يوازې وَ ايستلې ، بلکې په بس کې دَ ناستو ايراني خلګو دَ خواپاکۍ او دَ خوش اخلاقۍ مظاهرو موږ ته هم دَ هغوئ په انسانيت وزمه ماحول کې دَ برخه جوړېدلو احساس له تلقين سره ملګرى راپه برخه کړو - نه يوازې په بس کې دا خبره رامخې ته شوه بلکې ما او جمعه خان دَ بس اډې دَ خواپاکې پرته دَ هغه هوټل چې موږ په کې خواړه خوړلې ؤ ، هم په ښو ټکو ستائيلې ؤ - ګوا ما او زما ملګرى دَ دې هېواد له باډرې ښار زاهدان ځخه لا دَ دې خلګو په حقله ښه دروند تاثر غوره کړې وې - هو ، شايد ، چې دا خلګ دَ دې حديثٍ نبوي مبارک (النظافت من الايمان) معنا او مفهوم ته سم په نره رسېدلې ؤ ، چې دَ شاته پاته شوې اډې په هر دفتر، انتظار ګاه او هن چې په دې بس کې هم يَو ځای کې ليکلې شوى ؤ - دا خو ؤ دَ ايران او ايرانيانو دَ صفائي حال ... سړکونه او په سړکونو روان ټرېفک يې داسې تاثر

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

راکولو ، چې دَ ایران خلک چې زموږ له (دَ بودګانو سره دَ مطابقت لرلو تر هانده ساده) خلکو څخه یوه پېړۍ مخته وتې وي - دلته دَ منظمه انساني ژوند پرته داسې څرګند ېږي لکه په دې هېواد باندې چې کله هم جنګونه یا خوني انقلابونه راغلی نه وي - ولې چې نه مې چرته مات پُل تر سترګو شو او نه مات دېوالونه - نو له دې څخه دا څرګند ېدله ، چې انقلاب تش دَ شاه او شاهي نظام په زد نه ؤ راغلی ، بلکې دغه انقلاب دَ اسلام او انسانیت په اړه هر اړخیزه انقلاب هم ؤ - ګڼې یَو هېواد هم دَ نړۍ دَ نورو هېوادونو دَ مرستې بغېر دغه رنګه ژوند ته په همت او مړانه اوږه نه شي ورکولی ... لکه دَ ایران اوسنی اسلامي او جمهوري حکومت چې یې خپلو وطنوالو ته دَ ژوند ساتنې په حقله ورکوي - او بل، دا هر څه داسې ښکاره کوي ، لکه ایراني قام چې یَو وار بیا په خپل سر دَ زغمنې او مړانې ، هغه رنګه ښوؤنه کولو ته جوګه شوی دی ، کومه چې ډېر پخوا زمانې کې دَ پارس یا فارس (دَ نن ایران) وګړو دَ چنګېز خان او هلاکو خان دَ ظلم او بربریت په زد کړی ؤ - نه یوازې دا ، بلکې دَ ایرانیانو دې همت دَ فرهاد دَ جنون یادَونه هم تازه کوي ، چا چې دَ خپلو متو په زور دَ شېرینۍ ، چې دَ باچا خسرو پروېز (۵۹۰- ۶۲۸) رانۍ وه ، دَ مینې په نشه کې دَ بېستون نامې غره څخه دَ شوُدو ویاله دَ هغې تر ماڼۍ پورې وړې وه –

ماخُستن وَ خواته بس ، چې دَ ایران خلک ورته اوتوبوس وائي ، یوه ښار ته دننه شو ... بازارونه بند ؤ ، خو خال خال هوټل او یَو نیم دوکان ، چې په لویه لاره جوړ ؤ ، دَ مسافرانو دپاره خلاس ؤ - بس دَ یوه هوټل له مخه تم شو او ټولې سوارلیانې دَ ډوډۍ خوړَلو او نور حاجت سر ته رسَولو په نیت ورڅخه کښته شو - دا کرمان نامي ښار ؤ - دلته مو په هوټل کې جوجا کباب، چې دَ ایران په خاصو خوراکونو کې یَو خوراک دی وَخوړَلو ... او سلېماني چائې مو له نخودو سره وَڅیښلې - او بیا دَ ماخُستن لمونځ کولو ورسته په بس کې کښېنستو - دلته دا خبره لیکل ضروري ګڼم چې که څه هم سفر ډېر خوندَور ؤ ، بدني او ذهني ستړیا یې نه درلودله ، خو دَ پاسبانانِ انقلاب دَ عسکرانو بېخي زیاتې او بیا بیا

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

تلاشیانو له سوبه مو ساه څُلې ته راغلې وه - دَ لوې لارې هر ورکې او غټ ښار ته ورننوتلو څخه مخ کې یا ورڅخه وتلو په وخت په یوې نا یوې عسکري چوکۍ باندې به خامخا اوتوبوس شل یا پنځویښت منټه دپاره درېدو او سوارلیانې به دَ تلاشۍ او تپوسونو دَ زړه ازارَونکو تر هانده مرحلو څخه خامخا مخامخ کېدې - بیا یې هم کور ودان، چې مورږ یې نه تنګولو ... بس فقط پوښتنې به یې راڅخه کولې او تش زمورږ پاسپورټونه به یې کتل - لاکن خپل هېواد وال ، په تېره بیا ځوانان خو یې دَ سر له ویښتانو بیا دَ پښو تر نُوکانو پورې تلاشي کولو اوچپه راسته پوښتنې به یې ورڅخه ډېر په جابرانه انداز کولې - داسې حال ته اشاره کولو په وخت زما ملګرې وئیل ، چې ...

"دا خو عسکري چوکیانې نه ، بلکې تیار امتحاني سېنټران دي"

او خبره وه هم دغه رنګه - ولې چې دَ مخ او دَ شا دَ تلاشي کولو پسته دَ دغو ځوانانو دَ خشم ، بې زارۍ او کرکې کېفیتونه دَ هغوئ په څېرو له ورایه ښکاره کېدو ، خو هیچا څُله نه شوه څېړلی او نه یې اظهار په تورو کې کولی شو – بس یَو بل ته به یې ګاهی ګاهی وَ کتلو او سرونه به یې یوې بلې خواته وَښورَولو - هرڅه هرڅه ، خو دَ هغو ځوانانو دَ تندیانو ګوُنځو به یې دَ زړه حالونه وئیلو - رښتیا خبره دا وه، چې دَ انقلاب دَ ساتنې دا شکي او ازاري انداز یې زما نه شو خوښ... خېر، یَو وخت مې سترګې سره ورَغلې وې – که یې دَ یامان نامي ښار په اوله چوکۍ نه وای بس درَولی، نو ممکنه وه، چې تر سهاره به په خوارږ خوب ویده وم-

سهار شپږ بجې خواته اوتوبوس دَ لارې په یَو غټ او ښائیسته غوندې هوټل باندې تم شو ... دا دَ لوې لارې هوټل دَ صفائي او ښائیسته والې او انتظام له جوره زمورږ دَ غټو ښارونو دَ لوړ ستهېبنډرډ له ریسټورېنټونو څخه هم یَو په لسه ښه ؤ - دَ خوراک څیښاک دَ اوچت معیار او خواپاکۍ دَ بې ساري کېدو پرته دَ دې هوټل واش رومان دَ ستائینې وړ ؤ – خو دلته هم په یوه واش روم کې په دېوال باندې په څلورو رنګینه قلمونو باندې لیکل شوې فقره ، ګوا " لعنت بر

Downloaded from: The Digital Library

رژيم آخوند ˜ داسې خبره زړه ته راواچوله ، چې ګنې اوسنی انقلاب يې په خطره کې دی - ولې، چې په واش رومونو يا حاجت ځايونو کې دَ خلګو دَ کنځلو تحريري اظهار دَ کرکې او بې زارۍ انتها ګڼل کېږي - دغه رنګه سوچ يوازې ما نه درلودلو ، بلکې زما ملګرې جمعه خان کاکړ هم په دې هوټل کې دَ چائی په مېز راته وئيل، چې...

˜ دَ دې هېواد دَ خلګو دَ سپينوالې وجه چرته دا خو نه ده، چې دَ بې ځايه حکومتې بندېځونو له سوبه وينې په کې وچې شوې دي ؟˜

دائی په خپله خبره کې که صحيح نه ، نو غلط هم ځکه نه ؤ ، ولې چې هر يَو سړی يا کس دَ دې هېواد ساموَلی ښکاره کېدو - هوټل دَ خلګو ډک ؤ ، لاکن ژغږغه يې دومره نه درلودله ، چې څومره په کار وه - او نه مې په يَوه مېز باندې آزاده ګپه تر غوږه شوه - ګنې دا خلګ دَ جامو او کړو وړو په ظاهري وضحه په معاشي توګه خوشحاله هم ښکاره کېدو –

*****

لمر ښه بالا په سر راغلی ؤ ، چې مونږ دَ رفسان جان او بم نامې ښائيسته ښاري علاقو څخه ښه ډېر مخته تېر شوي ؤ - او بيا څه وخت ورسته خم نامې ښار هم په يَو اړخ شاته پاته شو - اوس مونږ دَ اصفهان په لور مخه کړې وه - دَ خوند خبره مې دا وليدله ، چې رک له باډره تر دې ځايه او بيا مخ مخته هم درست روډ په يوه حالت او روغ رمټ ؤ - له دې خبرې څخه مطلب دا راوَتو ، چې دلته لر او بر ته په يوه سترګه کتل کېږي - که هغه سمه وي او که غر ، په يوه وټه کې تلل کېږي - ګوا دَ باچا نوشېروان عادل (۵۳۱ - ۵۷۹) دَ عدل و انصاف تاريخي خاصيتونه دَ پلارني ميراث په څيرلا څه څه دَ نن په دې ايراني حکمرانانو کې هم منتقل شوي ؤ -

دلته دَ سړک دواړه اړخه مځکې دَ زمينداری دپاره جوړې شوې وې ، خو له بده مرغه مې چرته کشت کرونده تر سترګو نه شوه، شايد چې دا يې موسم دَ کروندې نه ؤ - او نه مې ونې په ګڼ شمېر چرته وَليدې - که څه هم دَ ټېلې فون

Downloaded from: The Digital Library

او دَ بجلۍ ټولې تمبې يې له نرئيو او سمو سکو ونو له ډَډونو څخه جوړې ، ولاړې ښکاره کېدې - نو دا خبره مې مزغو ته راغله، که په دې سيمې يا لاره کې ونې نه شته هم، نو ايران به خامخا ځينې ځنګلي سيمې لري ، چې دا ستنئيانې يې ورڅخه جوړې کړې دي - او دا دی اوس اصفهان ښار هم يَو خوا ته پاته ګېږي لګيا دی – دَ خپل نامه په شان ښائيسته او ډېر په ترتيب جوړ دغه خور وور ښار مې دننه ځکه نه وَليدو ، چې موږ په يَو اړخ ګوا بائی پاس باندې ورڅخه تېر شولو - او چې څنګه څه مخته لاړو ، نو اوتوبوس دَ يَو هوټل مخې ته وَدرېدو او دَ چائيو څيښلو او دَ غرمې دَ ډوډۍ خوړَلو په نيت سوارليان ورڅخه کوُز شولو- دلته دا خبره هم کوم، چې دَ ايران خلګ، دَ جوجا او چلو کباب پرته دَ هندوانې او ختکي يا کدو بيجان هم ډېر په خوند خوُري - او پيسته ځکه دومره زياته نه خوري، چې دَ ببخي زيات پېداوار له سوبه يې ها غه " دَ کور دَ چرګې او دال برابر " خبره يې لکه چې منځ ته راغلې وه – ما او جمعه خان کاکړ بيا پيسته په دې زياته خوړَله، چې يَو خو ارزانه وه او بل تازه او په خوند مزېداره هم -

دَ قم نامې غټ ښار څخه بيا رک تر تهران پورې نه يوازې علاقه دَ کتو وړ وه، بلکې اوتوبوس هم دَ رفتار په اړه وزرونه کړي ؤ –ولې چې ، درې هوار او تک تور سړکونه له يَو بل سره څنګه په څنګ داسې جوړ کړل شوي ؤ، چې په يَو سړک له دې خوا ټرېفک تلو ، او په بل ، له هغې خوا راتلو ... او دريم سړک دَ غټو او درنو ټرکانو او ټرالرانو دپاره ټاکل شوی ؤ - دَ مځکې په سر هر څه ، که څه هغه انسانان ؤ او که جوړ کورونه ، ودانيانې او يا دَ کشت کروندې دپاره سمې شوې مځکې او پټيان... يَو دم بدل بدل ؤ او سترګو ته ډېر ښه ښائيسته برېښېدو – ولې چې تهران اوس په څه واټن باندې ؤ - او هغه وخت هم راغلو، چې اوتوبوس دَ ايران زړه ، ګوا تهران ښار، چې ښې ډېرې درختې په کې ولاړې وې ته منډه وهله - هو، څنګه څنګه چې بس دَ تهران ښار په منځنۍ برخې ته لاره لنډَوله، نو چاپېريال نور نور ښائيسته کېدو لګيا ؤ - لاکن دَ سړک ښي لاس ته جوړه تکه ژېړه ببخي غټ ماجت وزمه ودانۍ، چې ميناري يې تر لرې لرې پورې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاره کېدې ، دَ سترګو وړاندې ښه ښکاره کېدو - دا دراصل دَ ستر امام خمیني زیارت ؤ، چې ورسره جوخته دَ اکېډمی دپاره ودانی هم زیرِتعمیر وه – دَ ایران دَ وخت په سمه ماځیګر څلور بجې اوتوبوس دَ تهران وَ مشهوره بس ترمینال ته وَرسېدو - دغه بس ترمینال څه ؤ، یَو غټ پوخ مېدانی ؤ ، چې په منځ کې یې دوه منزله ګېړدی ودانی دَ بسانو دَ دفترونو دپاره جوړه وه ، او دَ هرې کمپنی بسان خپل خپل دفترونو مختـه په لائنونو کې ولاړ ؤ - که څه هم موږ ډېر سترې شوي ؤ، خو دَ ستړیا دَ وساکولو دَ مخه مو غوښتلو، چې دَ تُرکي دَ استنبول دپاره دَ سبا ټکټان تر لاسه کړو- دَ پوښتنې کولو ورسته راته پته وَلګېده، چې دَ تُرکي دپاره بسونه دَ آزادی ترمینال څخه ځي - نو ځکه بېګونه په اوړو راټال زه او کاکړ صاحب په ټېکسي کې تر یاد شوې بس اډې پورې ځانونه وَ رسَولو او هلته مو دَ سبا نه بلکې دَ بل سبا ، ګوا ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع دپاره وَ استنبول ته دَ تلو په نیت دَ شرکت تعاوني شمارې له دفتر څخه دوه ټکټونه تر لاسه کړو او بیا نېغ دَ اسکوائر ائیریا په هوټل وصال ، چې زوړ نوم یې دَ منېجر له قوله کاسا بلانکا ؤ ، کې خوُنه وَ نیوله او دَ ۲۴ ګنټهو دَ ستړیا دَ وساکولو په نیت دواړه ملګرې په خپل خپل پلنګ وَغزېدو –

دَ آرام کولو ورسته ماځُستن اتهه بجې له هوټل څخه دباندې راوَوتو .... رښتیا خبره دا وه، چې په لومړي ځغلانده نظر مې په زړه کې دا شک پېدا شو، چې موږ چرته غلط ځي ته خو نه یُو راغلې او یا بیا خود لکه چې خوب مې لیدو- لاکن دا نه خوب ؤ او نه غلط ځای ... بلکې دا دَ ایران زړه ؤ ، چې تهران نومېدو - هر طرفته په تورو څادرونو کې پټې ښځې په دومره زیات شمېر په روډونو باندې ښکاره کېدلې ، چې په کې نرینه دَ نه برابر ؤ - شاوخوا ته ښائیست او ځواني وه، او دلته په سینه کې دَ شاعر یَو حُسن پرسته زړه ؤ، چې قابو کېدو نه – نو ځکه په سر باندې راټال دَ جلاد دَ ساتول دَ احساس پرته هم، سترګو په مځکه باندې راکښته شوؤ دې شاپېریانو ته کتلو راکتلو ... دَ سترګو په جنګ کې دا ښځې هم څه کمې نه وې – داسې یې سترګې په سترګو کې اچوَلې ، لکه له عُمرو عُمرو

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

چې ترې وي – لاکن دَ دې هر څه پرته يې کولی ځکه هیڅ نه شو، چې په خواهشاتو باندې يې بند پځونه ورته لګولې ؤ - بس فقط يې په کتلو راکتلو او دَ ښائيسته سترګو دَ بڼو په غښو باندې دَ زړونو په ويښتلو ګزاره کوله – او بله ناشُوده خبره خو دا وه، چې زما او زما دَ ملګري جمعه خان په پرته ، تر لرې لرې پورې بل غير ملکي هم نه ښکاره کېدو – هم دغه وجه وه، چې موږ دواړه په خپلو حېثيتونو کې لکه دَ لارې کاڼي ... يوې بلې خواته په اوږو وهل کېدو راوهل کېدو ... خو، رغړېدو ځکه نه ، چې پښې مو درلودلې - کله کله به مو دَ پېغلو وَ پښو ته هم پام شو، چې په تورو اوږدو ماسيانو کې پټې وې..دا ښکاره کولو، لکه دَ اوږدو تورو تورو پړونو کې دا پېچل شوې پېغلې چې په سکرټونو کې ملبوسې وي - يوې خواته دا حال ؤ، او بلې خواته په دې ښار دَ ماجتانو کمبوت زما وَ زړه ته دا شک دَ يقين په لور بوتللو، لکه دلته چې لا راج دَ اسلامي مملکت نه وي - دَ دې ټولو خبرو او مشاهدو په رڼا کې دَ ايران دَ نور حال احوال په پرته ، ما دَ ډائرۍ په يوه پاڼه نيمې شپې خواته دا سې وَليکلو ...

" شک نه شته، چې ايران دَ سرو زرو يَو قفس دی ، چې په کې ښائيسته ميناګانې او طوطيان بنديوان کړل شوي دي"

او خبر نه يم، چې دا خبره ما دَ خپل واکه انسان په توګه نوښته کړه او که دَ آزاد فکره شاعر په حېث ؟

*****

سهار نهه بجې دَ آزادۍ پارک په لور دواړه ملګري پياده روان شولو... دَ روډ دواړو څئيو ته دَ خپل نوعيت جوړ ښائيسته دوکانونو پرته دَ زړه ټکورَونکې خوش رنګۍ له سوبه دَ يوې ګنټهې په مزل ګرسره پوهی نه شولو او دَ آزادۍ پارک وَ ښکلاګانو ته مو ځانونه وَ رسولو – دا پارک دراصله يَو بېخې غټ راؤنډ اباؤټ ؤ- دَ وړو غټو شنو چمنونو او رقم رقم بُوټو پرته دَ آزادۍ دَ ياد ژوندی ساتلو دپاره په دې پارک کې دَ منځنۍ يادګاري نخښې ، چې دَ سنګٍ مرمر له خښتو او ټائلونو څخه جوړه وه شاوخوا دَ فوارو ځنګ ځنګ ته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

چمنیانو کې ناست ډله ډله یا په سېل کې بوخت ګرځنده خلک دَ سېلانیانو سترګو دَ خوږَولو سوب ګرځېدلې ؤ - په بېلابېلو زاوئیو باندې عکسونه اخیستلو ورسته دَ یَو ښائیسته غټ بُوټې سره په چمني کې کښېنستلو - اوس چې به مې څنګه څوک له څنګه تېرېدو، نو داسې په عجیبه نظر به یې مورِ ته راوَکتلو، لکه مورِ چې په غلط ځاي ناست ؤ - بیا چې به مو نورو ناستو خلګو ته پام شو، نو زړونه به مو په ځای شو - ګوره چې اصل معامله څه وه؟ مورِ خپله په زړونو کې غله ؤ او که هغوئ په هر غېر ملکي باندې دَ شک نظر ساتلو ؟ څه وخت ورسته ما وَ ملګري ته وئیل ... چې ښه به دا وي، چې له دې پارک څخه په بله لاړ شو - داسې نه چې دَ شک په بنیاد وَنیول شو – ده هم راسره خوښه کړه ، خو چې څنګه ولاړ ېدو، نو نېږدې تېرېدونکې یَو ځوان ، چې تور سوټ یې په تن ؤ راباندې ږغ وکړو ...

" پاکستانیان یاست ؟"

مورِ وئیل ...

" هو، یُو خو ...."

دی راوګرځېدو، که موسېدلی نه وای ، نو کېدلی شو، چې بې وخته قیامت راباندې راغلی وای – خو زمورِ له ښه بختته هغه ځوان په اخلاق دومره ښائیسته او په خوُیه داسې مهذبه ؤ ، چې هره ویره مې له زړه څخه وَوته ...

"زه پاکستان ته څو کاله دَ مخه تللی وم"

دَ هغه ایرانې ځوان دَ دې خبرې په ځواب کې مې ورڅخه دَ پوښتنې همت وکړو ...

" څنګه دې وَ سنجوَلو زمورِ هېواد ؟"

ده یَو وار شاوخواته وَکتل ، بیا وورِ غوندې داسې وَ موسېدو، لکه دَ یَو شي نفي چې کوي ... خو ده چې څو لمحې ورسته ژبې ته حرکت ورکړو، نو شکر مې وَیستو ... ولې چې ده دَ پاکستان په حقله ډېره ښه رائیې درلودله ... په خاص توګه دَ انتظامیې څخه یې متاثر ښکاره کېدو - زه پوهې شوم ، چې دَ دې ځوان دَ خوا دَ پاکستان ستائینه فقط دَ خپل هېواد یعنې ایران دَ اسلامي انقلابي عسکریت

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

غندل ؤ - که څه هم هغه ځوان یوه هم داسې خبره نه وه کړې ، خو مطلب یې کټ مټ دَ خپل ساه تنګې چاپېریال ښخه ؤ - ده ډېره څه وئیل، لاکن مورِ دَ ده په فارسي سم پوهېدو هم نه - مورِ چې څنګه مخته ګامونه اوچت کړو ، نو هغه هم راسره په دې سوب ملګرې شو ، چې دَ هغه له قوله دَ ده کور هم زمورِ دَ هوټل شاوخوا چرته دی - په لاره کې دَ یوې پوښتنې په ځواب کې دې ځوان راته وئیل ، چې...

" دا هر څه چې تاسو دلته په دې هېواد کې وینئ ... دا دَ شاه رضا شاه پهلوي کال ۱۹۶۰ع دَ دولس نکاتي پروګرام ، چې هغه وخت یې وائټ ریوالوشن یعنې سپین انقلاب هم ورته وئیلو... پاته شوې نخښه ده"

او بیا یې مخته که څه هم هیڅ نه وئیل، خو دَ ده دَ خاموشۍ ښخه دا مطلب څرګندېدو ، لکه دَ پخوا په سر چې نن هومره تعمیري کارونه نه وي شوي –

*****

ماځیګر خواته، مورِ پیسې بدلولو په نیت مېدانِ خمیني چې ورسره دَ ټېلي فون ایکسچېنج عمارت ؤ ته لاړو - ۲۰۰ امریکن ډالرونه مې په ایراني تومن کې مات کړو - دَ یوه ډالر په بدل کې ۱۵۵ تومن کېدو ... دلته خلګ ډېر زیات ؤ ، چې یوې بلې خواته ګرځنده ښکاره کېدو- دَ دې پارک وزمه مېدانِ خمیني په حقله دا خبره مشهوره ده، چې دَ دې مېدان ماځیګرې دومره په بېلابېلو مشغولاګانو کې دَ سېلانیانو دَ دلچسپۍ سوب ګرځي - چې تهران ته راغلی هر کس خامخا ورته یَو ځل راځي - او وئیل کېږي ، چې دا پارک دَ انسانانو دَ رش ګش له سوبه دومره ډک وي ، چې په کې لاره نه کېږي - لاکن خدائی شته ، چې دَ دې پارک په لیدو باندې مې دَ "آخیر څله ؟" رنګه سوال وَ ځواب ته مازغه راسترِی کړو ، خو تر پایه مطمئین ځکه نه ... چې دلته داسې هیڅ راته نه شو تر سترګو ، چې سترګې پرې خورِې شوې وای- او بل ګوره چې دا دَ نن ماځیګرې دَ دې مېدان څله دَ رش په حواله سورِ غوندې هم ؤ ؟ پوښتنه مې هم له چا څخه نه شوه کولی – ولې چې خبره بیا دَ شک منځ ته راغلې وه ... لاکن زما خو ، په بدن کې هغه وخت

Downloaded from: The Digital Library

زلزله راغله، چې کله مې دَ يَو سړي ، چې زموږ دَ څنګه تېرېدو ، دَ څُلې څخه دا خبره تر غوږه شوه ....

" مادام.... مادام"

او يَو يې بل رنګه توری هم له څُلې په هم دغسې تکرار بيا بيا وتو ، خو دومره څوکه ګډ ؤ ، چې په ګرانه اورېدل کېدو- خود يې "دارُو... دارُو" يا "پوډر".. پوډر" دَ وئيلو مطلب ؤ - ولې چې داسې مې له ځينو ملګرو څخه اورېدلې ؤ ، چې دلته دارُو هم خرڅول کېږي - بس بيا نه يوه شوه او نه بله ... داسې په تېزو قدمونو له دې پارک څخه هوا شولو ، لکه چا ، چې لړګی راپسې اخيستی وي - حريان وم، چې دا اوس څه چکر دی ؟ يَو خوا ته په خلګو باندې روا کړل شوې داسې ويرې ، چې پخپله خوښه خندلی هم نه شي او بلې خواته دومره زړَورتيا .... او هغه هم دَ اسلامي انقلاب دَ باني ستر امام خميني په نوم منسوب مېدان کې – او بيا دَ جمعه خان کاکړ دا خبره زما زړه هم څه وَمنله ... ګوا " کېدلی شي دَ هغه سړي دَ بُونې بُونې مطلب هم دَ متعه يعنې دَ لنډې مودې له واده څخه وي " مګر بيا مې وئيل، چې که څه هم په ښار کې دَ دې غرض دپاره دفترونه خلاس دی ، نو دلته داسې په پټه او په ويره باندې څله ؟ اوس مخته خدائی خبر، چې اصل حقيقت څه ؤ ؟ هر څومره چې به مې په مزغو زور ورکړو- نو خبره به بيرته په دې فکر تمامه شوه، چې دَ حوا يوه لوُر ، که دَ لنډې مودې په شرعي واده دَ چا سره وَتړل شي او يا که خپل سر ته آزاده پرېښوَل شي – نو توپير به په کې دَ حق ناحقه څنګه کوؤ ؟ ... ولې چې په دواړو اړخونو کې دَ دغې تور سرې په برخه دَ يوه کور غولی نه ورځي –

ماځُستن چې څنګه له بازار څخه دَ هوټل وَ خوُنې ته راغلو، نو يَو دوه منټه ورسته دروازه وَ ټکېدله - دروازه چې مې څنګه خلاسه کړه ، نو ګورم، چې يوه اناګو له يوې چټې پېغلې سره، چې عمر يې له شپاړس کلونو څخه زيات نه ؤ ... دَ دروازې مخې ته ولاړه وه - زړه مې په ټوپو شو او بدن مې مړ غوندې شو –اوس به لا ما ځان .. سره دَ خپل ملګري دَ جلاد دَ ساتوُل په سرپرېکړو شهيدانو کې

Downloaded from: The Digital Library

شمېرَلو، چې هغې اناګو دَ خپلې کوټې دَ خطاکولو دپاره بخښنه وَغوښتله او زمورږ دَ خوُنې سره جوُختې دې بلې خوُنې دروازې ته وَدرېده - چې څنګه یې هغه دروازه وَټکوله... نو زه په خپل حال کې راغلم -
لاکن دا زړه مې ګوره چې څله تر ډېره پورې بیا هم درَزېدو ؟ چرته چې انسانان استوګنه کوي ، هلته به دغه په غم او خوشحالۍ کې راګېر ژوند تېرَولو دپاره حق نا حق ضرور وي - لاکن په ایران کې دَ نورو هېوادونو په مقابله کې ژوند او ژوندکونکي انسانان دَ حق او رښتیا سره مخامخ محسوسَول کېږي - ګوا دلته قامې کلتور له مذهب سره که یوې خواته ګنډلی برېښي ، نو ځینې داسې رسمونه او روئیې یې هم دي، چې ورسره متصادم دي - دَ هرې خبرې ذکر زما په خیال ، چې وخت ضائع کول دي - دا ځینې رسمونه یې دَ فعاشت په لارې کې خنډ او دَ حق ملګري ګڼم - لکه دلته واده تر هغه وخته پورې نه تر سره کېږي ، چې نر په قرآن او قسم او ښځه دَخپل پېغلتوب Virginity دَ واده په شپه خپل مېړه او خواښې ته نه کړي ثابت - ګوا دَ ښارونو انجونې به دَ خپل واده له مخه دَ پېغلتوب مېډیکل سرټیفیکېټ دَ هلک وَ پلار ته ضرور لېږي ، چې ګوندې هغه په خپل درست ژوند کې بل نر ته نه ده نیږدې شوې - لاکن اکثره پېغلې دَ واده په شپه دَ خپل مېړه وَ پلار ته دَ وینو لړلې ټوُکر ورته لېږي - که داسې وَنه کړي او یا خپل پېغلتوب نه کړي څرګند ، نو واده په دې دویمه ورځ وران شي - له دې سوبه هاغه دَ بوریوالو په اصطلاح .... دلته پېغلې او ځوانان دَ "وَچ مجلس" څخه پرته په مینه کولو کې مخته ګامونه نه اخلي - هر څه په خپل ځای او داسې دَ انجلۍ له خوا دَ هغې پېغلتوب یقیني کولو رسم یا خواهش په پښتنو او عربو کې هم لږډېر مروج دی ، خو کومه خبره چې مې مزغو ته په ځواب راؤړلو کې هر کله ناکامه کېږي ... هغه دا ، چې دلته دَ پېغلتوب ثبوت دَ هلک وَ پلار ته څله... دَ هلک وَ مور ته څله نه ؟ او تر څو پورې چې دَ متعه تعلق دی ، هغه دَ سخت قانون له نیوکو څخه دَ ځان ساتنې دپاره ښه رول ادا کوي - ګوا سړي ته نه دي په کار، چې دَ داسې روا شوؤ یا په قانوني توګه جائز کړل شوؤ رسمونو رواجونو

Downloaded from: The Digital Library

پرته دي هم دَ ناروا جنون حدونه وَولانګي - دا ښېله خبره ده، چې په مختلفو اسلامي فرقوکې دَ متعه په حقله بېلې آراء مخې ته راځي - څوک يې مني او څوک نه... او يا بېلابېلې پېمانې ورته دَ رواکېدو دپاره ټاکي -
دا نه، چې ، دلته په ايران کې انسانان نه... ټولې فرښتې اوسېږي - بلکې حقه خبره ده، چې دلته هم له فرښته وزمو انسانانو سره په څنګ څنګ کې شېطانان دَ سړي په مزغو کې دغسې ښېرغونه دَ خپل بريتوب درَوي لکه هر چرته چې داسې کېږي - او له دي حقيقت څخه سترګې اړَول زما په خيال چې سترګې پټَول وي - هو ، که څه هم، زيات خلګ دلته دَ سر دَ خطرې له سوبه خوائشات سر ته نه شي رسَولی ... دا يوه خبره به ضرور کوم، چې په ايران کې اسلامي چارې په مذهبي جنون نه ، بلکې دَ جمهوري او معاشرتي حقيقتي اسلام له لارې هوارې کول کېږي - او دا دَ ايراني رژيم هغه مثبت سوچ دی ، چې دَ مسلمانانو سره سره دَ هرې سيمې انسانان هم متاثره کولی شي -

*****

دَ سهار ناری کولو په وخت ملګري کاکړ دَ ښې ډېرې خندا ورسته سترګې وَموږَلې او راته وائي ...
" ښه ، نو بيا مخته څه وَشو ؟ "
ما بيرته کيسه شروع کړه ...
" نو لاس تړلی يې يَو مېدان ته راويستم - په مېدان کې ښځي زيات خلګ په تورو جامو کې ناست ؤ او ټولو ماته کتلو - زړه ته يَو دم دا خبره راغله، چې بس اوس مې پهانسۍ ته خېږَوي "
خبره چې تر دې ځايه ورسېده، نو کاکړ لکه ديغ شوی چې وي ، راته وائي ...
" او بيا يې پهانسۍ ته وَ خېږَولې... هان... دغسې دي که يَه ؟ "
ما وئيل ...
" يهَ ... هلته په ستېج باندې نه خو دَ پهانسۍ انتظام ؤ ، او نه دَ سر قلم کولو دپاره تخته او ساتوُل - بلکې په ستېج باندې درَولو سم دستي يې زما لاسونه

Downloaded from: The Digital Library

راخلاس کړو .... دومره خوشحاله وم، چې پوښتنه مه کوه - مګر دا خوشحالي مې سرته نه وَرسېده، ولې چې...."
ما به خبره مخته کوله ، چې جمعه خان راباندې ژغ وَ کړو ...
" ښه ښه وايه ! "
ما په ځواب کې ورته وئيل...
"مخته به څه خامخا ؤ ... بس که تا نه وای راژغولَی "
او موږ بيا دواړو په يوه صلاح وَخندلو ، او تر دېره پورې زما په دې نيمګړې خوب وَژغېدو ... ټولې خبرې په خپل خپل ځای ، مګر دَ ملګري کاکړ دا خبره مې نه يوازې خوښه شوه، بلکې تر اوسه مې په ياد هم ده، چې وئيل يې ...
" دا لا ښه خبره ده، چې په خوبونو باندې بنديځ نه شته ، ګنې زما او ستا رنګه خلګو خو به لا ډېر پخوا سرونه خوړلَي وای "
ښېشکه، چرته چې دَ سترګو په ديد پابندي وي ، ژبه ژغېدلی نه شي ، سوچونه عملي کېږي نه او دَ شپې او ورځې په لانجو او ګروم سترې مازغه خپله ستړيا وسا کولی نه شي ، هلته ژوند دَ خوړلو ، څېښلو او سملاستلو پرته نور څه دی ؟ هو ، که دی هم، نو بيا فقط دَ مرګي په لورې ورځې شپې لنډول دي او بس...
*****
دَ پروګرام په سمه دَ ۳۱م اکتوبر ۱۹۹۳ع دَ ورځې په يوه بجه زه او کاکړ صاحب دَ ۴۸ ګنټهو په اوږده مزل ، په اوتوبوس کې کښېنستو او مخته روان شولو - په اوتوبوس کې چې زياتره ايراني نرينه ځوانان او پېغلې انجونې او څه ښځې ،سره له يوې پاکستانۍ جوړې، چې تازه تازه يې واده کړی ؤ هم ناستې وې - بس چې څنګه روان شو ، نو هغو دواړو چې زموږ مخته سيټ کې ناست ؤ او په هني مون باندې استنبول ته روان ؤ ، راته کتلو ورسته ژغ وکړو ...
" آپ دونون بهي پاکستاني هين کيا ؟ يعنې (تاسو دواړه هم پاکستانيان ياست ؟) "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

او موږ چې ورته سرونه په اثبات کې ښنګه وښورَولو ، نو څلور واړو دَ اُردو ژبې دَلارې په خبرو کې دومره ژر بيا سره نيږدې شولو ، لکه موږ چې پخپلو کې له ډېره وخته راهسې پېژنو- ځوان نويد او ښځه پروين نومېده - خېر، چې ښنګه ښنګه سفر مخ په وړاندې لنډېدو ... په موسم کې سړوالی راتلو - چې اووه بجې يعنې قضائي ماښام خواته رنجان نامي ښار ته وَرسېدو، نو په شړک باران وربېدو - لاکن عجيبه خبره دا وه، چې دَ دومره باران پرته هم دَ درست رنجان ښار بجلۍ بلېدله .. ګنې هاغه دَ نويد خبره ، چې ...

" که داسې باران زموږ په هېواد کې کله اوري ،نو بجلۍ بنده کړلی شي "

ما او جمعه خان هم ورسره " هو " ځکه وکړو ، چې په پاکستان کې که بل ځای داسې کېږي او که نه ... خو په کوئټه او شاوخوا علاقو کې تېز باران او بجلي ، ګوره چې تر خپلو ځله نه سره مني ؟ ... يَو خواته شپه وه او باران او بلې خواته نرى يخ او زړه ټکورَونکی دَ بس دننه ماحول ... زما خو زړه کېدو ، چې ژر مې ډوډۍ خوړَلې وای او کرار په سيټ باندې دَ خوب کولو په نيت غزېدلی وای – لس بجو خواته دَ ډوډۍ خوړَلو ورسته ، لا بس کې ځينې سوارليانې دَ يَو بل سره په خبرو کې اخته وې، چې ډرائيور دَ شا دَ سيټونو ټولې بتۍ مړې کړې او بيا داسې چپه چُپيا شوه، چې که چا ته خوب ورتلو او که نه، ټول په خپلو سيټونو باندې وَ غزېدلو – زه هم په هغو کې يَو وم ... کله ويښ، کله ويده - دغه رنګه دَ سهار تر نهو بجو پورې دَ ګهړۍ ستنې وَرسېدې - دَ سهار دَ چائيو غوړَپلو ورسته بيا بس داسې مخته په تېزۍ روان شو ، چې چرته په وړو ښارونو باندې وَ نه درېدو ... نو ځکه دَ سفر کولو دَ ستړيا سره سم دَ سفر خوند هم کرار کرار په دې وجه زياتېدو ، چې دَ ايران دَ ورستۍ پُولې ښار چې بازرګان نومېدو رانيږدې کېدو لګيا ؤ - او بل دا سيمه زرغونه هم وه او ځای ځای شينګشتي هم برېښېدله – نه يوازې دا ، بلکې دَ دې علاقې دَ خلګو جامې ، دَ ژوند کړه وړه او کلي کورونه هم يَو دم دَ ايران او پاکستاني اړخ دَ ښنډې دَ خلګو ښخه ښه بېل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدل ... هن چې په نوي طرز کې ورنغاړلي ښکاره کېدو- دوې بجې خواته، نوید ،
چې بيا بيا په دې لاره تللی راغلی ؤ .. په مورږ ژغ وکړو ...
" دا مخته ، چې کومه آبادي ښکاري ... دا بازرګان نامي ځای دی - بس به په
پنځلس یا شل منټه کې ورته ورسېږي "
متل دی، چې " هر څرکېدونکی شئی سره زر نه وي " ... هو، په دې باډر باندې
چې مې څه تر سترګو شولو او یا مې وَسنجَولو، نو نه يوازې يې دا پورتنی متل
رښتيا کولو ، بلکې په زړه کې مې دا خبره پخه هم شوله ، چې ګوندې انسان ، او
په تېره بيا دَ نن انسان ، چې څومره هم په يوه نظريه يا ماحول کې وَ روزَلی شي ،
نو هم دائی دَ انسانيت په تول پوره نه وَځي اوهر کله مانده وي - ګوا که
هرڅومره اغيارو ته په ظاهري بڼه ځان مهذبه (دَ جامو او ګفتار په اړه) ښکاره
کړي .... نو ځای په ځای ورڅخه نابېره دَ خپل غوره شوي جبلتي خوُی او بُود او
خمير په سمون داسې کارونه يا روئيه سرزده شي ، چې دَ هغه دَ پېژندګلوی
برعکس به وي - دلته زما مطلب دَ ځينو نورو شيانو پرته دَ لالچ او زړه ازارَولو
څخه دی - کوم چې په ايران / تُرک بارډر باندې دواړو اړخونو ته ډېر زيات له
مسافرانو سره روا کړل کېږي - او ګوره چې دلته څله ښو او بدو ته په يوه
سترګه کتل کېږي ؟ که څه هم تُرکيان په ظاهري کړو وړو باندې تر ايرانيانو
زيات يورپئين وزمه برېښي ، خو په دې بارډر باندې دَ ايرانيانو مخې ته په هره
معنا کې مانده او هيڅ ښکاري –
غرض دا ، چې څه وخت مورږ بېګونه په اوږو راوَځَنَولو او دَ تُرکي په مځکه چې
موقدمونه څنګه ږدلو ، نو دَ زړه له سوخته مې يوه سړه شان اوږده ساه را ايستلو
پس مې له ملګرې نويد څخه پوښتنه وکړه ...
" دَ مخ په باډرانو باندې به هم دغسې زړه چاؤدې حال وي ... که څنګه ؟ "
خبره مې لا سمه سرته نه وه رسَولې ، چې نويد وَوئيل ...
" نه بابا ... چپ له دې بارډره بل داسې بارډر نه شته مخته "
او بيا يې مخته وئيل ...

Downloaded from: The Digital Library

" خبر نه یم، چې دلته دا خلګ څله مسافران زیات تنګوي ؟"
دَ نوید له دې خبرې څخه مې يَو دم زړه کې راغلو او ورته وَمې وئیل ...
" زما په خیال چې دلته له کسته داسې کېږي "
" نو څله .... ؟ "
دَ جمعه خان دَ دې وړې پوښتنې په ځواب کې ورته ګډ شوم ... ما ورته وئیل ، چې ...
" هغه ځکه چې کېدلی شي ، چې په ټُرکي کې ښځې زیاتې آزادۍ له سوبه ژوند بې لګامه دی .. او بلې خواته ایران ، چې يَو اسلامي مملکت دی ، دا نه غواړي چې انسانیت دې په حېوانیت کې ورګډ شي - په دې وجه خو .... يَو خواته اورونه دي او بلې خواته اوبه ، چې نه سره مني ... او بس په دې Tussle کې مسافران خواران په تکلیف کې ورګېر شي "
اوس ګوره چې زه په خپله وینا کې څومره صحیح وم ... په دې نه وم خبر ... مګر دَ ټُرکي په مځکه لومړۍ قدم مې دَ بې باکې آزادۍ په لورې پېښنه وَګڼلو –

دَ جمال په درشل کې

تاثراتي لنډیز

" چې تاریخ او غوره تاریخي آثارو ته وکتلی شي ، نو ټُرک دَ يَو مارشل قام په حیثیت په نړۍ باندې ځان منلی ؤ - مګر دَ دې قام دَ نن معاشي بدحالۍ او دَ پیسو سره دَ بې کچه مینه دَ دوئی تاریخي حېثیت ګوره چې څله شکمن غوندې کړي ؟ ولې ، چې دَ ټُرکیانو دولت پرستي سرۍ په دې وئیلو مجبوره کړي چې " دَ دې هېواد خلګ دَ اتا ټُرک سره مینه په دې وجه زیاته کوي ، چې په کرنسي نوټ (لیرا) باندې یې تصویر چاپ دی " دَ پاکستان او مسلمانانو سره یې مینه په خپل ځای لاکن دلته دَ اتا ټُرک دَ غوره شوي قانون پابندي کولو پرته بل داسې مثالي اسلامي خاصیتونه مې تر سترګو نه شو ... چې دَ نوښته کولو وَړ

Downloaded from: The Digital Library

مې ګڼلی وای - هو، که څه هم دَ دُنیا په سر دلته ماجتان بېخي زیات دي ˜
(شوق)

که ته ئَو یې ؟

وایه ! ستا څونې څېرې دي ؟
چې په هر څه کې وَ ماته
محسوسېږې
ښکاره کېږې
ته موسم خو چرته نه یې ؟
چې بدلېږې رابدلېږې
لا خو وخت یې
بل څه نه یې
دَ وړو وړو لمحو ته
که یَه ....
ته وائې، چې یَو یم
یکې یَو. په یوه بڼه
نو بیا زه یمه پخپله
کړیچې کړیچې یَو هنداره

(شوق)

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

آزادي څه ته وائي ؟ دَ دې خبرې ځواب هغه وخت ما وَ موندلو، چې کله مې ايراني همسفره ځوانان دَ هغوئ له خپل هېواد څخه دَ وَ تلو سم دستي دَ ټُرکي په ځنډه وَليدو - که څه هم شين يخ ؤ او واؤره ورېدله ، خو دا ځوانان دَ ډيوټي فري شاپ دَ شرابو په بوتلانو داسې ورمات شولو.. لکه دَ مودو مودو تږي چې دَ اوبو په چينه باندې ورچپ شي - اوس يې نه يوازې بوتلان په غاړو اړَولو، بلکې له تهران څخه دَ ايران تر ورستني بارډر پورې ترلې ژبې يې هم په حرکت کې داسې راغلې وې - چې، چا خپل نظام ښکنځلواو چا خپل باداران... وايم ، چې ورته په کتو مې سترګو باور نه کولو ... او سوچ مې کولو، چې دا هم هغه پټ څُولي خلګ دي چې تېرې شوې څليرويښت ګنټهې يې له موږ سره ګډ په يوه بس کې تر دې ځايه سفر کړی ؤ او که يَه ؟ او بيا ګوره چې تر څه ميانه بيا پېغلو څادرونه غورځولي ؤ ، چې هره يوه يا خو په جينز پېنټ کې ښکاره کېدله او يا بيا په اوږده سکرټ کې - دغو انجونو که څه هم نه څيښلو، خو ځوانې او بدمستې جذبې يې دَ سترګو په ککو کې له ورايه برېښېدلې - موږ څلور واړه پاکستانيان ، يعنې زه، ملګری جمعه، نويد او پروين چې دَ تهران څخه تر بازرګان پورې دَ خبرو او خنداګانو په اړه په درسته لاره کې دَ ژوند علامتونه ګڼل کېدو ... اوس زموږ حرکتونو معناؤې څکه بائيللې وې ، چې لا خو هم هغسې په پخواني حالت کې ؤ - منم ... چې نوي هېواد ته په راتګ موږ هم خوشحاله ؤ - لاکن بدمست او بې حاله بيا هم نه -

*****

بس هغه ؤ، مسافران هغه ... مګر که بدل ؤ ، نو دَ طبعيتونو موسم ... ګوا، چا سندرې وئيلې ، چا خپرې ټکولې او چا بوتل په لاس کې يو بل اړخ ته غورځېدو کم ، خو له يوه سيټه دَ بل سيټ په لور دَ سرور په ټالونو کې ځنګېدو راځنګېدو زيات - او موږ که څه هم دَ هغوئ سره په مستۍ او بدحالۍ کې نه ؤ ورګډ ، خو دَ هغو ځوانانو تود محفل او دَ ناستو ولاړو پېغلو شوخيانې او خنداګانې مو په هډونو اخيستلې او په تشه توره ورته خوشحاله کېدو هم - دَ کال ۱۹۹۳ع دَ

Downloaded from: The Digital Library

لومړي نومبر دَ میاشتې دا مابنام دَ زړخوښو هنګامو څخه را په دې خوا ، ما ته دَ قدر وړ ځکه ؤ، چې دَ یورپ دَ دروازې په لور روان وم - ولې ، دا زما غټه غوښتنه وه چې دَ استنبول په لاره یورپ ته پېښبه وکړم او ښه له نیږدې څخه دَ دې براعظم سمه او غر او کلي ښارونه وَوینم - دې وخت دباندې هیڅ نه ښکاره کېدو ... هر لور تیاره وه – بس یوازې دَ مخ تور روډ ، چې څه څه واؤره وربانديې پرته وه، دَ اوتوبوس په بتیانو کې ښکاره کېدو –
دَ پاکستان دَ وخت په سمه دَ شپې دولس بجې او دَ ترکې دَ نهو بجو خوا ته بس دَ آګرې نامې ښار په یو هوټل دَ ډوډۍ دپاره وَدرېدو – دې هوټل هم دَ ایران دَ لوې لارې دَ هوټلانو په رنګه په یَو غټ او ښائیسته هال باندې اړه درلوده ، چې مېزونه په کې په ترتیب لګول شوي ؤ - دلته مور دَ ملګري نوید ، چې څو کاله یې په ترکې کې روزګار هم کړی ؤ ، په خوښه "کرومنولیا" ګوا دَ واړه دال خوندَوره شوروا مو له ډبل روټیانو سره وَخوړله او یَو یَو کپ سلېماني چائی مې دَ نخودو سره نوش کړې - په کاؤنټر ناست بابک چې دَ غالب چاچا غوندې سره خولۍ یې په سر اېښې وه ، بِل را وړاندې کړو- نو دې بِل ته په کتو ایله بې هوشه نه شوم ، ولې چې بِل باندې یَو لکهه پنځه څلوېښت زره لیرا رقم نوښته ؤ – لیرا خو نه وې راسره، نو ځکه مې ورته خواست وکړو ، چې...

"دا لیرا دې په امریکن ډالرو کې راته واړَوه ... که یَه نو پاکستانۍ روپۍ هم لرم" دائی راته وائي...
"یولس ډالره راکړه –"
بِل ادا کولو ورسته مې دَ نوید څخه پوښتنه وکړه ، چې...
"په یوه ډالر کې څو لیرا کېږي ؟"
دَ څه سوچ کولو ورسته ده وئیل ...
" زما په خیال چې نن سبا ۱۳۵۰۰ لیرا په یوه ډالر کې ماتېږي ، او دائی په خپله اندازه صحیح ؤ –

Downloaded from: The Digital Library

دَ ترکې له آګرې نامي ښار څخه چې زموږ اوتوبوس یعنې بس مخته روانېدو ، نو یَو ځل بیا نرۍ نرۍ واؤره ورېدله ... او څنګه څنګه چې مخ مخته تلو ، واؤوره نوره نوره تېزېدله لګیا وه - اوس که څه هم په اوتوبوس کې دننه دَ ایرانیانو دَ ځیښلو سلسله ختمه شوې وه، خو یَو ښائیسته غوندې ځوان دَ ګوګوش سندرې داسې په خوند خوند وئیلې ، چې ټولو سوارلیانو خوند وربانديې اخیستو - تر څه وخته پورې ما او جمعه خان کاکړ هم ورته ناست اورېدلو مې - لاکن چې معامله اوږده شوه ، نو دَ سندرو خوند یې هم بې خونده کېدو لګیا ؤ، نو ځکه موږ هم سیټونه شاته دیکه کړو او په خپلو سیټونو باندې دَ خوب کولو په نیت وَغزېدو - دَ هڅې کولو پرته چې هم خوب نه راتلو ، نو مې په پټو سترګو باندې سوچونه وهلو ته لستونې وَغړل ، او ډېر ژر بیا ما هیلې لوبوَلې ، چې...

"کشکې چې زه ټول عُمر هم دغه رنګه روان او بس روان وای"

خو بیا چې به مې کور او ماشومان تر سترګو شولو ، نو دَ اولاد مینه او کورنۍ چارې به دَ شوق په لاره کې راته خنډ شولې ... هو، په داسې رنګه ګډو وډو سوچونو کې مې سترګې ایله سره ورَغلې وې ، چې بس په جټهکه وَدرېدو - یَو دم مې سترګې راخلاسې شوې - څه ګورم ، چې دَ بس مخته څو سړي دَ توپکانو سره ولاړ دي... زړه مې حلق ته راغلو ... په جمعه خان مې ژغ وکړو ...

" غله دي ... هله کښېنه"

جمعه هم په نه ساعت کې له ویرې په سیټ کې جګ کښېنستو او وائي ...

" کوم دي ؟"

نه یوازې موږ، بلکې دَ اوتوبوس ټولو مسافرانو غاړې هسکې هسکې کولې ، دَ هیچا له خُلې څخه ژغ نه وَتو – خود لکه چې هر یَو پرېښانه ؤ - ما په کلیمې برسېره کلیمه په ځان او په بس باندې چُوف کوله لګیا وم، چې دَ بس دروازه خلاسه شوه او یَو عسکر چې شنه وردۍ یې په تن وه او په غوږونو یې مفلر پېچلی ؤ بس ته راوَختو او ډرائیور سره په خبرو اخته شو - ما دَ خپل سیټ مخته ناست ، دَ نوید په اوږو لاس کښېښوَلو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

Downloaded from: The Digital Library

" څه کیسه ده نو یده ؟"
هغه وئیل ...
" کیسه خبره ده ، دا عسکر وائي ، چې مخته دَ کُردانو او مامورینو تر منځه جنګ روان دی - تر څو چې دَ لارې دَ کلئیرینس حتمي آرډر دَ مخ له عسکري چوکۍ نه وي راغلی ... بس مخته نه شي مخته تلی "
شکر مې وَ ایستو او بیرته مې زړه ځای ته راغلو ... واؤره په هم هغه شان وربدله - که څه هم اوتوبوس دننه تود ؤ ، خو لږ ډېر یخ بیا هم محسوسېدو - ډېره هڅه مې وکړه، چې بیرته دَ خوب وَ هغو ټاپوګانو ته ورشم، چې څه وخت وړاندې ورڅخه راستون شوی وم - لاکن ګوره چې خوب څله نه راتلو - راسره څنګ کې ناست ملګری جمعه مې داسې په خوند ویده ؤ ، چې کله به یې خرکی شو ،نو نیت به مې وربانديې بد شو ... دلته اوتوبوس درې ګنټهې سټارټ ولاړ ؤ ... یَو وخت چې دَ کلئیرینس سګنل راکړلی شو ، نو بس دَ روانېدو سم دستي زه بیا په ځان نه یم خبر شوی -
*****
سهار په لمر ختو اوتوبوس دَ ترکي Kotak نامي ځای په هوټل وَدرېدو - دَ مخ لاس پرېمنځلو او چائیو څیښلو ورسته چې څنګه بس مخته روان شو ، نو دَ ژمې په دې ټمک یخ کې دَ شنېزې څادر په مځکه باندې خور وور ډېر عجیبه او ښائیسته ښکاره کېدو - ټوله غرئیزه سیمه وه ، داسې ښکاره کېدو لکه موږ چې په درو او ناؤو کې روان ؤ - دواړو خواؤ ته واړه او غټ غرونه ؤ ، چې شا شا ته پاته کېدو ، ځای ځای دَ غرو په لمنو کې واړه کلي هم ډېر ښائیسته او په ترتیب باندې جوړ شوي برېښېدو - خاص خبره دلته دا وه، چې دَ دوئی په دې وړو کلو کې فقط یَو یَو ماجت چې سپینه میناره به یې تر لرې لرې پورې ښکاره کېده - او بله خبره دا ، چې دَ ایران په رنګه دلته هم دَ روډ وَ یوې څۍ ته ولاړې بجلۍ او ټېلي فون تمبې دَ لرګیانو له ستنئیو څخه جوړې وې – مګر عجیبه په دې نه ښکاره کېدې ، چې شاوخواته ځنګلي اوږدې او نرۍ درختې هم لیدل کېدې -

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ دَ بلوجستان او پښتني سيمو په رنګه دلته هم کلي او آباديانې له لوې لارې سره مېښته ښکاري - دَ ښځو دَ مخ دَ پټولو رواج دلته هم نه ؤ- که په پټيانو او ښاري يا کليوالو سيمو کې يې نرانو پټلونان اغوستلو ؤ، نو دَ ښځو يې لانګ سکرټ وز مه قميصونه په تن ؤ او دَ ګونډو دلاندې يې پښې يا خو لُوڅې وې او يا يې په اوږدو تودو ماسيانو پټې - په سرونو يې ګلداره دُسمالونه پېچلي ؤ - دنګې دنګې وې ، خو په سُرت باندې زموږ تر ښځو تندرسې برېښېدې – دَ دې تندرسۍ راز څه ؤ ؟ په دې نه شوم پوهی - خو په رنګ سپينې دغه ترکۍ ښځې يوې بلې خواته ډېرې ښکاره کېدې ، شايد چې دلته هم دغه ښځې له نرانو سره سمې کار روزګار کوي - دَ غرمې ډوډۍ مې په عثمان چېک نامي ځای کې وَخوړله او مخته تېر شولو - اوس ژر ژر واړه کلي شاته پاته کېدو او بس په هوار سړک مخته مزل ډېر په چټکۍ لنډَولو -

ارضِ روم دَ تُرکي يو مشهوره تاريخي ښار دی ، چې اوس موږ په کې مخ مخته روان ؤ ... لاکن دَ ښار په يوه څنډه ، نو ځکه خو مې سم وَ نه ليدو او دَ ګولۍ غوندې ورڅخه تېر شولو - موږ کولی هم څه شو، زموږ دَ کاروان باګې دَ اوتوبوس دَ ډرائيور په لاس کې وې ، چې هغه دَ برايه شپې دَ درو ګنټهو څنډ اوس په دې ورځ برابرَولو - خېر ، دَ درو بجو وَ خواته بس په يَو غټ هوټل باندې برېک وَلګولو ، ډرائيور وئيل...

" اوتوبوس څه خرابی لري ، تاسو چائی وَ څيښئ او لمونځونه وَ کړئ ... زه به بس دې هوټل سره نيږدې مېکنيک ته ښکاره کړم "

دلته دَ اوتوبوس دَ درو ګنټهو سټاپ په مزغو راته بار ځکه شو، چې دَ استنبول او انقره دَ ټوُرسټانو درې ډک بسونه ښه تر ډېره پورې ولاړ ؤ او دَ رش ګش پرته دَ قسم قسم خلګو موجودګي مې دَ شاعر زړه دَ سکون سوب ګرځېدلې وه - بس غم دا ؤ ، چې په ژبه نه ورسره پوهېدو، ګنې ځينو مې دَ زړه دَ رباب تارونه څېړلو هڅه کړي وه - خو نغمه ځکه نه وربانديې څېړل کېده ، چې دَ اظهار ژبه ګونګې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

وه - دا درست تُرکیان ۀ خو تیار انګرېزان، هو ... که په ژبه نه، نو په ښکاره کړو وړو ضرور –

ماښام شپږ بجې خواته اوتوبوس دَ انقره په خوا مخه وکړه ... خوشحاله وم، ما وئیل ، که مې هلته Botanic Garden ، چې دَ تفریح په اړه زړه ته سکون سپارونکی مشهوره دی ، نه هم وَلیدو ، نو دَ خپل تاریخي حېثیت له سوبه یې دَ ښائیسته ښار څه برخې هم وَوینم ، نو ځان به خوش قسمته وَ ګڼم - ولې چې تاریخ وائي ، چې دَ دویم جنګ عظیم ورسته په ترکي کې استنبول او ازمېر په پرته انقره ښار هم دَ تمامې دُنیا دَ توجه مرکز ګرځېدلی دی - او بیا عجیبه خبره دا وه، چې بس دَ انقره سره په څنګ څنګ کې تېرېدو ، دَ دې ښار وړو ، غټو او ښائیسته په ډېر ترتیب جوړو بلډنګانو داسې ښکاره کوله لکه دا ښار چې دَ تاریخي اهمیت پرته دَ دې دور تقاضې هم په پوره ډؤل پوره کوي - دَ سپینو دېوالونو او سرو بامونو ښار انقره تر لرې لرې پورې خور وور ښکاره کېدو - خبره دلته بیا هغه وه، چې زړه مې په دې مځکه باندې قدم ږدلو ته کېدو ، خو زما خوښه دَ منلو ځکه نه وه، چې دَ بل په بس کې ناست وم - دَ رڼاګانو له دې ښار څخه چې زموږ اوتوبوس دَ استنبول په خوا روان ۀ ، نو روډ له اول حاله لا نور نور هم آرام ده شوی ۀ او سترګو ته دَ شاوخوا دَ جل بل رڼاګانو له وجې سفر ډېر خونده ور محسوسېدو –

دَ شپې یولس بجې خواته اوتوبوس استنبول ښار ته دننه کېدو له مخه په سمندر باندې جوړ مشهوره پُل Bosphorus Bridge باندې تېر شو – دا پُل دَ خپل جوړښت او ببخې اوږدوالي له سوبه دَ دُنیا په ځینو نوموړو پُلونو کې یَو او ځانګړی دی - او له دې ورسته بیا دَ استنبول جل بل ښار ۀ ، چې موږ ته یې دَ سترپاګانو دَ وساکولو په صله کې دَ خاموشۍ په ژبه هرکلی وئیلو او زموږ اوتوبوس په کې په یَو روډ بل روډ مخ مختته روان ۀ - چې څنګه ګهړۍ دَدې هېواد دَ وخت په سمه دولس بجو ته ستنې وَرسَولې ،نو اوتوبوس دَ استنبول په مشهوره برخه Laleli نامې کې تم شو - ورڅخه راکوُز شولو - دې وخت دَ ˜

Downloaded from: The Digital Library

بلېک سي ˝ او دَ ˝ مېډيټېرينئين سي ˝ په سنگم باندې جوړ په تاريخي ښار استنبول، چې ورته دَ ˝يورپ دروازهٔ هم وئيل کېږي باندې چپه چپيا خوره وه - دَ ټېکسيانو او دَ يَو نيم سړي پرته هيڅ قسم رونق نه ښکاره کېدو ... نرى نرى باران ورېدو او سړه يخه هوا هم گلېدله... نويد ته مې وئيل ، چې ...
˝ اوس ته پوهی شوې او ستا کار... ته له مخه او موږ درپسې... وايه ! چرته به اوسېږو ؟ ˝
ده وئيل ...
˝ سرکې جي ته به ځو ... هلته هوټلان ارزانه دي ˝
او بيا په ټېکسي کې دَ سرکې جي نامي علاقې په لور روان شولو - داسې ښکاره کېدو ، لکه استنبول چې په وړو وړو غونډيانو باندې جوړ ښار دی - په شل پنځلس منټه کې ټېکسي په ˝سرکې جي ˝کې ˝ هوټل هالي ډې ˝مخته وَدرېدو - دوې خونې ، چې دَ يوې خونې کرايه دوه نيم لکهه ليرا وه مې وَنيولې - زه او جمعه خان په يوې خونې کې او نويد دَ خپلې ناوکۍ سره په بلې خونې کې دَ ستړيا وساکولو دپاره لاړو –
*****
دَ ترکي دَ وخت په سمه سهار نهه بجې ، څلور واړه ملگري دباندې راووَتو- چې څنگه مې شاوخوا ته لومړی نظر وَځغلوَلو ، نو باور مې نه راتلو ، چې دا گوندې دَ مسلمانانو ښار استنبول دی - ولې چې يَو اړخ بل اړخ جوړو ودانيانو او مخامخ شنه پارکونو داسې تاثر راکړو ، لکه دا چې دَ جنت له ټوټو يوه ټوټه وي او بيا ترکۍ پېغلې خو هم دَ حُورو څخه کمې نه وې... چې يا خو يې پېنټونو سره جېکټونه په تن ؤ، يا بيا په دې يخ کې لانګ او منې سکرټونه ... په قد جگې، نرۍ سپين مخې او په ژېړېخونو ويښتانو کې دَ مځکې مخلوق نه ښکاره کېدو ... په مينه باندې لکه دلته چې هيڅ بنديځ نه وي، ځکه خو لاس په لاس ځوانې جوړې يوې بلې خواته ليدل کېدې – دا نه، چې موږ وَ ترکۍ پېغلو او نريناؤ ته آسماني مخلوق ښکاره کېدو - مگر زموږ په لور يې زيات راکتلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاید په دې ، چې موږ درې واړه نران څه کم کم ، خو پروین ورته زیاته عجوبه ځکه ښکاره کېده - هو ، دَ هغې دَ پنجابي وزمه ښائیست او ځوانۍ په وجه نه ، بلکې هغې چې کومې پنجابي طرز جوړې شوې جامې اغوستې وې ... هغه که زما او دَ جمعه خان رنګه کلیوالو په مزاج دَ کټو وړ وې، نو دلته ترکۍ پېغلو ورباندې پسخوند وهلو او تر خپلو یې ورباندې خندلو او شاید چې ریمارکس یې هم ورباندې پاسَولو – ځکه خو چې به یې دَ هغې په لور سترګې ورته واړَولې، نو به یې سرتر پایه ورته کتلو ورسته په شونډو پسخوندي موسکا خوره شوه - بس په پارک کې ایله خلګ راپسې نه شولو رامات – ګنې په سترګو کې هر چا پروین اخیستې وه ... هم دغه وجه وه، چې نوید ورته وئیل ...

" پروین !! ته هوټل ته درځه.. داسې نه چې دَ ترکیانو جلوس راپسې وَلګېږي "

او پروین هم خبره مائینډ ځکه نه کړه، چې نوید ورته په خندا وئیلې ؤ او بیا دا خبره دَ هغې په حق کې بهتره هم وه – ځکه خو یې وئیل ...

" هو ، زما هم دغه خوښه ده ... په سر مې دړد دی ... زه به څه آرام وکړم "

او بیا موږ درې سره تر هغه ساعته ورته ولاړ ؤ، چې پروین دَ هوټل په ګېټ ننوته ...

"هان څه شکر دی ، چې اوس خپل چکر ته خلاس شولو "

دَ دې خبرې سره سم نوید چې داسې وئیل، نو سم دستي یې پوښتنه هم ورسره داسې وَتړله ...

" ښه نو اوس به په کومه ځو ؟ "

ما ورته وئیل ...

"یاره نویده ! تا خو هم ناشُوده وکړه ... موږ نو اوس څه خبر یُو "

دائې وَموسېدو او وئیل یې ...

" نو بیا درځئ چې سېل درباندې وکړم او دَ استنبول څه پټ او ښکاره ژوند او شیان درته وَښېرم "

Downloaded from: The Digital Library

او بیا ده موږ دواړه له ځان سره ښي لاس ته روډ باندې سم کړو - دلته دَ روډ په منځ کې دَ رېل ګاډۍ پټړۍ هم تېره شوې وه -
" دلته په یوه وخت باندې رېل ګاډۍ او نورې ګاډیانې په دې روډ باندې چلېږي "
نوید چې دا خبره کوله ، نو یَو عجیبه غوندې هارن مې تر غوږه شو او په دوؤ غټو ډبو باندې اړه لرونکې رېل ګاډۍ دَ چوک له خوا راښکاره شوه ... که څه هم تله څوکه او کرار کرار ، خو په لومړي ځل کتو راته عجیبه غوندې ښکاره شوه –
په دې کې شک ګرسره نه شته، چې استنبول دَ ماجتانو ښار دی – ولې چې هر لور دلته په دې ښار کې تاریخي او غټ غټ ماجتان او دَ هغو هسکې هسکې میناري تر لرې لرې پورې ښکاره کېږي - خو ، په قول دَ نوید ...
" په دې ښار استنبول کې دَ دې دومره زیاتو ماجتانو پرته هم، دَ دې ماجتانو ملایان په لاؤډ سپیکرانو دَ آذان په چپه تقریرونه څه ، چې دَ جمعې خُطبه هم نه شي ورکولی او یا یې نه ورکوي - ولې چې هغوئ او حکومتي قانون پالونکې دواړه په دې صلاح شوي دي ، چې ماجت به تش دَ عبادت کولو دپاره په کارَولی شو ... او جلسه ګاه به ورځخه جوړَوؤ ... لکه زموږ دَ هېواد ملایانو چې دَ خدائی او دَ رسول دَ لارې تر تعلیماتو زیات دَ سیاست مدارانو په حق او یا خلاف کې له ماجتانو جلسه ګاؤې جوړې کړې دي او هر رنګه روا ناروا خبرې په کې کوي "
او بیا یې مخته وئیل ، چې ...
" او بل دلته دَ ماجتونو په شمېر دَ لمانځیانو تعداد بېخي کم هم دی "
نوید دا خبرې داسې په سنجیدګۍ وکړې لکه هغه چې دَ خپل هېواد " مملکتٍ خداداد " دَ حق په لاره مامور شوي وظیفه خواره دَ ناحقۍ په تور نیول شوي په ظاهره مجرمان دراصل دَ حق صحیح پاسداران ګڼلو –
موږ خبرې هم کولې او مخ مخته هم روانؤ ، په تنګو او خوش رنګو بازارونو کې یوې بلې خواته ګرځېدو ، چې یَو وخت مو دَ استنبول لویه ډاک خانه ، چې له دباندې دَ عدلیه دفتر ښکاره کېدو تر سترګو شوه - درې واړه په یوه صلاح ور

Downloaded from: The Digital Library

دننه شولو... په دې نیت چې خپلو خوارو ته په خبریت دَ رارسېدو لیکونه وَ لېږو- دَ دې ضرورت راته ځکه پېښ شو، چې موږ له کورونو څخه دَ یوه نیمې میاشتې دپاره راوتلې ؤ - نو ځکه دَ کور دَ غړو پرته مو خپلو نیږدو یارانو لکه سهېل جعفر او قدوس ترین ته هم خطونه نوښته کړو او هلته مې پوسټ کړو- اوس دا ښېله خبره ده، چې دَ خطونو دَ مخه موږ پخپله کورونو ته وَرسېدو او دَ دې سفرنامې تر چاپَولو پورې خو لا نه دي رسېدلي –

دَ "سرکې جي" او "کراکوي" دَ علاقو تر منځه په سمندر باندې جوړ پُل، که څه هم عجوبه نه ښکاره کېدو، خو دَ ښېخي زیات رش ګش له سوبه دا ځای دَ وخت تېرَولو دپاره ښه او په زړه پورې ؤ - له دې خوا دَ "سرکې جي" سمندري غاړه او دَ هغې بلې خوا دَ "کراکوي" سمندري غاړه دَ وړو او غټو کشتیانو څخه دومره ډکه وه، چې دَ چلاؤ لاره یې ګوره چې څنګه پېدا کوله ؟ په دې پُل باندې مخته تېر شولو او دَ "کراکوي" تنګو تنګو بازارونو ته مو ځان وَ رسَولو – دَ استنبول دا برخه ښېخي زړَه او روائتي ترُک علاقه ده ... دلته زیاتره زاړه خلګ هم هغسې دَ زړې زمانې دَ ترُکیانو په رنګه پي کېپ په سر او آزاد پردوګ وزمه پتلونونو کې دَ دوکانونو مخته یا په رېستورینټونو کې ناست چُولمان چې دوئ ورته شیشه وائي څکوَلو او سلېماني چائیو څیښلو کې بوخت ښکاري –

دَ "سرکې جي" دا زړَه علاقه تر ډېره کتلو ورسته نوید پنجابي په یوې تنګې کوڅې باندې ورسم کړو او وئیل یې ...

" درځئ... چې کارخانه درته ښکاره کړم"

ما ورڅخه وښتنه وکړه ...

" دَ چیشې کارخانه او څه په کې جوړېږي ؟ "

دائی وَ موسېدو او په خپل شرارتي انداز کې یې وئیل ...

" خبر ... خپله به یې وَ وینې ..."

او بیا دَ کارخانې په لوی ګېټ وردننه شو ... موږ هم ورپسې پسې -

Downloaded from: The Digital Library

کارخانه څه وه ؟ يَو تود بازار ؤ ، چې دَ تنګ روږ دوارو خواؤ دوکانونو مختـه غټې غټې له شيشو جوړ شوکېسونه لګېدلې ؤ - پـه اول نظر داسې ښکاره کېدو لکه دَ پېغلو مجسمې چې په کې ولاړې وي – لاکن چې ښه مې ورته وَ کتلو ، نو څه ګورم ، چې دا خو مجسمې نه بلکې دَ ترکي نسل حُوري وې ، چې په بېلا بېلو پوزُونو او اداګانو يې دَ کتونکو توجه نه يوازې ځانته اړَولو هڅې کولې ، بلکې دَ کتونکو هر خوائش يې ور پوره کولو دپاره خپل خدمات هم شايد چې وړاندې کولو - په تندي خوله را ايله شوه او جمعه خان مې له لاسه نيولې بيرته غبرګېدو دپاره دَ شا په لور کش څه کړو، چې نويد هم راسره سم دباندې وَختو او په موسکني انداز کې راته وائي ...

" خود لکه چې دا کارخانه مو نه شوه خوښه ... ښه ده ، نو درځئ چې بله تر دې هم ښه او غټه کارخانه درته ښکاره کړم "

موږ دلته لا په ځان ټُوکلې ؤ ، چې دائی راته لا دَ بلې کارخانې دَ کتلو ست کوي ... نو ځکه مې په سنجېدګۍ لاسونه ورته جوړه وَنيولو ، چې ...

" ياره ... يَو بل داسې ځای راښکاره کړه ، چې دَ کتو وړ وي ، مګر داسې هم نه ، لکه دا اوس چې دې دهوکه کړو..... پليز "

ده وئيل ، ښه دی او بيا دَ ده په راهنمائي کې دوې بجې خواته موږ په Princess Island ، ګوا دَ شهزادګيانو په وړې تاريخي جزيرې (ټاپو) باندې دَ لانچ له وارِه سفر ورسته کښته شولو - لومړی قدم مې لا سم دَ دې ټاپو په غاړه ورته ايښی نه ؤ ، چې مې دَ خُلې څخه نابېره وَوتو ...

" واه نويده ! دا خو نو اوس ځای دی "

ولې چې دَ دې ځای دَ شاوخوا سمندري غاړې خوش رنګيانو پرته ، دَ شهزادګيانو دَ اوسېدلو او دَ سېل ځايونه ، که په تارخي اړَو دَ کتو وړ ؤ ، نو واړه غټ پارکونه او تالابونه هم بد نه ښکاره کېدو - دلته زياتره غېرملکيان ، چې دَ بلغاريه، رومانيه ، يونان او روسي رياستونو سره يې اړه درلودله سېل کولو ته راغلې ؤ - وائي ، چې دا ټاپو څه يَو زر يا يولس سوه کاله دَ مخه دَ

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګيانو او مينځو دَ استوګنې دپاره په کار راوړل شوی ؤ - جمعه خان يَو ځای وائي ...

" کشکې ، چې دا جزيره مې خپله وائی ، نو ... "

ده به لا نور څه وئيلو ، چې ما يې خبره داسې سرته وَ رسَوله ...

" ..... هو ، نو بې ټکټه به دي بيا څوک ورته نه پرېښوَلو .... که څنګه "

دا خبره څه وه ، چې زما دَ ډېر ضد په پرته يې هم دَ دې ټاپو په حقله خپله خبره پورا نه کړه - موږ به لا نور نور په دې ټاپو باندې ګرځېدلو ، که نويد دَ بيرته ستنېدو خبره نه وای ټينګه کړې ... وئيل يې ...

" درځئ چې ځو ، پروين به ديغه شوې وي او زما لاره به ګوري "

نو ځکه بيرته په لانچ کې کښېنستو او دَ خپل زاړه وتاک په لور ور روان شولو -

*****

ماښام شپږ بجې چې څنګه له خوبه راکښېنستم ، نو دَ دې هوټل په کاؤنټر ناستې پېغلې ته مې زړه وَتخنېدو ، ولې چې ظالمه بې اندازې زياته ښائيسته او نازکه جوړه وه - په قد جګه ، سپينه ګېړدۍ څېره ، ژېړبخونې سترګې او خلاس ژېړ ويښتانو يې بلا خوند کولو او ښه خبره دا وه ، چې انګرېزي يې هم زده وه- نو ځکه مې ټېلي فون ته لاس کړو – دَ سلام کولو ورسته مې دَ بلغاريه دَ سفارت خانې اته پته ، چې مازې بهانه وه ، ورڅخه وَپوښتله ... هغې وئيل ...

" نه يم خبره "

که يې خبره په دې ځای ختمه کړې وای ، نو ما به په ټېلي فون ايښې وای ... لاکن دې چې بلغاريه ته زما دَ تګ دَ اصل وجې تپوس وکړو ، نو په ځواب کې مې مزاقاً ورته وئيل ...

" دلته څه دي ... ځکه خو ورڅخه بلې خواته وځم "

" څه غواړې ؟ "

دَ دې داسې پوښتنه بې معنا نه وه ، يَو وار لا زړه راته وئيل ، چې نېغ په نېغه ورته وَوايه ... لاکن بده خبره وه ، ځکه مې خبره بلې خواته واړَوله ....

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

" نوم دي څه دی ؟ "
" ساسیلا " دې وئیل
" ښه نوم دی... مسلمانه یې ؟ "
دې وئیل ...
" هو ، الحمدالله "
" واده دي کړی دی ، که یَه ؟"
په ډېره عاجزۍ مې ورڅخه پوښتنه وکړه ... دا یَو وار چپ غوندې شوه او بیا وائي ...
" یَه ... مګر زه بوائی فرېنډ لرم "
دا خبره یې داسې وکړه، لکه دلته چې په مېړه او په بوائی فرېند کې انجونې توپیر نه کوي – ما به اوس اجازه غوښتله، چې دا دَ خپلې خوا راته ګډه شوه ...
" په ټُرکي کې دَ استنبول دَ تاریخي ځایونو پرته ډېر څه دَ کتلو دي "
" مثلاً ، لکه .... ؟"
زما دَ مثلاً په ځواب کې هغې وئیل...
" لکه دَ انقره میوزیم، چې په کې دَ حضرت عیسی (ع) څخه هم قریباً ۷۰۰۰ کاله دَ مخه دَ Anatolian Civilization شیان پراته دي او بیا دَ دې پخواني طرز تهذیب ببخي زیات او دَ بېلو بېلو زمانو لرغونې آثار لکه Antique City of Perge او داسې نور نور دَ کتلو وړ دي - نه یوازې دا ، بلکې دَ Catholic عقیدې له کبله حضرت مریم چې په کوم کور کې دَ ژوند آخري ورځې شپې تېرې کړې وې، هغه زوړ طرز جوړه شوې ودانۍ دَ Selcuk نامې ځای څخه فقط اووه کلومیټره لرې ده - دا انجلۍ باخبره وه، نو ځکه مې نه غوښتلو ، چې ما نور په امتحان کې واچوي... په دې خو مې ورته وَوئیل ...
" زه به هڅه کوم، چې ستاسو دَ ټوُرزم دَ څانګې څخه یا خو ټوُر واخلم یا بیا پخبل انتظام دا هر څه وَوینم "
دا خبره چې مې څنګه وکړه، نو انجلۍ دَ خپل اصل مطلب په خوا راواوېښته ...

Downloaded from: The Digital Library

ˮ ته خپله هيڅ تکليف مه کوه ... که غواړې،نو موږ دَ ټوؤرستانو دَ ټوؤر دپاره پورا پورا انتظامات لرو ˮ

داسې کښېوتم، چې انکار راته کول ګران شو ... ما څه ګڼلو او دا څه وَوته ؟ او دغه خو وجه وه، چې دَ بيا خبرو کولو په بهانه مې اجازه ورڅخه واخيسته – ما چې دَ ټېلى فون رسيور ږدلو ، نو جمعه خان دغه ؤ ، چې کښېنستو او سترګې موږلو ورسته يې پوښتنه يې وَکړو ...

ˮ دَ چا ټېلي فون ؤ ˮ

ما ورته وئيل ...

ˮ دَ دې هوټل دَ لابې ساسيلا ټېلي فون ˮ

ده وئيل ...

ˮ ښه ښه په نامه يې بيا خبر هم شوې ؟ ˮ

موږ به لا خبره مخته کښَوله، چې نويد او پروين راورسېدو - نويد هغه نويد ؤ ، خو پروين هغه پروين ځکه نه وه، چې جينز پېنټ يې اغوستى ؤ –زما دَ پوښتنې له مخه بيا نويد راته وائي...

ˮ دا پېنټ مې پروين ته لاندې په دوکان کې واخيستو ˮ

او بيا خپله وائي ...

ˮ زما په خيال چې بد ورسره نه ښکاري ˮ

موږ نو څه وئيلى شوى ، چې ده له خپلې خوا سرټيفيکېټ ورکړو - دَ ښو ډېرو ګپو کولو ورسته محفل په دې خبره برخاست شو، چې سبا سهار به اول دَ بلغاريه سفارت خانې ته دَ ويزې لګولو دپاره ځو ، بيا به په لالېلي نامي علاقې کې هوټل نيسو -

****

په دې بله ورځ غرمه لس بجې موږ څلور واړه ملګري دَ بلغاريه دَ سفارت خانې وَ کهړکۍ ته ولاړ ؤ –که مو هرڅو زارۍ ورته کولې ، خو دَ کهړکۍ شاته ناستو دواړو ښځو کې يوې هم زموږ خبره نه منله او وئيل به يې ...

Downloaded from: The Digital Library

" تاسو بلغاريه کې له چا سره ملاقات کولو ته ځئ او دعوت نامې کومې دي ؟ "
او مور ورته وئيلو ، چې ...
" هلته ستاسو په هېواد کې نه څوک لرو او نه مو له چا سره دَ ملاوېده مطلب دی .. مور مازې دَ يَو څو ورځو په سېل ورته دَ تلو اراده لرو او بس ... "
غرض دا چې مور ورته په خواست کولو ستړي شولو ، نو نويد ورته دَ سلو ډالرو نوټ له جيبه راويستو ... هغوئ نوټ ته به ډېر حسرت وه خو کتلو ، لاکن سرونه يې هغه رنګه يوې بلې خواته وَښورَولو - چې ورځخه مايوسه شولو ، نو په خپله لاره بېرته را روان شولو - په نورو ملکرو نه يم خبر ... زما خو طبعيت ډېر پرې خراب شو ، نويد ته مې وئيل ...
" درځه چې يَو ټرېول ايجنټ سره خبره خلاسه کړو "
ګوره ، چې يورپ ته ننَوتل مې په قسمت کې نه ؤ شوي ... چې ايجنټانو هم يوه خوا نه کوله - که څه هم مور داسې لا ورته وَوئيل ، چې...
" دَ ټوؤر دَ پيسو پرته به مور خپل ټکټونه پخپله وَکړو ، خو دَ بلغاره يا يَو بل يورپي هېواد ټوؤر راته کنفرم کړی بس "
لاکن هيڅ يوه ايجنټ راسره زمور خوښه نه وه منله - له دې ځايه هم دَ ماتې خوړَلو ورسته مې جمعه خان کاکړ ته وئيل ...
" درځه وروره ! چې نن نن له دې ځايه وَځو "
ده وئيل ...
" هو ، ټکټان به نن واخلو ، مګر ځو به بل سبا ... سبا به دَ استنبول ستې ټوؤر وکړو - لا خو مې هيڅ نه دي ليدلي "
که څه هم زما نه وه خوښه ، خو دَ ده دپاره مې ورسره هو کړو –
يوه بجه ماڅپښين ببګونه په اوږو راټال دَ " سرکې جي " څخه " لالېلي " نامي پُررونقه علاقې ته په ټېکسي کې وَرسېدو - دَ لالېلي په مېن بازار کې په يَو هوټل کې مې دوې خونې وَنيولې – ببګونه مو په خونو کې وَغورځول او دباندې دَ ډوډۍ خوړلو دپاره راوَوتو - او په نه ساعت کې يَو بلې پُر رونقه علاقې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورګډ شولو - دا علاقه یعني دَ "لالېلي" سره جوخته دَ "تقسیم" نامي علاقه وه – دومره دَ غېرملکیانو څخه ډکه وه، چې لار په کې نه کېده - دَ نوید په قول ...

" دَ استنبول دغه سیمه چې غېر ملکیان ورته راځي ، دَ خلګو دَ توجه مرکز ځکه هم ده، چې یَو غټه شاپنګ سېنټر ائیریا ده او بل په دې ائیریا کې دَ بلغاریه ، رومانیه ، یونان او روسي ریاستونو په څُورو باندې نه یوازې دَ سترګو تنده ماتېږي ... بلکې دَ خوائشاتو بارِ هم پرې ماتېدلی شي"

دَ نوید خبره مې په دې زړه وَ منله ، چې دلته سړي کم او غېرملکي ښځې ، چې زیاتره په کې پېغلې وې... ګرځېدلې - او بیا چې څه وخت موږ دَ ټي – بي – ټي ایراني بسونو دفتر ، چې زموږ له هوټل څخه په څه واټن باندې ؤ ته دَ ټکټانو دپاره تلو ، نو تر موږ څه شاته پاته شوي ملګري کاکړ صاحب ته یوې پېغلې ، ګوره چې دَ کوم هېواد وه، سترګه وهلې وه او دَ لاس په اشارو یې دَ لسو ډالرانو غوښتنه هم ورڅخه کړې وه- ده چې بیا راته ځنګه دا خبره وکړه ، نو که څه هم کیسه څه شکمنه غوندې وه، خو زړه راته وئیل ، کېدای شي هاغه دَ نوید خبره رښتیا وي دَ دې علاقې په باب - خبر ټکټان خو مې تر لاسه کړو، لاکن دَ دریمې ورځې یعنې دَ ۷م نومبر ۱۹۹۳ع - ولې چې سبا او بل سبا دَ دوئی دَ کمپنۍ دَ بسونو وار وَ ایران ته دَ تللو نه ؤ - نو نن په چپه دوې ورځې له موږ سره نورې هم دَ سېل دپاره وې - که مې څه هم زړه مات ؤ، خو حتمي هڅه مې دا کوله ، چې وخت ښه په خوشحالۍ تېر کړم، چې ملګری مې دیغ نه شي - هم دغه وجه وه، چې دَ ډوډۍ خوړَلو ورسته سم دستي موږ دَ Poli Tour له دفتر څخه دَ ننني شپې دَ "اورینټ هاؤس هوټل کلب" او دَ سبا دَ ورځې دَ استنبول سټي ټوؤر دپاره ټکټونه تر لاسه کړو ... او بیا مې درست ماځیګری دَ لالېلي او تقسیم ائیریا دَ روډونو په فُټ پاتهونو باندې تېر کړو، چرته چې خوش رنګو څېرو له خوش ذائقه طبعیتونو او موسکاګانو او موسمي خوش ګواره رنګونو سره سترګو ته ښکلاګانې او زړونو ته دَ سکون بېلابېل خوندونه سپارَلو - یَو شاعر

Downloaded from: The Digital Library

نور څه غواړي ؟ بس چې ښکلاګانې ورته چاپېرچل کې موجودې وي ... بیا خو یې دَ خېټې غم لا هم هېر وي - خو دا شاعر زړه مې خپله خوښه کله کولی شوه، ولې چې ملګری جمعه خو هم ورځرمه شوی ؤ –نو ځکه دَ نه غوښتلو پرته هم یَو دوه ځله مې سلېماني چائی له هغه سره نوش کړې - دلته یَو کوپ چائی په لس زره لیرا باندې خرڅېدو – دَ دې علاقې رنګین ماځیګری په خپل ځای... خو دلته زه دا خبره کول ضروري ځکه ګڼم ، چې دَ دې مسلمان ملک مغرب وزمه آزادي وَلوستونکو ته ور په کوته کړم - ګوا دلته په دوکانونو کې که شراب په آزادۍ خرڅېږي ، نو هم دغسې شراب خانې یا بارونه هم لري - هم دغه وجه ده، چې قضائي ماځیګر خواته یَو نیم سړی دَ سړک څنډې ته یَو بل اړخ ځنګېږي هم - لازمي خبره ده، چې زیاتره ښځې به یې هم ځیښې، خو تر سترګو مې یوه هم داسې ښځه تر دې ساعته نه شوه، چې ځیښلو یې ، یا دې بې خوده غوندې په فُټ پاتهونو ګرځي - لاکن دلته ښځې سګرېټونه ډېر په شوق او خامخا څکوي - دلته خلګ چپ له خپلې ژبې ، دَ بل په ژبه نه پوهېږي او نه چاته بله ژبه ورځي... یَو څو ماتې ګوډې خبرې لکه "کش برا" یعنې (څومره یا په څو باندې) ، "اوُچ دانه سوخ سُو" یعنې (درې ګلاسه سړې اوبه) ، "آفندم" او "آفندي" او داسې ځینې نورې خبرې یا توري موږ هم ورباندې چسپَولو - ګوا خبره دا، چې څوک هم تُرکي ته ځي ، نو به دَ لاس په اشارو ژغېږي یا به څه څه خاص خبرې دَ ډوډۍ پېدا کولو او شاپنګ کولو دپاره حتماً زده کوي ... ګڼې حال به یې زما او دَ جمعه خان په رنګه وي - دا خو لا دَ نوید پنجابي یې کور ودان، چې څو کاله یې په تُرکي کې تېر کړي ؤ او تُرکې یې په رواني سره وئیله - که دائی نه وای ،نو زه او زما ملګری به په هر دویم ګام له یوه نا یوه غم او ناکړده پېښې سره مخامخ کېدو - دا منم، چې موږ به هم څه نا څه یا ډوډۍ په اشارو پېدا کړي وه، خو غم دا دی ، چې دغه باډي لېنګویج او اشارې خو هم هر ځای معنې او مطلبونه بدلوي -

*****

Downloaded from: The Digital Library

ماخُستن اتهه بجې دَ پولي ټوؤر وېګن موږ له خپل هوټل څخه سپاره کړو او اتهه نیمې بجې یې دَ " اورینټ هاؤس کلب " چې دَ استنبول په یَو څو مشهورو نائټ کلبونو کې ځانګړی نوم لري ته وَرسَولو - دلته لومړی او دَ خوند خبره دا کوم، چې دَ دې کلب په لویه درازه کې یوه ټُرکۍ پېغله خپلې ټُرکي روائتي جامې په تن.. سره له اوږدې ترکۍ سرې خولۍ په سر باندې ایښې ولاړه وه او هر راتلونکې سړي او ښځې ته یې ښه راغلی په خپله ژبه کې وئیلو ... زه او زما ملګری چې یې له څنګه تېرېدو ، نو ملګری ورته وَ درېدو او په پښتو کې ورته ګډ څه شو ، چې هغې ورسره ځان جوخت په دې نیت وَدرَولو ، چې دا انجلۍ زما له وور قده ملګري په درخته اوږده وه او بیا یې خندل هم ... ګوره چې دَ هغې دَ خندا تر شا څه ؤ ؟ خو زما ملګري په ټوکو کې راته وئیل، څنګه مې درته پښتنه کړه ؟ او بیا دَ ده دا خبره ما او هغه تر ډېره پورې دَ ځینو نورو پُوچوخبرو سره ګنډلې خورا انجوای کړه او بیا یَو غټ عالي شان هال ، چې په منځ کې یې دَ ډیسکو او ډانس کولو دپاره ګېړدۍ دوکانچه جوړه وه چې له بامه ورندې رنګېنې رڼاګانی له یوه نري او خوارږه ساز سره دَ باران غوندې راورېدې او دَ دې دوکانچې شاوخواته مېزونه او کرسیانې پرتې وې - په دې هال کې په خپلو چوکیانو باندې کښېنستلو ورسته چې څنګه موسترګې وَموږلې ، نو څه ګورو ، چې په هال کې یَو بل ځای ترکۍ انجونې ، مختصرې جامې په تن ... په ببلې ډانس کولو کې اخته وَلیدلې ، چې په هال کې ناست غېرملکیانو دَ سفر ستریاګانې یې په خوږو موسکاګانو او ډېر په مینه یې په بازاري خلوص وساکولو پوره پوره هڅې کولې -

په دې هال کې هر سړی او ښځه بدمسته وه، او سره شنه لاکن په سائز غټ او اوږده ګلاسونه په لاس کې په ناستو ځنګېدلو او له څنګ ملګرو سره یې خپلې خوشحالیانې ګډوَلې لګیا ؤ ، خو ما او جمعه خان دلته هم دَ کوک واړه بوتلان تر نرئیو غاړو نیولې نوش کولو - هم دغه وجه خو وه ، چې دلته رقصېدونکې ببلی ډانسرې هم موږ ته کمې رانیږدې کېدلې – خو دَ خپل بازاري طبعیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلودلو له سوبه په مورې باندې هم په خپل خپل وار چې به له ستېجه راکوزې شوې .. نو به يې مورې ته هم دَ خپل عادت په سمه حاضري راکړه ... هغوئ دَ ډانس په چپه څه نور هم وئيلو ، خو مورې ورسره هيڅ نه منلو ... البته يَو نيم تصوير مو ورسره په دې واخيستلو ، چې دا موقعه سهار راته دَ ژوندي ياد په توګه بيا بيا دَ استنبول شپه راپه زړه کوي - لاکن مورې دَ هغوئ له نور نيزد بکته ډډه کوله او ورسره داسې تر غاړې وتلو نه ... لکه نور ټوؤرستانو چې به کولو – لنډه دا ، چې ډوډۍ مو هم دلته وَخوړَله او تر دولس بجو پورې مو دَ ترکو پېغلو ببلې او ماډرن ډانسونه داسې په رنګارنګ رېښمينو جاموکې کتلو ، چې په عامه ژبه کې جامې په هيڅ اړه نه شي وئيل کېداى -

دَ شپې دولس بجې چې څنګه له دې کلب څخه دباندې راوَوتو ، نو دَ پُولي ټوؤر سړي مورې دواړه تر لاس وَ نيولو او ژر تر ژره يې په خوش اخلاقۍ دَ هوټل څخه دَ ايستلو هڅه کولو سره سره راته وئيلو ...

" دې وخت ګنډکپان جيبونه وهي او څه نورې نورې پېښې هم کېږي ... خيال کوئ "

*****

دَ پروګرام په سمه سهار اتهه نيمې بجې دَ پولي ټوؤر ګاډۍ مورې له خپل هوټل څخه پورته کړو او دَ استنبول ښار او تاريخي ځايونو راښکاره کولو باندې يې پئيل وکړو - په دې بس کې زمورې پرته پنځلس شل نور سړي او ښځې هم وې – ګاډۍ چې څنګه مخته روانه شوه ، نو ګائيډ چې نوم يې آصفه ښئيلو ، خُلې ته مائيک وَنيولو او په انګريزۍ کې دَ هرکلي وئيلو ورسته وائي ...

" تُرکي ، ګوا دغه سيمه دَ حضر ت عيسی عليه السلام څخه هم دوه زره کاله دَ مخه او بيا دَ ده دَ مرګ ورسته تر پنځلس سوه عيسوي پورې دَ نړئيز ژوند ژواک په اړه مرکز پاته شوې ده - او سره له دې دَ Anatolian Civilization (اناتولوي تهذيب) موجودګي دَ دې سيمې تاريخ په زرهاؤ کلونو لا نور نور شاته وړي - عثمانيه حکمرانان له ۱۴۰۰ع څخه تر ۱۹۱۸ع پورې په دې خاوره

Downloaded from: The Digital Library

باندې حکمراني کړې ده - او دلته ښاري ژوند لومړی له رومنو او عثمانيه دورِحکومت څخه پېئيل شو او نن چې تاسو په خپل چاپېرچل کې دَ استنبول پخواني جوړ غټ غټ ماجتان ، ماڼيانې ، ودانيانې وينئ ګورئ ... دا دَ ټُرکي تاريخي عظمت ځرګندَوي "

دَ څه مزل کولو ورسته ، ګاډی يَو ځای تم شوه او ټول ټوؤرسټان ورڅخه راکوُز شول - او دَ ګائيډ په راهنمائی کې يوې لوړې اوچتې پخوانۍ ودانۍ، چې دَ مسلمانانو ماجت ښکاره کېدو په خوا روان شولو او چې څنګه په لويه دروازه ورډننه کېدو ، نو آصفه (ګائيډ) وئيلو ...

" دا کرسچن چرچ دَ سېنټ صوفيه په نامه دَ نړۍ په لوړو تاريخي چرچونو کې ځانته يَو نوموړی چرچ دی ... چې رومن واکمنو ببخي پخوا جوړ کړی ؤ "

په دې چرچ کې دَ زړه راکښونکولاسي کار او نقش نګارۍ پرته دَ ښائيسته جوړو شوؤ ګومبتو، دېوالونو او ګېرډۍ تمبو (ستنيانو) ځانته دَ ځانګړې جوړښت په اړه دَ پخوا زمانې کاري ګرو فن لوړتيا ځرګنده وله- په دې چرچ کې يوې بلې خواته ګرځېدلو په وخت داسې راته ښکاره کېدو لکه دا چرچ چې کله ماجت هم پاته شوی وي - خو ګائيډ په دې باب سر نه کړو راخلاس چې آيا زما او يا زما دَ ملګري په مزغو کې دَ دې چرچ په اړه راپورته شوی ګمان صحيح هم ؤ او که غلط - خبر ، دَ دې چرچ کتلو ورسته ګاډۍ مخته روانه شوه او ګائيډ وئيل ، چې ...

" اوس موږ دَ "بليو ماسک " په لور روان يُو ، کوم چې په درستې نړۍ کې سارۍ نه لري "

او بيا يې مخته وئيل، چې ...

" استنبول ښار ، که څه هم په درو ټاپوګانو باندې آباد ښکاري ، خو په اصل کې دا ټاپوګان نه دي ، بلکې دَ نقشې له رُويه اېشئين استنبول دَ براعظم اېشياء په خوا کې دَ وچې مځکې په دوؤ غټو څنډو باندې آباد دی - او دلته دَ دوؤ

Downloaded from: The Digital Library

سمندرونو ګوا "بلېک سي" او "مېډيټېرينئين سي" سنګم داسې شوی دی ، چې دَ دواړو سمندرونو دَ غاړو څخه ټوؤرسټان خوندونه اخيستی شي"

که څه هم ګائيډ مختته څه نه وئيلو، خو دا خبره څرګنده وه، چې دَ استنبول ټاپووزمه برخې ، ځای په ځای په پلونو له يَو بل سره تړل شوې وې - دَ څلورو پخو پلونو ، چې دَ غټو تمبو په کومک ولاړ ؤ څخه پرته دَ اېشياء او يورپ تر منځه په سمندر برسېره باسفورس پُل او فتح سلطان پُل دَ کتو او حېرت وړ ځکه ؤ ، چې دې پُلونو دلاندې ستنې نه درلودلې او په هوا کې ولاړ له پورتنئيو اوچتو اوچتو تمبو سره دَ اوسپنو په غټو غټو رسيانو داسې تړل شوي دي، چې دَ سړي عقل ورته حريان شي - نه يوازې دا ، بلکې له دې پرته هم ځينې داسې تاريخې جوړ ځايونه په دې ښار کې شته، چې سترګو ګتلو سره سره سړی په سوچ کولو هم پارَوي-

دې وخت چې موږ په بليو ماسک کې ګرځېدو، نو داسې محسوسېدو، لکه دا غټ ماجت چې ډېر پخوا يعنې په اولسمه صدۍ کې نه ، بلکې په ننني دور کې جوړ شوی دی - ولې چې دَ ښائيست والې پرته دومره غټ ؤ ، چې په ګرځلاؤ سړی په کې ستړی کېږي او دلته سترګې په هر څه باندې وازې پاته کېږي - په دې غټ تاريخي ماجت کې له تکو شنوټائيلونو او بې شمېره ستنيانو او ګومبتو پرته په سر شپږ داسې اوچتې ميناري هم لري چې تر لرې لرې پورې ښکاري - هرڅه هرڅه ، خو په استنبول کې دَ ماجتانو ډېرښت داسې څرګنده وي ، چې ببخي پخوا مسلمانانو دَ اسلام خورَولو پرته بله هيڅ وظيفه نه درلودله - ځکه خو يې اسلام دَ نړۍ تر ګوټ ګوټ پورې رسَولی ؤ –

له دې ځايه موږ دَ تُرکۍ غټ ميوزيم او اسلامک سېنټر ، چې دَ پخواني باچا ابراهيم پاشا په ماڼۍ کې جوړ کړل شوی ؤ ته يُو وړل شولو – دلته ۲۰۰۰ کاله پخواني شيان دَ ښوؤنې دپاره خوندي کړل شوي دي - لکه دَ کور دَ استعمال له ختو او اوسپنو څخه جوړ لوښې ، چړې، ٹُورې او نېزې او دَ دې سيمې جوړې غاليانې ، خوليانې او دَ رواجي جامو نمونې هم دَ کتو وړ دي –لاکن دلته مې دَ

(c) Metadata: Kitab.com / Downloaded from: The Digital Library

خانهٔ کعبه اوله له لرګي ځخه جوړه دروازه ، چې دَ لاس کار ورباندې شوی ؤ په لیدوً مې سترګو او زړه سکون وَموندو – غوښتلو مې چې ښکل یې کړم، لاکن شیشه داسې ورباندې را جارباسلې شوې وه، چې وَس مې نه په رسېدو - دلته ګائیډ دَ اناتولوي تهذیب ځینې شیان هم راښکاره کولو په وخت وئیلو ، چې ...
˝ دَ دې په پرته دَ دغه زاړه او تاریخي ژواک ځینې آثار نورې نخښې په ˝ اناتولیا ˝ نامې علاقې کې دَ لرغونې آثارو په توګه خوندي کړل شوي دي - لکه دَ Ekhesus ˝ ایفاسیس ˝ غټه مجسمه ، چې دَ دېوي مور ، یعنې Mother goddess ˝ مدر ګاډس ˝ په توګه دَ مځکې اوله خدائینه مور ورته وئیل کېږي - دَ Artinis ˝ اینټینس ˝ په نامه شهرت لري - دَ دې په بدن ښځې زیات لګېدلي تیان دا ځرګنده وي ، چې دا خدائینه مور ژوند سپارونکې وه - دَ اناتولیا ۷۰۰۰ کلنه زوړ ښار دَ هغې دپاره جوړ کړل شوی ؤ - دَ دې ˝ مدر ګاډس ˝ ځخه په بېلو بېلو وختونو کې نقل شوې یولس زره وړې او غټې مجسمې هم دَ دُنیا په ځینو عجائب ګهرونو کې پرتې دي ˝
دا خبرې چې یې کولې ، نو بس دَ استنبول په تنګو تنګو بازارونو یا لارو باندې یوې بلې خواته روان ؤ ، او دلته په بس کې ګائیډ وئیلو ...
˝ دلته یعنې په ټُرکي کې دَ نورو تاریخي آثارو پرته دَ Lymira ˝ لائیمېرا ˝ دَ کاڼو پخوانۍ ګومبته او دَ Aspendos ˝ اسپنډوس ˝ جوړه ودانۍ چې په بېلو بېلو زمانو کې جوړه شوې ده – که تاسو غواړئ، نو موږ درته دَ ټوؤر اهتمام کولی شو ˝
له دې خبرو سره سم ګائیډ زموږ پام دَ میوزیم سره جوخت آرټ سېنټر ته واړَول شوه ... دلته دَ ټُرکي دَ هرې سیمې دَ خلګو دَ جامو او استعمال شیانو نمونې ... په خاص توګه دَ ناستې او په دېوال راځړوَنکې غالیانې نه یوازې دَ نمائش دپاره ایښول شوې دي ، بلکې خرڅېدې هم ... یَو ځای مې جمعه خان ته وئیل ، چې ...
˝ راشه چې یوه دَ غالب چاچا ټوپۍ او دا اوږد کوټ واخلو ˝
ده راباندې وَخندل او وئیل یې ...

Downloaded from: The Digital Library

" ولې ځان په درنوؤ ... اول مو ښګونه لږ درانه دي او بيا داسې ټوپياني خو په پاکستان کې هم پيدا کېږي"
ګوره چې اوس دَ ده اشاره په پاکستان کې دَ کومې سيمې دَ خلګو او دَ چا په لور وه ؟ خېر، چې له دې ځايه راوتلو، نو تر دې له مخه مې دَ ژېړو جوړه يوه ښائيسته غاړګۍ، چې په ډيوټي ولاړې ښائيسته پېغلې دَ راښکاره کولو دپاره په غاړه باندې راوَځړولَه او بيا يې په وار وار راته وئيل ، چې ...
" دا ګوره ، څومره ښائيسته ښکاري"
اوس که غاړګۍ ښائيسته وه، او که نه ... خو دَ هغې سره يې ښخي خوند کولو - که څه هم زما دَ ملګري په خيال دا سودا ګرانه وه، خو شاعر زړه راته وئيل ، چې دَ هغې ښائيسته انجلۍ موسکاګانې چې ورسره وَ تلې ، نو ارزانه سودا مې کړې وه - ولې چې دَ ښکليو دَ موسکا قيمت په هر څه هرڅه ارزي او چرته بيا دومره دومره ډېري موسکاګانې، چې په کاڼو يې لا خولې کولې ... زه خو لا يَو انسان وم -
له دې ځايه پياده موږ دَ تاريخي حمام په لور مخه وکړه - حمام څه ؤ ، يوه غټه خونه وه ، چې په منځ کې يې يوه دوکانچه جوړه وه ، چې دَ ګائيډ له قوله دلاندې يې اور بل وي او په شا وخوا وړو وړو غسل خانو کې دَ غسل کولو مخته او ورسته په ګده باندې په دې غټې دوکانچې باندې سټيم بات اخيستل کېږي او تر ډېره وباندې تر درځن زيات غسل کونکې پراته وې او بدنونه ټکور کوي - که څه هم په جلا جلا وړو غسل خانو کې دَ غسل کولو اهتمام ؤ، خو شروع او اخيره يې له دې تودې دوکانچې کېدله-
ګائيډ مخته وئيلو چې...
" دغه رنګه حمامونه په افغانستان کې تر اوسه لا هم رواج لري"
وئيل ، خو يې صحيح ... خو خوارکۍ لکه لا سمه خبره نه وه، چې نن په افغانستان کې دَ وژللو راوژللو او دَ يو بل دپاره قبرونه خيندلو پرته هيڅ نه دي پاته شوي -

Downloaded from: The Digital Library

*****

دې وخت دَ پولي ټوؤر ګاډی دَ اتا ترک له تاريخي دفتر او استوګن ځای ، ګوا دَ هغه په استعمال کې پاته شوې رهائشي مانۍ په لور روان ؤ، چې ګائيډ وئيلو ...

" دې وخت په ۷،۷۹،۴۵۰ مربع کلو ميټرانو خور وور هېواد تُرکي چې په کې ۵،۸۲،۸۷،۰۰۰ خلګ آباد دي– باني ستر مصطفی کمال اتاترک دَ لومړي جنګ عظيم ورسته لومړی صدر ؤ - دَ تُرکي په ټولو حکومتي څانګو کې يې انقلابي بدلون راويستی دی او سېکولر جمهوري نظام يې نور نور ټېنګ کړو ... په خاص توګه ، ښځه يې په لومړي ځل دَ نر سره په څنګه دَ درَوله "

ګائيډ لا خبره سمه سر ته نه وه رسَولې ، چې ګاډی يوې توربخونې او غټې مانۍ مخې ته وَدرېدله - دا هغه مانۍ وه، چې اتا ترک په کې په سرکاري توګه استوګنه کوله او اوس دَ ده يادونه تازه کولو دپاره دا مانۍ دَ تاريخي او قامي نخښې په توګه خوندي کړل شوې وه - په صدر دروازې کې يې دوه عسکران دا سې الرټ ولاړ ؤ لکه هغوئ چې له کاڼو جوړ ؤ - ولې چې په لومړي نظر هغوئ ژوندي کم، مړه بُتان زيات ښکاره کېدو - له دباندې خوا چې دا مانۍ څومره سترګو ته ښه ښکاره کېدله ، نو حقه خبره ده، چې دننه به لانور نور دَ کتو وړ شيان په کې وي ، ځکه خو ګائيډ وئيل ...

" بخښنه غواړم ، موږ دې مانۍ ته بې له انټري پاس نه خو ور دننه کېدلی شو او نه پاس دومره ژر جوړېدلی شي - يوه دوې ورځې انتظار ورته په کار بږي "

او بيا يې خپله خبره دا سې مختته کش کړه ...

" په تُرکي کې زموږ (توبه نعوذُ بالله) دوه خدائيان دي .. يَو عظيم خدائی او بل اتاترک ... ولې چې نه خو دَ قرآن شريف آيتونه رد کولی شو او نه دَ اتا ترک فرمانونه او جوړ کړل شوی قانون ... "

له دې خبرې څخه دَ هغې ګائيډ دَ خدائی پاک په وړاندې شريک درَول نه ؤ، بلکې دا يې وئيبيل غوښتلو ، چې دَ جديدې تُرکي باني اتا تُرک بنيادي نظريه ،

Downloaded from: The Digital Library

چې دَ سبکولرزم په اړه ده په خپل ژوند کې وړاندې کړې وه - هغه نه یوازې خوندي شوه بلکې ژوندۍ یې هم وساتله -

یوې بجې خواته ګاډی دَ تاریخي بازار، چې دوئ اوس ورته " ګرېنډ بازار" وائي په لور دَ استنبول په تنګو هوارو ، خو په لوړو ژورو علاقو کې جوړو روډونو باندې روانه وه او ګائیډ وئیلو ...

" دَ حضرت ایوب انصاري مزار ، انقره او فیشرمېن ویلیج ته که دَ تلو نیت لرئ ، نو خپل نومونه او پتې را وَلیکئ ... ستاسې دَ خوښې په سمه موږ دَ ټوؤر انتظام کولی شو"

او بیا یې ځکه دَ ذکر شوؤ ځایونو پرته ، تر یَو درځن زیات نورو ځایونو دپاره دَ ټوؤر کولو وختونه او دَ خرڅې خبرې په ډالرانو کې داسې په خوند خوند کولې ، چې خپل دې ملګري جمعه خان راته وئیل ، چې ...

" غوږ ورته وَنیسه خیالوَرې ته ... څنګه په خوند خوند دَ پیسو خبرې کوي ؟ "

ما هم آسره تاوان وګڼله او ورته مې په ځواب کې وئیل، چې...

" دلته اتا تُرک ترکیان په دې وجه نه مني، چې تُرکۍ ته یې نوی ژوند ورکړو ، بلکې هغه کاغذونه دَ دې خلګو کمزوري ګرځېدلې دي، چې دَ اتا تُرک تصویر ورباندې جوړ دی "

زما په دې خبره چې ملګري جمعه خان غاښونه څنګه سپین کړو ، نو هغې ګائیډ هم زموږ په خوا په ډېره مینه وکتو ، او وَموسېدله .. اوس به لا موږ بل څه سنجَولو ، چې دا څه رامخته شوه، او وائي...

" تاسو لکه چې له موږ سره په بل ټوؤر باندې هم دَ تلو اراده لرئ"

غرض... غرض او تش غرض.. یَو وار لا په زړه کې راغلو ، چې په سخته او غوټ ورته یَه کړم... لاکن بیا ګوره چې څله مې په کراره ورته وئیل، چې...

" موږ به صلاح وکړو "

او بیا مې په معنې خېزه موسکا کې دَ جمعه په خوا مخ ور واړَولو ...

" زه خو ورسره ځم، وایه ! ستا څه خوښه ده ؟"

Downloaded from: The Digital Library

دائی چې لا يې هغه رنګه غاښونه سبين نيولې ؤ، راته واي ...
" حريان يم، چې ستا اوس کومه يوه خوښه ده او کومه نه ... چې يَو ځای هسې نامې مخ يا څېره وَوينې .. زړه ورته په لاس کې ږدې "
او ما هم ورسره ګپه خوږه ځکه کړه ، چې خبر وم ، چې يار مو ټوکې کوي -
او بيا چې په خپل حېثيت ځانګړي او تاريخي ګرېنډ بازار ته وردننه کېدو، نو ګائيډ وئيل ...
" په دې بند غوندې تاريخي بازار کې ۴۵۰۰ واړه او غټ دوکانونه دي "
دَ دې بازار دَ دوکانونو دَ ښائيست او جوړښت څخه پرته، په دې مارکېټ کې دَ دوکانونو تر منځه دومره پراخه لاره تېره شوې وه، چې اوس که داسې مارکېټ زمونږ په هېواد کې جوړ وای، نو تاريخي حېثيت به يې داسې نه وای پاته –ولې چې که رکشې او دَ خرو رېړهيانې په کې نه چلېدې ، نو سائکلونه او دَ لاس رېړهيانې خو به حتماً په کې يوې بلې خواته لېدل کېدې - دلته زياتر غېرملکيانؤ ، چې سوداګانې يې په کې کولې - دَ سرو زرو دَ کاروبار ډېر زيات دوکانونه په کې موجود ؤ- دَ دې مارکېټ په سېل کولو کې دا خبرې مې زړه ته بيا بيا راتلې، چې ګنې ...
" ټُرکيانو، چې زرهاؤ کلونو دَ مخه کوم کاروبار کړی ؤو هغه دا دی ښکاره دی .. خو يَو مونږ يُو، چې من حېث القوم دَ تېر شوؤ تاريخي مشرانو په قبرونو دَ کاڼو دَ ځلو پرته که نور څه لرو، نو هغه دي .... خبرې او تشې خبرې ، چې په کتابونو کې يې دَ تاريخي پېښو په توګه خوندي لرو او بس ... "
په ګرېنډ بازار کې دَ ګرځېدو راګرځېدو او يَو نيم شئی اخيستلو ورسته په ګاډی کې ماځيګر خواته خپلو خپلو هوټلانو ته ټوؤرستهان وَرسَول شولو - او يَو ځل بيا زه وم او ملګری جمعه خان او دَ لالېلي دَ بازارونو خوش رنګيانې، چې دَ شپې تر لسو بجو پورې په کې دَ نويد او پروين سره ګرځېدو –
*****

Downloaded from: The Digital Library
(c) retained by the authors

دَ شپږم نومبر درسته ورځ یا خو موږ دَ هوټل په خوني کې تېره کړه او یا بیا یو دوکان او بل دوکان دَ شیانو په اخیستو را اخیستو کې ستړي ؤ - نن موږ دوارو دا خبره وَ سنجَوله چې ترکیان دَ پاکستان دَ خلګو سره مینه لري او قدر یې کوي – ګوره چې په څه وجه ؟ بس چې به چا هم پوښتنه دَ سودا په وخت کوله، نو زموږ دَ ځواب ورسته به یې فقط دومره وئیلو ، چې...
" تُرک پاکستاني آګردش " ګوا تُرک او پاکستانیان وروڼه وروڼه یا دوستان دوستان-
او بله خبره مې دا هم نوټ کړه ، چې دلته په سودا کې بارګېننګ ډېر زیات کېږي –که څه هم دَ تُرک دَ مشرانو دا خبره ډېره مشهوره ده ، چې ....
" Don’t Buy house , Buy a neighbour "
لاکن له بده مرغه دا خبره ما دَ دوئی په روئیو کې وَنه سنجَوله ... خو په خوُی او بُود بد او رَډ خلګ نه ؤ .. بس په پیسو څه زیات مئین راته وَ برېښېدو –
سبا ته زما او دَ جمعه خان خپلو کورونو ته دَ تلو نیت ؤ - نو ځکه مې غوښتلو ، چې نن شپه تر ډېره په استنبول کې پیاده وګرځو او دغه رنګه مې وَ هم کړو - نوید او پروین چې دلته یې څو ورځې نورې هم تېرولو اراده درلودله .. هم له موږ سره پوره پوره ملګرتیا وکړه - او بیا چرته چرته نه وګرځېدو - که څه هم کله کله نري څاڅکې دَ باران او یا نرۍ نرۍ واوره ورېدله – خو موږ دَ لیونیانو غوندې یوې بلې خواته آواره ګردي کوله او دَ استنبول دَ ساړه موسم خوندونه مو دَ رڼاګانو سره ګنډلي دَ زړونو او رُوحونو دَ سکون سوب ګرځولو – لاکن تر کومه پورې؟ .. کله چې دَ استنبول دَ شپې رڼاګانې دَ یخو هواګانو سره تورو خاموشو تیارو ته ستنېده شروع شوې ، نو موږ هم کرار کرار ستړیا ته غړي هم اچولو ... نو ځکه خو ، په ببلا ببلو تنګو او پراخو لارو باندې پیاده دَ لالېلي په لور قدمونه تېز کړي ؤ او غوښتلو مو ، چې ژر تر ژره خپل هوټل ته وَرسېږو ، ولې چې اوس خو په روډونو هم خال خال کسان ښکاره کېدو - هوټل ته لا نه ؤ رسېدلي ، چې په لالېلي کې دَ یَو خلاس دوکان مخې ته یوې ولاړې انجلۍ ، چې

Downloaded from: The Digital Library

مخته یې څه سامان هم پروت ؤ، په ما او جمعه خان باندې ژغ وکړو – مورې ورته وَدرېدو او پوښتنه مې ورڅخه وکړه ...

˝ خیر خو دی... ولې دې راپسې ژغ وکړو ؟ ˝

دا خبره څه وه ، چې هغه انجلۍ په خپله ژبه کې ګډه شوه – نه زما سر دَ هغې په خبرو خلاسېدو او نه زما دَ ملګري - بس هېش هېش ورته ولاړ ؤ ، چې دا اوس څه وائي او یا څه غواړي ؟ څه وخت ورسته شاته پاته شوي پروین او نوید هم راوَرسېدو ، او تپوس یې راڅخه وکړو ...

˝ څه کیسه ده ؟ ˝

ما ورته وئیل...

˝ په دې خبره خو مورې هم حریان یُو ، چې دا انجلۍ څه راته وئیل غواړي ... ته پوښتنه ورڅخه وکړه ˝

مګر ناشُوده خبره خو دا وَشوه ، چې اوس دَ هغې انجلۍ بله خوندَکۍ چې له دوکان څخه ورته راوَ تلې وه هم ورسره ولاړه وه ... دَ نوید په خبرو هم نه پوهېدله ... چې څنګه هغه انجلۍ له خپلې خوندَکۍ سره زمورې په باب په خپله ژبه کې ګډه شوه ، نو نوید په موسکا کې راته وئیلو ...

˝ مورې ځو هوټل ته... تاسو ورسره جوړ شئ ˝

او خپله ناوکۍ پروین یې تر لاس وَ نیوله او مخته تېرېدلو په وخت مورې ته وائي ...

˝ دا بلغارین پېغلې دي ˝

˝ نو زمورې یې څه... درځه جمعه چې ځو ˝

دومره وئیلو سم دستي چې ما ګام دَ نوید په لور اوچت کړو ، نو ملګري تر لاس وَ نیولم او راته وائي...

˝ څه کوې چې ځغلې... ځوري خو دي نه... ورسره په ګپه کولو به ټکه نه درباندې لوېږي ˝

Downloaded from: The Digital Library

هو ، ده صحیح وئیل ... وَ یې نه خوړم .. خو دَ سترګو په خمار یې داسې په مزه مزه لاهو کړم ، چې که هر څو مې ورته سر په انکار کې یوې بلې خواته ښوروَلو ، لاکن زړه مې ماته ورته منلې وه - هم ځکه خو زما دَ ژبې انکار ... انکار تر ډېره نه شو پاته - او نه مې ملګری جمعه خان ورځه خلاس کړو - ولې چې په هغو دواړو پېغلو کې یوې زما او بلې زما دَ ملګري شاوخوا داسې په هنر تلکې ودروَلې، چې دَ تېښتې لاره راځخه ورکه شوه او تر ډېره هانده مو دَ موسم په رحم وکرم ځانوه پرېښوَلو –

*****

داسې پېښه په ژوند کې په لومړي ځل راسره شوې وه ، چې زه منزل ته دَ رسېدو دَ مخه .. ګوا له نیمې لارې څخه بیرته دَ پاته شوؤ پلونو په نخښو راغبرګ شوی وم - دې وخت زه او جمعه خان کاکړ دَ تي – بي – تي کمپنۍ په اوتو بوس کې ناست دَ تهران په لور روان دَ اتهه څلویښت ګنټهو په اوږده سفر روان ؤ - اوتوبوس بیا له ایراني ځوانانو او ښځو څخه ډک مخته روان ؤ - ګوره چې څله په اوتوبوس کې له دې خوا نه چا خبرې کولې او نه چا هغسې دَ خوشحالۍ سندرې وئیلې او نه هغسې دَ مستۍ اظهار چا کولو - هم ځکه دَ دیغیت له لاسه دَ ګهړۍ ستنې مخته نه تلې - زیاتره وخت په پټو سترګو او خوب کولو په ناکامه هڅو راباندې تېر شو- دې بله ورځ دَ ښې ډېرې بدني او ذهني ستړیا ورسته دَ ایران څنډې ته وَرسېدو ... اوس یَوځل بیا په اوتوبوس کې ناستې ایرانۍ ښځې ، چې له استنبول څخه دَ ترکي تر ورستي بارډره پورې په جینز کې برېښېدې بیرته بدلې او په غټو تورو څادرونو کې سر تر پایه پټې ښکاره کېدې –

له کوره چې راتلو ، نو دَ هر هېواد په څنډه باندې به مې دَ ګهړۍ ستنې یوه نیمه ګهنټهه شاته کولې ... خو اوس چې مې بیرته په هر بارډر باندې مخ مخته دَ ګهړۍ ستنې څنګه پېچلې لګیا ؤ .. نو ګوره چې زړه مې څله ډُوبېدو ؟ په خپله نه هېرېدونکې ماتې باندې او که دَ تُرکي څخه دَ رابېلېدو له سوبه ؟ داسې نه

Downloaded from: The Digital Library

چې زه یوازې له داسې کېفیتونو سره مخامخ وم ، بلکې دَ جمعه خان کاکړ بڼه مړَغونې وه ... خبرې یې راسره کولې، خو تندی به یې ګونځې ګونځې ؤ او ځُله یې خندا یا موسېدو ته نه جوړېدله - بس یَو علي نامې ایراني ځوان ؤ، چې دَ استنبول څخه یې زموږ مازغه خوړَلو چې خوړلو او ظالم سترَی کېدو نه - او خبرې یې هم داسې بې لګامه کولې، چې دَ خپل آخوندي نظام په زد کرکه ځرګندولو سره سره یې سیکس هم سر ته ختلی ؤ ... موږ به په ښه خوند ویده ؤ ، نو دې لېوني او مست علي به را وَژغولو او بیا بیا به یې وئیل ...

" انډیا ... مادام مادام .... بیوټي فل ... لټل مني ... نائټ نائټ .... اوووف ډیلیشئیس"

دغه یَو ځو دَ انګرېزۍ تورې یې زده کړي ؤ، چې په موږ یې راچسپَولو او غوږونه یې راته خوړلو - یو ځو ځله چې به یې داسې ګردان راته تېر کړو .. نو ما او زما ملګرې به هم له ډېره خشمه ورته دَ هغه په انداز کې داسې خبره بیا کړه ....

"آون ... ایران ... یُو ... آخوند ... هېډ کټ کټ ... اف نو سټاپ "

دائی به له خندا شین شو ، خو دا خبره به څهً بده هم ورباندې وَلګېده ... نو ځکه به یې له جمعه خان سره یاري جوړه کړه او دَ ده هغه یوه ماته ګوډه انګرېزي فقره به بیا هغسې تکرارېدله – په ما دَ هغه تېز ژغ ځکه بد لګېدو ، چې زه دَ ده او دَ جمعه په مابېن کې ناست وم - غال مې ورسرنه شو کولی... بس کله کله به مې په لغازې موسکا ښه په خپل خشم پوهی کړو - او هغه ساده او بې وقوف به له خندا بیا شین شو او کله کله خو به یې دَ "هېډ کټ کټ اینډ فنش " رنګه تورې هم له خُلې وتلو -

*****

په تهران کې مو دَ نهم نومبر کال ۱۹۹۳ع شپه خو تېره کړه – مګر دَ بېخي زیاتې ستړیا له سوبه له هوټل څخه فقط دوه ځله او هغه هم دَ ډوډۍ خوړَلو او چائیو څښلو په نیت دَ ملګرې سره وَوتم او بیا دریم ځل په دې ، چې اوتوبوس دَ اډې په خوا مې مخه کړې وه – له تهران څخه تر زاهدان پورې دَ ۲۴ ګنټهو سفر دَ ۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلونو څخه کم ځکه نه ؤ، چې خوب نه راتلو او تش دَ میلانو ډبرې مې نه یوازې کتلې ، بلکې شمېرلې مې هم - بیا چې څنګه دَ قفس دروازه خلاصه شوه او ما چې څنګه دَ خپل هېواد په خاوره قدمونه ږدلو ، نوزړه مې غوښتو ، چې په چیغو چیغو وَژاړم ، مګر ژړلی مې نه شولو ، ګوره، چې څله ؟ او په تېره بیا زما شاعر زړه .. نو ځکه دَ دې پېښې اظهار په نظم کې کول راته ضروري شو ... هو ، داسې نه ... چې ...

داسې نه .... چې

له ما مه کوه پوښتنه
ته دَ ځان په پاب هیڅکله
داسې نه چې تر خلې راشي
دَ ځواب دپاره خپله
زما زړګی درته پخپله

(شوق / تفتان / کال ۱۹۹۳ع)

Downloaded from: The Digital Library

دَ جنت څخه لرې جنت

تاثراتي لنډيز---

"دا خو به وَ منم ، چې سري لنکا دَ سيمې دَ ښائيست په توګه په نړۍ کې سارى نه لري - هم ځکه خو خدائى پاک حضرت آدم عليه السلام له جنت څخه په دې جنت وزمه مځکې باندې راکوُز کړو - دَ دې ثبوت ، دَ ده جوړ پنځه فټه ، څلور انچه اوږد او دوه نيم فټه پلن پَل دى ، چې تر اوسه دلته دآدم پيک نامې غره په څُوکه باندې وجود لري - مګر دَ سري لنکنو وَ بُت پرستۍ او تر ټاک اويښتې غرضې ژوند ته چې پام وَکړم، نو دا سوال په مزغو کې را اوچت شي ، چې دَ نړۍ دَ نورو هېوادونو خلګ دَ دوئى په رنګ او خوُى ځله نه دي ؟ که څه هم په دې خاورې باندې زموږ ورَ نيکه ګونو او لومړنئيو انسانانو ژوند کړى دى "

(شوق)

دَ پرونى څبرې په لټون

هغه هنداره

زما دَ سوچ هنداره

هغه هنداره

زما دَ خوب هنداره

چې يو څبره يې په ما تل ليدله

دا سې څبره

دا سې ژوند وزمه څبره

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

چې هم مې خپله وه ،
هم خپله نه وه
ځکه خو ما به په هنداره باندې
دَ تجسس او دَ حسرت منګولې
په مینه مینه لګولې مُدام
په دغه نیت
چې زه یې وَ پېژنم
لا یې دَ خان په باب څه وَ ژغوم
خو ، دَ نصیب لکه چې نه وه خوښه
چې یوه ورځ
هغه وړه هنداره
زما له لاسو ناڅاپه وَلوېدله
او دَ طلب هغه ماشومه څېره
په سل ټوکرو ځله وَوېښل شوه ،
بس له هغې ورځې تر ننه پورې
زه په لټون دَ هغې ښکلې څېرې
هرې جنې ته زړه په لاس کې ږدمه
او لا ، دَ سترګو په کچکول کې ځینې
په ماته څُله خېرات دَ مینې غواړم
ځکه چې څوک په رنګ مُونږې ورته
دَ چا په سترګو کې هغه سترګې دي
څوک په تندي
او څوک په زَنه هغه
څوک په شُونډانو
څوک په پوزه هغه

Downloaded from: The Digital Library

(شوق)

دَ بابا آدم علیه السلام دَ پَل دَ نخښې ښکلولو دَ پاره زه، سره دَ درو ملګرو په ۲۳مه جنوری ۱۹۹۴ع پاؤ کم دولس بجې دَ کراچۍ په هوائي ډګر ، په ائیر لنکا (الوتکه) کې کښېنستم او الوتکه په لس منټه بالادولس بجې والوته - ګوره چې زما دَ ملګرو ، ګوا نصیب ترین ، رضا ترین او جمعه خان کاکړ په مزغو کې څه ؤ ، لاکن زما ټول سوچونه په سري لنکا کې بند ؤ ... ما فکر کولو ، چې ګوره دا هېواد به څومره شائیسته وي ؟ چې خدائی پاک بابا آدم علیه السلام دَ جنت څخه وربانديِ کښته کړی ؤ - او دَ لومړي قدم پَل یې په دې خوش بخته مځکه باندې (دَخلګو له قوله) تر اوسه لا وجود لري - او بیا دَ دې هېواد دَ علاقائي ښائیست سره سره به یې خلک څومره ښکلې وي ؟ خو ، بیا چې به مې دَ ائیرلنکا په دې الوتکه کې دې تکو تورو او بې خونده ائیرهوسټسانو ته پام شو ، نو به زړه ماتې غوندې شومه - ولې ، دَ دې هوائي کوربنو پېغلو په څېرو کې راته هیڅ قسم کشش نه ښکاره کېدو ... وایم، چې دَ تناره دَ لړونې غوندې لغوَړنې څېرې یې که څه هم انساني څېرې وې ، خو انساني سترګې نه پرې خوږېدې .. چرته بیا شاعرانه نظر ؟ خو دَ دې هرځه پرته به مې هم وَ خپل زړه ته په دې خبره تسلي ورکوله، چې کېدلی شي ، هلته مېښته خلک دغه رنګه بې ډؤله نه وي – بس په داسې رنګه سوچونو کې جهاز دَ درو ګنټهو مزل کولو ورسته ، ګوا دَ سري لنکا دَ وخت په سمه څلورنیمې بجې کولمبو ته وَ رسېدو –

دَ کولمبو دَ ائیرپورټ په ودانۍ کې چې څنګه وردننه شولو ، نو څه ګورو ، چې دَ کسټم سړي په پاکستاني مسافرانو باندی داسې شاوخوا راوګرځېدو ، لکه جوړه چې مسافران نه ، بلکې خطرناکو سمګلرانو یې وطن ته پېښنه راکړې وي - دَ یوه یوه مسافر سامان یې داسې پلټلو ، چې که یَو شئی نه هم ؤ په کې .. نو یې

Downloaded from: The Digital Library

هم دَ ډالرانو ترلاسه کولو پورې به يې مخته نه ابله کولو – دغه رنګه يې موږ يعنې څلور ملګرو ... سره دَ نورو پاکستانيانو کم او زيات پنځه ګنټهې دلته وَځنډَولو او دَ سهار نهو بجو خواته يې له خپل غير قانوني او غېر انساني حصاره چې خوشي کړلو ... نو دَ هر يوه مسافر په تندي دا يَو سوال له ورايه ځلېدو ، چې دې لغوَړنو دا موږ په کومه ګناه کې په ائيرپورټ کې ټوله شپه راګېر کړي ؤ - او هغه هم داسې، چې نه يې په ائيرپورټ کې دَ اوبو څيښلو دپاره څه بندوبست ؤ او نه دَ چائيو - ظلم خو لا دا ، چې که به هر څو موږ ورته دَ يوه ګلاس اوبو دپاره خواست کولو ، نو يوې خواته به يې داسې ديکه کړو ، لکه ښکنځا چې مې ورته کړې وي - خېر ، دَ دې خيرن ائيرپورټ دباندې مې په وَچ حلق دَ يَو ټېکسي ډرائيور سره خبره وکړه ، چې ...

"وروره جانه ! موږ نابلده يُو ، دَ يَو ګزارې هوټل ته مې بوځه" دَ"وئيل ...

" په کولمبو ښار ، چې له دې ځايه ورته دَ يوې ګنټهې لاره ده ، کې هوټلان ډېر ګران دي – که زما منئ ، نو دلته نيږدې دَ نيګامبو ساحل په يَو ريسټ هاؤس کې استوګنه وکړئ - زياتره ټوؤرسټان دَ نيګامبو دَ سمندري غاړې سره جوړ ريسټ هاؤسونو کې اوسېده خوښَوي – ولې چې دَ خواپاکې علاقې او ځايونو پرته ، له سهاره تر ماښامه پورې بسونه له هغه ځايه کولمبو ته ځي داځي"

موږ څلور واړه ملګرو دَ صلاح کولو ورسته خبره له هغه ډرائيور سره جوړه کړه او په نيمه ګنټهه کې يې الپائن نامي وړوکې ريسټ هاؤس ته وَرسَولو - د شنه سمندر له غاړې سره جوخت دغه ريسټ هاؤس ، دَ يَو بنګالي ځوان مسټر مامون ، چې له بجيانو سره خپله هم په کې اوسېدو ملکيت ؤ – سترې دومره زيات ؤ ، چې دَ چائې غورَپلو سم دستي په پلنګونو وَغزېدو -

*****

دلته ګرمي دومره زياته وه ، چې ماځيګر خواته دَ لمبېدو ورسته ، چې څنګه له ريسټ هاؤس څخه دباندې راوَوتو ، نو سم دستي مې بيا بدن خولې خولې شو –

Downloaded from: The Digital Library

دا لا هيڅ خبره نه وه، خو طبعيت مې هغه وخت لا نور خپه شو، چې خپل شاوخوا مې دَ سري لنکا ځاي خلګو ته پام شو - که ښځه وه، او که نر، ځوانۀ او که زاړه او يا ماشومان، چې په رنګ خو تورۀ ... چېۀ، خو دَ جامو په اړه هم ډېر شاته پاتې او سترګو ته سخن سخن ښکاره کېدو - بله خبره دا، چې زياتره خلګ دلته په لوُڅو پښو ګرځېدو - يَو ځاى دَ رضا ترين وار نه وَشو او په لغازې خندا کې يې وئيل...

" تر دې خلګو، خو هاغه زموږ دَ سيمې لچيان لا ښائيسته او خواپاکې دي" نصيب ترين هم خبره ورسره خوږه کړه، وئيل يې ...

"هو .. په لوُڅو پښو خو نه ګرځي"

او دا خبره ما او جمعه خان رَد کولى ځکه نه شوه، چې دَ دې خلګو کړه وړه جامې او دَ ژوند کولو طريقه يا لارليکه يې بېخى زموږ دَ پښتونخوا دَ خواستګرو تورو لچيانو ته شوې وه، دا څه بده خبره نه وه، خو چې موږ او نورو غېر ملکيانو ته به يې په حېرانتيا کتلو، نو په زړه کې به شکمن غوندې شوم - ما وئيل .. چې چرته دَ سري لنکنو دا دعوه، چې ګنې ..."په دې هېواد کې دَ تعليم شرح ٨٩ فيصده ده" ... مازې دَ خبرو تر حده خو نه ده؟ ولې چې تعليم سړي ته دَ ژوند طور طريقې ښئيلو سره سره دَ اناپرستۍ، خودارۍ او شخصي تشخص غوره کولو درس هم ورکوي - دا خبره مې مزغو ته نه يوازې دَ دې ښځو او نريناۀ ناديده سترګو له سوبه ... بلکې په دې هم راغله، چې که څه هم واړه لاکن پاخه خپل يا دَ کرايې کورنه يې درلودلو، خو کوُړۍ کوُړۍ امبارونه يې دَ کورونو مخته پراتهۀ - او افسوس په دې خبره هم راتلو، چې خدائى دا سې زرغون او ښائيسته وطن ورکړىۀ، چې سترګې يې په کتو نه مړېدې – هرلور ته دَ شنو شنو، وړو، غټو بُوټو، چمنيانو او نورو ونو پرته دَ ناريل او رقم رقم ځنګلي ونې دَ کتو وَړ وې - دَ سمندر په غاړه باندې يې بيا بل رنګه خوندونهۀ - سره سپين ټوۀرستان چې په کې نران او ښځې او ماشومان همۀ تر لرې لرې پورې لمبېدو

Downloaded from: The Digital Library

یا ګرځېدو - دَ څه ګرځېدلو ورسته زموږ هم صبر نه وَشو او دَ سمندر ترۀ اوبو ته ورګډ شولو –

*****

نیګامبو یَو وړوکی ځای ۀ، ځای په ځای په کې ریسټ هاؤسونه جوړ ۀ ، چې په کې دَ بېلا بېلو هېوادونو څخه راغلي ټوؤرسټان اوسېدو - دلته دَ سبزي مارکېټ پرته دوه درې کتاره دوکانونه هم ۀ – چې په کې دَ ضرورت هر شئی ، چپ دَ اوړو له پستې ډودۍ پېدا کېدلو - ولې چې دې خلګو له ډېل روټیانو او ساده پخو وریږو سره بوږ خوړلو عادت ۀ - په زیاترو چوکونو باندې دلته دَ حضرت مریم بي بي او حضرت عیسی علیه السلام دَ مجسمو پرته ، دَ هندوانو بېل بېل بهګوانان ، چې رضا ترین ورته پالوانان وئیلو دَ عبادت دپاره ږدل شوي ۀ - دَ اسلام په نظریه تړلې خلګ که څه دلته لږ ډېر شته خو دَ مسلمانانو دَ یوه ماجت پرته مې نور تر سترګو نه شو - مسلمانان ، چې سپینې خولۍ به یې په سر باندې ایښې وې هم خال خال په دې بیچ ستې نیګامبو کې ښکاره کېدو ... لاکن په رنګ او لباس یا په لنګونو دَ هغو نورو تورکیانو ورڼه ښکاره کېدو - دلته چې کومې دوې ژبې وئیل کېږي ، هغه "تامل" او "سنهاله" دي ، چې په کې دَ "ډ" ، "ړ" او "ګ" تورې ډېر زیات استعمالېدو - که څه هم په سري لنکا کې دَ "ګوتم بدها" یا "ماتما بت" منونکو "بُدهمتو" شرح ۲۹ فیصده ده، خو ګوره چې دلته په نیګامبو کې ۀ نه او که دَ بدها بُتان یې په چوکونو کې لګول دَ خپل مذهبی پېشوا توعین ګڼلو ؟ وائي .. چې دَ بُدهمتو په چپه په سري لنکا کې ۱۵ فیصده هندومت ، ۸ فیصده مسلمانان او ۸ فیصده عیسایان مېښته دي -

*****

دَ ماځیګر دَ سېل پرته دَ نیګامبو لومړۍ شپه په دې اړه ډېره په خوند راباندې تېره شو ، چې دَ ریسټ هاؤس څخه په څه واټن باندې په یَو پراخ مېدان کې " اوپن ائیر تهېټر " شو وه - ځکه موږ هم ورته پېښه وکړه - مېدان له خلګو ډک ۀ - دَ څه هلې ځلې ورسته موږ څلور واړو هم ځایونه پېدا کړو او کښېنستو - دَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښښتنې دوکانچې غوندې جوړ ستېج باندې دَ خاکو ، سندرو پرته دَ پېغلو
ډانسونه هم په هره اړه دَ کتو او دَ زړونو دَ خوشحاله ولو وَړ ؤ - دَ دې دمامې
څخه موږ دَ سري لنکنو په حقله دا تاثر واخیستو ، چې دا خلګ چې څومره په
ښکاره مړَغونې بربښې ، دغه هومره دننه دننه مستې هم لري –او بیا دَ خوند
خبره دا هم وه ، چې دا شو دَ نرانو پرته ښځو هم ورسره په ګډه کتله - او کله کله به
یې دَ یَو مستې سندرې سره ژغونه هم راپورته کړو –دولس بجو خواته چې دا
مېله سرته وَرسېدله ، نو دَ زیات رش له سوبه مې دومره دیکې وَخوړلې ، چې دَ
کوټلو بدنونو سره دَ ریسټ هاؤس په وړو خوُنو کې دَ غوماشو او زړو پنکهو دَ
کړَپې په پرته هم تر سهاره پورې ښه کرار ویده ؤ –
*****
سهار دَ چائیو په غټ مېز زموږ لیدل کتل دَ جان هوګر نامې انګرېز ، چې له لندن
څخه راغلی ؤ او په دې ریسټ هاؤس کې اوسېدو سره وَشو - په یوازې ځان
دومره دیغ شوی ؤ ، چې مازې یې دَ هېلو هائی بهانه غوښتله او بیا که ده دَ خپلو
ملګرو پېغلو ، دَ ده له قوله نن مانښام دَ " آدمز پیک " څخه بیرته راستنېدې ذکر
نه وائی کړی .... نو رضا ترین به ضرور ورته جوړه لاسونه نیولي وای - ولې چې
دا سړی دومره ژغېدو او داسې کږې وږې او ورانې خبرې یې کولې ... لکه جوړه
چې دائی په دریمې نړۍ کې نه بلکې تر اولې نړۍ هم څه مخته جوړې نړۍ دَ خپل
مخته آزادو ځوانانو په محفل کې ناست وي - بله دا ، چې ده بل چا ته دَ خبرې
وار نه ورکولو ... یوازې جان هوګر نه ، بلکې دَ ریسټ هاؤس په پټه او غلا
راغلې بنګالیان ، چې دَ ریسټ هاؤس وَ شاته جوړو شوؤ وړو خونو کې استوګن
ؤ ، هم داسې راباندې بُوږنېدلو ، لکه موږ چې انسانان نه ... عجوبې ؤ –اوس
ګوره ، چې څله دې خلګو نه یوازې په درنو سترګو راته کتلو ، بلکې نزدېکت ته
یې هم زړونه تخنېدلو - که څه هم موږ دَ هغوئ په رنګه دَ ختو څخه جوړ انسانان
ؤ -

Downloaded from: The Digital Library

دغه ورځ لس بجې خواته په بس کې کښېنستو او دَ کولمبو په لور مو مخه وکړه - دَ بس دا سفر زما دَ ملګرو ، په خاص توګه رضا ترین او جمعه خان د پاره دَ سکون ورځکه ؤ ، چې تر نرانو په کې ښځې زیاتې وې او هغه هم دومره زیاتې چې په یَو بل کې سره چیخلې چیخلې ناستې یا ولاړې وې ... که څه هم هاغه دَ جمعه خان خبره " ټولې تکې توري دي " ، خو دَ ملګري رضا په قول " دي خو ښځې " ... نو ځکه مو دا سفر له نیګامبو څخه تر کولمبو پورې په خندا او خوشحالۍ تېر شو او نصیب ترین چې دَ جمعه او رضا په خبرو او ټوکو یې خوند اخیستو بیا بیا وئیلو ، چې ...

" دَ پرون درسته ستړیا او دَ ائیرپورټ دَ لغوَړنو هغه تنګول یوې خواته ... دا دَ نن دَ زړه له اخلاصه خندا بلې خواته ..."

دَ خندا اصل سوب دا ؤ ، چې یَو خو سره ګرمي وه او بل په دې بس کې راسره ځنګ په ځنګ په یوه یوه سیټ کې دوې دوې یا درې تورې لچۍ وزمه پېغلې ناستې وې ، چې دَ بدنونو تودښت یې لا نوره سا راتنګه کړې وه او خولې یې راباندې ماتې کړې وې - له دې علاوه موږ په درست بس کې دَ هغوئ په نسبت سپین پوسته ؤ ، او څه څه دَ هغوئ په معیار پوره غوندې هم - نو ځکه به یې موږ ته بیا بیا او په نېغه کتلو - زما ملګرو خو به له یوې نیمې په سترګو کې سترګې دا سې هم ورکرارې کړې ، چې شا وخواته ولاړو به پرې خندلو او ګوره چې هغو پېغلو ته به یې مبارکي ورکوله او پسخوندونه به یې ورباندې وهلو ؟ حال زما هم بد ؤ ... خولې راباندې ښې ډېرې را ایله وې ، خو ګوره، چې دې زړه مې څله نه غوښتلو ، چې له چا سره خبرې وکړم ؟ خېر، دَ یوې ګنټهې دَ مزل کولو ورسته دَ کولمبو ، چې دَ پاکستان دَ یَو ښار په رنګه ؤ په سخنې خیرنې بس اډې کې کښنته شولو-

" دا خو پاکستان دی"

"هو ، هیڅ فرق یې نه شته "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دَ نصیب ترین له دغه خبرې سره موږ درې واړه ملګرې ځکه متفق شولو ، چې دَ دې ځای په دوکانونو ، په فُټ پاتهونو او ماتو ماتو روډونو کې هیڅ تو پیر راته نه شو ښکاره ... بس که بیا هم زموږ او دَ دې خلګو تر منځه څه توپیر ؤ ، نو هغه دَ رنګت پرته دا... چې دَ جامو په اړه دَ دې ځای ښځې او نران تر ډېره هانده انګرېز وزمه هم ؤ - تر یَو څه وخته پورې په کولمبو کې یَو روډ بل روډ پیاده وګرځېدو ، خو داسې بله عجوبه چې موږ ورته حریان شوي وای مو تر سترګو نه شوه چې دَ ذکر وَړ مې بللی وای - چپ له دې خبرې ، چې موږ یې په سوچ وهلو پارَولي ؤ ... ګوا ، دَ اډې شاوخو او بیا تر لرې لرې پورې دَ روډونو یوې بلې خواته په تړو باندې دَ لاټرۍ ټکټونو دَ خرڅلاؤ کاروبار دومره ګرم ؤ ، چې په کتو ورڅخه دَ دې ځای دَ خلګو دَ معاشي بد حالۍ او لالچ اندازه ښه لګېدلی شوه - ولې چې زما په خیال ...

" څوک چې په لاټریانو یا جوارۍ باندې خپل قسمت ګورې ، نو پوهی شه ، چې یا خو یې کار دَ لاسه نه کېږي او یا بیا صلاحتونه نه لري او له ځانه یې هیله ختلې ده "

دَ کولمبو په ګال نامي روډ باندې چې له ټېکسی څخه کښته شولو ، نو نصیب ترین چې ښه ډېر په روسي ریاستونو کې ګرځېدلی ؤ ... یَو دم داسې وَوئیلو ...

" دا روډ او دَ روډ دواړو خواؤ ته جوړ دوکانونه او نورې ودانیانې ارومرو په روسي ډول جوړې دي "

هو ، دَ ده خبره صحیح وه ، یَو روډ بېخي پراخ او ښائیسته ؤ او بل دَ پنډو دېوالونو او غټو غټو دروازو دا دنګ دنګ او په جدید طرز جوړ دوکانونه او کمرشل پلازې او دفترونه سترګو ته ډېر ښائیسته ښکاره کېدو .... رضا ترین ، چې تر ډېره یې په حېرت ورته کتلو ، یَو ځای وَوئیل ، چې ...

" کشکې دا خلګ یې هم هغه رنګه ښائیسته وای

دَ جمعه خان کاکړ هم وار نه وَشو ، او خپله خبره یې داسې منځ ته راوَغورځوله ...

Downloaded from: The Digital Library

" بس دغه خو بدبختي ده .... چې چرته علاقه ښائیسته ده ، هلته خلګ بد رنګه .. اوس ګوره ، چې په دې کې دَ خدائی پاک څه مصلحت دی ؟ "
او زه چپ په دې وم، چې ورېږی وم او شاوخوا مې ریسټورینټ لټولو - یَو وخت چې موږ په دې روډ کې ، چې ورسره ورته تک شین سمندر او صفا سمندري غاړه وه ... په خوا روان ؤ –نو دَ مسلمانانو یَو ریسټورینټ مې تر سترګو شو - دَ "حلال "لیکلی توری مې په بورډ باندې لیدلو په وخت ایله له خلې دَ خوشحالۍ چیغه نه وَوته –او بیا په یو بل پسې څلور واړه ملګرې وردننه شولو - په دې ریسټورینټ کې دَ سري لنکا دَ ځای خواړو څخه مو لا سم لاسونه نه ؤ راټول کړي، چې موږ ټوله په خولو کې لانده خیښته شولو –دَ هر یوه ملګري له خُلې څخه شپېلکیان په دې وتو ، چې ترخو مرچو یې خپل اثر ښکاره کړی ؤ - دومره ترخه خواړه؟ ... وایم چې کله ما په ژوند کې نه ؤ خوړلې –لکه دلته چې دَ خېټې لوږې په ما او زما په ملګرو باندې وَخوړلو - زړه مې غوښتو ، چې منډه کړم او وَدې نیږدې سمندر ته ورټوپ کړم - لاکن داسې مې کولی ځکه نه شو ، چې پښتو نیولی وم– خیر، چې کله له دې ریسټورینټ څخه ولاړېدو ، نو رضا ترین چې له خلې فوُفوُفوُ غوندې توري وتلو .... په لغازي خندا کې واي...
"اوس پوهی شوم، چې دَ دې ځای خلګ دومره تک تور څله دي ؟"
او بیا په تېزو قدمونو څلور واړه ملګرې دَ سمندر دَ غاړې په لور روان شولو – دَ کولمبو دَ سمندر دا غاړه، چې څومره ښائیسته وه، دغه هومره خلګورباندې کم کم ښکاره کېدو ... او چې خال خال لیدل کېدو ، نو په هغو کې هم زیات دَ بېلابېلو هېوادونو ټوؤرسټان ؤ - دلته دَ سمندر له غاړې سره ورته جوړه ګیږدۍ ودانۍ دَ نورو ماډرن طرز جوړو ودانیانو په منځ کې ډېره ښائیسته او په زړه پورې برېښېدله- دَ تصویرونو اخیستلو او دَ څه نور ګرځلاؤ ورسته یَو ځای کښېنستو ... دَ نورو ګپو پرته رضا ترین چې دَ اوله یې لا په زړه کې جوړه کړې وه .. خبره داسې منځ ته واچوله ...

Downloaded from: The Digital Library

" یَه ملګرو ! موږ دلته پیسې دَ څه دپاره ګارَؤ ؟ نه خو دلته دَ کتو دپاره څه شته او نه بل څه ... ولې بنکاک ته دَ یو څو شپو دپاره نه ځو"

ده لا خبره سمه سرته رسَولې نه وه، چې نصیب ترین لکه جوړه چې له هغه سره په صلاح وي... یَو دم دَ ده خبره داسې په تائیدي انداز کې مخته کش کړه ...

" هو، دائی رښتیا وائي... دَ بلې میاشتې تر ۲ تاریخه خو به دلته چمچې وکړو – درځئ چې څو شپې هلته په تهائي لبنډ کې وکړو - بیا که جېبونو اجازه راکوله، نو به دلته یوه نیمه شپه دَ راغبرګېدو په وخت وکړو"

جمعه خان چپ ؤ، نه یې دَ هغوئ سره " هو "کولو او نه یې زما خبرې ته غوږ نیولو - که څه هم ما ډېر ډېر وَ یارانو ته وَوَئیل ، چې...

"دَ آدمز پیک دَ کتو بغېر دا زموږ راتګ وَ سري لنکا ته بې معنا دی او بیا که تاسو ځئ.. نو لاړ شئ... زه به دلته پاته شم، ولې چې زه اول هم ورَغلی وم"

لاکن بیا چې کله جمعه خان هم له هغوئ سره په "هو" کې "هو" ورګډَول شروع کړو، نو زه هم چپ پاته شوم او له ملګرو سره مې خوښه کړه - دَ دې سمندر له غاړې سره نیږدې دَ ائیرلنکا مېن آفس ته وره غلو ... بیا څه وخت ورسته دَ ائیرلنکا کنفرم ټکټونه دَ بنکاک دپاره ، چې دَ بل سبا یعنې دَ ۲۷ مې جنورۍ ۱۹۹۴ع سهار اتهه بجې ورته تګ یقینۍ شوی ؤ... چرته څخه چې به موږ په ۳ مې فرورۍ بیرته راغبرګېدو ... په لاس کې دَ ائیرلنکا دفتر مخې ته دَ ټېکسي په انتظار ولاړ ؤ –

قضا ماخپښین دَ کولمبو په بس اډې کې دَ نیګامبو وَ بس ته وختو ... دا بس که څه هم دَ رش له سهارنۍ دلچسپیانو څخه خلاس ؤ ، خو دَ ملګرو ګپه په خپلو کې دومره سره خوږه وه، چې دَ یوې ګنټهې سفر راباندې داسې تېر شو ، چې ګرسره ورباندې پوهی نه شوم - په خولو کې لانده خیښته دَ نیګامبو په بس اډې کې کښته شولو او نیږدې سبزي مارکېټ ته ورچپ شوؤ –هلته مې دَ خپلې خوښې دَ سبزۍ رانیولو پرته څو بندې کوپرې هم واخیستې او دَ ریسټ هاؤس په خوا مخه وکړه - دَ ریسټ هاؤس څخه ښه رالرې په یوه کوڅه کې چې څنګه

Downloaded from: The Digital Library

راوګرځېدو، نو دَ یوه واړه کور مخته مو یوه تکه توره پېغله چې ښېخي نرۍ جامې یې اغوستې وې.. په لمبېدو تر سترګو شوه.. دَ پلاستک بالټۍ یې څنګ ته پرته وه او ډکې لوټې یې په ځان داسې ژر ژر اچولې، لکه په وجود کې چې یې اور بل شوی وي – دا منظر په موږ کې دَ یوه خوښ شو، خو دَجمعه خان دَ زړه خبره داسې په خُله باندې راغله ...

" واه ... خو دَ پښتو دَ فلمونو دَ باراني سینونوبارِ مې پرې مات شو "

خبره وه هم دغه رنګه ، ګوا دَ هغې توري انجلۍ دَ بدن هر اندام دَ لمدې او نرۍ جامې څخه ښکاره کېدو او بیا یې حیاء دومره غورځولې وه، چې موږ ته یې کله پام شو، نو په وازَکې انداز یې خندلو لا راته ببېل – بیا یَو وخت چې موږ ښه ډېر مخته ورڅخه تېر شولو، او په بله کوڅه کې ښي لاس ته ګرځېدو له مخه چې مو په ورستي ځل شاته وَکتلو، نو هغې خپلې خلاسې زُلفې دَ وچولو په نیت یوې بلې خوا ته څنډلې لګیا وه او زموږ په لور یې لا هم هغسې دَ خوړَلو په انداز راکتلو – ګوره، چې اوس دا سپین سترګې وه او که موږ نادیده ؤ ... یا بیا دلته داسې غوندې حرکتونه کول څه عېب نه ګڼل کېږي -

په ریسټ هاؤس کې جان هوګر ، لکه زموږ په انتظار کې چې ناست ؤ .. زموږ په لیدو دَ چمني څخه را ولاړ شو او موږ ته یې هرکلی په ډېره مینه وَوئیلو - دَ هېلو هائی کولو ورسته زما واړه ملګرې خپلو خپلو کوټو ته مخه وکړه او زه دَ سره یار هوګر سره دَ مېن هال په صوفه باندې کښېستم -

" ولې ... هغه ستا دوې ملګرې لا نه دي راغلې ؟"

زما دَ پوښتنې په ځواب کې ده وئیل ...

" یَه ... لا خو نه دي راغلي ... ځکه خو دیغ یم او دا ټوله ورځ مې دلته یوازې تېره کړې ده "

او بیا یې له خپلې خوا راته وئیل، چې ...

" هغه دواړې زما ډېرې خوږې ملګرې دي – مګر دَ یوې سره مې هم جنسي تړون نه شته .. ولې چې ما ته تش دَ انډین انجلۍ سره سیکس کولو کې خوند راځي "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دا خبرې يې چې کولې نو په خپل شوخ انداز کې راته دَ ټوکو کولو په موډ کې برېښېدو ، نو ځکه مې ورځخه پوښتنه وکړه ...

" انډين انجلۍ څله؟"

ده چې بيا په خندا خندا کومه خبره وکړه ... هغه دلته دَ ليکلو وَړ نه ګڼم .. ولې چې زه نه غواړم، چې خپل لوستونکي جنون ته وَرسَوم – خېر، ما بيرته دَ ده فکر دَ دې خبرې په خوا ور واړَولو ، چې ...

" دَ ده څله دَ انګرېزي انجلۍ سره نه لګېږي - که څه هم موږ اورېدلي دي چې هغوئ ملګري په ډېر اخلاص کوي"

خو ده وئيل...

"هو ، اخلاص يې په خپل ځای، لاکن جيبونه خو هم خالي کوي"

نو دَ جان هوګر مطلب دا شو ، چې انډين انجونې له سرو سپينو انګرېزانو او يورپئينو سره بې غرضه دوستيانې کوي - دا سې يې نورې خبرې هم وکړې او يَو وخت يې په خبرو خبرو کې دَ خپل مور او پلار

چې تر خپلو دَ بېل شوې ؤ په اړه وئيلو، چې ...

" مسټر شوق ! زموږ په مغربي ژوند کې دَ سړي ساه تنګېږي .غرض غرض فقط غرض ، نفسانفسي او شپه او ورځ کار کار ... زما خو له انګلېنډ څخه بد کېږي .. ځکه اکثره انډيا ته ځم راځم"

او دغه رنګه ما او ده په خبرو کې دَ ماځُستن نهه بجاؤ کړې ، چې دَ ډوډۍ دَ مېز په خوا تلو ، نو يې راته وئيل...

"چې زما ملګرې ځنګه راشی ، نو له تا سره يې ضرور ليدل کتل کوم"

او بيا موږ دَ خپلو نورو درو ملګرو سره په دوډۍ باندې ورمات شولو -

*****

سري لنکا ، چې ډېر پخوا دَ برصغير سره تښتې برخه وه ، يَو وخت دَ مست سمندر اوبو له وَچې مځکې ځخه بېله کړه او اوس دَ بحرِهند او دَ Bay of Bangal په منځ کې ځانته په يَو بېل ټاپو باندې جوړ هېواد دی- رقبه يې په

Downloaded from: The Digital Library

۶۵،۲۰۲ مربع کلو میټرانو باندې اړه لري - او ۱۷،۲۰ ملیونه ژوندي سرې انسانان په کې اوسېږي - دَ نرانو اوسطاً متوقع دَ ژوندي پاته کېدو عمر ۷۲ کاله او دَ ښځو ۷۸ کاله دی – که څه هم کولمبو دَ سري لنکا تر ټولو غټ کمرشل ښار دی ، خو دارالحکومت یې Javewardenepur نامي ځای دی- دَ کولمبو آبادي ۲۴۳۰۰۰ خلګو باندی اړه لري .. په سري لنکا کې سرکال دَ کښتې درجه حرارت 16* C او دَ لوړې درجه حرارت 27*C ده -

اوس به لا ما " دي مېګزین آف ائیرلنکا " دَ Serendih نامي رسالې څخه نور معلومات تر لاسه کولو ، چې دَ شپې یولس بجې خواته دباندې په مېن هال کې دَ ښځو ژغ راپورته کېده شروع شو - زړه مې غوښتلو چې ورپورته شم او وګورم، چې څه پېښه ده ؟ اوس به مې لا دَ ولاړېدو هڅه کوله، چې دروازه وَټکېدله ... ور پورته شوم او دروازه مې خلاسه کړه ... څه ګورم ، جان هوګر ولاړ دی او وائي راته ...

"بخښنه غواړم ... ستا دَ خونې بتۍ مې بله تر سترګو شوه ، نو ځکه مې زحمت درکړو ... راځه ، چې له خپلو ملګرو سره دي پېژندګلوي وکړم "

او بیا لږ ساعت ورسته زه له هغوئ سره ولاړ وم او هوګر وئیلو ...

" دا زما ښې لاس ته اوله پېغله" لنډا " نومېږي او هغه دویمه چې په سُرت ښه چاغه ده .." نکي "..... ده"

نکي، چې دَ جان هوګر په ټوکه یې نري نري خندلو راته وائي ...

"هائي "

او دې بلې هم دغه رنګه توری تکرار کړو او بیا ما هم خپل نوم ورته وَښئیلو – خبرې دَ پېژندګلوۍ څخه یَو دم دَ " آدمز پیک " پورې وَرسېدې - دوئی وئیلو ...

"مورږ وَ دې ساده خلګو ته حریان یُو ، چې دا خبره یې څنګه وَمنله چې دا دَ آدم پَل دی ؟"

ما پوښتنه وکړه ...

Downloaded from: The Digital Library

" ځله... دا خبره تاسو په کومه حواله وکړه ؟"
لنډا ، چې په سترګو کې دَ خبرو کولو خورا غښتلې وه ، زما دَ پوښتنې په ځواب کې وئیلو ...
" زما په خیال دغه رنګه نخښې اکثره په غرونو کې لیدل کېږي او بیا دومره غټې پَل ... اوو مائې ګاډ .. چې اوږدوالی یې پنځه فُټه او څلور انچه او دوه نیم فُټه پلن ؤ ... زړه مې نه مني .. چې دَ انسان دَ پښې پَل دی "
دَ لنډا دَ خبرو مطلب هم دا ؤ ، چې دَ سري لنکا مسلمانان او عیسایان په دې باب چا غولولي دي - ما سر خو ورته پورته کښته وَښورَولو ، لاکن په سوچ کې ورک ځکه شوم ، چې زما دَ معلوماتو په سمون دپښې دَ دې پَل په باب که څه هم دَ سري لنکا او ځینې نورو هېوادونو مسلمانان په دې یقین سره وائي ، چې کله خدائی پاک بابا آدم علیه السلام دَ جنت څخه دَ غره په دغې څوکه ، چې قریباً ۷۰۰۰ فُټه هسکه ده ، راکښته کړو ، نو ده دَ خپلې غلطۍ دَ بخښنې دَ پاره زرهاؤ کلونه په یوه پښه وَدرېدو ، او په ژړا ژړا یې خدائی ته فریادونه وکړو -
خو خبره شکمنه په دې شي ، چې دِ آدم بابا دا پَل چې Sri Pada هم ورته وئیل کېږي ، دَ بُدهمت مذهب منونکې یې دَ بُدها دَ پښې پَل ګڼي او وائي چې... کله ماتما بُدها له دې غټې جزیرې څخه وتو ، نو په یوه پښه ولاړ یې دلته ریاضت کړی ؤ - نه یوازې دا ، بلکې هندوان بیا دا یقین لري چې دا دَ رام چندر دَ پښې پَل دی - ګوا دَ یَو روایت په سمون ، چې کله رام چندر دَ خپلې اغوا شوې ښځې سیتا دیوي دَ بري کولو په نیت دَ هندوستان څخه سېلون خواته پېښه وکړه ، نو دَ خپل فوځ دَ راهنمائي کولو په نیت یې دا پَل جوړ کړو - نو ځکه درې واړه دَ مختلفو مذهبونو منونکې ، هر کال په جنوري او فروري میاشتو کې آدمز پیک نامې دَ غره څوُکې ته خېږي او زیارت یې کوي -
څوک په حق او څوک ناحقه ؟ خو دَ مسلمانانو دَ دې اسلامي تاریخي روایت څخه هم انکار نه شي کېدلی ... چې ګڼې دَحضرت آدم علیه السلام وجود دَ مکه مکرمه او طائف له منځنۍ علاقې (چې تاکنه یې نه ده شوې) له خاورې څخه ،

Downloaded from: The Digital Library

نه يوازې جوړ کړل شوی ؤ – بلکې تر څلو ښت کالو پورې دلته بې روح او بې ژونده پروت ؤ ... او بيا دَ جنت څخه په مځکه راکښته کولو په حقله وئيل کيږي ... چې دائی په سرې لنکا کې هم په دغه غره باندې راکښته کړلی شو - او دَ روايت په سمه دَ آدم بابا قد ۷۰ فُټه ؤ، نو لازمې خبره ده، چې دَ پښې پَل به يې هم دَ نن دَ عام سړی دَ پَل څخه ښېخې غټ ؤ - مګر دا خبره ښېله وه، چې دې لنډا نامې انګريزې انجلۍ زړه دَ دې حقيقت دَ منلو څخه ځله منکره ؤ- يَو وار لا زړه ته راغلو، چې ورته وَوايم، چې که دَ پخوا زمانې هغه ډائناسور، دَ يوه وخت خوراک يې دَ يوې اندازې په سمه دَلس څخه تر پنځلس ټنو پورې ؤ ... که دَ ماهرينو په اندازه په ارتقائې عمل کې راتېرېدو ورسته دَ نن دَ وړې چرمشکۍ په جُوثه بدلېدلی شي، نو بيا دَ دُنيا دَ لومړي انسان دَ پښې پَل به دَ نن دَ انسان په مقابله کې غټ ځله نه وي- دا خبره ورته دَ کولو وه، خو وَمې ځکه نه کړه ... چې مباحثه ورځخه جوړېدلو امکان ؤ او ما نه غوښتلو، چې دَ شپې په دې نا موزونه وخت باندې ريسټ هاؤس په سر واخلم -

خبر، لنډه دا، چې دا ټاپک ځنګه ختم شو، نو دَ ځينې نورو خبرو ورسته هوګر راته وائي...

" زما اراده ده، چې دَ دې ټوؤر ورسته دَ ټوړرسټانو ګروپ جوړ کړم او په بس کې په نيمې نړۍ باندې راوګرځم "

په دې خبره کې چې ما هم ځنګه دَ خپلې خوښې اظهار وکړو، نو لنډا وائي...

" هو ... که ته زموږ سره په دې ټوؤر کې ملګري وکړې، نو ښه خبره به وي "

نيکې هم زما په ګډون کې دلچسپۍ ځرګنده کړه، ما ورته وئيل ...

"کېدلی شي ... مګر چرته به سره غواړو او بيا زه به په تاسو کې بد نه ښکاره کيږم که ځنګه ؟ "

هوګر زما دَدې خبرې سم دستي تر برېتونو دلاندې وَموسېدو او وائي...

" ستا پته راسره ده، کله چې هم داسې پروګرام جوړ شي، نو خط به درته وَليکم او ټول پروګرام به په کې نوښته کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ما به لا ورسره خوښه وله، چې هوګر بیرته په پسخوندي او شرارتي خندني انداز خبرو ته چمتو شو ...

" لنډا یا نیکي به درسره ملګري وکړي "

ما دَ موسېدلو ورسته په طائرانه نظر یَو ځل لنډا او بیا نیکې ته په دې نیت وکتلو ، چې ګوره دوئی څه ردعمل ښکاره کوي ؟ لاکن دَ دواړو له خوا هیڅ قسم ریسپانس نه راغلو مخې ته - بلکې دَ هوګر دا خبره دواړو لکه چې په ځانونو بده هم ګڼلې وه ، ځکه خو چپ غوندې وې .. ما هوګر ته په شرارتي موسکا کې وئیل ...

" خېر دی .. زه به بې دَ ملګرې درسره ملګری شم ، هغسې هم یوازې یم "

دا خبره چې مې کوله، نو لنډا یَو وار په برګو راته کتلو ورسته په موسکا کې وائي...

" No problem , I will join you "

که څه هم هغې ټوکې کولې، او زه هم په غلط فهمۍ کې نه وم مبتلا شوی دَ هغې په داسې خبرې... خو خبر نه یم، چې بیا تر څو پورې په دې محفل کې ناست وم، نو دَ ځینو ټوکو او شوخیانو سره ګنډلې خبرو پرته شین سترګې لنډا په سترګو سترګو کې ګوره چې څله خبرې راسره شروع کړې وې ؟ هرڅه هرڅه ، خو زه په دې خبر وم، چې په انګرېزانو کې دوستي او ملګرتیا دَ مشرقي معاشرې په رنګه په یوه معنا کې نه اخیستل کېږي .. نو ځکه دې وخت زما او دَ لنډا سترګو ، ګوره چې په یَو بل کې کوم تړون موندلو ... مینه او که دوستي .. یا هسې ټائم پاسي؟

*****

" شوقه !لاړې زموږ له کاره وَوتې "

دا خبره سهار دَ نهو بجو خواته چې موږ دَ چائیو په مېز راغونډ شوي ؤ ، جمعه خان کاکړ په خندا ځکه وکړه ، چې زه دې وخت دَ جان هوګر، لنډا او نیکي سره

Downloaded from: The Digital Library

په خبرو اخته وم - خبره یې ډېره غټه او بامعنا کړې وه، نو ځکه مې دَ ملګري جمعه په خوا مخ واړَولو ...

"یاره ! داسې خبره هم نه ده ... مسافران دي او بیا یې زړه راسره غواړي هم" ما چې څنګه خبره کوله، نو په سُرت چاغې نیکي پوښتنه وکړه ...

" دا روسی ژبه ده چې تاسو یې وایاست ؟"

یَو وار مې لا زړه ته راغلو، چې ورته وَوایم، چې" هو " لاکن دَ دننه پښتون مې سر راپورته کړو او ورته وئیل مې ...

" یَه .... دا پښتو او افغاني ژبه ده "

زما په دې ځواب لنډا وائی ...

" یس یس افغانستان ... ډز ډز .. سیول وار"

که څه هم دې دا خبره په خندا کې وکړه ، خو داسې راباندې وَلګېده لکه ټک چې یې راباندې کړی وي ... خو وَ مې زغمله - ځکه چې ښځه وه او راباندې اوس لړه لړه ګرانه هم ... ولې چې خپل ښائیست یې دَ شنو سترګو په اشارو کې راباندې لوګی کولو له نیت سره سره فرېنډ فرېنډ هم راته وئیل شروع کړي ؤ ..

رضا محمد ترین چې له ډېره وخته چپ ناست ؤ او سترګې یې په دغو انګلسی پېغلو کې داسې کرارې کړې وې ، چې یوې بلې خواته یې نه کتلو ... هم اوس یو بل سګرېټ ته تیلی پورې کولو ورسته دَ خپلې سینې څخه دَ یو ګڼ لوګي خړُوسکه را یستله او په موسېدلې انداز کې وائي ...

" درځئ چې دَ سمندر غاړې ته ځو ... اوس خو خپله پښتو را څخه هېرېږي"

او بیا له مونږ سره دغه انګرېزان ملګرې هم دَ ریسټ هاؤس څخه دباندې وَوتو ... مګر زمونږ مخه دَ سمندر دَ غاړې په لور وه او دَ هغوئ قدمونه دَ نیګامبو دَ ګڼې آبادی په خوا ...

که څه هم دَ بلې میاشتې په درې تاریخه به دلته دَ دوؤ درو شپو دپاره له بنکاک څخه بیرته راتلو ، خو له دې خوا ، دا زمونږ آخیري ورځ وه - نو ځکه مونږ غوښتلو چې دَ دې بیچ پرته دَ نیګامبو ټولې کوځې هم کچ کړو او نور نور

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

زړخوشیانې دَ خپلو دیغ شوؤ زړونو دَ سکون دپاره لوګی کړو - یوې بلې خواته آواره ګردي کولو په وخت چې کله مې یَوداسې تور ځوان ته پام شو، چې دَ ناریل دَ ببخې نرۍ او دنګې غوندې ونې وَ رک سر ته ورختلی ؤ .. نو مې نابېره له څُلې څخه وَوته ، چې ګنې...

" وئ خوائیه !دَ ناریل په داسې نرۍ وَنو ، چې دا خلګ خېږي.. نو ماتېږي څله نه ؟"

رضا چې زما وَ څنګ ته روان ؤ، زما په دې خبرې اول وَ خندلو او بیا یې وئیل ...
" دا نو اوس کله خلګ ؤ... خو ، ټول دَ ونو مږې دي او دَ مږو یا چرُمشکیانو په زور ونې کله هم نه ماتېږي"

دا خبره څه وه، چې موږ ټولو تر ډېره پورې پرې خندلو او په خندا خندا مو له دې ټوکې سره تړلې نورې نورې خبرې دَ سرې لنکنو په باب تر خپلو زیرٍبحث راویستې -

دلته چې زموږ له چا سره هم خبره شوې وه، هر یَو په انګرېزۍ یا خو پوهېدو او یا یې ښه په خوند وئیلی شوی- او بله دَ خوند خبره دا هم، چې موږ هم دَ هغوئ په رنګه تر ډېره په لوُڅو پښو وګرځېدو - هم ځکه چې چا به هم راته کتلو، نو نه یوازې به یې تر ډېره راته کتلو ، بلکې دَ څېرې له تاثره به یې له ورایه راته داسې وَ بریښېده ... لکه هغه چې زموږ په دغه حرکت باندې ډېر خوشحاله وي - او دَ خپلوئ په نظر به یې راته کتلو- دَ ماښام ډوډۍ که څه هم موږ دَ شپې دَ لس نیمو بجو خواته وَخوړله ، خو خاص خبره په دې ډوډۍ کې دا وه –چې یَو خو، خواړه جمعه خان او رضا ترین دَ نصیب ترین په کومک تیار کړي ؤ .. او بل جان هوګر ، نیکي او لنډا زموږ خصوصي مېلمانه هم ؤ - رضا او نیکي چې څنګ په څنګ ناست ؤ ، دَ ګپو پرته یې غُوڅې په خپلو کې بیا بیا داسې سره لګولو هم ،، لکه جوړه چې له پخوا راهسې پاخه او خوارډه دوستان یا مائینه او مېړه وي سره - خو غم دا ؤ، چې له دې پرته یې هم په خبرو باندې یَو بل سم نه شو پوهی کولی - ولې چې نیکې په خپل حلق کې په ګرانې انګلسۍ کې ژغېدله او رضا ترین دَ

Downloaded from: The Digital Library

ګلابي انګرېزۍ سره په پښتو هم ورته ګډ ؤ - دلته يَو وخت چې موږ ټولو دَ رضا په ګپو خندلو ، نو رضا په خپله مخصوصه خندا کې وَ وئيل ...

" يَه ملګرو ! تاسو ولې زما او دَ دې په تعلق او مينه سوځئ ؟"

نصيب ترين ، چې له ډېري خندا يې لاس په خېټه نيولی ؤ .. ورته واي ...

" دا دې خدائی ستا نصيب کړي ... انډيا ته به ورسره ولاړ نه شې "

رضا چې دَ خلې څخه يې ځنګه ..." هو ، ځم ورسره ... ځم ورسره " غوندې توري وَ وتو ، نو ګوره چې لاس يې دَ نيکې په غلط ځای وَ لګېدو او که په اوږه يې دَ رضا لاس اچول خوښ نه شو ، چې يَو دم سنجيده شوه او دَ رضا څنګ يې پرېښولو ..

ولاړه شوه او دَ جان هوګر سره کېنې لاس ته په خلاسې چوکۍ باندې کښېنسته - بيا رضا که هر څومره دَ هغې توجه خپل ځان په خوا اړَولو هڅه کوله ، خو نيکې هيڅ ريسپانس نه ورکولو ...

" آخر مې سره ياره را څخه خفه کړه "

رضا که څه هم دا خبره په خندا وکړه ، خو نصيب ترين په سنحيدګۍ کې ورته وَوئيلو ...

" رضا بس يې کړه ..داسې نه چې دا خلګ زموږ په حقله بد تاثر واخلي "

له دې واقعې پسته محفل سنجيده غوندې شو – دَ ډوډۍ خوړَلو ورسته دَ جان هوګر په خوښه دباندې لان ته وَوتو .. او بيا دَ شپې دولس بجې څنګه بجاؤ شوې ؟... په دې ګرسره نه شولو پوهې -

دَ ۲۷ مې جنورۍ سهار څلور نيمې بجې مامون وَژغوَلو .. دَ چائی څيښلو او ضروري تياري کولو ورسته بيا څلور واړه ملګري پاؤکم شپږ بجې په ټېکسي کې دَ ائيرپورټ په خوا روان ؤ - دلته دوې ګنټهې انتظار کولو ورسته چې جهاز ته وَختو ... دَ جهاز په دروازه کې دوؤ ولاړو ائيرهوسټسانو دَ مسافرانو هرکلی په خپله ژبه کې داسې کولو ...

" Ayubowan ….. Ayubowan "

Downloaded from: The Digital Library

او ډېر ژر بیا موږ تر اوریځو هم ښه بالا دَ تهائي هېواد دَ ځُورو دَ ښار په لور مخه کړې وه ... دا سفر په هره اړه خوندَور ؤ - هو ، سفر به ولې ښه او خوندَور نه وای ، چې یَو ځل بیا دَ " دَ ځُورو دَ ښار " په لور روان وم - نو ځکه مې دَ ګډو وډو خیالاتو په رڼا کې دا نظم ، یَو وخت په ډائرۍ کې نوښته کړو ...

"ستا په لورې در روان یم"

زه هم ستا غوندې انسان یم
ژمی ، دوبی
سپرلی ، منی
په وجود محسوسَومه
او به ځیښمه
ډوډۍ خورمه
او ساه ګانې لوبَومه ،
خو ، که فرق شته ما او تا کې
نو ، هم دومره
فقط دومره
چې ، ته اوسې په خپل ځان کې
دَ شیشې غوندې مکان کې
او ما ستا دَ غم دروند پېټی
په اوږو باندې اخیستی
ستا په لورې در روان یم
(شوق / کولمبو څخه دَبنکاک په لور په فضائي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

Downloaded from: The Digital Library

هلته لمر دَ شپې راخېږي

تاثراتي لنډيز...

"چرته چې لمر دَ شپې راخېږي ... نو حقه خبره ده ، چې هلته به خلګ دَ ورځې دَ رڼاګانو څخه نه يوازې بې خبره وي .. بلکې دَ کار او زيار څخه به هم تنګ وي - هو ، دا دَ هغې پټايا بيچ خبرې دي ، چې ځان ته دَ شپې دَ ژوند کولو په اړه په درستې نړۍ کې ساری نه لري ... دلته دَ ښځو راج دی ... نران شته په کې ، مګر دَ ښځو تر واک دلاندې - دا بېله خبره ده ، چې ظلم بيرته هم نران ورباندې روا کوي او هغه هم دَ دغو ښځو په خپله خوښه – هم ځکه خو دَ نړۍ دَ هر هېواد څخه ډک ډک جهازونه ، که څه هم خالي کېږي په بنکاک کې ... خو مخه يې دَ سوارليانو دَ پټايا بيچ په لور وي" (شوق)

"دَ سلو يار"
څوک چې ګوري راته
وايم ... دا به ته يې
څوک چې خاندي راته
وايم ... دا به ته يې
دا به ته يې
دا به ته يې
دا به ته يې
بس په دغه رنګه
زه په "دا" او "دا" کې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

په لټون ستا دَ څېرې
دَ سلو يار شوم
(شوق / دَ کراچۍ څخه دَ بنکاک په لور په هوائي سفر کې / ۱۹۹۴ع)

ها غه څه وائی ... " يار دَ يار دَ پاره خوري دَ غوايه غوښې " که څه هم زما خوښه نه وه، خو دَ يارانو دَ ضد مخې ته مې وسله اچولې وه - او په **۲۷**مې جنورۍ **۱۹۹۴**ع ماښپښين يوه بجه په ائيرلنکا کې دَ " دَ څُورو ښار" يعنې بنکاک په ائيرپورټ باندې له ملګرو سره ګنډلی کښته شوم .. انټري ويزا لګولو ورسته چې دَ ائيرپورت څخه دباندې وتو ، نو ملګري ډېر خوشحاله ؤ او هر يوه په خپل خپل طرز دَ ائيرپورټ دَ ښائيست پرته دَ دې ځای دَ خلګو او ښائيسته څُوئيونو ستائينې کولې ... او جمعه خان خو لا داسې هم وَ وئيلو ، چې ...
" چرته دَ کولمبو او نيګامبو غوماشې او چرته دا خواپاکي او ښائيست "
ده لا نور وئيلو ، چې نصيب ترين ورته وئيلو ...
" زور خو دا خبره راکوي ، چې بيرته به هم ورځو "
مګر رضا ترين چې دې وخت يې حريان حريان شاوخواته کتلو ، خپله خبره داسې وَکړه ...
" غم مه کوئ دا يَو څو شپې او ورځې خو به ښې تېرې کړو "
او بيا چې په ټېکسي کې کښېنستو ، نو مې يارانو ته وئيلو ...
" دَ پيسو سره به خيال کوؤ .. دلته پيسې ډېرې ګارېږي "
دا خبره چې مې کوله، نو ټېکسي دَ ائيرپورټ څخه مېن روډ ته را وتی ؤ – دَ جي- پي – او ائيريا کښېنډي ريسټ هاؤس داسې خو دَ اوسېدو وړ نه ؤ، خو شبه مې په کې تېره شوه - دَ شپې په ښار کې ډېر زيات ګرځېدلو او راګرځېدلو ... يو نيم ځای خوراک او څيښاک کولو ورسته چې ريسټ هاؤس ته راغلو ، نو په ځای دَ آرام کولو ... ښه تر ډېره ناست ؤ او دَ نورو ګپو پرته مو دَ سهار دپاره دَ تهائي هېواد دَ تاريخي او زوړ ښار چيانګ مائي ته دَ تلو پروګرام

Downloaded from: The Digital Library

چې څنګه حتمي کړو .. نو خپلو خپلو بسترو باندې دَ خوب کولو په نیت وَغزېدو۔
سهار ته چې مې سترګې خلاسې شوې ، نو اتهه بجې وې – دَ تیاري کولو او پیاله پیاله چائې څیښلو ورسته دَ بنکاک په ښار کې دَ سېل کولو په نیت ورګډ شولو ۔ که څه هم ماته دَ دې ځای چاپېر نابلده نه ؤ، خو بیا مې هم ښه ډېر خوند ورباندې اخیستلو ۔ له یوه مارکېټه څخه بل مارکېټ ته چکر څه ... چې دغه رنګه موږ په بلا مارکېټونو باندې راوګرځېدو ...
" ډېر ښائیسته او پاسته خلګ دي دا تهائیان "
نصیب ترین چې دا خبره څنګه وکړه ، نو رضا دَ سګرېټ په کش کې واې ...
" هو ... په خاص توګه دغه تهائي پېغلې دوکاندارانې ... چې هر کاروبار په ډېره خندا خوشحالۍ کوي "
دَ هغه په " هر کاروبار " باندې ټولو دَ هغه په لور ور وَکتلو ، خو بیا هم یوه دَ هغه دَ دې خبرې نفي نه وکړه ۔ ولې چې دلته که نر دی او که ښځه په ظاهره ډېر خوشحاله برېښي ... ګوا له غمه خلاس خلګ او ټوؤرسټانو ته احترام لري ۔ نور داسې هیڅ بد نه شته په دې خلګو کې ... بس که یَو ټورسټ یا مشاهده کونکی دغو خلګو ته ګوته نیسي .. نو هغه ده، دَ دوئی بې لګامه او ناروا عیاشې –
سټرې شوی هم ډېر وم په دې سېل کې ۔ خو دَ ټولو ملګرو په خوښه مو دا فېصله وکړو ، چې په سټړیا وسا کولو کې دَ وخت ضائع کولو ځای به دا خبره بهتره وي ، چې دَ ماځیګر په ټرېن کې دَ چیانګ مائي په خوا روان شو او درسته شپه په خوب کې تېره کړو... او دغه رنګه مو وکړو ۔ ګوا قضا ماځیګر خواته په ټرېن کې کښېنستو او دَ خپل منزل په لور مې پېښه وکړه ۔ داسې خو دا ټرېن څه خاص نه ؤ، خو دَ صفائي او پراخه پراخې له سوبه یې سړی متاثره کولی شو ۔ او بل دَ ټرېن دا ډبه، چې موږ څلور ملګري په کې ناست ؤ ... دَ تهائی ښځو څخه دومره ډکه وه ، چې دَ نه غوښتلو پرته هم په درو بې خونده تهائي پېغلو سره په ګپو کولو کې کښېوتو –او خبرې مې په خپلو کې سره ایله شوې ۔ دا څه نوې او

Downloaded from: The Digital Library

خاص خبره نه وه - زه ښه خبر وم، چې دلته زیاتره پېغلې دَ سړیانو سره ملګرتیا دپاره مازې بهانې غواړي –

" تر بنکاک خو دا دَ ټرېن سفر یَو په لسه ښه دی

ګوره چې نصیب ترین دا خبره په کومه حواله وکړه و خو رضا ترین چې دَ یَو بې ډؤله غوندې جوړې تهائي پېغلې سره جوخت ناست ؤ ، دَ نصیب ترین خبره داسې مختنه تائید کړه ...

" هو ، داسې ماحول خو خوش بختو ته نصیب کېږي ... څنګه کاکړ صاحب .. صحیح وایم که غلط ؟"

او کاکړ صاحب هم ورته وئیل ...

" په خوند کې یې هیڅ شک نه شته ، مګر دې شوق ته ګوره چې په کومه یې روان کړي یُو "

چې خبره تر ما پورې وَ رسېده، نو ورته وئیل ،،،

" چیانګ مائي ښار مې لیدلی نه دی ، خو له خلګو مې اورېدلي دي چې دا ۷۰۰ کلن پخوانی جوړ شوی ښار دی (چې دَ ۱۱۰۰ کاله پخواني جوړ دَ بُدها ټېمپلز پرته یې شنې درې دَ کتو وَړ دي) بله دا ، چې دا ښار دَ تهائي لېنډ دویم غټ ښار دی "

ټرېن چې به کله په یَو سټېشن وَ درېدو ، نو موږ به هم ورڅخه دَ څو منټو دپاره کښته شولو – دلته مې دا وَ سنجَولو ، چې سټېشن غټ ؤو که ووړ ... هر ځای خوش رنګې دَ بنکاک په حال وه - بس که تر منځه یې توپیر ؤ ، نو په لباس کې ... ګوا دَ بنکاک په چپه دَ تهائي لېنډ په منځنئیو برخو کې پېنټونه او سکرټونه کم لیدل کېږي - دَ لارې دَ سټېشنانو نومونه مې ځکه په ډائرۍ کې نوښته نه کړو ، چې دَ اشارو په ژبه هغو درو پېغلو ، چې درې واړه دَ چیانګ مائي اوسېدونکې وې سره سم نه پوهېدلو ... بس یَو مې دَ صوبه "لامپانګ" ،څه غټ غوندې ریلوې سټېشن ؤ ، چې لامپانګ نومېدو دَ " لامپانګ" نامې ښار کې یَو خواته جوړ ؤ .. او بل ، یَو وخت موږ په "لامفون " نامې سټېشن باندې دَ لس منټه دپاره کوُز

Downloaded from: The Digital Library

شولو- او بیا چې څنګه څنګه ټرېن دَ چیانګ مائي په لور مزل لنډَولو ، نو هغه درې واړه انجونې، چې دَ یوې نوم Nid ؤ ... نورې نورې رانیږدې کېدې –که څه هم زما سر دَ هغوئ په مطلب خلاس ؤ، چې دا انجونې په موږ باندې ځانونه راناوان کول غواړي –خو، یارانو دَ خلې دَ بازۍ پرته دَ لاسو بازۍ هم پئیل کړې وې او ناشُوده دا ، چې په دې ډبه کې ناست نورو مسافرانو په هیڅا باندې هیڅ باک نه درلودلو- هر یَو خپلې مخې ته آزاد ؤ ، زه لا ښه وم، یَو دوې ګنټهې خوب مې هم وکړو –خو یارانو دَ دوؤ لمحې دپاره هم سترګې نه کړې پټې –ولې چې هاغه دَ جمعه خان خبره ، چې ...

" بیا چې کله کورو ته وَ رسېږو ، نو ښه ډېر خوبونه به وکړو - دلته په خوب او خوراک باندې وخت نه دی ضائع کول په کار "

نه یوازې دا دَ جمعه خان نظر ؤ، بلکې ورسره نورو دوؤ ملګرو هم دغه رنګه وئیلو - لنډه دا ، چې دا یادګار سفر ،چې په ۷۵۱ کلومیټرانو باندې یې اړه لرله په څورلس ګنټهو کې سرته وَرسَېدو او اتهه بجې سهار مو دَ چیانګ مائي په غټ ښار کې قدمونه کښېښولو –

*****

په هوټل کې دَ څلور ګنټهو دَ خوب او آرام ورسته ، ماځپښین دوؤ بجو خواته په سټي ټوؤر باندې وَوتو - لومړی موږ Wat Chiang Man ته ورَغلو –چرته چې په کال ۱۲۹۲ کې جوړه شوې دَ بُدها مجسمه نه یوازې دَ نمائش ، بلکې دَ تهائیانو دَ عبادت دپاره ږدل شوې وه - دا ځای ببخې پخوا دَ چیانګ مائي باچا Mengrat دَ استوګنې دپاره په استعمال کې راغلی ؤ - دلته دَ بُدها له یَو بُت سره په تختۍ باندې دَ هغه دَ بنیادي نظرئیې اصول په انګلسۍ کې داسې لیک ؤ ...

(ترجمعه) ....." په دُنیا کې (توبه نعوذوبالله) یَو خدائی هم نه شته - بس دَ ښو او بدو کارونو صله انسان ته په خپل ژوند کې دَ سزا او جزا په صورتونو کې ورپه برخه کېږي "

Downloaded from: The Digital Library

دَ دې ورسته موږ درې واړه ملګرې Wat Phra Sing او Wat.U. Mong ...
چې دراصل يَو نغم ؤ ، ته ورَغلو – دلته هر ځای دَ بُدها پخوانۍ مجسمې پرتې وې ... يوه نيمه مجسمه ، چې عمر يې تر زرو کالو هم څه زيات ؤ .. دَ کتو وَړ ځکه وې ، چې دغو بُتونو په کړو وړو کې بُدها ته څه تهائي وزمه بڼه ورکړل شوې وه او داسې يې ښکاره کړی ؤ ، لکه هغه چې دَ نيپال په لومبېني نامي ځای کې نه بلکې هم په دغه تهائي سيمه کې پېدا شوی وي - او دَ دې ځای دَ تهائيانو خيال هم څه دغه رنګه ؤ - هو ، لکه دَ ځينو ماهرينو دَ رائيو له مخه دَ باميان له جوړ شوې غټ بُت سره دَ بُدها استوګنه تړي - ګوا دا خبره مې مزغو ته بيا بيا سوال کېده ، چې دَ بُدها منونکې دَ بُدها په اړه صحيح معلونات نه لري او که له خپلو يې خپلې سيمې سره يې منسوب کول دَ هغه سره دَ زيات عقيدت ښوؤنه کوي ؟
په Wat Suan Dok نامي ټېمپل وزمه ځای کې جمعه خان کاکړ دَ ۵۰۰ کلنې پخوانۍ له Bronze څخه جوړې مجسمې سره په څنګ کې ولاړ وئيل يې ...
" خدائی ته وَ ګورئی ... درځئ چې ځو ، داسې نه ... چې دَ بُدها په مذهب ته ور وا نه وړو "
نصيب ترين هم ورسره خبره خوږه کړه ...
" موږ خو څه دَ بُدها زيارت ته نه يُو راغلي ، چې له يوه بُت څخه يې بل بُت ته درېږو "
آخر دَ صلاح مشورې ورسته مې ټکټونه وکړو او دَ Doi Suthep Tour په وېګن کې کښېنستو ... هلته يې هم لومړی دَ بُدها زيارت راباندې وکړو او بيا يې سم دستي قامي لرغونې آثار دَ نمائش وَ ځای ته يُوړو - دلته دَ تهائي خلګو تاريخي او ډېر پخواني رقم رقم دَ استعمال شيان دَ ښوؤلو دپاره ايښې ؤ - له دې پرته دلته دَ لاسې جوړو شيانو پرته دَ " لانا " lanna تهائي آرټ نادرې نمونې په دې وجه دَ کتو وَړ وې ، چې په هرڅه کې يې دَ مذهب رنګ له ورايه برېښېدو – دَ چيانګ مائي په يونيورسټۍ ائيريا کې Trible Resaerch Centre دَ کتو وَړ او په زړه پورې ځای ځکه ؤ ، چې دلته دَ تهائي قبائلي علاقو

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ځينې رواجي او په استعمال کې راتلونکې څېزونه دَ نمائش دپاره بدل شوې ؤ - غرض دا ، چې تهائي لېند که څه هم دَ چيني او انډين ژواکونو تر اثر دلاندې روزل شوی ښکاري ، خو بيا يې هم دَ لباس، استوګنې او دَ ژوند کولو طور طريقې په هره علاقه کې څه څه بدلې بڼې لري - او بله مې دا خبره هم وَسنجَوله چې تهائي خلک دَ خپل مذهبي جنون پرته دَ کلتور او ژواک ساتلو په اړه هم ساری نه لري - او هيچا ته اجازه نه ورکوي ، چې هغه دي دَ دوئی په جامو ، دَ ژوند کولو په طريقو او يا دَ بُدها په شان کې ګستاخي وکړي... دلته دَ ښځې او نر تر منځه دَ ملګرتيا په حقله دَ دواړو خوښې ته اهميت ورکول کېږي –

The Rose of North يعنې دَ چيانګ مائي زاړه طرز جوړ بازارونه دَ ماښام خواته دَ سېل او خوند وَړ ځکه دي ، چې هر لور هر اړخيزه رنګينيانې خورې ورې وي - دَ زړه هر رقم ارمان که څوک وَغواړي دلته په آسانه پوره کولی شي - خو څه څه حياء او شرم هم شته ... داسې حال هم نه وي لکه په بنکاک يا پتايا بيچ کې دَ سپين سترګې تر هانده وي - کېدلی شي چې دا خبره له دې سوبه وي ، چې چيانګ مائي دَ تاريخي ښار پرته په مذهبي اړه مقدس هم ګڼل کېږي - خو بيا هم ځای په ځای په کې ترتاک اويښتې ځايونه هم څه کم نه دي ، چې ټوؤرسټان په کې له ځانونو څخه دَ يو څو لمحو دپاره داسې وځي، چې راستنېده يې که څه هم ژر وي ، خو دَ يادونو په اړه ورسره ټول عمر تړلي وي - دَ تودو ماښامونه او دَ تهائی پېغلو دَ سوداګانو کاروبار شايد چې دَ تهائی هېواد په معاشي سوکالۍ کې دَ يوې لوې انډسټرۍ مثال لري - او دغه انډسټري تهائي هېواد دَ مختنه وتو هېوادونو سره په څنګ کې که نه هم درَوي ، خو ورپسې روان يې ضرور ساتي - ولې چې دلته دَ ټوؤرسټانو جېبونه که لږ ډېر دَ تاريخی ځايونو په کتو سپکېږي ، نو دَ ښځو دَ لاسه پوره پوره خالي کېږي هم - څنګه څنګه چې ماښام دَ ماځُستن په لور ور روان ؤ، نو دَ بازارونو رش کمېدو او دَ ډيسکوګانو ، بارونو او کلبونو په لور دَ خلګو سېلاب ورماتېدو لګيا ؤ - هرڅه

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketabton.com: The Digital Library

هرڅه ... خو زه چې په دې هېواد کې له کوم شي څخه زیات متاثره کېدم ، نو هغه ؤ دَ تهائیانو خوږه ژبه او بل ته دَ احترام په نظر کتل -

*****

په دې بله ورځ ماځیګر ۵ بجې چې دَ ۱۱۰۰ کلنې دَ بُدها دَ زړې مجسمې په نوم ورجار شوي ښار څخه وتلو دپاره بس ته ختو ، نو زړه مې نه غوښتو ، چې دومره ژر ورڅخه لاړ شم - لاکن یَو خو دَ موږ سره ورځې کمې وې او بل یاران هم په ضد ؤ ... بس په هائی وې نمبر ۱۰۲ یعنې دَ لومړي غټ سټاپ "لامفون" په خوا روان شو - دَ لمر تر پُټېدو پورې سترګې دَ روډ دواړو خواؤ په قدرتي جوړ غر او سمه او وړو غټو کلو ته په کتو بوخت وې ... خو بیا چې مو څنګه سترګې پُټولې، نو بس دَ "لامفون" په یوه هوټل باندې وَدرېدو - دلته زموږ دَ بس سوارلیان چې په کې زیاتره ټوؤرستان ؤ ، په دې هوټل کې چې څه پاخه ؤ ورباندې مات شولو ... خو ، موږ دلته په وریږو او سبزیانو خوړلو باندې دَ خېټو لوږه مړه کړه - له دې ځایه بنکاک ۵۲۰ کلومیټره په واټن باندې ؤ -

مخته له "لامپانګ" نامې ځای څخه بس په هائی وې نمبر۱ باندې دَ بنکاک په لور مخه وکړه - خوب په بس کې دَ دې هوار روډ له سوبه ښه کېدو - لاکن څنګه چې په کار ؤ، هغسې نه شو کېدلی - ګوا حال دا ؤ ، چې نه ویښ وم او نه ویده - آخر چې سهار شو، نو ۲ بجې خواته موږ دَ بنکاک په یوې بس اډې چې Ekmai Bus Stop نومېدو باندې له بس څخه کوُز شولو .. نو له خوبه تیار ځنګېدلو او سترګې مو نه خلاسېدې، خو دَ پروګرام په سمه مو دَ پټایا بس سټېنډ ته ځان وَرسَولو او ټکټ کولو ورسته بس ته چې څنګه وختو، نو بیا دومره هم نه شولو خبرو چې بس څه وخت له اډې څخه مخته روان شوی ؤ ؟ موږ ټول ملګري په خپلو سیټونو داسې په خوند ویده شوي ؤ، چې یَو وخت چا وَښورَولم، چې...
" مسټر مسټر ... کښته شه .... پټایا بیچ سټې راغله"

Downloaded from: The Digital Library

سترګې چې مې څنګه خلاسې کړې، نو دَ سهار نهه بجې وې - ټېکسي مې کرایه کړو او په نیمه ګنټهه کې J.P Inn نامي هوټل ته ورسېدو، چې دَ سېکنډ بیچ روډ او Soi – 7 په کونج کې جوړ ؤ ته ورَغلو –

*****

دَ ښه ډېر خوب کولو ورسته څلور واړه ملګرو دَ نیږدې سمندر غاړې، چې ورته پټایا بیچ وئیل کېږي .. په لور مخه وکړو - دا دَ شنه سمندر صفا غاړه له یوه سره تر بله سره پورې دَ بېلابېلو هېوادونو دَ ټوؤرسټانو څخه ډکه وه ... هر لور سرې، شنې، ژېړې او دَ لرګیانو څخه جوړ سایه وانونه ولاړ برېښي – موږ دَ یوه سایه وان دلاندې کښېنستو او دَ شاوخوا دَ ښائیسته مخلوق په ننداره شولو –

" اوس مې نو زړه ایله ځای ته راغلو ... ګنې دَ بنکاک څخه چې په دې خوا راروان ؤ، نو ډېر خفه وم .. ما وئیل، چې ګوره دا شوق مې بیا کوم ځنګل ته بوځی؟ "

دَ رضا ترین، چې دې وخت په اوږده چوکۍ کې غزېدلی ؤ، دَ دې خبرې په ځواب کې ما ورته وئیل، چې ...

" بې غمه شه .. پټایا بیچ څه معمولي ځای نه دی - دَ دې ځای رونړه شپه په دُنیا کې مشهوره ده "

ما به لا مخته خبره وړله، چې نصیب ترین منځ ته راولوېدو او وائي ...

" هون ... ځه ښه وَشو، چې خوبونه مې په ایډوانس کې ورته کړي دي "

او دې وخت زموږ دَ مخه یوه دَ پاخه عمر ښځه ګوره چې دَ فرانس وه او که روسۍ تېره شوه – زموږ توجه یې خکه دَ ځان په لور واړَوله، ولې چې تیان یې ښکاره او په خېټه راځنېدلو - جمعه خان دَ هغې په لور کتلو ورسته وائي...

"توبه توبه ... څه لوڅ لغړ خلګ دي ... دَ حیاء دَ نوم شئی لا نه شته په کې "

او بیا په دې ټاپک ښې ډېرې خبرې منځ ته راغلې - بیا چې موږ دَ ماځیګرې تک ژېر لمر دَ سمندر اوبوته وَ سپارَلو، نو پورته شولو او دَ علي بابا رېسټورېنټ په لور مې دَ ډوډې خوړَلو دپاره مخه وکړه –

Downloaded from: The Digital Library

دَ "جي - پي اِن هوټل" سره ورته په غټ میدان کې جوړ ستال وزمه "بارونه" چې تش انجونو په کې کار او روزګار کولو ، که دَ کتو وَړ ؤ ، نو دَ بیچ رود چې ورته فرسټ روډ هم وائي خوش رنګیانې او تود ژوند په خپل خپل ځای ممعناؤې درلودلې – له یوه بار څخه تر بله باره پورې ... دَ " Go Go " څخه تر "ډیسکو" پورې ... غرض دا چې ښه ډېر په کې وګرځېدو راوګرځېدو -

" دلته خو بې دَ غټې دهندې لکه چې بل هیڅ کار نه کېږي"

دَ جمعه خان دا خبره بې معنا نه وه ، ځکه خو نصیب ترین ورته وئیل ...

" دَ تهائیانو دا بې غیرته او دَ بې حیائۍ انداز مې نه شو خوښ .. او بیا حریان په دې یم ، چې باشعوره ځوانان لا هم په کې اخته دي"

ما په طنزیه موسکا کې وئیل ، چې ...

" دغه خو وجه ده ، چې په دې ملک کې امن دی"

او مخته رضا ترین هم زما خبره داسې په پسخوندي انداز مخته کش کړه ...

" هو ، ولې چې خلګ یې په عیاشۍ کې بوخت ساتلي دي ... ځوانان دَ سوچ او فکر کولو موقع لا نه لري"

دغه رنګه موږ دَ لیدو کتو پرته په تهائي خلګو کې دَ خپل خپل نقطه نظر په سمه شپې خواته ستړي او خوبَولي غوندې دَ خپل هوټل په لور روان شولو –

*****

په دې بله ورځ ، ګوا دَ فروري په دویمه نېټه کال ۱۹۹۴ع چې په لانچ کې کورال آئي لېنډ ته وَرسېدو ، نو ملګري ډېر خوشحاله ؤ ، چې په جامو کې نه ځائیدو او هر یوه دَ دې واړه او دې ښائیسته ټاپو په باب دَ خپلو رائیو اظهار په ډېرو درنو ټکو کولو – یوه وئیل ...

" دَ دې جزیرې شین ګشتي په هر څه ارزي - کشکې داسې ټاپو زموږ په هېواد کې هم وای"

دویم وئیل ...

Downloaded from: The Digital Library

" دومره زيات انګرېزان ...؟ ماته خو داسې ښکاري ، لکه موږ چې دې وخت په ته تهائي لېنډۀ کې نه .. بلکې دَ انګرېزانو په يَو هېواد کې يُو "
او سم دستي دريم ملګرې دَ خپلې خوښې اظهار څه داسې وکړو ...
" واه ... دومره رنګينې خو ما په ژوند کې چرته نه وه ليدلې ، لکه دا دلته چې يې وينم "
او زه چپ ځکه وم ، چې دلته زه په کال ۱۹۹۲ع کې هم راغلی وم او بل دا ، تر لومړي ځل په دې ورځ خلګ يَو په لسه زيات هم ؤ .. ځکه ورته حيرت وړی وم او ورته په کتو باندې بوخت وم - زما درې سره ملګرې په خپل خپل ځای صحيح ؤ – ولې چې سرو او سپينو ښځو ، چې Bikini او Bra يعنې دوې ګوتې نيکرانو او بېخې مختصرو سينه پوشونو کې اورونه وره ولو او دَ بدنونو نمائش يې ډېر په هنري انداز کولو او دَ دې شنه ټاپو په ښائيست کې يې له خپلې خوا ښکلاګانې ورګډَولې - دلته په دې ورځ دَ لمبېدو او سن بات کولو پرته دَ بيچ مساج معاملې هم څه زياتې ښکاره کېدې - دَ واټر سکوټر چلولو او دَ واټر بوټ سره په رسۍ تړلو پېراشوټ کې دَ سمندر بالا الوتلو ورسته موږ هم لمبېدو ته ملاؤې وَتړلې او بيا رک تر ماځيګره پورې دَ دې ټاپو دَ غاړې په ژېړبخون رېګ باندې غزېدلې پراته ؤ – بيرته چې دَ پتايا ستې په لور په کوم لانچ کې راتلو ، نو لانچ بې اندازې زيات دَ ټوؤرسټانو څخه ډک هم ؤ –
بيا هغه رنګه شپه وه او موږ ، چې تر نيمې شپې پورې دَ ښار په روډونو او کوڅو کې ګرځېدو –
" قيامت که راتلو ، نو پئيل به يې له دې ځايه کېږي "
دَ نصيب ترين دا خبره مې په زړه ځکه وَ لګېده ، چې دلته په هر محفل ، هر سټېج او هره شو کې دَ ښځو کردار که په ظاهره خونده ور ښکاره کېدو – خو دَ ښځې توب څخه دَ ستر او حياء څادر پورته کولو سوب هم ؤ - داسې ولې کېږي او دلته ښځې ته دَ ښځې په نظر څله نه کتل کېږي ؟ دَ دې پوښتنې په ځواب کې دغه لوُڅې او دَ شرم تر ويالې ټوپ شوې ښځې وائي .. چې هغوئ دَ نرانو ، که څه

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

هم هغه پلار وي، که مېره یا ورور ... په خوښه خو دا هر څه کوي او ټوؤرستانو ته سکون ورپه ګوته کولو کې هغوئ نه دَ هغوئ دَ نرانو خوائش مخې ته ږدل شوی دی - ولې چې دَ دې ښځو په سپکاوي کې دَ هغوئ وَ نرانو ته ښې ډېرې پیسې په لاس ورځي - که داسې نه وکړي، نو نران یې له کورونو باسي او یا په هغوئ باندې ظلمونه روا کوي - ښځې په کورونو کې تر هغه وخته پوري احترام لري چې ځواني یې نه یوازې ملګرې ، بلکې دهنده یې ښه روانه وي - په داسې کورنئیو کې چې څه وخت یوه ښځه زَړه شي ، نو هغه یا له کوره وَشړلی شي او یا په کور کې دَ مینځو په رنګه کارونه ورځخه اخیستل کېږي - هو ، دا هغه خبرې دي چې حقیقت بلل کېږي .. ولې چې دلته اکثره خبرات ټولونکې ښځې په عمر زړې وي - دلته مې ځان سره وئیلو ، چې جار شم تر اسلام چې ښځې یې په نرانو باندې دَ ستر او حیاء له لارې درنې کړي دي - زما دَ زړه دغې وینا زما سترګې په دې باندې وَ پارَولې چې هر نر تهائي ته دَ کرکې په نظر وګورم - وایم، چې ایله به مې وس نه ورباندې رسېدو ، ګنې ښه به ورسره جوړ شوی وم - په دې باب زما دَ ملګرو هم دغه رنګه احساسات او جذبات ؤ – ځکه خو موږ هرې مېلې یا دمامې ته په کتو نه یوازې دَ حېرت ګوته په غاښ ؤ، بلکې دَ زړونو تاؤ مو ورباندې په پسخوندي خبرو او غندلو سړَولو هم -

*****

نن زموږ دلته ورستۍ ورځ وه، سبا ته به دَ خېره کولمبو په لور بیرته ورتګ ؤ – که څه هم طبعیتونه مې خراب ؤ، خو اراده مې دا کړې وه، چې ښه ډېر به ګرځو او داسې یَو ځای به نه پرېږدو، چې دَ کتو وَړ وي - داسې نه، چې ورسته ارمانونه پسې کوؤ - نو ځکه اول سهار بیا په ټېکسي کې ناست دَ پتایا پارک په لورې روان ؤ - په دې ښار کې چې مخته روان ؤ، نو دَ دې ځای دَ خواپاکۍ سوال مې له ډېرو ورځو په مزغو کې بیا بیا سر پورته کولو ... خو ځواب مې هغه وخت لاس ته کړو ، چې دَ هر هوټل ، دوکان او کور مخته مې له کچرو څخه ډک تور تور پلاسټکان تر سترګو شولو ، چې دَ میونسپلټۍ په یَو ټرک کې ناستو ورکرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولولَو او ټرک ته يې ور اچولَو - خو عجبه خبره دا وه، چې دَ ځينو پلاسټک کڅوړو چې سرونه يې خلاس ؤ، کې زياتره دَ شرابو خالي بوتلان او کنډوم رنګه ګډ وډ څېزونه له لرې ښکاره کېدو - نو ځکه خو ډَ داسې کڅوړو په ليدو رضا ترين په مخصوصه خندا کې وَ وئيل ...

" لا ګوره چې څومره کنډومز به په ګټرانو کې بهول شوي ؤ ؟"

دَ هغه دَ دې سوال په ځواب کې به لا موږ نورې نورې خبرې ځواب کولې ، چې پټايا پارک ته وَرسېدو .. په دې پارک کې په شنو شنو غټو سوئمنګ پولونو کې دَ بې شمېره سرو او سپينو خلګو بې باکه لمبېدو له موږ څخه هم هر څه داسې هېر کړو - چې په نه ساعت کې يې موږ هم دَ خپل خپل وَس په سمه برخې وَګرځېدو او لمبېدو ته مو ملاؤې وَ تړلې -

" څه مې وګټو او څه مې وَبائيلو ؟"

احساس يې راته هغه وخت وَشو، چې ورڅخه وَتو - لنډا دا ، چې په دغه ورځ موږ دَ پټايا ستې او ورسره منسوب زياتره مشهوره ځايونه له يو سره تر بله ... داسې وَکچلو، چې په بدنونو کې مې سېک نه شو پاته – ګوا دَ Jamthien Beach له خوش رنګه ځايونو څخه واخلې بيا رک تر Nong Nooch Tropical Garden پورې پياده وګرځېدو - څه وخت چې دَ هوټل په لور روان ؤ، نو لمر هم پټ شوی ؤ –او مخته ، دَ څه آرام کولو ورسته دَ دې ځای دَ شپې په رڼاګانو کې دَ تېرې شپې په شان يَو ځل بيا برخه ګرځېدلو هڅې کولو ته چمتو شوي ؤ –

*****

دَ فروري ۱۹۹۴ع په دريمه نېټه ، په ائيرلنکا کې ناست يَو وار موږ بيا وَ کولمبو ته مخه کړې ده - ولې چې کراچۍ ته زموږ دَ بيرته غبرګېدو ټکټان په شپږ تاريخه له کولمبو ائيرپورټ څخه ؤ -

" اُوووف خدائيه !درې شپې به دَ غوماشو سره په جنګ څنګه تېروَمه ؟"

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

که څه هم له ځان سره وَبُونېږمه ، خو دې فکر مې په سر کې درد را په برخه کړو - داسې حال تش زما نه ؤ ، بلکې هر ملګری په خپل سیټ کې په پټه خله ناست ګوره چې څه څه سوچونه یې وهلو – او بل زما وَ "آدمز پیک" ته دَ تلو نیمګړی ارمان هم نه شو پوراکېدلی - ولې چې دَ تلو پاره ښې ډېرې شپې ورته په کاربېدلې – تر کولمبو پورې دَ جهاز دا سفر په داسې ګډو وډو فکرونو کې راباندې تېر شو - او یَوځل بیا موږ څلور واړه ملګري دَ مامون بنګالي په الپائن نامي ریسټ هاؤس کې په ماتو زړونو استوګنه کوله – که دَ رضا ترین ټوکې نه وای ، نو که نور نه ... دَ غوماشو په خوړلو به مې پاکستان ته ملېریا تبې خامخا راوړې وای – او بل ریسټ هاؤس ته مخامخ دَ جوړو وړو کورونو ځینې تورې پېغلې زموږ په بیرته راتګ څه په ځانو باندې هم غلطې شوې وې – ځکه خو یې دَ کتلو او خندلو راخندلو پرته دَ مستیانو ښې ډېرې ښودنې هم کولې - لاکن زموږ له خوا دا حال ؤ ، چې نه مو دَ هغوئ وَ ښورېدلو زړونو ته دَ عمرونو ګروم اچولی شو او نه موږ سره دومره وخت - بس وخت ته مو دیکه ورکوله - ګواورځ په کولمبو ښار کې او ماځیګریان دَ نیګامبو په سمندري غاړو تېرَول اوس زموږ معمول جوړ شوی ؤ –

داسې وړې پېښې خو ډېرې راسره وَشوې ، خو دا یوه پېښه دَ بیانولو وړ ځکه ګڼم ، چې په زړه کې مې نوښته شوی ده – یوه ورځ قضا ماځېښین خواته، چې دَ کولمبو څخه په بس کې دَ نیګامبو او بیا پېدل خپل ریسټ هاؤس ته ورسېدو ، نو څه ګورو چې دَ ریسټ هاؤس مخې ته دُنیا راجمه شوې وه – خدائی حق دی چې په لیدو یې وینه راوچه کړه او قسم قسم ویرې او وسوسې په زړه کې راماتې شوې – او بیا چې ریسټ هاؤس ته ننوتو ، نو پولیس چې په کېټ کې ولاړ ؤ دننه تلو څخه وګرځولو – مختته موږ هم هیڅ خبره نه وکړه او په جمه خلګو کې وَدرېدو او تماشه مې کوله - یَو رنګ مې په څېره تلو او بل راتلو ... ما وئیل ، کېدای شي ، چې پولیسان په موږ پسې راغلې وي - او بیا مې زړه ته تسلي په دې خبره ورکوله ، چې موږ دا یُو دباندې ولاړ یُو ... که داسې څه خبره وای، نو له

Downloaded from: The Digital Library

موږ سره به يې سپينه کړې وه - دَ تپوس کولو ورسته پته ولګېده، چې دَ پوليس سړي دَ هغو بنګاليانو پسې راغلي دي ، چې دلته دَ خپل هېواد څځه په غلا باندې په سمندري لاره راغلي ؤ - زړه مې لا سم په ځای شوی نه ؤ ، چې پنځه دَ پوليس سړي دَ ريسټ هاؤس دباندې په خندنئيو خبرو را وَختو - او بل ورسره هيڅوک هم نه ؤ ... نو دَ دې مطلب دا ؤ، چې دَ دې هېواد دغو محافظان هم لکه دَ پاکستاني پوليس عسکروله هغوئ سره خبره خلاسولو دپاره ورته راغلي ؤ - که داسې خبره نه وه، نو هغه بنګاليان به کله هم دَ ريسټ هاؤس دباندې په آزاده نه ګرځېدلو –

په شپږمه فروری کال ۱۹۹۴ع چې سهار اتهه بجې په جهاز کې کښېنستو... جهاز لا الوتی نه ؤ، چې ما دا وړوکی غوندې نظم چې برايه شپه مې لا دَ زړه په تختۍ نوښته کړی ؤ ... په خپلې ډائرۍ باندې داسې واړَولو ....

"دَ آدم پَل"

ما غوښتل ، چې ښکلوم به
دَ آدم دَ قدم پَل زه
او يَو دوې سلائې خاوره
به په سترګو لګومه
چې په ژوند مې دَجنت باړ
څه پرې مات شي
او زړه ښاد شي
خو، چې څنګه ور روان شوم
نو، دَخپل ړومپي قدمه
رګ تر پَله دَ آدمه
ځای په ځای باندې لېوانو
په جُوثه دَ انسانانو
دومره دومره وَداړلم

Downloaded from: The Digital Library

چې په ځای دَ سجدې ما
پَل ته پورته کړو لاسونه
او په خپلو پلو راستون شوم
(شوق / نیګامبو ... کولمبو /۱۹۹۴ع)

" څه وجه ده ، چې له کوره وَځمه ، نو په خوشحالیانو او بیا چې دَ کور په لور راځمه نو هم خفه نه یم ؟"
دا هغه سوال ؤ ، چې ما په ډائرئ کې دَ نظم ورسته نوښته کړو او دائرئ مې بنده ځکه کړه ، چې دَ ډېر سوچ کولو پرته مې هم ځواب په ګوتو نه راغلو .... خو بیا چې کور ته وَ رسېدم ، نو نور نور دَ دې خبرې دَ ځواب پسې پرېښانه شوم - ولې چې دَ دباندې وتو او دَ بیا وزَر کولو تمې او خواهش مې په زړه کې سر راپورته کړی ؤ - بس نه یم خبر ... چې څله او داسې به تر کومه راسره کېږي او تر څو به کړېږم ... ګوا کله دَ غم په سرو سکروټو او کله دَ خوشحالئ په بېباکو کېفیتونو کې ؟

خوب مې لیدو --- خو ، ویده نه وم
تاثراتي لنډیز ---

" منم --- چې چرته ښځې خپل مخته آزادې پرېښول شي . هلته په نرینأؤ باندې ژوند بار (په معاشي توګه) کم شوی دی ... خو دغې آزادئ دَ کور تقدس او دَ خوشحالې کورنئ تصور دَ مخه وړی هم دی - ګوا ، نر نه دی نر پاته شوی او ښځه ښځه نه ... ولې چې دواړه په خپلو کې اول خو دَ رښتې ساتلو ته تیار نه دي او که تیار دي هم ... نو تړون یې په داسې نازک سپېنسي شوی دی ، چې شلېده یې ګرسره وخت نه غواړي - او چې چرته دَ ښځې دَ ژوند اختیار دَ سړیانو په لاس کې دی - هلته نه یوازې ښځې ته په درنه سترګه کتل شوې دي ، بلکې سړیانو هم قدر موندلی دی .... دلته زما دَ خبرې څخه مراد دا ، چې نن که څه هم

Downloaded from: The Digital Library

مسلمانانو دَ ژوند په لوبه کې (دَ تعمير او ترقۍ په اړه) ماته خوړلې ده – خو کورونه يې دَ جنت څخه کم نه دي ... او هيڅ شک نه شته ، چې په دې اړه کريډټ اسلام ته ځي ٚ (شوق)

ٚ وسوسه ٚ

ما يې زړه ته لاره وکړه
هم يې سترګو کې مېښته شوم
خو ، چې څنګ ته يې ورتلمه
لا به نور نور ورځکېدمه
چې ناڅاپه مې ورپام شو ،
نو خولې شولې راماتې ...
پښې مې ځای په ځای شوې شلې
په وجود کې مات رامات شوم
او له ډاره دَ مرګي زه
په هيڅ هم نه پُوهېدمه
چې ، په کومه وَ تېښتمه
شاته بند دَ خوُنې ورؤ
دواړه اړخ مې دېوالونه
او همت مې کوی نه شو
دَ ٚيُوپا ٚ په لورې ځکه
چې يې خُلې کې کوکېدلې
دَ غاښو په ځای سکروټې
او له پوزې يې اورونه
غورځول اژدها غوندې
(شوق / تهيم:- پټايا بيچ - تهائي لېنډ ...۱۹۹۴ع / نظم:- پښين ۱۹۹۵ع)

Downloaded from: The Digital Library

"ته ما دوست جوړوې"

راسره نیږدې ناستې تورسرې ، چې دَ ډېره وخته یې سوچ را په کې بند ؤ ... او په وار وار یې دَ وړو سترګو تر کونجونو راته کتلو ، په بلنه خولې راباندې ځکه نه شوې را ایله ، چې دلته دوستانې جوړَول دَ انجونو مشغله نه ، بلکې کاروبار هم ګڼل کېږي - ما دَ هغې انجلۍ دَ خواست په ځواب کې څه وئیلو دَ مخه سر تر پایه ورته وکتلو -انجلۍ چې جینز پېنټ او سره شرټ کې بده نه ښکاره کېده - ورته په پسخوندي انداز وَموسېدم او په لغازي ډؤل مې ورته وئیل ...

" تهائي او دوستي ؟نا ممکن نا ممکن ..."

لا به مې نور څه ورته وئیل ، چې هغې زما په سترګو کې سترګې داسې را واچولې، لکه زما په پسخوند چې خشم ورَغلی وي -که څه هم ماته دَ خپلې غلطۍ احساس شوی ؤ ، او اوس به مې بخښنه ورڅخه غوښتله، چې هغې لاس راوَغزَولو او په نره یې راته وئیل ...

"No Money , only friendship"

زه چې دَ دې په لومړۍ غوښتنه باندې لا ست شوی وم ، لاس په لاس کې ورکړو او بې واره مې دَ خلې څخه وَوتو ...

" واه ... دا نو اوس خبره شوه "

داسې مې ځکه ورته وئیل، چې زما په ذهن کې دَ هغې دَ جسم په اړه هیڅ داسې طلب نه ؤ ... ځکه خو مې دَ هسې یَو دوست په نیت دوستۍ ته اوږه کښېښوله - او بیا په دې "لکي بار" کې دَ څه ناستې ورسته ورسره دَ ډیسکو په خوا دَ پتایا ستې په فرسټ روډ ، چې بیچ روډ هم ورته وئیل کېږي باندې روان وم - دې وخت دَ ګهړۍ ستنې دَ شپې دولس بجو څخه اوینتې وې -

ما خوب نه لیدو ، بلکې دا هر څه دَ سترګو وړاندې ؤ - دَ کرسمس دَ رنګارنګ پروګرامونو لیدو او دَ زاړه کال دَ نوې کولو په شوق کې زه نن سهار دَ تهائي ائېر وېز انټرنېشنل په جهاز TG – 58 کې دَ کراچۍ څخه دَ تهائی هېواد دَ "حوُرو

Downloaded from: The Digital Library

ښار ″ته رسېدلی وم ... اوبیا دَ یَو څو ورځو تېرَولو دپاره نېغ له ائیرپورټ څخه دلته پټایا ستې ته - ولې چې زما اصل منزل مقصود سنګاپور او له سنګاپور څخه دَ انډونیشیا یوه نیمه نوموړې جزیره (ټاپو) لیدل هم ؤ - لاکن سنګاپور ته دَ ډائریکټ فلائټ سروس نه درلودلو له سوبه VIA بنګاک ورته تګ ممکن ؤ - نو ځکه له دواړو خواؤ څخه زما ټکټان .. په هم دغه تهائي هېواد باندې تېرېدو راتېرېدو دپاره کنفرم شوې ؤ- نن ګوا په ۲۴م دسمبر ۱۹۹۴ع شپه دَ نه غوښتلو پرته هم زه دَ ″ابن″ ، چې کرسچن وه او له برما څخه یې تعلق درلودلو او ډېر پخوا له خپلې مور او پنځه کلنې لوُر سره دلته راغلې وه ... په انسانیت وزمه دوستی کښېوتم - هغه انجلی څه، دَ باد مسته شپه وه ، چې زه او زما هرڅه یې دَ مخه کړي ؤ - دَ ګرېس ډیسکو څخه دَ راوتلو په وخت موږ دا عهد کړی ؤ، چې زموږ تر منځه به دوستي له هر رقم غلط سوچ او غرض څخه خلاسه وي - ګوا هغه به ما سره نه ګنې او نه به زه دا ښځه ... په هم دې خو مې ورسره په نره دَ ساتلو هڅه کوله -

″ سبا سهار به نهه بجې راځم او تا به له ځان سره کور ته بوځم –ولې ، زه غواړم، چې زموږ دَ کرسمس په خوشحالیانو کې ته ګډون وکړې –زما مور او وړه لوُر به ستا په لیدو ډېره خوشحاله شي″

او بیا ″ابن″ دَ خپلې Yah نامي خوندکی ، چې دَ چیانګ مائی اوسېدونکې وه سره دَ هغې په موټر سائکل یَو خوا ته مخه وکړه - زه هم خوبَولی غوندې دَ K. K. Inn په خوا روان شوم– په لاره کې مې سوچ کولو ، چې چرته مېړه خو یې مړ نه دی ، چې په کور کې یې دَ موجودګی ذکر په خله نه راځي –او بیا ګوره، چې ځله کرسمس په خوشحالیانو کې زما ګډون ضروري ګڼي ؟ چرته دَ مېړه دَ لیدو باړ خو راباندې نه ماتوَي ؟ هر څه هرڅه ، خو زه له دې سره په بې غرضه دوستی کولو شرمنده ځکه نه وم ،چې زموږ تر منځه داسې هاسې غرضونه نه ؤ – ولې چې زه خپلې پښتو نیولی وم او دا خپل کست... مګر وېرېدم بیا هم ورڅخه -

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دَ کرسمس په ورځ دَ سهار تر نهه بجو پورې دَ کې - کې –ان په ورړه لابي کې دَ "
اېن" چې اصل نوم يې "يو پا کيو سري کران"ؤ ، دَ تريخ انتظاًر ورسته راولاړ شوم
او دې هوټل ته مخامخ .. دَ روډ بلې خۍ ته جوړ الفردوس ريسټوزېنټ ته وره غلم
– بار والا ته مې دَ چائيو آرډر ورکړو او سترګې مې دباندې په ښکاره روډ دَ اېن
لاره څارَلو کې بوختې کړې – يو وخت اشرف الدين لالا چې پښتون ؤ او دَ دې
هوټل مالک هم ... دَ چائيو ټرې خپله را اخيستې وه – چې ټرې يې په مېز ايږدله ،
نو يې په پښتو کې راته وئيلو ...
" پښتون راته برېښې ... پښتون يې ؟ "
ما وئيل ...
"هو ، پښتون يم "
دومره ورته وئيلو ورسته مې دَ هغه له خوا راغزَولى لاس کې لاس ورکولو په
وخت به مې لا دا پوښتنه ورځخه کوله چې ... څنګه يې دا اندازه وَلګوله چې زه
پښتون يم ؟ خو زما له پوښتنې يې دَ مخه خبره داسې خلاسه کړه ، چې ...
"ستا دَ مخ کاسې ، سترګو او په خاص توګه چې مې دا ستا برېتونو ته پام شو ،
نو ما وئيل ... چې دا ځوان پښتون دى "
بيا يې دَ نامه پوښتنه وکړه ... او ما چې څنګه خپل نوم ورته وَښائيلو ، نو ده څه
سوچ کولو ورسته وئيلو ، چې ...
" دا نوم راته څه اورېدلې شانتې ښکاري ... ته چرته هغه افضل شوق خو نه يې
چې ، شلېلى امېل نامي کتاب يې ليکلى دى ؟ "
ډېر حريان شوم او ورته وئيل مې ...
" هو.. هو ، زه هغه افضل شوق يم ... لاکن ... "
زما دَ "لاکن" تورې ورسته اشرف الدين خبرې ته نه پرېښولم او راته وئيل يې ...
چې" ستا کتاب" ... دا تورې له خلې رايستلو ورسته يې وئيل "يَو منټ" او بيا
ولاړ شو

Downloaded from: The Digital Library

اوس به لا ما دَ چائیو کوپ خلې ته وړلو ، چې څه ګورم ...˝ اېن˝ دَ روډ پـه هغـه بلـه څۍ باندې ولاړه ... ماته ګوري او خاندې ... ما ورته پـه لاس اشاره وَ راتلو وکړه او دا را روانه شوه – پـه تور شرټ او جينز سکرټ کې پـه خلاسو ويښتو ډېر ښکلې ښکاره کېده ، چې څنګه را وَرسېده ، نو وائي ...

˝ سوري سوري وَ ځنډ ېدم ˝

او لاس راکولو ورسته په مخامخ چوکۍ کې کښېنسته – موږ خبرې کولې ، چې اشرف الدين لالا بيرته راغلو او راته وائي ...

˝ دا ګوره ستا کتاب ، چې څه موده مخکې زما ملګرې نسيم الرحمان لـه پاکستان څخه رالېږلی ؤ ˝

داسې وئيلو ورسته يې اېن ته وَکتلو او موسکنی غوندې شو ...

˝ دا څوک ده ؟ ˝

ما وئيل ...

˝ هسې دوست ˝

دومره خبره چې مې کوله، نو دائی له اېن سره پـه تهائي ژبه کې اخته شو – ګوره چې څه يې وئيلو او هغې څه؟ خو بيا چې يې زما کتاب ورته ورکولو ، نو دائی ماته وائي ...

˝ دا ماته تهائي انجلۍ نه ښکاري ، ولې چې ژبه يې سمه نه ده ˝

اوس اېن دَ کتاب پاڼې اړَولې را اړَولې او اشرف الدين لالا ، چې زما پـه څنګ کې پـه چوکۍ کښېنستو راته خپله کيسه پئيل کړه او واي ...

˝ بېخي پخوا زما پلار دلته راغلی ؤ - اوس موږ دَ دې هېواد ځاي خلګ يُو .. دا ګوره زما شناختي کارډ ... او موږ دلته ډېر غټ کاروبار لرو – زما کشر ورور چې زما دَ تهائي مور څخه دی امير سيد نومېږي ... دې وخت دَ پټايا ستې مئير دی – زما پښتو سوچه څکه پاتې ده، چې ما پـه پاکستان کې دَ خپل پلار دَ ورونو (اکاګانو) سره ډېر وخت تېر کړی دی – دَ امير سيد هم لږه لږه پښتو زده ده – مګر زما زوئی کريم او لوُر ... هغه ګوره چې پـه کاؤنټر باندې باندې ولاړ دي ... او

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

ښه ډېره پښتو يې په دې زده ده، چې زه يې په کال کې يَو يا دوه ځله پاکستان ته ځان سره حتماً وړم"

ده به لا نور څه وئيل، چې ابن وَمنځ ته راولويده او وئيل يې ...

" ناوخته شو .... درځه چې ځو"

ما ورته وئيل...

" لږ صبر وکړه ... لاړ به شو"

او اشرف الدين لالا ته مې وَوئيل...

" ښه ، نو خبره دې کوله"

دائی وَموسېدو او دَ ابن په لور يې ورکتلو ورسته وَوئيل ...

" دَ دې تازيله ده ... ورسره لاړ شه .. ما او تا به بيا خبرې کوؤ او بيا زه غواړم ، چې نن دَ ماځېګري دَ چائيو بندوبست درته په کور کې وَکړم.... امير سيد سره به دی هم ليدل کتل وَشي"

دَ هغه دَ تکراري ضد دَ مخې مې وعده ورسره کولو ورسته له اشرف الدينه څخه اجازه اخيستله–او بيا زه او ابن دَ ريسټورينټ څخه دباندې وَوتو –

يَو وخت ټېکسي دَ يَو وړوکې هټ وزمه کور مخې ته تم شو او مورږ دواړه راکښته شولو - يوه وړوکې ماشومه انجلۍ، چې دَ دې کور مخته ولاړه وه ... زمورږ په ليدو په منډه منډه راغله ... ابن په ډېره مينه په غوزۍ کې واخيسته او ځپ کولو ورسته يې راته وئيل ...

" دا زما لوُر ده"

ما يې په سر لاس تېر کړو او بيا هټ وزمه واړه کور ته روسره دننه شولم ... يَو وړې خونې ، چې مخته يې وړه شان براندړه په لرکيانو جوړه وه ته وره غلو - دلته خورا ډېرې ښځې هم وې ، څوک ناستې ، څوک ولاړې ... خو زمورږ په ورتګ يوې بلې خواته وَ وېښل شوې او مورږ څو قدمه مخته تېر شولو - يوه زړه ښځه ، چې ابن ورته ماما يعنې مور وئيله راولاړه شوه ... څه مخته راغله او زما په سر يې لاس داسې تېر کړو .. لکه زه چې دَ هغې زوئی يا زوم وم او راته په خپله ژبه

Downloaded from: The Digital Library

کې ګډه شوه – په ژبه يې نه پوهېدم، خو په سترګو کې يې څرکېدونکو اوښکو ټول حالونه راته تېر کړو ... او بيا اېن په خپلې مورکې باندې غوزۍ واچوله او په اوږه يې دَماشومې غوندې سر په اوږه ورته کښېښولو او څه وخت ورسته چې يې سر پورته کړو او خواره واره ويښتان يې دَ څېرې څخه په يوه جټهکه چې لرې کړو .. نو څه ګورم سترګې يې دَ اوښکو څخه ډکې وې – مګر زما دَ زړه ساتلو دپاره يې په شونډو مصنوعي خندا راويستله او راته وائي ...

" ته کښېنه... ولې ولاړ يې ؟"

زه کښېنستم ، خو ټولو ښځو داسې راته کتلو ، لکه زه چې دَ اېن دَ کورنۍ غړی وم - غرض دا چې دَ کرسمس کېک ، چې په تهائي ژبه کې ورباندې خود لکه چې " هېپي کرسمس " ليک ؤ ، زما مخې ته په واړه مېز باندې کښېښول شو .. او اېن راته وائي ...

" پليز کاټ يې کړه "

ما چې په خپل ژوند کې په داسې موقعو باندې کېک نه ؤ کاټ کړی ، دَ اېن دَ زړه ساتلو دپاره مې چاړه راپورته کړه او چې کېک ته مې ور وړله ، ، ،نو دَ اېن لاس هم راوَرسېدو او دواړو په ګډه کاټ کړو - ښځو دې وخت په ګډه ، ګوره چې کومې سندرې وئيلې او دلته اېن دَ کيک اول پيس په غاب کې کښېښولو ورسته ماته وړاندې کړو - او زه دغه رنګه تر ډېره وخته پورې په ښځو کې ناست تماشه جوړ شوی وم – يَو وخت چې له دې محفله راولاړېدم ، نو دَ اېن لوُر ته مې څو نوټونه په لاس کښېښولو او دَ اېن سره دباندې راوَوتم – مور يې هم تر دروازې پورې راغله - اېن تر نيږدې سړک پورې راسره راغله – ماته يې ټېکسي وَنيولو او خپله دَ کرسمس خوشحالياني لمانځلو دپاره دَ کور په خوا روانه شوه - اوس چې زه په ټېکسي کې دَ ښار په لور راروان وم ، نو زړه راته وئيل، چې .. چرته اېن (يوپا) دَ زړه ساتنې په ثواب کې خو مې دَ دغه وړه کورنۍ په زاوال کې نه واچوله ؟ چې زما په ورتګ يې دَ کرسمس دَ خوشحاليانو په ځای دَ خندلو ... وَ ژړلو ؟

Downloaded from: The Digital Library

دا هغه سواليه خبره وه ، چې زه يې دَ ځواب په لټون کې په لومړي ځل دَ انسانيت په اړه له يَو داسې امتحاني کشمکش سره مخامخ کړی وم، چې ما داسې سنجوَلو لکه دا زموږ يعنې دَ انسانانو ترمنځه چې دَ بېلابېلو اصنافو په نامه دَ کرکو وېښ چې نه يوازې ناروا کار بلکې غېر انساني المیه هم وي - ولې ، چرته يَو غرئيز پښتون او هغه هم نر ... او چرته دَ تهائي يا برما دَ سيمې بازاري کس ... او هغه هم ښځه ؟ چې تر منځه يې دَ انسانيت په نوم ملګرتيا تر دې هانده دوام مومي ، چې يَو بل ته دَ کور دَ مقدسه غړې وئيلو په وخت عار نه محسوسوي ..... هو، زه له يَو داسې ريښتونې حقيقت سره په روحاني توګه مخامخ شوی وم، چې په ژوند کې په اول ځل ... ما ځان ته انسان په نره وئيلی ؤ -

*****

ما ځيګر دَ خپل قول په سمه زه دَ اشرف الدين لالا سره دَ ده وَغت کور ته وره غلم - په دې بنګله غوندې جوړ غټ او ښائيسته کور ، چې ورسره جوخت يې يَو غټ دَ بوُزو او پُسونو فارم هم درلودلو ، کې يوې خواته دَ چادرو دَ بام دلاندې کټونه داسې برېښېدلو ، لکه جوړه چې پښتني حجره وي ... دلته کښېنستلو په وخت مې ورڅخه وکړه ...

" پښتانه لکه چې درته راځي ؟ "

لالا وئيل ...

" هو، زما دَ کلي خلګ بېخې زيات ماته راځي "

دومره وئيلو ورسته خپله مخته وائي ...

" موږ که هر څو اوس تهائيان يُو ، خو خپله پښتو او پښتانه مې نه دي هېر کړي او هڅه دا کوم ، چې زما په کور کې دي پښتو هرکله ژوندۍ وي "

" بېشکه ... پښتون ، خو پېژندلی کېږي په پښتو باندې "

ما هم ورسره دَ خپلې شېرينې ژبې په حق کې داسې وَ وئيلو او بيا موږ تر دې موضوع دلاندې خورا ډېرې خبرې وکړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه دا ، چې دَ چائیو ښیښلو په وخت مو تر خپلو دَ ځینو نورو ګپو شپو وهلو ورسته ، چې را ولاړېدم ، نو اشرف الدین لالا راته وائي ...
" لږ صبر وَکړه ، چې په یک تاره باندې درته پښتني لاره واؤروم"
او بیا یې نوکر ته ژغ وکړو ...
" هلکه .. هغه زما یک تاره را واخله"
اوس دَ یک تارې په تار چې ده ګوتې وهلې ، نو سترګې یې پټې وې ... لکه جوړه چې چا په زړه باندې ویښتلې وي .. او بیا څه وخت ورسته چې په ګاډی کې کښېښمستو ، نو دائی وائي ...
" درځه چې دَ امیر سید سره دې پېژند ګلوی وکړم "
او ګاډی یې په کوڅو کې یوې بلې خواته سمه کړه ... چې کله په یَو ګېټ ننوتو ، نو یې وئیل ...
" دا دَ امیر سید بنګله ده ... او ورسره ګېراج ، چې په کې تر دوه درځنه زیاتې ګاډیانې ولاړې وې ، دَ عالي شانې بنګلې مخې ته ولاړ نوکر ته یې ژغ کړو ... او په تهائي ژبه کې یې دَ امیر سید پوښتنه ورڅخه وکړه، بیا ده بیرته ګاډی راوګرځوله او وائي ...
" امیر سید دباندې وتی دی ... خېر بله ورځ به ورته راشو "
او بیا یې لاره کې راته وئیلو ، چې ...
" امیر سید دَ دې ښار په مړَو خلګو کې یَو دی ، ، ، تېرو ورځو کې یې په ۲۰ ملیون باتهو باندې یوه مځکه خرڅه کړې وه "
چې دَ کې –کې –اِن هوټل مخته یې کښته کولم ، نو راته وائي ...
" هر کار یا لانجه چې وي ... نو حکم کوه .. دلته زمونږ هولډ دی "
او بیا مخته تېر شو -
شپه دَ پخوا په شانې په ګرځېدو راګرځېدو راباندې تېره شوه او ډیسکو ټیک ته هم ورغلم - لاکن په ډیسکو مئینه اېن هلته هم نه وه راغلې ...
"خېر ... سبا نهو بجو ته خو راځي "

Downloaded from: The Digital Library

زړه ته مې په دې خبره تسلي ورکړه او دَ خپل هوټل په خوا روان شوم – دَ هوټل په کاؤنټر باندې چې مې دَ خونې چابۍ اخيستله، نو په کاؤنټر ولاړ ځوان راته وئيل...

" مانښام خواته يوه انجلۍ ستا پوښتنې ته راغلې وه "

ما ورځخه پوښتنه وکړه، چې څنګه انجلۍ وه .. مګر زړه ته يې دَ څېرې کړه وړه نه راتلو او ملامت هم نه ؤ .. ولې دلته خو په درځنو انجونې ځي راځي - دا خوښه راته پته وه، چې دَ ابن سبوا بله څوک کېداى شي ؟ او بيا په خپله خونې کې په پلنګ باندې وَغزېدم – سترګې مې پټې کړې – مګر خوب نه راتلو – که به مې هر څو کوشش وکړو او يَو اړخ بل اړخ به اوېښتم ... خو خوب لکه راځخه مرَور شوى چې وي ... ګرسره نيږدې نه راتلو- کله يَو سوچ او کله بل سوچ او بيا چې يَو وخت مې په بُدها کې سوچ بند شو - نو دا سوال به مې مزغو ته راغلو – ګوا يَو خواته دَ دې تهائيانو دَ بُدها سره دَ عقيدې درلودلو دا حال ؤ ، چې په شان کې يې ګستاخي نه يوازې اخلاقي ، بلکې قانوني جرم ګڼل کېږي – او بل خوا ته دَ ده وړې او غټې مجسمې په بارونو، کلبونو او پبونو کې څه ... وايم، چې په هغه هالونو کې هم پرتې دي ، چې چرته دَ ښځو له سرونو ځخه دَ حياء پړونې اخيستل کېږي ... دا سې څله کېږي ؟

دَ دې سوال په ځواب کې به مې کله ذهن او زړه وئيلو، چې کېدلى شي ، دا خلګ وَ بُدها ته دَ هغه دَ دې نظرئيې ثبوت ورکول غواړي ، چې ګوندې "بس دغه ژوند دى او دلته چې څه کوې ،،، نو هغه به رېبې " ولې چې دلته دغه يَو کاروبار خوښَول کېږي – شرافت، غېرت ، همت او انسانيت دلته خپلې معناؤې بائيللې او تقاضې بدلې کړې دي – نر په هر حال کې په دلالي حېثيت خوښ دى او ښځه په هرقيمت دَ خپل مخالف سيکس دَ خواهشاتو تنده ماتولو په کار کې سکون محسوسوي –

که دا سې خبره هم نه ده، نو بيا څله له بُدها سره دَ عقيدت پرته، دَ بُدها دَ مجسمو په وړاندې بې حيائۍ ته جوګه شوي دي ؟ او بيا دَ حېرت خبره لا دا هم ده ، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

تهائي قانون او انتظاميه چې ټوؤرستانو څخه دَ بُدها دَ احترام توقع کوي ، مګر په داسې لړلې حال چپ دي ... هو ، شايد په دې چې ... که دوئی پابندي لګوي، نو خو معيشت يې متاثره کېږي - غرض دا ، چې په دا رنګه ګډ وډ سوچونو کې يَو وخت خوب په خپله غېږه کې اخيستی وم – بيا مخته نه وم خبر ... چې زه خپل جنت وزمه کور کې پروت وم او که دَ اژدها په خلې کې ؟

*****

سهار نهه بجې خواته زه او اېن په ټېکسي کې ناست دَ پتايا پارک په لور روان ؤ - دَ اېن سترګې داسې سرې غوندې راته برېښېدې لکه جوړه چې يې ډېر ژړلي وي – مګر مانه غوښتلو ، چې په پرهارونو يې مالګې وَدُوړَوم - بيا څه وخت ورسته دَ ليدلې کتلې پارک غټ سوئمنګ پولونه ؤ او موږ – چې نه يوازې لمبېدو ، بلکې ورسره ورته سمندري غاړې باندې ښه تر ډېره په ژېړ او صفا رېګ باندې کښېنستو هم - بس يوه خبره چې ماته به يې زور راکولو .. او يا له پښتو څخه اړَولو باندې بيا بيا مجبوره کولم ... نو هغه ؤ، دَ اېن بدني کړه وړه، چې په سوئمنګ کاسټيوم کې يې دَ کتونکې ايمان خطا کولو .. چې به مې څنګه سترګې ورباندې کرارې کړې ... نو دې به وَخندلو .. هم ځکه به يې زه نور نور په غلط فهمۍ کې مبتلا کړم - لاکن همت مې بيا هم دَ وئيلو ورته نه شو کولی – ولې ، چې پښتو راته دَلارې خنډ وه - بس دننه دننه به سوځېدمه – که څه هم له خپلې خواهغې په خپله مخوصه لهجه کې دَ انګرېزي دا تورې زما تر غوږو بيا بيا تېرَولو ... يعني وئيل به يې ...

"مي لائي يُو ... يُو لائي مي آر اټ ؟"

غرض دا ، چې مائيګر خواته موږ له دې پارک څخه بيرته دَ پتايا ستي په لور راغلو۔او دلته دَ څه ګرځېدو ورسته چې کله دَ لانچونو پلېټ فارم په لور روان ؤ ، نو دَ دې پلېټ فارم سره ورته .. ګوا دَ روډ خواته جوړ دَ بُدها دَ واړه مندر ، چې په کې بُدها په ښکاره پروت ؤ او مخته يې ځوقسمه نرينه شرمناک نوسونو په ليدو وَچ وَ درېدم ... حريان شوم، چې دا نرينه بلاګيان له بُدها سره څه اړه لري ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

پوښتنه مې له اېن څخه څکه نه شوه کولی ، چې دې خپله زما توجه په هغې خوا اړَولولې وه ... شوق يې په خلې سم نه ورتلو ، وئيل يې ...
" سو سو ... لوګ لوګ "
او بيا هغه وخت زما دَ حيرت انتها نه وه ، چې يَو وخت دَ بُدها وَ مجسمې ته ولاړې دوې پېغلې له سلام کولو ورسته شاته ورڅخه څو قدمه راغلې او دَ بېل بېل ډؤل جوړو (نوسونو) مخې ته وَدرېدې ... لاسونه يې ورته جوړه وَنيولو او په ډېر احترام ورته تر ډېره سرونه ځنَولې ؤ -

لنډه دا ، چې زه په دې هر څه ليدو په سوچونو کې ورک ، چې کله پلېټ فارم باندې مخته روان وم. نو مې همت وکړو او له اېن څخه مې پوښتنه وکړه ...
" دا ما څه وَليدو او هغه هم دَ بُدها مخته پراته ؟
دې يَو ځل وَ خندلو او بيا يې له شرمه مخ په لاسونو کې پټ کړو او څو لمحې ورسته چې په خپل حال کې راغله ، نو راته وائي ...
" دلته ځينې تهائيان دا يقين لري چې دَ بُدها له دې نوس څخه انسان او انسانيت زېږېدنه کړې ده – ځکه خو يې دَ بُدها مخته ږدي او پوجا يې کوي "
په عقلي دليل خو يې خبره بده نه وه کړې ، لاکن دَ بُدها په اړه څله ؟ ولې چې دَ بُدها تر زېږېدو دَ مخه خو هم انسانان ؤ ... هو ، دا کېدلی شي چې دا خلګ دَ دې عضو احسان من ځکه وي ، چې دَ دې له برکته خو يې معاشي سوکالئ موندلې ده –

*****

وخت مخ په وړاندې روان ؤ .. او آخير ۳۰م دسبر ۱۹۹۴ع هم راغلو - دا ورځ زما او دَ اېن دپاره دَ خفګان ځکه وه ، چې زه سبا يعنې په ۳۱م دسبر ۱۹۹۴ع سنګاپور ته روان وم - او دغه وجه وه ، چې دَ اول سهاره بيا دَ اشرف الدين لالا په ريسټورينټ کې ناست ؤ او ګپې مې لګولې – يَو وخت چې په بله تلو دپاره راولاړ شولو ، نو دَ جيب څخه مې دَ ۵۰۰ باتهه نوټ راويستلو او اېن ته مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې کړو ... داسې خو اېن دا نوټ واخیستو .. مګر په لاسو کې یې دَ مروړلو پسته راباندې په ډېره غصه وَغورځولو او Finish Finish چې دې Finith Finith وئیلو ورسته په تېزو قدمونو له ریسټورینټ ځخه وَوته – یَو ځو قدمه خو لا زه هم ورپسې وره غلم او نارې مې ورپسې وکړې ... خو هغه وه، چې تر شا یې نه راته کتلو -

دَ اېن په تلو دَ نن ټول پروګرامونه سره ګډ وډ شولو – نه پوهېدم چې څه وکړم ... دَ دې خفګان راباندې دومره وَ غمېدو ، چې ځان راته ظالم او دَ هغې دَ پاکې ربښتې مجرم ښکاره کېدو – ولې چې ما یې په مینه باندې ټوکه کړې وه او قیمت مې ورته ټاکلی ؤ - او بیا مې دا هم یقین شو ، چې راځي به خامخا .. مګر دَ درستې ورځې دَ انتظار کولو پرته هم نه راغله - مطلب دا ، چې دَ شپې هم ... او په داسې رنګه تریخ انتظار کې مې سترګې سره وره غلې وې ، چې یَو وخت دَ خونې دروازه په زوره زوره چا په لغتو وَویښتله .. سپک راپورته شوم او یَو دم مې له خلې وَوتو ؒ یا الله خبر ؒ په سامولې انداز مې ګهړۍ ته وکتلو - دَ شپې څلور بجې وې - زړه مې له ویرې او وسوسې دَ حلق ژبه ښکلول شروع کړو.. خو آخیر پښتون وم ،،، همت او غېرت مې سره یَو ځای کړو او دروازه مې خلاسه کړه - دا څه ؟ حق حریان پاته شوم ... ولې چې اېن مخته ولاړ ه وه او وړه غوندې په پلاسټک کې بنده ګلدسته یې لاس کې وه او .... سوري سوري وئیلو کې یې ګلدسته راوړاندې کړه - ما ځان ورباندې تللو دپاره تندی تریو کړو او بیرته غبرګ شو او په خپل پلنګ پرېوتم .... هو ، شاید دا مې غوښتلو چې پخلا مې کړي - لاکن هغه په دروازه کې ولاړه وه ... آخر تر کومه ؟ سر مې راپورته کړو او ورباندې ژغ مې وکړو ورباندې ... او بیا دا لومړی ځل ؤ ، چې هغې زما په خونې کې قدم ایښی ؤ - او هغه هم په داسې پاک نیت ... چې نه زه دَ ځان په رنګه وم او نه هغه دَ ځان .... بس دغه یوه خبره به یې بیا بیا په ماته ګوډه انګلسۍ کې کوله چې..

Downloaded from: The Digital Library

"ما له تا سره دوستي ځکه وکړه، چې ستا ښه زما وَ هغه مېړه ته شوې ده، چې له تېرو درو کلونو څخه يې هيڅ درک نه شته .. خبره نه يم چې مړ شوی دی او که ورک ؟"

او بيا زما ګڼ تصويرونه يې په پرس کې اچولو په وخت په وار وار دا خواست راته کولو ... چې زه دې هغې ته هر کله دَ يَو ښه دوست په حېثيت خطونه ليکم - او بيا چې يو دوې ګنټهې ورسته زه په ټېکسي کې کښېښستم، نو دَ هغې سترګې له اوښکو څخه ډکې وې - وخت تېرېده لري ... خو يادونه په زړه پاتې شي او په خاص توګه دَ داسې بې غرضه دوستانو، لکه اېن (يوپا) چې په تهائي لېنډ غوندې ځای کې هم دَ پاکې او صفا دوستۍ په تقاضو پوره پوره وَوتله - نو ځکه خو مې دا نظم دَ هغې دَ ياد دَ تاثر دلاندې په بنکاک کې خپلې ډائرۍ ته وَسپارلو ...

"اورونه"

دا چې
ستا په نامه ګُله !
زه ساړه اسوېلي باسم،
نو خو، پوهی شه
چې په ما کې
ستا دَ ميني بل اورونه
لا هغه رنګه بلېږي
لا هغه رنګه تاؤېږي

(شوق / بنکاک.. تهائي لېنډ / ۱۹۹۴ع)

Downloaded from: The Digital Library

له ښکلا څخه تر ښکلا پورې
تاثراتي لنډيز ...

" اسلام او کُفر .. دَ ښکاره تقاضو په اړه تر اوسه لا په انډونيشيا کې دَ يوه بل په ضد .. که ښکاره نه پټ په پټه خپل خپل منونکې روزي – ګوا دَ زرګونو ټاپوګانو په دې هېواد کې ، چې چرته مسلمانان په زيات شمېر مېښته دي ، هلته دَ ژوند کاروبار نه يوازې سوړ ، بلکې پټ هم تر سره کېږي - بيا چې چرته دَ هندوانو ، عيسايانو يا سېکولر خلګو اکثريت دی .. هلته ژوند نه يوازې دَ ژوند په رنګه دی بلکې دَ سېلانيانو دَ تفريح دپاره زړه خوښونې هم لري – مخته به ګورو ، چې کوم تهذيب او مذهبي نظريه دَ انډونيشيا ټاپوګان په خپل اثر کې اخلي ؟ هو ، که څه هم ښکاري داسې لکه اسلام چې څومره په تېزۍ دا ټاپوګان په خپل اثر کې اخيستې ؤ .. هم هغسې په تېزۍ ورڅخه خدائي په امانۍ هم وائي ... لګيا دي " (شوق)

" اُوف کولی نه شم "
څه دي وَ خوړم په سترګو
څه دي چُور کړمه په حُسن
څه دي خپل کړم په نازونو
څه دي يُوړم په خبرو ...
بس که پاته دي نور څه لا ،
زما په دې خالي وجود کې
نو هغه دي ستا غمونه
او يا هغه حسرتونه
ارمانونه او يادونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هم ستا په ذکر فکر
ما په ځان ځان کې دننه
په مزه چیچې او خوُري ، خو
زه خوار اُوف کولی نه شم
داسې نه ، چې ستر خالق دي
زما په آه باندې وَنیسي
(شوق)

په پتایا ستې کې دَ زړه بائیللو ورسته ، زه دَ بنکاک ائیرپورټ څخه په تهائي ائیر ویز انټرنېشنل کې دولس بجې غرمه ناست سنګاپور ته ژر تر ژره رسېدو په تمه ځکه وم ، چې دَ خپل جوړ کړل شوې پروګرام په سمه ما دَ نورو خلګو سره په ګډه زوړ کال نوی کول غوښتو – ګوانن ۳۱م دسبر ؤ - دَ راتلونکې شپې په یَو منټ بالا دولس بجې به کال ۱۹۹۵ع نوی کېدو - څنګه چې جهاز آسمان خواته پورته شو ، نو ګوره چې زه څله بې غمه غوندې شوم ؟ که څه هم دَ تقدیر په حواله زما دَ رسېدو امکان په سل کې سل نه ؤ او بیا څه وخت چې جهاز دَ سنګاپور په ائیرپورټ کښته شو او انټري کولو ورسته زه یَو وار بیا دَ نوؤ ولولو سره ملګری دَ ائیرپورټ دَ رنګینې دُنیا څخه دباندې راوَوتم – په ټېکسي کې کښېنستم او ډرائیور ته مې وَوئیل، چې دَ آرچرډ روډ په شاوخوا کې مې یَو ښه او ارزانه هوټل ته بوځه – ټېکسي مخته روان شو - تر ډېره پورې په ټېکسي کې چپه چبیا وه- یَو وخت چې خوب وَځنګولم ، نو ځان بېدار ساتلو دپاره مې په ټېکسي ډرائیور باندې ژغ وکړو ...
" په سنګاپور کې ډېره ګراني ده "
ده وئیل...
" هو ، دَ سړي وَس نه په رسېږي "
او بیا یې مخته خپله وئیلو ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

" زما په خيال چې ته دَ مخه هم راغلی يې، چې په آرچرډ روډ خبر يې ؟ "
" ته درست پوهی شوی يې .. دا زما دويم ځل دی چې سنګاپور ته راځم "
بيا مې خبره مخته داسې کش کړه ...
" تا ته پته ده ، چې دَ نيو ائير خوشحاليانې دَ آرچرډ روډ په کومه علاقه يا ځای کې ښه لمانځل کېږي ؟ "
ده وئيل ...
" نيو ائير ... ته لکه چې نيو ائير لمانځلو ته راغلی يې ؟ "
ما به لا اوس ورته " هو " کولو ، چې ده زما دَ اولې خبرې په ځواب کې خبرو ته داسې اوږده ورکړه ...
" داسې خو دَ دې آرچرډ روډ په پراخو فُټ پاتهونو باندې زيات رش وي ، خو دَ غټو هوټلانو په لانونو او هالونو کې يې دَ لمانځلو خوند بيا جلا وي - لکه آرچرډ هوټل ، ډائناسټي هوټل ، ماندرين هوټل او دغه رنګه نور نور "
او بيا يې ګاډی بل روډ ته ګرځولو په وخت وئيلو ...
" هوټلان دلته ډېر ګران دي ... ولې تاسو ګيسټ هاؤس کې نه اوسېږئ ؟ چې پُرسکونه هم وي او ارزانه هم "
ده به خبره مخته وړله ، چې ما ورسره خوښه کړه او ورته وئيل مې ...
" مګر دَ آرچرډ روډ شاوخوا کې دې وي او بس... "
" اوکې .... اوکې "
دَ ده له خلې څخه دومره راته وَوتلو ...
پوهی شوم ، چې دا ډرائيور زياتې خبرې نه خوښَوي .. نو ځکه ما هم بله خبره ورسره نه وکړه ...
" انسان هم بلا شئی دی، چې دَ لاسه يې کېږي.. نو دَ سر په مځکې جنتونه جوَوي او چې سستي يې وَنيسي، نو دَ لاس خيرې لا هم نه شي صفا کولی "

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

دا خبرې مې ایله مزغو ته نه راغلې ،، بلکې دې وخت دَ روړ دوارو اړخونو ته ولاړ دنگو دنگو بلډنگانو ، چې شیشه او دَ قیمتي کاڼو ټائیلونه په کې بېخي زیات په کار راوړل شوي ؤ ته په کتو زړه دَ سنگاپور په ستائینې مجبوره کړم – یَو وخت ټېکسي دَ لکي گیسټ هاؤس، چې په یوه پراخه کوڅه کې جوړ ؤ مختهٔ وَدرېدو- په گېټ کې ولاړ یَو ځوان ترگاډی پورې راغلو او دَ گاډی دروازه خلاسولو سم دستي ورسته وائي...

" خونه دې په کار ده ؟ "

ما به لا اوس "هو" ورته کولو ، چې ډرائیور په خپله ژبه کې ورسره گډ شو .. خود لکه چې دَ کرایې پوښتنه یې ورڅخه کوله .. هم ځکه خو دَ هغه ځوان دَ ځواب ورسته ډرائیور راته وائي...

" دا گیسټ هاؤس ښه دی او کرایه یې هم زیاته نه ده ،،، بس فقط ۳۰ ډالره سنگاپورین "

که څه هم دا رقم پاکستاني شپږ سوه روپۍ جوړېدې ، خو ورسره وَ مې منلو ځکه چې دَ برایه شپې بې خوبۍ زه دې وخت سر لگولو ته په هر قیمت مجبوره کړی وم -

دَ گیسټ هاؤس دا وړه خونه څه خاص نه وه، لاکن دې وخت مې خپله وه .. نو ځکه ښه بې غمه په پلنگ وَغزېدم او بیا دومره دَ ځان جهانه بې خبره وېده شوی وم، چې کله مې سترگې بیرته راخلاسې شوې ، نو دَ ماځُستن پاؤ کم لس بجې وې – که مې خېټه خالي نه وای، نو دا هم کېدلی شو، چې کال په خوب کې راباندې نوی شوی وای - ژر مې غُسل وکړو .. جامې مې بدلې کړې او دباندې راووَتم .. خو دَ گیسټ هاؤس څخه دَ وتو له مخه مې په لابي کې دَ واړه کاؤنټر شاته ناستې زَړې ښځې څخه دَ آرچر روډ پوښتنه وکړه، نو دَ مور په شان یې په ډېره مینه راته وئیل ...

" داسې وکړه ، چې دباندې وَ وتې ، نو راسته لاس ته به روان شې – بیا چې په چپه لاس په اوله کوڅه وگرځې ، نو نېغ به آرچر روډ ته وَرسېږې

Downloaded from: The Digital Library

ما هم دغه رنګه وکړو- په کوڅه کې دَ راسته لاس په خوا ورسم شوم – که څه هم دا پراخه کوڅه ویجاړه نه وه .. ښه ډېر سړي او ښځې په کې ګرځېدلې – خو ما ته دَ خپلې ایکړې احساس په سر کې نرۍ دړد را اچولی ؤ - ما وئیل..

"کشکې په دې موقعه یَو ملګری راسره وای .. که په خوږو یارانو کې یو هم نه.. بس خو "یوپا" یعنې "اپن" راسره وای ، نو نن به مې په نیو ائیر خوندونه اخیستی وای - په داسې ارمان زه دَ چپه لاس په کوڅه وګرځېدم – دا کوڅه دَ خلګو دَ رش په اړه کوڅه نه... بلکې سم بازار ؤ ، چې نېغه دَ رڼاګانو په لور وتلې وه - څنګه څنګه چې مخته تلم، ګڼې وډې رڼاګانې واضح کېدې – بیا ښه مخته چې دا کوڅه دَ جل بل او ببخي خوش رنګه آرچرډ روډ ته ورګډه شوه، نو لومړی نظر مې دَ روډ په هغه بل اړخ جوړ عالي شان هوټل ماندرین باندې وَلګېدو ... هوټل څه ، یَو محل ؤ ، چې په سرو او شو، او ژېړو رڼاګانو کې کوکېدو او ورسره جوخت یَو بلډنګ، ګوره چې دا دَ دې هوټل برخه ؤ او که ځانته ببل ، چې وربانديې لیک ؤ... "هېپي نیو ائیر سېریموني پروګرام" - نه یوازې دا، بلکې روډ له یوه سره تر بل سره پورې کوکېدو لګیا ؤ - دلته آرچرډ هوټل ؤ، که ډائناستي هوټل ، لکي پلازه وه ،که پلازه سنګاپوره، یا بیا دنګ دنګ آرچرډ ټاورز، هر یَو ځان ځانته دَ کتو او حېرت وَړ ؤ - هر څه هرڅه، مګر دَ سنګاپور پېغلو، چې زیاتره په لانګ سکرټونو کې لیدل کېدې، دَ دې روډ ښائیست لا نور نور زیات کړی ؤ- خېر، یَو ځای مې دَ خېټې لوږه په برګر خوړَلو باندې ماته کړه او بیا مخته تېر شوم–

دَ شپې یولس بجې خواته مې تر ډیسکو هال پورې ځان وَرسَولو - په دې ښائیسته او غټ هال کې دَ مابېن ګړدي ډیسکو سټېج شاوخوا واړه مېزونه او چوکیانې لګېدلې وې او ښځې نران، چې جوړه جوړه ؤ وربانديې ناست ؤ - دَ خوند خبره دا وه، چې دَ هر چا په سر باندې دَ کاغدانو جوړه رنګینه خولۍ چې اوږده څوُ که یې دراودله پرته وه – زه چې څنګه په یوې چوکۍ باندې کښېنستم، نو زما په سر باندې هم خولۍ کښېښوله - دَ هوا او ګېس څخه ډکې

Downloaded from: The Digital Library
(c) retained by author

پوګنې، چې نه یوازې دَ بالا چهت څخه راځنېدلې ، بلکې په هر مېز باندې هم دوه درې درځنه په سپنسیانو ترل شوې وې - پُوکنې په هوا کې ولاړې وې – او مخامخ په سټېج باندې په درځنو انجونې، چې پخوانۍ چیني او سنګاپورین رواجي رنګینې جامې یې په تن وې .. دَ شاپېریانو غوندې په خوږو رقصونو وړاندې کولو کې اخته وې - دَ ډیسکو زیاتره سپیکران چپ ؤ - بس یَو نیم ژغېدو- نه خو زه یوازې دَ خپلې ایکړۍ احساس تنګولم ، بلکې په وار وار دَ ډیسکو دَ روایاتو په سمون انجونو هم زما دَ ایکړوالې غم خوړَلو پوره پوره هڅې کولې – مګر زه وم، چې دَ دې پرته هم دَ چا په تندي خال نه شوم – خو ترکومه؟ آخر یوه جګه نرۍ سنګاپورین پېغله ، چې دَ جامو او ښکاره کړو وړو په اړه ښه هم لګېده ، داسې راڅرمه شوه، چې که به مې هرڅو ورته دَ ولاړېدلو ورته وئیلو .. خو دغومره رانېږدې کېدله – خود ، لکه چې دې هم ملګرې نه درلودلو – اوس که یې زړه ما ته تخنېدو او که نه، خو دَ هال دَ نورو خلګو مخته یې خپله ایکړې، (چې دلته په داسې موقعو دَ یَو انجلۍ دپاره دَ بې عزتۍ سوب وي) پُتهولو دپاره له ماسره ناسته وه – پرله پسې یې هڅه کوله چې زما توجه دَ ځان په خوا واړَوي –

خیر، دولس بجو ته لا یَو منټ پاته ؤ ، چې سټېج دَ ډانسرو څخه خالي شو او بیا څو لمحې ورسته دَ بام له خوا یوه ځانګو کرار کرار په کوزُېدو شوه - ځانګو څه وه، تیاره ګلدسته وه- دا غټه او اوږده ګلدسته چې کله دَ سټېج تر فرشه پورې راوَرسېده – نو دَ سېکنډو ستنې هم دولس بجو څخه اوېښتې وې – ګلدسته وَښوربېده او دَ اسرافیل تر شپېلۍ په زوره، مګر په اوربېدو خوږه نغمه دَ هال په غټو سپیکرانو کې داسې خوره شوه، چې ایله مې دَ غوږونو پړدې وَ نه شلېدلې – او ګلدسته هم په سټېج باندې پاڼې پاڼې شوه – اوس په ګلونو کې پټه خُوره، چې په سر باندې یې تاج پروت ؤ او ګڼې جامې یې په تن وې - په سټېج ولاړه موسېدله او بیا چې څنګه دې انجلۍ دَ شېمپېن بوتل خلاس کړو ، نو دَ ¨ هېپي

Downloaded from: The Digital Library

نیو ائیر ˝ تکراري آوازونه راپورته کېدل پئیل شول - او دلته په مېزونو به خلګو ډکې پُوکنې ، چې له رنګینو کاغدانو څخه ډکې وې په ستنو چاؤدلې او هلته دَ ډیسکو غټ سپیکران هم داسې خلاس شو ، لکه جوړه چې قیامت راغلی وي – اوس درست هال دَ خلګو په غورځېدلو راغورځېدلو ځنګېدو- نه یوازې دا ، بلکې په درست هال کې جوړه جوړه ښځې او نران دَ مستۍ څخه په ګډا اخته ؤ - زما مخته ناسته انجلۍ هم څه کمه نه وه مسته، چې اوس یې دَ سترګو دَ غال او دَ خلې دَ خبرو سره سره لاسونه هم زما په لور په وار وار راغزېدلو- مګر زه وم، چې دَ دننه مستۍ مې تر پایه دباندې نه راوَیسته.. بس دَ مستانو په مستۍ مې خوند اخیستلو – او دا مې ګڼلو، چې دَ مغرب په رنګ لړلي سنګاپورین دَ خوشحالۍ اظهار څنګه کوي ؟ او ما دا وَ سنجولو ، چې دا خلګ هم په هیڅ یوه معنا دَ اروپایانو او امریکنو څخه کم په دې نه دي، چې درسته شپه یې په سر اخیستې وه -

*****

دَ نوي کال ۱۹۹۵ع په لومړۍ ورځ مائیګر خواته دَ ګیسټ هاؤس څخه دباندې وَ وتم او په ټېکسي کې نېغ میلر سټریټ ته وره غلم – هلته مې دَ ˝ ګرې لاین ټوؤرز ˝ دفتر څخه دَ ˝ توُري بیچ ˝ دَ سېل دپاره دَسبا سهار دَ نهه بجو په ˝ فبرې ټریپ ˝ کې نوم نوښته کړو او په ۳۲۵ سنګاپورین ډالرانو مې ټکټ تر لاسه کړو - توُري بیچ، چې په انډونیشیا کې دَ ˝ باتام ˝ په وړو جزیرو کې دَ یوه واړه زرغونه ټاپو ساحلي برخه ده، په دې سېل چې په دوؤ ورځو شپو یې اړه لرله کې دَ هوټل پرته ، خوراک څیښاک او دَ سېل ټول خرڅونه په پورته ذکر شوې کمپنۍ باندې په یوه ټکټ کې تاوان ؤ – ټکټ جېب ته اچولو ورسته مې دَ سنګا پور دَ بې ساري پلازو، بازارونو او روډونو په خوا مخه وکړه - ځای ځای پیاده او یا چرته په بسونو او ټېکسیانو کې - غرض دا، چې ایمرالډ هل روډ ، پېراډائز شاپنګ سېنټر هم په ښائیست څه کم نه ؤ - دلته دَ الیکټرانکس سامان پرته بیوټې تهراپي او مېک اپ سېنټرانو زیاتوب دا خبره مزغو ته را واچوله، دَ دې

Downloaded from: The Digital Library
(c) ketaabton.com

واړه او ښائيسته هېواد دَ ښځو دَ ښائيست رازونه په دې ذکر شوي سپينټرانو کې مستوره دي - او بيا دَ بيچ روډ ګولډن مائل ټاؤر او پلازه هوټل نامي ودانيانو که دَ حېرت ګوته په غاښ کړې وم، نو هينډرسن روډ ، تهامس روډ او ساؤت برج روډ هم ځان ځان ته ښکلاګانې او ځانګړې خوش رنګيانې درلودلې - مګر دَ اينسن روډ دغه ماښام زما ځکه نه هېرېږي، چې دَ انټرنېشنل پلازه دننه او شاوخوا راغونډ عالم ته په کتو او خوندونو په زړه اخيستلو دَ سوبه ځان له حاله وتى وم او څه چې مې دَ سنګاپور دَ شپې ژوند په حقله اورېدلې ؤ، نو تر هغه هم څو واره زيات په بوګس سټريټ کې ما په خپلو سترګو ولَيدو - دلته په هر دويم قدم مستي وه ، خواني او دَ زړونو راکېرَولو دپاره خوش رنګه او خوش ذائقه تلکې دَ ډيسکوګانو ، بارونو ، کلبونو او ځينو نورو نومونو سره ګنډلې درَول شوې دي - دلته څه وخت تېرَولو ورسته په ټېکسى کې دَ ګيسټ هاؤس په خوا روان شوم – په لاره کې زما دَ يوې پوښتنې په ځواب کې تعليم يافته ټېکسي ډرائيور وئيلو ...

" سنګاپور، چې تش په ۷۱۲ مربع کلوميټرانو باندې قريباً په ۳۳ لکهو مېښته خلګو پورې اړه لرونکى ووړ ملک او ښار دى ، ته دَ رڼاګانو او دَ رنګونو ښار وئيلو پرته دَ ګڼو ثقافتونو ښار ځکه وئيل کېږي، چې دلته دَ چينيانو پرته، مسلمانانو ، چې سلطان ماجت سره په عرب نامي سټريټ کې مېښته دي ، هم دَ دې ښار پخواني ځاي خلګ دي - او انډين، چې دلته په برطانيه دورِحکومت کې دَ برصغير څخه دَ مزدورۍ په غرض راوړل شوي ؤ، هم په ګڼ شمېر په سرنګون روډ ، ګوا لټل انډيا کې اوسېږي – او بيا رېفلس نامي ځايونه او ودانيانې ځکه ډېرې دي، چې " سر سټېمفورډ ريفلس " هغه لومړى انسان ؤ، چې دا خطه يې دُنيا ته په ګوته کړې وه - او دَ سنګاپور درياب له خوا يې پېښه راکړې وه ... چرته چې دَ " ټانګ کانګ " ودانۍ پرته ، دَ دُنيا لومړى دنګ او هسک هوټل " ويسټين سټېمفورډ " هم دَ کتو وړ دى –

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

سهار نهه بجې دَ ټوؤرستانو فېري (کشتۍ یا لانچ) دَ سنګاپور " فنګر پئير "
نامي ساحلي پلېټ فارم څخه يَو خواته په سمندر کې مخه وکړه – دې وخت په
کشتۍ کې له ما څخه سېوا ۱۳ ښځې او سړي، چې دَ بېلابېلو هېوادونو سره يې
اړه لرله هم ناست ؤ - لکه څنګه چې دَ دوئی په ما کار نه درلودلو ، نو دغه رنګه
ما هم دَ سمندر دَ څپو ننداري کولو سره سره دَ ډائرۍ په پاڼو څه داسې هم نوښته
کولو ...
" دا منم چې دَ نړۍ ځینې هېوادونو خلکو له موږ څخه دَ ژوند لوبه په هره معنا او
هر ډګر کې ګټلې ده، خو ناشُوده دا ، چې سمندرونه يې هم زموږ تر يوازيني
سمندر او سمندري ساحل له اوبو صفا ، شنه او مست دي – بد بوی هم نه
ورڅخه ولاړېږي لکه زموږ دَ کراچې سره په څنډه موجود سمندر څخه چې
راځي... چرته زموږ او دَ دوئی دَ سمندري مخلوقاتو تر منځه خو هم ..."
دا فقره مې ګوره چې څله مخته پوره نه کړه - ډائرۍ مې بنده کړه او دَ مايوسۍ دَ
دې احساس غم غلطولو دپاره مې سګريټ ته تيلۍ بله کړه .. بيا مې تر ډېره
پورې دَ خلې څخه دَ لوګيانو سبينې لوخړکې وتلې .. زما خيال دا ؤ، چې دا
سمندري مزل به تر ډېره پورې وي - خو هغه وخت زه ډېر حريان شوم، چې فېري
په پاؤ بالا لس بجې خواته دَ يَو تګې شنې جزيرې (ټاپو) " توُري بيچ " په صفا او
غرئيزه غړه باندې وَدرېدو او ژغ وَشو ...
" موږ خپل منزل ته وَرسېدو "
چې دَ کشتۍ څخه وَ بلې وړې کشتۍ ته ورکښته شولو ، نو زړه ته مې دا خبره
راغله، چې چرته دا ساحلي برخه چې دَ " توُري بيچ " په نامه پېژندل کېږي - دَ
سنګاپور دَ ښار سره نښتې جزيره خو نه ده؟ بيا مې خپله وئيل، چې يَه که داسې
خبره واي، نو په فېري کې به يې څله دلته راوړلو –
دَ " ګرې لائن " سور سپين ستګر دَ قميص په جېب برسېره رانښتی دَ انډونيشيا
دَ ايميګرېشن بُوت څخه دَ ګائيډ په مرسته مخته تېرېدو سم دستي دَ نورو
ملګرو سره په سپين " بيمو " ګوامني بس کې کښېنستم او دا بيمو مخته روان

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

شو – موږ لا خو په سیټونو کې سم کښېنستي نه ؤ، چې مني بس څه نیم درځن هټونو، چې شاوخوا وربانديې وړوکې دېوالونه راچاروتې ؤ څخه مخ ته ودرېدو - دې هټونو دَ شنو ګڼو ونو او چمنیانو په منځ کې کټ مټ دَ زیارت، چوتېر یا مري دَ یَو کلي ننداره وړاندې کوله - که مخامخ یې روډ په هغه بله څۍ باندې دَ لرګي له دړو او بانسونو څخه جوړ واړه واړه هټونه نه ښکاره کېدلی ...نو ما به یقیناً دا ګڼلی وی، چې په دې زرغون ټاپو باندې دې وخت له موږ څخه پرته، که نور ژوندي سرې شته، نو هغه به ځناورن وي – هو، که څه هم داسې خبره نه وه، ولې چې موږ دَ اسلامي نړۍ ترټولو غټ هېواد انډونیشیا په ۱۷۵۸ ټاپوګانو کې دې وخت دَ "تورُي بیچ" په نامه پېژندل شوې زرغون ټاپو په مځکه باندې دَ زرګونو ټوؤرسټانو او ښو ډېرو ځاي خلګو، سره دَ سېل په غرض مېښته ؤ – خبر، خپلو خپلو خونو ته تلو دَ مخه ګائیډ موږ ته وئیل..

"په پنځلس منټو کې به دننه دننه تاسو ټول په دې پراخ چمني، ګوا غولې کې راغونډ ېږئ ... ولې چې بیا به دباندې په سېل وَځو"

دَ ټوؤرسټانو څخه ډک "بیموّ"، چې څنګه مخته روان شو، نو ګائیډ چې دَ ډرائیور سره په سیټ کې ناست ؤ، مخ را اړَولو ورسته وئیلو ...

"هېواد انډونیشیا چې په زرګونو ټاپوګانو باندې اړه لري، کې کم او زیات ۱۹ کروړه انسانان مېښته دي – په کوم کې چې ۲۵ فیصده په بالي او جاوا کې اوسېږي ... مطلب، دلته داسې واړه ټاپوګان هم شته، چې انسانان یا خو نه شته وربانديې او یا بیا ېبخې لږ دي - دغه ټاپو چې دې وخت یې موږ دَ "تورُي" نامې سمندري غاړې ته روان یُو کې تر ځاي خلګو دَ نورو هېوادونو څخه راغلي سېلانیان زیات لیدل کېږي – چې یَو خو دلته لکه تاسو چې یې خپله خپل چاپېریال کې هم وینئ.. دَ قدرتي ننداړو سره سره شنېزه زیاته ده او بل دې ټاپو ته دَ سنګاپور له خوا دَ بېلو بېلو هېوادونو دَ ټوؤرسټانو راتګ آسانه او وړیا هم پرېوځي"

Downloaded from: The Digital Library

دا خبره سرته رسَولو ورسته ګائيډ زموږ پام دَ روډ دواړو څنډو ته اړَولو په وخت وئيل ...

" تاسو ته به هم کېدی شي ، چې په لومړی کتنه کې دا ښکاره هتونه او وړې دَ لرګيانو او بانسونو جوړې ودانيانې دَ کلو کوُډلې ښکاره شوې وي ... مګر رښتيا خبره دا ده ، چې دا هر څه حکومت دَ ټوؤرسټانو دَ استوګنې دپاره په داسې ډيزائن ځکه جوړې کړې دي، چې دلته ټوؤرسټان دَ آرام سره سره ځانونه دَ ځنګل او دې ځنګلي کلې وال چاپېر برخه وګڼي - هم دغه وجه ده، چې دَ نورو ټاپوګانو په سر دا ټاپو ورځ په ورځ دَ نړۍ دَ توؤرسټانو پام دَ خپلو ښائيستونو او زړخوښيانو په لور اړَوي -

بيمو ، چې يَو ځای دَ ښي لاس په خوا راګرځېدلو ، نو په دې ګاډي کې ناستو ملګرو کې يَو ځوان دَ ګائيډ څخه دَ دې ټاپو دَ شپې دَ ژوند په حقله چې پوښتنه وکړه، نو ګائيډ دَ هغه په داسې پوښتنه يو وار وَموسېدو او بيا يې داسې وئيلو ته ملا وَتړله ..

"منم چې دلته دَ "بالي" په ډوَل دَ شپې ژوند تود نه دی ، خو بيا هم دَ ټوؤرسټانو دَ سېل او خوند اخيستلو دپاره لرډېر "بارونه" ، "اوپن ائير ريسټورنټس ، سره دَ خوارۀ ژوند له احساسه پرته يوه ژواکې شو هم اهتمام کړې ده - دلته تر نيمې شپې پورې دَ ټوؤرسټانو دپاره خوارۀ وښي - خو هر څه په يوه دائره کې -ولې چې دلته کليوال ماحول دی..."

او بيا يې خبره مخته داسې کش کړه ..

" او دَ "بالي " په ټاپو کې مسلمانان دَ نه برابر دي ... ولې چې هلته ۹۲ فيصده هندوان اوسېږي - دا به هم وَ وايم، چې دَ بالي څخه پرته سماټرا ، جاوا ، کالي مانټين، سلواسي او ايريان جايا نامي مشهوره ټاپوګان ، نه يوازې دَ زياتې آبادۍ په سوب غټ دي.. بلکې کمرشل ښارونه او غټ بازارونه هم لري"

دَ ايريان جايا ټاپو په ذکر لا يَو وار زړه راته وئيل ... چې دَ ګائيډ څخه پوښتنه وکړم - ګوا چرته دا هغه ټاپو خو نه دی، چې تر اوسه ورباندې په ځينې ځنګلي

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

برخو کې زیاتره خلک ځناور وزمه دي او په غارو کې اوسېږي او جامې هم نه اغوندي او دَ دې ځای خلک ، که څه هغه ښځې دي او که نران په خپل خپل سر څو څو ودونه کوي – پرته له انساني غوښو خوړلو ، دا خلک دَ دُښمن سر په دې پرېکوي او ځان سره یې ټول عمر خوندي ساتي ، چې دَ هغوئ دَ عقیدې له کبله دَ دُښمن روح بیا دَ دوئي په واک کې دَ همېش دپاره ورځي - خو دَ دې معلوماتو کنفرمېشن مې دَ ګائیډ څخه ځکه نه وکړو ، چې ما وئیل .. چې چرته دَ ده دا خبره شکمنه نه شي ، چې وئیلي یې ؤ ، چې ...

" ګوندې دَ سهېلي لمرختیځې اېشیا په دې هېواد کې اسلام ببخي په لږه موده کې خور شوی دی "

لنډه دا ، چې څنګه مې دا سوچونه سرته رسَولو ، نو بیمو یعنې وېګن یا مني بس دَ توُري بیچ هغه ریسارټ ته وَرسېدو ، چې خلک وربانديې ستړیا وساکولو سره سم دَ قدرتي ننداړو څخه خوندونه هم اخلي – او دَ لرې لرې ځایونو څخه ورته راځي -

دَ سمندر دا زرغونه او غرئیزه غاړه ، چې په معنوي او فکري توګه ارومرو دَ پښتني ګودر په رنګه وه - دَ نورو سمندرونو دَ پراخو او هوارو غاړو څخه یَو دم سترګو ته بدله او خوندَوره ځکه ایسېدله، ولې چې دلته دَ سمندر له اوبو سره جوختې ۱۵۲ چیني او انډونیشین طرز وړې وړې ودانیانو چې دروازې او برانډې یې دَ سمندر په خوا راخلاسېږي .. نه یوازې دَ ستائینې وَړ وې ، بلکې دَ ساحل ښائیست یې هم سېوا کړی ؤ - دَ ګائیډ له قوله ، دلته یوازې دَ NTUC کلب ممبران اوسېدو ته راځي او یا بیا دَ مینې په رښتو کې تړلي Couples ... هو، خبره وه هم دغه رنګه، ولې چې دَ هرې ودانۍ په برانډه کې یا دَ دغو ودانیانو مخته جوړ غټو سوئمنګ پولونو شاوخواته جوړه جوړه خلک لیدل کېدو - او بل .. که یوې خواته دَ غرو زرغونې څوکې په اوبو کې دننه او دباندې ډېرې ښائیسته ښکاره کېدې - نو په ژېړبخون او خواپاکې رېګ برسېره دَ شنو اوبو ښائیست ، هغو خلکو لا نور نور زیات کړی ؤ ، چې یَو بل خواته ګرځېدو او

Downloaded from: The Digital Library

یا په رنګینو ټوکرانو باندې پراته ؤ - ځای په ځای دَ لرګیانو او خاشو جوړ ګېږدي سایه وانونه او دَ ځینو درختو لاندې په رسیانو هوډل شوې ځانګوګانو لا بېلې سترګو ته ښې ښکاره کېدې - هرڅه هرڅه ، خو ما دا خبره هم وَسنجَوله، چې دَ نورو سمندري غاړو په ډؤل دلته نه چا په چا پسې منډې وهلې او نه څوک په مستیانو کې بوخت ؤ - دَ دې مطلب دا ؤ ، چې دلته خلګ ستړیا وساکولو ته راځي او بس - او بیا رښتیا خبره دا وه، چې زما یوازېنی حېثیت تش ماته بد ایسېدو ، نه چې هاغه دَ تهائی لېښۀ په رنګه نورو خلګو .. په تېره انجونو ته ... ځکه خو مې جوړه جوړه خلګو ته دَ حسرت په نظر کتلو او دَ یکړۍ احساس راباندې غمېدلو - لاکن ها څه وائي ، چې (بنده حریانه .. خدائی مهربانه) ګوا ، کله چې دَ اوبو څخه دَ یوه سایه وان په خوا را روان شوم ، نو زما له اړخه تېرېدونکې فېرنګۍ ژغ راباندې وکړو ...

" هېلو مسټر "

او ما چې ځواب وربیا کړو ، نو هغې ځان رانیږدې کړو او وئیل یې ...

" بخښنه غواړم ... هغسې هم دواړه دَ یوه سایه وان په لور روان یُو .. نو غواړم چې ستا سره څه خبرې وکړم "

"هو ، ولې نه ... ولې نه ... یقیناً "

او بیا مې سر تر پایه ورته وکتلو –دا سره سپینه ښځه، چې دَ سر په ژېړو وېښتو کې یې څه څه سپین وېښته هم راښنه شوي ؤ .. او په عمر تر ما غټه ښکاره کېدله ... خو بیا هم په ښکاره کړو وړو زړه خوشحالونکې او خوُی خصلت درنه مونېدله - ګوره چې څه یې په زړه وره غلو ، چې په اوږو راټال دَ کڅوړې غوندې خړبخون پرس څخه یې یَو کتاب وزمه شئی راوَیستو او راته وائي ...

" البم دی ... یَو نظر یې وَ ګوره "

په تګ تګ کې چې مې څنګه هغه البم پرانستلو ، نو دا وائي ...

" په دې کې چې دَ کومو ماشومانو تصویرونه دي ... دا هغه څوک دي ، چې خپل مخه او شا ته هیڅوک نه لري"

(c) ketabton.com: The Digital Library

" ښه ښه لا کن ...
ما به لا خبره مخته کشوله چې هغې بیا وار لاس ته کړو ...
" دا ماشومان زموږ په فلائې ځانګه کې روزل کېږي "
" چرته او څنګه ؟ "
ما پوښتنه وکړه ...
دې فرنګۍ په مخ را ایله وېښتان په لاس شاته واړول او سترګې یې په سترګو کې داسې راته واچولې ، لکه ما چې په خپل اصل مطلب پوهی کوي او بیا وائي ...
" دا ګوره ... ډېرو خلګو دَ خپل وَس په سمه ډونېشنز (عطیې) را کړي دي "
او بیا یې دَ چندې کاپۍ رامخته کړه ... خو ما بیا ورځخه پوښتنه وکړه ...
" تا زما دَ دې خبرې ځواب نه کړو را ، چې ته دَ کوم ځای څخه راغلې یې ؟ "
دا چې اوس له ما سره په څنګ څنګ دَ بې سته ګرل فرینډ غوندې را روانه وه ... دَ موسېدو ورسته وائي ...
" دَ هرې خبرې ځواب به درکوم .. راځه چې دلته دَ دې سایه وان دلاندې په چوکیانو کښېنو "
موږ دواړه دَ سایه وان دلاندې پرتو چوکیانو باندې کښېمستو – زه څه غوندې جګ کښېنستم، خو دا څه په خپلې اوږدې ساحلې چوکۍ باندې وَ غزېدله او راته وائي...
" زه دَ انګلېنډ څخه راغلې یم "
" انګلېنډ ... ؟ "
داسې مې انګلېنډ په مزغو کې ځکه سوال شو، چې ما خو دا اورېدلي ؤ ، چې انګلېنډ خو ، یَو فلائې مملکت دی او هلته دَ ملک هر غړی په حکمت تاوان وي - ګوا که څوک روزګار نه شي کولی یا یَو څوک دَ معزورۍ له سوبه بله سهارا نه لري .. نو حکومت وظیفه ورکوي - ځکه خو مې بیا په ډېر لغازي انداز ورته وَ وئیل ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

"پوهی نه شوم ... مطلب راته ښائیه"

"چنده ..."

دې به لا مخته څه وئیل، چې وار مې دَ مخه کړو ...

"مطلب دې دَ ډالرانو څخه دی هان ؟"

"هو... هو، یقیناً"

دې چې څنګه دا تورې له خلې په نره را وَیستلو، نو زما له خلې ورته وَتو ...

"مګر"

دَ مګر مخته مې خبره ځکه له خلې څخه نه راوَوتله، چې دَ ډالرانو هیلې یې په خوږې موسکا کې زما زړه ته منګولې راواچَولې ... ګوره، چې هپناټائز یې کړم که څه غم ؤ، چې دَ نه غوښتلو پرته هم زما لاس خپل جېب په خوا راټول شو ...

او بیا مې ښه په یاد دي، چې کله یې ډالرونه زما دَ لاسه اخیستلو، نو په سترګو کې یې نورې نورې ناښکاره خبرې هم داسې په ښخینه هنر وکړې، چې دَ یَو څو لمحو دپاره زه له ځان ورک شانتې شوم - لنډه دا، چې اوس زه یوازې نه وم-ځکه خو مې پېښې په یَو ځای نه تم کېدې .... کله یَو خوا او کله بل خوا .. رک تر ماښامه پورې په دې سمندري غاړه ورسره ګنډلی ګرځېدم -

که یوازې وای نو دَ شپې دَ دې ځای ثقافتي شو به ما تر پنځه یا لس منټه زیاته نه وای کتلی – بس خو خبره دا وه، چې یوازې نه وم .. ځکه تر پایه مې وکتله - دَ انډونیشیا دَ خلګو دَ ژوند ژواک او په کلیوالو جامو کې دَ انجونو او ځوانانو رواجي رقصونه .. که څه هم ساړه ساړه غوندې ؤ، خو دَ سترګو وړاندې ښه ایسېدو ... او بیا چې دَ دې شو کتلو ورسته په بیمو (مني بس) کې ناست دَ هټونو په خوا راتلو، په لاره کې دا خبره مزغو ته راغله، چې دا سوشل ورکره چې نوم یې سارا ؤ .. چې نن سهار له سنګاپوره راتله، نو یوازې نه وه .. ولې چې په فېرې کې چپ له ما ټول جوړه جوړه ؤ – اوس څله راڅرمه شوې ده؟ چرته ... هو، یَو دم ډؤل وسوسو په سر واخیستم – که به مې زړه ته هر څو تسلیانې ورکړې، خو دَ مزغو څخه مې یوه نابلده ویره نه وتله - ما نو څه کولی شو .. بله

Downloaded from: The Digital Library

چاره هم نه وه، ګوا زړه مې هغه وخت بيرته په ځای شو، دَ رښتيا په مېدان مې خپلو ټولو واهمونو ته ماته ورکړه –

*****

دَ سهار ناری کولو ورسته دَ بيمو (مني بس) په ځای، ګائيډ دَ درو بګيانو، چې دلته ورته ډوکرز وائي سره راغله- زمورِ دَ پوښتنو په ځواب که ده وَوَئيل ...

" دَ دې ټاپو سپل نور نور خوندَور کولو دپاره ټوؤرنګ کمپنۍ دَ دې بګيانو انتظام کړی دی"

دا ډوکرز نامي بګيانې زمورِ دَ بګيانو په ډؤل ځکه نه وې، چې يَو خو يې اربې دَ ربړو وې او بل ورې هم – خو په اربو برسېره يې دَ لرګيانو جوړه باډۍ تياره خونه ښکاره کېده .. چې يَو آس يې مختته ترلی ؤ – ګوا څلور کسان په کې په کراره کښېنستی شو – دا بګيانې چې په بېلو لارو دَ دې زرغون ټاپو وَ يوه واړه کلې ته وَرسېدې، نو دَ دې کلي چاپېر راته عجيبه ځکه نه ايسېدو، چې زياتره کورونه دَ لرګيانو او بانسونو څخه داسې جوړ شوې ؤ، لکه زمورِ دَ کلو کوُډلې – او هرې کوُدلې مختته چرګان، هېلياني، بُوزې او مېژې ګرځېدلې – بس که زمورِ او دَ دوئی په منځ کې څه توپير ؤ، نو هغه دَ جامو ؤ.. او بس - ولې چې نزان او ښځې يې زياتره په لنډ غوندې لنګوټو کې ښکاره کېدو – دَ نرانو قميصونه سپين يا ژېړ ؤاو دَ ښځو زياتره شنه او ګلداره ... بل که دَ نرانو خولياني په سر وې، نو ښځو يې دُسمالونه په سرونو پېچلې ؤ - سارا، چې دې وخت زما له څنګه ناسته وه .. تر ډېره پورې پټه خله دَ خپل چاپېر ننداري کوله – او ما هم کار ځکه نه پرې لرلو، ولې چې په ډائرۍ کې مې دَ دې کلي خاص خاص خبرې نوښته کولې – زه لا په ډائرۍ ليکلو اخته وم، چې دَ سارا په زړه کې دَ ډالرو لالچ سر راپورته کړو او مخامخ ناست سپين سرې فېرنګي ته ګډه شوه – ګوا هغه پرونۍ برغزو يې ورته کوله – خو عجبه دا، چې دَ قابو کولو دامونه يې هم هغسې ؤ.. په کومو چې يې زه تر دې دمه اسير کړی وم – يَو وخت داسې هم راغلو، چې دَ دې په دام کښېوتې سپين سرې فېرنګي دَ ما څخه دَ چوکۍ بدلولو خواست وکړو او بيا دغه بابک

(c) ketabton.com: The Digital Library
Downloaded from: The Digital Library

چې زما په خالي چوکۍ باندې له سارا سره اوږه په اوږه کښېنستو ، نو که څه هم دواړه پلار او لوُر ښکاره کېدو – خو دَ ساراحرکتونو او دَ سارا دلچسپيانو داسې څرګندَولو ، لکه جوړه چې دَ مودو مودو ترې سره يَو ځای شوي وي – او بيا چې بابک له خپلې بتهوې څخه ډالران ورته وايستلو ، نو دَ سارا څېره او سترګې دَ کتو وَړ وې – ولې چې دَ تازه ګل غوندې غوړېدله– زما دغه شک آخير په يقين هغه وخت بدل شو ، چې دَ ماځپښين خواته يې موږ دَ سمندر په هغه غاړه ، له چرته څخه چې به په فېري کې سنګاپور ته تلو .. بيرته کښته کولو ... نو زما دَ مخه هغه تازه جوړ Couple لاس په لاس کښته شو – ما لا دَ سارا توجه دَ ځان په خوا را اړَولو دَ پاره تر لاسه وَنيوله، خو دې لاس کش کړو او په موسکا يې آخر هم راته وَوئيل ...

" ما اوتا ښه وخت تېر کړو .. خوشحاله اوسه "

دلته دَ غرمې دودۍ خوړَلو ورسته، چې په فېري کې دَ سنګاپور په خوا روان شولو ، نو دَ خپل پخواني يار جان هوګر .. هغه وينا ، چې ده تېر کال په نيګامبو کې راته کړې وه .. زما زړه وَمنله ، ګوا ...

" انګرېزه ښځه وفا نه کوي .. تش دوستي کوي او هغه هم دَ ډالرانو دَ ورښوَلو دپاره "

دَ ۳مې جنورۍ ۱۹۹۵ع شپه مې په هغه پخواني لکي ګيسټ هاؤس سنګاپور کې په خواږه خوب تېره کړه او په دې دويمه ورځ بيا زه وم او دَ مونکي ګاډ جنت روډونه او دنګې دنګې شاپنګ پلازې .. چې په کې په ګرځېدو او ليدو کتو مې دَ ستړيا احساس لا هم مزغو ته نه راغلو - دَ لوي سکاټس روډ ، فار ايسټ پلازه او سکاټس شاپنګ سېنټر ، چې څو اړخيزه دلچسپياني يې درلودلې .. تر پېښو ايستلو ورسته ماځپښين خواته دَ دې ښار دَ سمندر وَ هغې ښائيسته غاړې ته وره غلم ، له کومه ځايه چې لانچونه او کېبل کارونه تر سېنټهوزا سېل ځای ته ځي راځي - هلته دننه دې سېنټهوزا ته ځکه نه وره غلم، چې درې کاله پخوا لا ورته وره غلی وم – دَ ګرځېدو او کتو راکتو جنون مې دې ځای ته رسېدلی وم. چې

Downloaded from: The Digital Library

ماځُستن زه دَ چائینا ټاؤن دَ ښکلاګانو او رنګارنګ رڼاګانو څخه په ټېکسي کې دَ خپل ګیسټ هاؤس سره جوخت آرچرد روډ کې تېرېدم، نو دَ فېشن شو بورد په لیدو دَ تیکسي څخه کوُز شوم او نېغ دَ ماندرین هوټل په دې فېشن شو هال کې ورننوتم – ټکټ په لاس کې دَ انګریزي U په طرز جوړ ښائیسته او جل بل سټېج په خوا مې مخه وکړه– دَ دوکانچې شاوخوا په کرسیانو کې خورا ډېر نران او سړي ناست ؤ او هغو ښائیسته سنګاپورین حُورو ته یې کتلو، چې په عجیبه او سترګې خوشحالونکو جامو کې یې دَ خپل ښائیست او دَ بدن ښودنې کولې - دا مېله زما دپاره نوې په دې وه ، چې مخکې مې داسې شو نه وه لیدلې – چې څنګه له ماډل له پړدې څخه راښکاره شوه ، نو شاوخوا ناستو خلګو به ورباندې دَ کېمرو سپینې رناګانې دَ برېښنا غوندې غورځولې – او ما خپله کېمره ځکه نه را ایستله، چې زما کېمره دَ خلګو دَ غټو او قیمتي کېمرو دَ مخه هیڅ وه – تر دېره پورې په ښکلو څېرو سترګې خوږولو ورسته خوبَولی خوبَولی دَ ګیسټ هاؤس په خو روان شوم–

*****

دوې ورځې او شپې نورې دلته تېرَولو ورسته، په شپږمه جنوری ۱۹۹۵ع دَ ماښپښین دوې بجې په جهاز کې کښېښستم او بیرته په هغه پخواني لور ورغبرګ شوم - خوشحاله ځکه وم، چې دَ تهائیانو دَ "کرانګ تهیپ" یعنې دَ حوُرو ښار ته روان وم - او تر لسم تاریخه پورې دَ هغه هېواد دَ ساحلونو څخه دَ خوند او مزې اخیستلو دپاره خورا ډېرې ورځې شپې راسره وې - او داسې مې سنجولو لکه زه چې به ډېر زیات وخت دَ ساحلونو په ژېړ رېګ باندې په سن باتهونو کولو کې تېرَوم او هغه ملګری ، چې په هره معنا یې ما سره صفا او پاکه دوستي کړې وه سره بلا ډېرې خبرې هم کوم او دې ځل به ور څخه دَ هغې دَ ژوند څه ناپېښې هم اورم، چې ماته نور نور دَ دې خلګو دَ روئیو او فطري خاصو او خامیانو اندازه وَلګېږي -

Downloaded from: The Digital Library

خو، دَ خدائی لکه چې نه وه خوښه - له بنګاک څخه یَو، ځل بیا چې څنګه پټایا ته وَرسېدم، نو په خپلو هغو زړو لارو ور چپ شوم، چې ما وربانديې دَ خپل ښه بخت له رُویه فرښته موندلې وه ... هو، دَ یَو داسې دوست په حېث، چې ما یې په حقله په ډائرۍ کې خورا صفتونه کړی دی او دا مې ځرګندَولو هڅه هم کړې ده... چې په مردارو او سخنو ډم اوبو کې هم دَ نرګس دَ ګل په شان ښائیسته ګلونه دَ ژوند دَ زلفو زینت جوړېدلی شي– هم ځکه خو مې یَو بار .. بل بار او دغه رنګه هر هغه ځای وَ لټولو، چې دا دَ نرګس ګل په کې خپل رنګونه وېښلي ؤ – خو هیچرته چې مې هم نه کړه پېدا، نو مې دَ هغې تر خوندَکۍ Yah پورې ځان وَ رسَولو- او په ساهکېدلي انداز کې مې ورڅخه پوښتنه وکړه ...

" یوپا چرته ده ... ؟زه یې نن شپه په لټون پسې سترې شوم "

دَ یوپا دې خوندکۍ په موسکا او په ډېر ویاړ ځواب راکړو، چې ستا دَ تک په دویمه شپه هغې دَ یَو جرمن چې دې ورته ایلامني وئیلو ... ځوان سره دوستي وکړه – مخته بیا ما له Yah څخه پوښتنه په دې نه وکړه، چې آخر پښتون وم ... خپله لاره مې په مات زړه مخ مخته له دې سوچ سره وهل شروع کړه ...

" څه چې خدائی کوي ... ښه کوي "

او بیا دا پاته نورې ورځې شپې څنګه تېرې شوې ؟ دا دَ یَو داسې سوال ؤ، چې هر شپه به یې دَ محرمیانو په غېږ کې ساتلم او هر سهار به یې زه دَ نوؤ هیلو سره ملګرې دَ یو نامعلومه سمت په لور ګامونه اوچتَولو ته پارَولم - او هم دغسې له ما سره اکثره کېږي او زه نه یم خبر، چې دا زه څه لټوم؟ .. دا خبره کېدی شي، چې زما تر مرګه پورې سر ته وَنه رسېږي ... خو تر خپل وَسه پورې لګیا یم، چې دَ روح تنده څه نا څه ماته کړم ... هو، که څه هم رښتیا خبره دا ده، چې سرابونو غولولی مسافر یم ... او مسلسل غولېږم .... لکه زما دا نظم

" سرابونو غولوَلی مسافر "

څوک چې ستا تپوس له ما وَکړي لالیه !

زه دَ سوچ په توُنده اسپه باندې کښېنم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ګودر ګودر دَ ژوند وَلټومه
خو هیچرته چې تا نه وَوینم ، راشم
او خولې دَ تندي وچې په دُسمال کړم
بیا څوکه غوندې په ماتو ګوډُو تورو
وَ هغه سرې ته زه داسې ګویان شم
" ما په سترګو دَ څېرې نه ده لیدلې
ها جنۍ چې زه یې تل خبرې اورم
دَ دفتر دَ ټېلي فون په رسیور کې "
نو زما په دې ځواب هغه مُوسکی شي
خُله کړه کړي او پسخوند کې راته وائي ....
" شوقه یاره ! واقعي چې ته شاعر یې
سرابونو غولوَلی مسافر یې "
(شوق/ بنکاک څخه دَ کراچۍ په لور په هوائي سفر کې / ۱۹۹۵ع)

دَ سپلانی په څیر --- خپل ځاني سفري تاثر---

"یَو داسې سوال ، چې زه یې ځواب ته رسول غواړم... هغه شاید چې ما دَ ژوند تر ورستۍ لمحې پورې وَکړوي راوکړوي ، ځکه چې زه خوبونه رښتیا کول غواړم... هغه خوبونه چې زه یې په ویښو سترګو وینم ... هو ، دَ یَو داسې انسان... ښکلې انسان خوبونه ، چې زه یې دَ رحمان دَ اشرفیت او افضلیت په دعوې کې اغیزل شوې هغه هنداره کې دَ لیدلو متمني یم ، چې ابلیس ته ځکه په ویاړ ښودل شوی وه ، چې هغه یانې دغه لعین ابلیس په کې خپل ځان دَ شېطان په بڼه نه یوازې وَ وینې بلکې خپل ځان دَ دغه اشرف المخلوقات په مقابله کې وړوکی هم وَ سنجوي - هو .. دَ دې غښتلي انسان په زد ، چې نن دَ خپلو ځناوري روئیو په سوب په هر میدان کې دَ شېطان وَ لمسیانو ته نه یوازې ماته ورکوي ، بلکې په غېر ارادي توګه غواړي هم ، چې اوس ابلیس ورته دَ خپل شېطاني فطرت په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمون جوړه هغه هنداره ښکاره کړي ... چې په کې هره ښکاره کېدونکې څېره ښکرَوره برېښي " ———— (افضل شوق)

*****

" ما چې کله او چرته هم دَ ځان پېژندګلوي دَ خپل هېواد په نامه کړې ده ،نو ماته دَ کرکې په نظر کتل شوې دي ... بیا که مې هر څو ځان ورته سپینولو دباره دَ پستو او ښائیستو خبرو څخه کار اخیستی دی – لاکن دَ انسان په څیر منل شوی نه یم – ولې چې تر ما دَ مخه زما اکثره هېوادوالو په دباندې نړۍ کې دع خپل کردار څنګه څنګه ښودنې کړې دي .. هغه ، که څه هم دَ هغوئی په وختي ګټه ، خو دَ قام او هېواد په تاوان تمامې شوې دي - نو ځکه چې اوس له ما څخه هم څوکم پوښتنه کوي .. نو زه بیرته په هاغه کس باندې خبره پربږدم ، " ګوا وایه ! ستا په خیال زه څوک او دَ کوم هېواد غړی کېدلی شم؟ " مخته بیا دَ ده خوښه ، ما څوک او څه ګڼي ؟ " ———— (افضل شوق)

*****

" هر څو که زه له خپلې پښتني سیمې څخه زړه ماتی وتی یا تښتېدلی یم ... نو زه بې پښتو شوی ځکه نه یم ، چې دَ پښتني خمیر درلودلو له سوبه مې نه یوازې دَ یَو سیال پښتون په حېث دَ هر مثبت نړئیز او آفاقي ژوند څخه ساهګانې مستعار کولو له هڅې سره سره دَ مینې ، سوکالۍ انساني روئیې او سوچونه خپلولو هلې ځلې هم کړي دی او بیا مې په خپل ذات کې رانغاړل شوې دې هر اړخیزه کلیوال او غرئیز پښتون ته په فکري توګه نه یوازې سوال کړي دي ، بلکې دغه سوال مې دَ هغوئ دَ سترګو دَ خلاسَولو له یوازیني ځواب سره په دې منطقي دلیل ځواب کړي هم ځکه دي ، چې زما دَ دغې بې سواده او ساده ... لاکن همتګري پښتون قام دَ بقاء ژوند تش او تش دَ نړۍ په سر له آفاقي ادراکي شعور خپلولو سره سم دَ وخت له ستنو سره په عقلي ځغل کې دی ... نه چې دَ هغوئ دَ متهو په زور کې " ———— (افضل شوق)

*****

Downloaded from: The Digital Library

" ژوند "
بند کړه کتاب... که معنا غواړې دَ ژوند
په توکل سفر ته ملا وَ تړه
شه مخامخ دَ موسمونو سره
کائینات وَ ځپېړه په خپلو سترګو
او په رنګونو کې ځان وَرنګوه
بیا مې یقین دی ، چې دَ غرو لمنې
ساحل ، ګودر او دَ اوبو شنې چینې
غتې ، وړې او زرغونې جزیرې
سوئمنګ پوُلونه ، او پارکونه به ستا
دا مضطربه رُوح کړي ترې دومره
چې دي دَ وَچ حلق تر دُرشله زړګی
داسې په منډه ، په ټوپونو راشي
لکه ژوندون چې وي فقط یو تنده
او ته دَ تږو آرزوګانو کاروان
چې مزلونه لنډَوي همېشه
خو ، تر مرامه نه رسېږې کله
(شوق / دَ کراچۍ څخه دَ کوئټې په لور په سفر کې / ۱۹۹۴ع)

اختتام

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get More e-books from www.ketabton.com

Ketabton.com - ebooks library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library